

HOOFSTUK 4

1 KORINTIËRS 5-6 EN 8:1-11:1

&

DIE AANWENDING VAN DIE

“*κοινωνία*-DINAMIEK”

A. Inleidende opmerkings

Gegewe die aard van hierdie ondersoek gaan daar in hierdie fase van die ondersoek geensins gepoog word om al die eksegetiese probleme in die teks te adresseer nie. Dit word eerder ten doel gestel om telkens so duidelik as moontlik te identifiseer wat die spesifieke probleemarea was wat Paulus in die betrokke teksgedeelte wou aanspreek. Daarna sal gepoog word om te bepaal in watter mate Paulus uit die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk geput het om die bepaalde probleemkwessie aan te spreek. Telkens sal ook aangetoon word hoe Paulus spesifieke verwysings na deelgenootskap met Christus benut het om as't ware vir ons die “sleutel” in die hand te gee tot ontsluiting van ter sake *κοινωνία*-elemente

binne die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk. Daarnaas sal dit ook gepoog word om deurgaans aan te toon in hoe verre Paulus se aanwending van fasette van die *κοινωνία*-dinamiek ons help om nie alleen die hantering van die ter sake probleemkwessie binne die Korinte gemeente beter te verstaan nie, maar ook hoe dit ons help om die eksegetiese proses te ondersteun ten einde 'n effektiewer begrip van die teks te verseker.

B. Afbakening van die studieveld

In ag genome die omvang van die ondersoek sou dit ongelukkig nie moontlik kon wees om Paulus se potensiële aanwending van die *κοινωνία*-dinamiek teen alle probleemkwessies binne die hele Korinte brief te toets nie. Daarom is besluit om veral twee gedeeltes uit te sonder om die hipotese teen te toets, naamlik:

➤ 1 Korintiërs 8:1-11:1.

Hoewel sommige dit betwyfel dat 8:1-11:1 'n afgeslote eenheid vorm,⁶³³ wil dit tog voorkom asof daar voldoende motivering gebied kan word om dit wel steeds

⁶³³ Van die mees onlangste om die eenheid van 8:1-11:1 in twyfel te trek is sekerlik Yeo (1995:76-83, 120-211), wat die volgende verdelings binne die ter sake gedeelte onderskei: 9:24-10:22, tesame met 6:12-20 en 15:1-15 word beskou as 'n '...letter of advice on paganism and resurrection' ('Letter B'); 8:1-13, 9:19-23 en 10:23-11:1 hoort volgens Yeo dan weer by 1:1-6:11; 7:1-40 en hoofstukke 12-14 hoort tot 'n sogenaamde 'Letter C' as deel van die 'mainframe letter', terwyl 9:1-18 in die laaste plek tot 'n 'Letter E' sou hoort. Weiss ([1910] 1977:xi-xliii) sien weer 'n verdeling tussen 'n sogenaamde 'Letter A' (10:1-22), binne die res van 8:1-11:1, wat dan 'n 'Letter B' sou vorm. Héring (1962:xii-xiv) plaas weer 8:1-13 en 10:23-11:1 by 'n 'Letter A', terwyl 9:1-10:22 tot sy 'Letter B' behoort. Vgl. ook verder nog Jewett (1978:398-444) en Schmithals (1973:263-288; 1971:87-113) vir steeds meer gekompliseerde verdelings. Vgl. ook Thiselton (1995:258-289 en 2000:610) vir 'n detailbespreking van allerlei verdelings binne 1 Korintiërs.

as 'n eenheid te hanteer (vgl. hier veral Thiselton 2000:610-613; Oropeza 2000:56-66).⁶³⁴

► In die eerste plek moet mens dit saam met Fee (1987:15) eens wees dat die blote feit dat daar binne die velerlei onderverdelings wat al vir 8:1-11:1 aangebied is (vgl. voetnota 633 hierbo), feitlik geen ooreenstemmede argumente te vinde is nie. Dit kan tog nie anders as om 'n vraagteken te laat of die aangebode onderverdelings dan nou wel so haalbaar is, as wat aanhangers daarvan wil voorgee nie.

► Schrage (1995:211-235 en 277-350) en andere⁶³⁵ het ook reeds oortuigend aangetoon dat ons in 8:1-11:1 met 'n oorkoepelende tema te make het, naamlik dat enigiemand teoreties “vry” is om uit enige gegewe situasie persoonlike voordeel te trek, maar dat jy as gelowige tog veel eerder jou “vryheid” ondergeskik sal stel tot voordeel van andere. Hierdie voorstel as 'n oorhoofse tema word natuurlik bevestig deur Paulus se persoonlike voorbeeld tot so 'n wyse van hantering van jou vryheid as gelowige in 9:1-23,⁶³⁶ met 11:1 (*μιμηταί μου γίνεσθε καθὼς καγὼ Χριστοῦ*) dan ook as latere verwysing na juis hierdie gedeelte.⁶³⁷

⁶³⁴ Vgl. ook Brunt (1985:113-115); Dawes (1996:82-83); Delobel (1996:177-190); Smit (1996:577-591 en sy hele werk in 2000a).

⁶³⁵ Vgl. bv. Robertson en Plummer (1914:xxvi, 174-177), asook Wolff (1996:165 en 184) en Thiselton (2000:610-611).

⁶³⁶ Vgl. veral 9:19, *Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω.*

⁶³⁷ Vgl. veral Wolff (1996:165-208).

► Word die sosio-historiese beginsel van wederkerigheid⁶³⁸ met betrekking tot die voorafgaande punt in verband gebring, word die samehorigheid van temas in 8:1-11:1 net nog meer versterk. Sogenaamde teenstrydighede in die teks wat sommiges⁶³⁹ dikwels daartoe gelei het om allerlei breuke in hierdie eenheid te identifiseer, word baie duidelik deur die ter sake sosio-historiese beginsel van wederkerigheid, soos geherinterpreteer deur Paulus, verklaar.⁶⁴⁰ Op sy beurt hef dit dus weer die nodigheid van breuke in die teks op en kan dit wel as eenheid hanteer word!

Van die sogenaamde “teenstrydighede” waarna die genoemde kommentare sal verwys is bv. die volgende: Paulus sal in 8:4b-6⁶⁴¹ 'n sterk saak daarvoor uitmaak dat daar net een God is, met die geïmpliseerde afleiding dat jy maar eintlik die vleis wat aan 'n afgod gewy is kan eet, aangesien hierdie afgod in die lig van die monoteïstiese belydenis mos eintlik nie bestaan nie. 'n Argument wat hy in v8⁶⁴² versterk as hy bevestig dat wat jy eet of nie eet nie, eintlik nie gewig dra nie, aangesien dit jou niks nader (of verder) van God af

⁶³⁸ Vgl. bl. 114-116 vir 'n vollediger bespreking van die sosio-historiese beginsel van wederkerigheid.

⁶³⁹ Vgl. voetnota 633 net hierbo.

⁶⁴⁰ Hier kan veral gekyk word na Marshall (1987:173-258), die werk van Hock (1990) in sy geheel, Chow (1992:141-157 en 172-175), asook Clarke (1993:124-126).

⁶⁴¹ Vgl. veral v4b, *οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἶδωλον ἐν κόσμῳ καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς εἰ μὴ εἶς, ἀλλ' ἡμῖν εἶς θεὸς ὁ πατὴρ ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἶς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ.*

⁶⁴² 1 Kor 8:8, *βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα, οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν.*

bring nie – jy kan dus inderdaad maar van die ter sake vleis eet. Hoewel dit wil voorkom asof dit is wat Paulus wil sê, maak hy egter 'n “teenstrydige” aanbeveling, naamlik: moenie die vleis eet nie!⁶⁴³ Tog is dit juis dit wat nou op die oog af na 'n teenstrydigheid lyk wat die oorgang en geaardgaande skakeling met hoofstuk 9 bevestig, waar Paulus met voorbeelde vanuit sy eie lewe die sogenaamde “teenstrydigheid” in sy raad ophef. Hier beklemtoon Paulus dat hy gewoon, op grond van die beginsel van wederkerigheid, wel op vergoeding vir sy “dienste” as verkondiger van die Evangelie kan aanspraak maak, maar dat hy sy vryheid om op hierdie reg te staan ter syde stel en die skynbare “teenstrydige” weg kies, naamlik om nié die vergoeding te ontvang of om eers daarop aanspraak te maak nie.⁶⁴⁴ Dit doen hy omrede hy nie wil hê dat dit vir sommige broers 'n hindernis op die weg van die Evangelie moet word nie.⁶⁴⁵ Ter wille van sy liefde vir mede-gelowiges volg Paulus dus nie die normale weg wat deur die sosio-historiese beginsel van wederkerigheid voorgestel word nie, maar wyk hy daarvan af in 'n skynbaar “teenstrydige” optrede – 'n voorbeeld uit sy eie lewe om sy op-die-oog-af “teenstrydige” raad in hoofstuk 8 te verklaar en gevolglik ook sonder twyfel die twee hoofstukke tot 'n eenheid te smee.⁶⁴⁶

⁶⁴³ 'n Aanbeveling wat hy eintlik versterk deur dit op homself van toepassing te maak: *διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω* (8:13).

⁶⁴⁴ Hierop het Mitchell (1991:131) die volgende interessante opmerking te maak: ‘Political realism dictates that everyone cannot have their way in everything.’

⁶⁴⁵ *Vgl.* 9:12b, *ἵνα μὴ τινα ἐγκοπὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.*

⁶⁴⁶ *Vgl.* veral verder Thiselton (2000:611).

Dieselfde proses sou nou met hoofstukke 9 en 10 gevolg kon word. Ook in hoofstuk 10 gee Paulus skynbaar “teenstrydige” raad soos om dan die vleis te eet⁶⁴⁷ en die volgende oomblik dit weer nie te doen nie⁶⁴⁸ – alles weer eens met die motivering uit sy eie lewe, soos in hoofstuk 9 uitgespel, in gedagte.⁶⁴⁹

Ons sou dus tot die slotsom kon kom dat hoofstuk 9 soos 'n skakel tussen hoofstukke 8 en 10 funksioneer met 'n laaste bevestiging van eenheid in 11:1, waar Paulus weer eens bevestig dat hy die aanbevelings maak met die oproep om dit na te volg, aangesien dit die manier is soos wat hy dit in sy eie lewe beoefen (*μιμηταί μου γίνεσθε*, v11a),⁶⁵⁰ maar meer nog: dis ook die voorbeeld wat Christus stel (*καθὼς κατὰ Χριστοῦ*, v11b)!

- Mitchell (1991:126-149) maak weer op grond van retoriese beginsels 'n hele saak daarvoor uit dat 8:1-11:1 wel as 'n eenheid hanteer moet word. Hiervolgens meen sy dat dit veral *γνώσις* is wat teenoor *ἀγάπη* deur die hele gedeelte teen mekaar afgespeel word,⁶⁵¹ waar eersgenoemde daarop uit is om 'n

⁶⁴⁷ Vgl. 10:27, *εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν.*

⁶⁴⁸ Vgl. 10:28, *ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο ἱερόθυτον ἐστίν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μὴνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν.*

⁶⁴⁹ Vgl. verder Smit (1997a:40-53).

⁶⁵⁰ Vgl. ook Mitchell (1991:133): ‘Paul has been true to the counsel he offers’.

⁶⁵¹ Vgl. veral 8:1b, *οἶδαμεν ὅτι πάντες γινώσκιν ἔχομεν. ἡ γνώσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ.*

gemeenskap te verdeel en laasgenoemde weer poog om dit saam te smee.⁶⁵² Daarom dan dat sy die samebindende faktor tipeer as die ‘rhetoric of reconciliation’ (:126).

- ▶ Oropenza (1998:57-67) spieël weer 8:1-11:1 teen die Deuteronomistiese tradisie om te motiveer dat ons wel hier met 'n eenheid te make het. Hy gebruik meer spesifiek die sogenaamde Lied van Moses (Dt 32) in sy bewysvoering. Oropenza toon hierdeur aan dat ons eintlik nie anders kan as om toe te gee dat Paulus, deur so deurlopend van veral hierdie Deuteronomistiese tradisie gebruik te maak, wel kohesie in sy argumentasie van 8:1-11:1 gehad het nie.

➤ 1 Korintiërs 5-6.

Hoofstukke 5-6 vorm inderdaad 'n eenheid,⁶⁵³ met 'n duidelike tematiese konneksie met die voorafgaande 4 hoofstukke, of dan meer spesifiek met 1:10-4:21, indien 1:1-9 soos vroeër⁶⁵⁴ in hierdie ondersoek aangetoon, as briëfaanhel (1:1-3) en dankseggingsspassie (1:4-9) hanteer word.⁶⁵⁵ So het ons bv. sommer al vroeg in hoofstuk 5 te make met 'n man wat homself aan *πορνεία* (v1) skuldig gemaak het en daarom uit die gemeenskap verwyder behoort te word (v2b⁶⁵⁶),

⁶⁵² Brunt (1981:19-33), wat in dieselfde rigting redeneer, sou waarskynlik hier wou byvoeg dat nie alleen die verhouding tussen kennis en liefde nie, maar ook die verwantskap tussen “regte” en “self-dissipline” vir 'n groter saak, tot kohesie van die eenheid, 8:1-11:1, bydra (vgl. ook verder Thiselton 2000:612).

⁶⁵³ Vgl. vir verdere bespreking veral Sellin (1991:535-558).

⁶⁵⁴ Vgl. bl. 243-246, 260-263.

⁶⁵⁵ Vgl. ook Deming (1996:289-312).

⁶⁵⁶ 1 Kor 5:2b, *ἵνα ἀρθῆ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξας.*

aangesien dit mettertyd die hele gemeenskap kan skade aandoen (v6b⁶⁵⁷). 'n Tema wat uiteraard aansluit by dié van die eerste 4 hoofstukke, waar dit onder meer veral gaan oor verdeeldheid in die geloofsgemeenskap waarteen gewaak en teengewerk moet word.⁶⁵⁸ Hoewel die fokus dus in hoofstuk 5 nie meer partyskappe of verdeeldheid in die geloofsgemeenskap is nie, doen Paulus tog moeite om aan te hak by een van 1:10-4:21 se oorhoofse temas,⁶⁵⁹ naamlik dat die korporatiewe identiteit van die gelowiges beskerm moet word (Witherington 1995:151-161).⁶⁶⁰

Hoewel sommige hoofstuk 7 ook as deel van hoofstukke 5-6 wil hanteer, wil dit tog voorkom asof daar voldoende motivering is om nie hierdie weg te volg nie.

⁶⁵⁷ 1 Kor 5:6b, οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. Vgl. ook 5:7a, ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ᾗτε νέον φύραμα, καθὼς ἐστε ἄζυμοι, wat tematies aansluit by 5:2b hierbo.

⁶⁵⁸ Vgl. bv. 1:10-11 wat dit baie duidelik stel: Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ᾗτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῖ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσιν.

⁶⁵⁹ Daar is uiteraard ook ander temas wat in 'n mindere of meerdere mate in hoofstukke 5 en 6 by aangehak word, maar aangesien dit nie in die skopus van hierdie studiestuk val om dit almal in detail te bespreek nie, word die leser verwys na Fee (1987:194-196), South (1992:25-26) en Thiselton (1973:204-228; 2000:381) wat verdere tematiese konneksies tussen die ter sake eenhede in 1 Korintiërs bespreek. Vir die doel van hierdie studiestuk is dit voldoende om op hierdie stadium bloot op grond van die een uitstaande tematiese konneksie soos hierbo bespreek, daarop te wys dat daar beslis 'n nuwe hoofteenheid in hoofstuk 5 'n aanvang neem, sonder om daardeur te sê dat dit geheel en al onafhanklik van die res van die brief funksioneer.

⁶⁶⁰ Vgl. ook verder Thiselton (2000:381) en Mitchell (1991:112).

Thiselton (2000:381) toon na my mening voldoende aan dat ons in hoofstukke 5-6 met 'n eenheid binne 1 Korintiërs te make het wat veral fokus op duidelik-afgebakende morele en etiese uitdagings. Hy redeneer oortuigend dat 7:1ev met etiese sake te make het waar sogenaamde “grys areas” eintlik 'n tipe “situasie etiek” noodsaak, terwyl Paulus in hoofstukke 5-6 weer demonstreer dat sekere morele beginsels bo alle situasie-variante uitstaan en as't ware na 'n “absolute etiek” vra!

C. Werkswyse met hantering van 1 Kor 8:1-11:1 en 1 Kor 5-6

Die rede hoekom daar eerste na 1 Kor 8:1-11:1 ondersoek ingestel gaan word en daarna na hoofstukke 5-6 gekyk sal word, hoewel laasgenoemde tog chronologies vóór hoofstukke 8-11:1 lê het te make met die feit dat die *κοινωνία*-term wel in laasgenoemde gedeelte voorkom, maar tog glad nie in hoofstukke 5-6. Dus, in verdediging teenoor sommiges wat sou kon meen dat dit logies is dat Paulus vanuit die *κοινωνία*-dinamiek put om probleemkwessies binne 1 Kor 8:1-11:1 aan te spreek, aangesien die *κοινωνία*-term wel daar voorkom, is dit wenslik om na hierdie proses ook 1 Kor 5-6 te gebruik om die hipotese teen te toets, siende dat die *κοινωνία*-term hier glad nie voorkom nie.

Aangesien dit nie die doel van hierdie ondersoek is om 'n detail eksegeese van 1 Korintiërs te maak nie, maar wel om dieper te kyk na die wyse waarop Paulus die probleemkwessies binne 1 Korintiërs hanteer, gaan al die eksegetiese stappe nie gevolg word nie. Eerder gaan deeglike eksegeese, soos gedoen deur bv. Thiselton (2000), Collins (1999) en Fee (1987) as basis aanvaar word, sodat daar telkens sonder versuim voortgegaan kan word om die hipotese voldoende te beredeneer.

Nadat die prominente probleemkwessies,⁶⁶¹ soos onderskeidelik ter sprake in 1 Kor 8:1-11:1 en ook in hoofstukke 5-6 duidelik geïdentifiseer is, gaan daar eers voortgegaan word om telkens Paulus se hantering van die ter sake probleem in die Korinte gemeente uit te spel soos dit in die teks gevind word. Vervolgens sal dan gepoog word om die hipotese te bewys, naamlik dat Paulus in sy beredenering en hantering van die probleemkwessies telkens veral uit die Christosentriese *κοινωνία*-dinamiek geput het om tot diesulke oplossings te kom.

D. Probleemkwessie in 1 Kor 8:1-11:1 en Paulus se hantering daarvan

D.1 Kern-probleemkwessie ter sprake in 1 Kor 8:1-11:1

Daar bestaan min twyfel daaroor dat die fokus van die probleem ter sprake in 1 Kor 8:1-11:1, in kort, gesetel is in die frase soos gevind in 8:1a, *Περὶ δὲ τῶν*

⁶⁶¹ Hier is dit belangrik om daarop te let dat dit nie die bedoeling van hierdie ondersoek is om alle probleemkwessies wat moontlik in die Korinte gemeente, binne die afgebakende hoofstukke, bestaan het in detail te identifiseer nie. Die fokus, soos uitgespel in die hipotese (vgl. bl. 8), val eerder op Paulus se *hantering* van die probleemkwessies, waarmee die Korinte gemeente geworstel het. In die voortgaande ondersoek van 1 Kor 8:1-11:1, asook hoofstukke 5-6, word met die identifisering van sekere probleemkwessies geensins gepoog om te bepaal dat die aangeduide probleemgevalle die enigste is waarmee die gemeente geworstel het nie – die probleme wat wel uitgelig word, word in hierdie ondersoek beskou as *kern-probleemkwessies binne die afgebakende eenhede*, opgevolg met duidelike raad/oplossings van Paulus se kant af, sodat die hipotese voldoende bewys kan word. Anders gestel: ter wille van effektiewe bewysvoering van die hipotese is daar gekonsentreer op *duidelik-geïdentifiseerde probleme met net sulke duidelik-geïdentifiseerde oplossings*.

εἰδωλοθύτων (Thiselton 2000:617).⁶⁶² Wat presies hierdie frase, en meer spesifiek *τὰ εἰδωλόθυστα* op dui, was egter al vele kere 'n warm punt van diskussie (vgl. die bespreking hieronder).⁶⁶³ In die korrekte verklaring van *τὰ εἰδωλόθυστα* lê uiteraard ook gelyktydig die antwoord op 'n nadere identifisering van die probleemkwessie soos ter sprake in 8:1-11:1.⁶⁶⁴

Die eerste vraag wat m.b.t. *τὰ εἰδωλόθυστα* aandag moet geniet is die onderskeid wat getref word tussen “offer” en “toewy” – dus, moet ons die probleem wat aangespreek word sien in die meer enger sin van dit wat ge-“offer” word, of moet die probleem eerder in 'n ietwat breër sin verstaan word, naamlik dat ons met enige soort “toewyding” van kos aan die afgode te make het (Thiselton 2000:617).

Gee ons erkenning aan die teenwoordigheid van die werkwoord, *θύω*, “om te offer”, as deel van *εἰδωλόθυστα*, verleen dit inderdaad steun tot Fee (1987:359) se mening, naamlik dat dit nie primêr hier oor kos van die markplek af gaan nie, maar wel meer spesifiek oor die eet van geofferde kos by die kultiese maaltye van die heidense tempels (Fee 1980:172-197). Dit sal uiteraard dan ook strook met Paulus se ietwat strengere vermanings oor afgodediens in 1 Kor 10:14-22,⁶⁶⁵

⁶⁶² Vgl. ook Hurd ([1965] 1983:240-270); Brunt (1985:113); Collins (1999:304-312).

⁶⁶³ Vgl. veral ook Fotopoulos (2003:208-210).

⁶⁶⁴ Vgl. Dawes (1996:83-85).

⁶⁶⁵ Vgl. veral v14, *Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας*, asook v20, *ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίοις καὶ οὐ θεῶ [θύουσιν]. οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι.*

hoewel dit aan die ander kant nou weer nie op 10:25a toegepas sou kon word nie, waar gepraat word van *πάν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε*.

Gegewe die inligting wat die teks self bied, behoort dit dus op hierdie stadium duidelik te wees dat daar nog nie oortuigend ten gunste van óf “*geoffer* (aan afgode)” óf “*toegewy* (aan afgode)” as vertalingsmoontlikhede vir *τῶν εἰδωλοθύτων* besluit kan word nie. Neem ons egter ook die sosio-historiese inligting in ag, wil dit lyk of daar oorweldigende getuienis aangevoer kan word dat kos nie noodwendig altyd *geoffer* is nie, maar dikwels bloot aan 'n afgod *toegewy* is.⁶⁶⁶ 'n Bevinding wat ons moet laat volstaan met die afleiding dat *τῶν εἰδωλοθύτων* eerder met kos “toegewy aan afgode” vertaal moet word, maar dat hierdie toewyding ook die “offer” van kos insluit!⁶⁶⁷

In die tweede plek moet daar ook, in ons soeke na die identifisering van die probleemkwessie wat in 1 Kor 8:1-11:1 aangesny word, aandag gegee word aan die vraag of *τὰ εἰδωλόθυστα* spesifiek na die wyding van “vleis” verwys en of dit dalk bloot op die toewyding van “kos” dui?

Dit wil voorkom asof twee verskillende menings bykans ewe sterk verdedig word. Eerstens is daar oortuigend deur Horsley (1978a:574-589) bewys gelewer dat offerandes aan afgode nie altyd tot vleis of diere offers beperk moet word nie, aangesien daar dikwels ook verskillende graansoorte geoffer is.⁶⁶⁸ Hierteenoor het Theissen (1982:121-143) ewe oortuigend beredeneer dat, in ag genome die

⁶⁶⁶ Vgl. veral Willis (1985b:37-45); Murphy-O'Connor (1983:161-167); Horsley (1978a:574-589); Gardner (1994:15-23); Yeo (1995:94-119); Dawes (1996:84).

⁶⁶⁷ Vgl. Thiselton (2000:617).

⁶⁶⁸ Vgl. ook Sippel (1987:51); Fotopoulos (2003:208).

identiteit van die “ἀσθενής” en die “ἰσχυρός”, asook die sosio-historiese feit dat vleis enersyds uiters skaars was vir die armes en andersyds weer dikwels vrylik beskikbaar was met sosiale funksies van die rykes,⁶⁶⁹ mens nie anders kan as om toe te gee dat vleis wel 'n bepalende rol gespeel het as offerande tot die afgode.

Dit lei ons onwillekeurig tot die konklusie dat hoewel τὰ εἰδωλόθυστα ongetwyfeld andersoortige offerandes, soos sekere tipes graansoorte, kan insluit, dit tog na alle waarskynlikheid deur Paulus gebruik is as met primêre verwysing na die *toewyding van vleis aan afgode*.⁶⁷⁰

In die derde plek moet daar, steeds in ons soeke na die identifisering van die probleemkwessie wat in 1 Kor 8:1-11:1 aangesny word, aandag gegee word aan die sosio-historiese konteks waarbinne τὰ εἰδωλόθυστα gefunksioneer het.⁶⁷¹ Het Paulus met hierdie *toewyding van (veral) vleis aan afgode* 'n volledige kultiese konteks in gedagte gehad, sodat τὰ εἰδωλόθυστα met ander woorde op 'n geheel en al sakramentele gebruik toegespits is? Aan die ander kant, het Paulus nie miskien 'n meer sosiale aspek van τὰ εἰδωλόθυστα aangesny, waar die klem nie soseer op “bewustelike” toewyding (tot die afgode) geval het nie, maar dalk eerder op die “sosiale verhouding tussen deelnemers onderling”?

Dit is veral Willis (1985b:10-21) wat laasgenoemde moontlikheid sterk verdedig. Volgens hom het Paulus eerder die meer sosiale konteks van τὰ εἰδωλόθυστα in gedagte waar, binne hierdie sosiale vriendskapskonteks, selfs met 'n afgod teenwoordig, laasgenoemde ‘...more an observer than a participant’ sou gewees

⁶⁶⁹ Vgl. verder veral Meggitt (1994:137-141), asook Davies (1971:138-141) en Corbier (1989:229).

⁶⁷⁰ Vgl. veral Thiselton (2000:617).

⁶⁷¹ Vgl. veral Thiselton (2000:618-620) se bespreking van hierdie vraagstuk.

het (:20). Murphy-O'Connor (1983:161) verleen steun aan Willis se benadering wanneer hy via die argeologie bevindinge bevestig dat vleis bykans altyd slegs op markte beskikbaar was na heidense feeste,⁶⁷² waar dit as offerandes aan afgode geoffer is en daarna ten minste gedeeltelik aan die publiek beskikbaar gestel is.⁶⁷³ Enersyds kon hierdie vleis dan deur diegene wat dit kon bekostig, met ander woorde met sosio-ekonomiese “sterk” status, aangekoop word.⁶⁷⁴ In die privaatheid van hulle huise kon almal wat “sterk” in “kennis” was dié rare stukkie kos geniet wetende dat daar eintlik geen afgode bestaan nie. Andersyds is hierdie vleis egter ook soms tydens allerlei ander feestelike sosiale byeenkomste,⁶⁷⁵ op alternatiewe plekke as in privaatwonings, saam met etes geniet (Thiselton 2000:618).⁶⁷⁶ Hiervan gee Murphy-O'Connor (1983:153-167) ook 'n gedetailleerde verduideliking, wanneer hy met behulp van 'n skets, veral die tempel van Asklepios,⁶⁷⁷ net binne die noordelike muur van die stad Korinte,

⁶⁷² Hermansen (1981:194) bevestig die haglike higiëniese omstandighede wat feitlik deurgaans by sodanige “winkels” wat vleis voorberei en verkoop het, geheers het.

⁶⁷³ *Vgl.* ook Breytenbach (1992:5); Isenberg (1975:271-273).

⁶⁷⁴ *Vgl.* ook Hamel (1989:25).

⁶⁷⁵ Willis (1985b:41) verwys hier na voorbeelde soos *POxy* 1484: ‘Apollonius requests you to dine at the table of the Lord Serapis on the occasion of the coming of age of his brothers in the temple of Thoreris’, asook *POxy* 1755: ‘Apion invites you to dine in the house of Serapis at the table of the Lord Serapis on the 13th at 9 o'clock.’ Hy (:42) vind ook nog ander soortgelyke voorbeelde in *POxy* 110, 523 en 2791, asook in *Pap Osloensis* 157, *Pap Yale* 85, *Pap Fouad* 76 en *Pap Colon* 2555.

⁶⁷⁶ *Vgl.* verder Edwards (1993) en Gowers (1993) se werke, asook Hudson (1989:69-87).

⁶⁷⁷ Vir voorbeelde van ander toepaslike tempels – *vgl.* veral Fotopoulos (2003:129-157).

uitsonder as veral so 'n tipiese alternatiewe plek vir feestelike, sosiale funksies.⁶⁷⁸ Nadat die tempel in 146vC verwoes is, is dit in 44vC deur die Romeine herbou, waarna daar op 'n stadium rondom die eerste eeu drie eetkamers aan die oostelike kant van die tempel aangebou is.⁶⁷⁹ Hier kon enigiemand dus familie geleentede⁶⁸⁰ of ander funksies na willekeur vier,⁶⁸¹ amper soos wat vandag se kerksale nie noodwendig slegs vir kerklike (en selfs Christelike) funksies gebruik word nie, maar ook van tyd tot tyd vir andersoortige funksies (en gelowe) beskikbaar gestel sou kon word.⁶⁸²

Teenoor Willis en andere meen Witherington (1993:237-254) weer dat *τὰ εἰδωλόθυτα* alle sosiale kontekste uitsluit en slegs op die (sakramentele) toewyding van vleis aan afgode toegespits is. Thiselton (2000:618) is egter korrek as hy uitwys dat Witherington se standpunt nie vir elke teksgedeelte in 1 Kor 8:1-11:1 kan geld nie, maar wel vir *sekere* gevalle beslis geldig is. Hier kan bv. gedink word aan 10:7, *μηδὲ εἰδωλόλατραι γίνεσθε καθὼς τινες αὐτῶν, ὥσπερ γέγραπται· ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν καὶ ἀνέστησαν παίζειν*, asook 10:20-21, *ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίους καὶ οὐ θεῶν [θύουσιν]· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. οὐ δύνασθε*

⁶⁷⁸ Vgl. ook Pausanias (4.5) se verwysing hierna. Vgl. verder Lanci (1997:89-114) vir meer detail oor die tempel van Asklepios, asook vir verdere verwysings na tempels deur Paulus. Vgl. ook nog Murphy-O'Connor (1984:147-159); De Waele (1930:432-454; 1933:417-451).

⁶⁷⁹ Vgl. verder Fotopoulos (2003:49-68).

⁶⁸⁰ So is dit ook bv. gebruik vir viering van verjaarsdae, troues en begrafnisse (Fotopoulos 2003:69-70; Burkert 1985:57; MacMullen 1981:34-42).

⁶⁸¹ In Willis (1985b:43) se woorde: '...the temple might have operated an adjunct restaurant.'

⁶⁸² Vgl. ook Fotopoulos (2003:69-70).

ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων, οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων, soos Witherington dan ook tereg aantoon.

Terwyl Witherington dus ietwat te eensydig is met sy oorbeklemtoonde, volledige kultiese konteks wat hy aan *τὰ εἰδωλόθυτα* toedig, is daar andere soos Gardner (1994:18) wat met voldoende rede⁶⁸³ waarsku dat Willis weer gevaar loop om die sosiale faset van *τὰ εἰδωλόθυτα* oor te beklemtoon. Om hierdie rede wil dit dus voorkom asof dit beter is om eerder met Theissen (1982:122-127), Yeo (1995:97-98) en Thiselton (2000:619-620) saam te gaan wat 'n kompromie-voorstel aanhang, juis as gevolg van die multi-dimensionele en komplekse sosio-historiese konteks van *τὰ εἰδωλόθυτα*. Hiervolgens word saam met Witherington toegegee dat daar inderdaad, soos hierbo aangetoon, tekste in 1 Kor 8:1-11:1 voorkom waar die konteks meer 'n uit en uit kultiese maal veronderstel, terwyl daar tog ook aan die ander kant na meer sosiale vieringe in sommige tekste as potensieële konteks van *τὰ εἰδωλόθυτα* verwys kan word. Daar moet egter selfs in laasgenoemde geval toegegee word dat dit vir veral die “swak” gelowiges feitlik ontmoontlik sou wees om hulle, selfs in blote sosiale geleentede waar vleis voorgesit is, heeltemal van die kultiese wyding wat die voorbereiding van die vleis voorafgegaan het, los te maak – hiervan is 1 Kor 8:7 tog duidelik bewys van: *Ἄλλ' οὐκ ἐν πάσιν ἡ γνώσις· τινὲς δὲ τῆ συνηθεία ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενῆς οὖσα*

⁶⁸³ So wys Gardner (1994:18) byvoorbeeld daarop dat daar met geen sekerheid gesê kan word dat die uitnodigings-voorbeelde waarna Willis in veral die papiri-geskrifte verwys, beslis almal op Korinte se situasie toegepas kan word nie. Verder, terwyl Willis (*vgl.* bl. 335 hierbo) nogal moeite doen om te beklemtoon dat die afgod dikwels nie veel meer as 'n “toeskouer” by die maaltye was nie, voer Gardner (:19) weer aan dat maaltye tog wel merendeels gevier is met die afgod as “teenwoordig” aan die etenstafel en dit derhalwe baie moeilik sou wees om sy betrokkenheid tot blote “toeskouerswaarde” te verlaag.

μολύνεται. Ook v10 van hoofstuk 8 kom hier ter sprake – selfs al sou die maaltyd waarna Paulus hier verwys nie noodwendig in 'n streng kultiese konteks bedoel gewees het nie,⁶⁸⁴ maar dalk eerder 'n verwysing was na 'n sosiale maal, buite die tempel, in een van die “eetsale” (soos by die tempel van Asklepios),⁶⁸⁵ sou dit steeds (veral vir die “swakker” gelowige) nooit volledig losgemaak kon word van die kultiese handeling, wat dit beslis op een of ander tydstip moes voorafgegaan het nie.⁶⁸⁶

Daar sou dus volstaan moet word dat die komplekse sosio-historiese konteks waarbinne *τὰ εἰδωλόθυτα* gefunksioneer het ons tot die slotsom lei dat in sowel algehele sakramentele maaltyd-situasies, as in volledig informele, sosiale feesgeleenthede, te kenne gegee moet word dat daar telkens, vir veral dan ook die “swak” gelowiges in laasgenoemde geval, mindere of meerdere assosiasie van die vleis met die heidense afgode kultus ter sprake was.

In ons soeke na die identifisering van die probleemkwessie wat in 1 Kor 8:1-11:1 aangesny word, is ons dus nou, na die spesiale aandag wat tot dusver aan die korrekte interpretasie van *τὰ εἰδωλόθυτα* gewy is, gereed om 8:1a⁶⁸⁷ as volg te vertaal en daarmee ook die probleem wat Paulus moet hanteer as sodanig te formuleer: “*En met betrekking tot die vraag oor geleenthede (sosiaal, sowel as*

⁶⁸⁴ Vgl. veral 8:10a, *ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σὲ τὸν ἔχοντα γινῶσιν ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον*.

⁶⁸⁵ Vgl. die bespreking hierbo op bl. 336-337.

⁶⁸⁶ Vgl. nou 8:10b, *οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν*.

⁶⁸⁷ 1 Kor 8:1a, *Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων*.

kulties), waar die eet van kos (en dan veral ook vleis), wat toegewy en/of geoffer is aan afgode, ter sprake is...”

D.2 Oplossing van die probleemkwessie ter sprake in 1 Kor 8:1-11:1 en raakvlakke hiervan met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk

D.2.1 Oplossing soos in 1 Kor 8:1-3 en raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk

➤ ***Voorgestelde oplossing soos in 8:1b-c, ...οἶδαμεν ὅτι πάντες γινώσκιν ἔχομεν. ἡ γινώσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ:***

Die eerste fase in Paulus se oplossing tot die probleem wat hy in 1 Kor 8:1-11:1 takel, soos in die vorige afdeling uitgespel, vind ons in 8:1b-3, *οἶδαμεν ὅτι πάντες γινώσκιν ἔχομεν. ἡ γινώσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ· εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὐπω ἔγνω καθὼς δεῖ γινῶναι· εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ’ αὐτοῦ.*

Paulus begin sy redenasie deur die verskil tussen *γινώσις* en *ἀγάπη* uit te lig. Hy wys daarop dat kennis nie noodwendig sleg is nie (ons almal het dit tog, 8:1b - *οἶδαμεν ὅτι πάντες γινώσκιν ἔχομεν!*), maar dat dit wel enersyds ondergeskik is aan die liefde en dat dit andersyds ook tot iets sleg kan lei.⁶⁸⁸ Iets wat duidelik

⁶⁸⁸ Vgl. vir verdere bespreking Willis (1985b:68-70); Gardner (1994:22-23); Richter (1996:562-563); Eriksson (1998:150-151).

blyk uit Paulus se vergelyking tussen die *γνώσις* en *ἀγάπη* in 8:1c, *ἡ γνώσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ*. Die waarskuwing is dus dat die *γνώσις* sou kon lei tot “opgeblase” individualisme, wat al minder belangstelling in die welsyn van die mede-gelowige toon (Barrett 1965:138-153).⁶⁸⁹ Mitchell (1991:126) voer dit selfs verder deur die gevaar uit te lig dat hierdie “illusie van selfvertroue” wat *γνώσις* kan gee uiteindelik selfs tot verdeling van die mede-gelowiges onderling kan lei.⁶⁹⁰ Dit is egter veral Gardner (1994:23-27) wat 'n deeglike studie van hierdie spanning tussen *γνώσις* en *ἀγάπη*, soos dit hier in 8:1-3 voorkom, gemaak het.⁶⁹¹ Hy toon naamlik oortuigend aan dat Paulus waarskynlik hier verwys na sommige gelowiges se poging om self die probleem met betrekking tot eet van kos/vleis toegewy/geoffer aan afgode op te los deur mede-gelowiges “op te bou” met 'n klomp redenasies/kennis hierrondom. Tog wys Paulus nou met sy vergelyking tussen *γνώσις* en *ἀγάπη* eintlik wel die teenoorgestelde uit, naamlik dat *γνώσις* juis nie opbou nie, maar dat daar eerder op *ἀγάπη* gekonsentreer moet word indien daar “opbou-werk” gedoen wil word!⁶⁹² Liefde veroorsaak tog

⁶⁸⁹ Vgl. ook Barrett (1971:37, 189).

⁶⁹⁰ Vgl. ook Thiselton (2000:620-622); Theissen (1975:155-172).

⁶⁹¹ Vgl. ook Fotopoulos (2003:210).

⁶⁹² Gardner (1994:24) voer dan ook aan dat ons moontlik juis hierin die antwoord sou kon vind vir Paulus se, nie minder nie as 6, verwysings na die Griekse *φυσιόω* in 1 Korintiërs (4:6, 18, 19; 5:2; 8:1; 13:4), terwyl dit slegs eenkeer in die res van die NT (Kol 2:18) voorkom! Gardner wys daarop dat *φυσιόω* sy wortels het in 'n verhaaltjie van die selfbelang van 'n padda in die Griekse fabels ('Aesop's *Fables*'), wat homself met “lug/wind” kan opblaas – hierteenoor sou *ἀγάπη* dan op dit dui wat ook opbou, maar dit “solied” en “eg” doen. Dit wil dus voorkom asof daar ten minste 'n redelike kans bestaan dat Paulus met hierdie agtergrondkennis van *φυσιόω* in gedagte kon sinspeel op die gevaar dat *γνώσις* ook net so maar net met “lug” opbou en nie tot “soliede, egte” bou van die geloofslewe lei nie! Vgl. ook Die Boodschap se vertaling van 8:1b-2, waar “opblaas” m.b.t. *γνώσις* en egte “opbou” m.b.t. *ἀγάπη* gebruik word: ‘Maar as 'n mens dink jy weet so baie, kan dit jou te veel van jouself laat dink. Onthou egter, liefde blaas jou nie so op nie,

dat gelowiges die effek van hulle optrede op mede-gelowiges, veral ook “swakker” broers en susters in die geloof, terdeë in ag neem.⁶⁹³ Hiervolgens word die gemeenskap dus opgebou, eerder as om net die hele tyd met individuele belange besig te wees wat uiteraard maklik op “afbreekwerk” in die gemeenskap neerkom of selfs tot 'n gevoel van “oorwinning”⁶⁹⁴ oor die gemeenskap kan lei!⁶⁹⁵ Duidelik deel Paulus dus as bydrae tot die oplossing dat 'n ander fokuspunt gekry moet word: ἀγάπη en nie γνῶσις nie.

► ***Raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 8:1b-c (vgl. ook die “sleutel” vir 8:1-3 soos bespreek op bl. 347-348):***

Die eerste raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk⁶⁹⁶ wat sommer vroeg-vroeg al opval vind ons in dié κοινωνία-elemente wat te make het met die aard van deelgenote se onderlinge verhoudinge binne die κοινωνία-ruimte. Hier is dit baie duidelik uitgewys dat dit onmoontlik is om binne die κοινωνία-ruimte slegs in 'n individuele verhouding met God te staan,

maar bou liever ander mense op. Boonop, iemand wat dink hy weet so baie van God se dinge af, weet baie keer nie dit wat eintlik belangrik is nie.’

⁶⁹³ Vgl. ook nog Newton (1998:277).

⁶⁹⁴ Vgl. Thiselton (2000:623), se sterk uitspraak in hierdie verband.

⁶⁹⁵ Vgl. hier veral Maly (1967:100-104) en Mitchell (1991:126), asook Kitzberger (1986:73-38).

⁶⁹⁶ Hoewel spesifieke toepaslike elemente van die κοινωνία-dinamiek nou reeds agter die teks, as deel van Paulus se oplossing, geïdentifiseer word, is dit belangrik om raak te sien dat die “sleutel” tot hierdie ontginning van die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in die ter sake afgebakende eenheid van 1 Korintiërs 8, naamlik vv1-3, juis eers prominent na vore kom in die laaste vers en derhalwe met die bespreking van 8:3 na goeie reg hanteer sal word – vgl. bl. 347.

sonder om erkenning daaraan te gee dat jou deelgenootskap met God altyd ook 'n dinamiese verhouding met ander deelgenote impliseer.⁶⁹⁷ Intendeel, hierdie deelgenootskap vra altyd 'n ononderhandelbare obligasie teenoor mekaar, naamlik om o.a. volledig met mekaar te identifiseer.⁶⁹⁸ In die bostaande gedeelte van die oplossing is dit duidelik een van die prominentste punte wat Paulus probeer tuisbring: terwyl *γνωσις* op individualisme fokus en dit die gelowige tot ongesonde hoogtes van verwaandheid kan voer, fokus *ἀγάπη* op die erkenning van deelgenote om jou se behoeftes en belange. Eersgenoemde (*γνωσις*) kan dus selfs tot verdeling onder deelgenote lei, terwyl laasgenoemde (*ἀγάπη*) eerder deelgenootskap uitbou – weer eens 'n waarskuwing wat Paulus goedskiks met *κοινωνία*-elemente uit die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk in gedagte sou kon maak. Daar word naamlik dieselfde strekking beklemtoon: wanneer deelgenote met mekaar in 'n gegewe saak deel (in hierdie geval *γνωσις* of *ἀγάπη*), moet die aard van daardie deelgenootskap die deelgenote nooit in verskillende groepe en/of hiërargiese vlakke verdeel nie, aangesien dit die deelgenootskap skade kan berokken.⁶⁹⁹ Deelgenote moet dus 'n keuse uitoefen ten gunste van dit wat eerder die deelgenootskap opbou as verdeel – in hierdie geval maan Paulus die deelgenote om uiteraard op *ἀγάπη* te fokus.

➤ *Voorgestelde oplossing soos in 8:2, εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὕτω ἔγνω καθὼς δεῖ γινῶναι:*

⁶⁹⁷ Vgl. KTR 28 op bl. 5 van die inlasblad.

⁶⁹⁸ Vgl. KTR 34 op bl. 7 van die inlasblad.

⁶⁹⁹ Vgl. KTR 29 op bl. 6 van die inlasblad.

Hier in 8:2 werp Paulus lig op nog 'n faset van die oplossing tot die probleemkwessie van $\tau\hat{\omega}\nu \epsilon\acute{\iota}\delta\omega\lambda\omicron\theta\acute{\upsilon}\tau\omega\nu$.⁷⁰⁰ Hier is veral die verskil in Griekse tyd tussen $\epsilon\acute{\gamma}\nu\omega\acute{\kappa}\acute{\epsilon}\nu\alpha\iota$ en $\epsilon\acute{\gamma}\nu\omega$ fundamenteel. In eersgenoemde geval het ons met 'n *perfektum infinitief* van $\gamma\iota\nu\acute{\omega}\sigma\kappa\omega$ te make en in laasgenoemde geval weer met die *aoristus infinitief* daarvan. Hierop volg dat $\epsilon\acute{\gamma}\nu\omega\acute{\kappa}\acute{\epsilon}\nu\alpha\iota$ op 'n toestand dui van kennis wat klaar verkry is, terwyl $\epsilon\acute{\gamma}\nu\omega$ eerder 'n voortgaande aksie van verkryging van kennis wil weergee. Indien ons derhalwe hoegenaamd wel van $\gamma\iota\nu\acute{\omega}\sigma\iota\varsigma$ onder mede-gelowiges wil praat maan Paulus dat daar onmiddellik altyd erken moet word dat ons dan met 'n dinamiese, eerder as 'n statiese aksie, te make het – dus is sowel die een as die ander gelowige altyd deurgaans in 'n proses van kennis-bou, veral in die lig daarvan dat ware kennis eintlik in God self opgesluit is en niemand dit tog in hierdie wêreld reeds volledig kan besit nie (Thiselton 2000:623-625)!⁷⁰¹ Sou iemand dus wel meen dat hy reeds die nodige kennis verwerf het (8:2a, $\epsilon\acute{\iota} \tau\iota\varsigma \delta\omicron\kappa\epsilon\acute{\iota} \epsilon\acute{\gamma}\nu\omega\acute{\kappa}\acute{\epsilon}\nu\alpha\iota \tau\iota$), bewys hy eintlik juis deur so 'n standpunt van aardse hoogmoed dat hy dit *nog nie* het *nie*, 8:2b: $\omicron\upsilon\pi\omega \epsilon\acute{\gamma}\nu\omega \kappa\alpha\theta\acute{\omega}\varsigma \delta\epsilon\acute{\iota} \gamma\iota\nu\acute{\omega}\nu\alpha\iota!$

► ***Raakvlakke met die $\kappa\omicron\iota\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -gedefinieerde teologiese raamwerk in 8:2 (vgl. ook die “sleutel” vir 8:1-3 soos bespreek op bl. 347-348):***

As daar een $\kappa\omicron\iota\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -element is wat in die ter sake $\kappa\omicron\iota\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -gedefinieerde teologiese raamwerk soos 'n paal bo water uitstaan, dan is dit dat ons in die deelgenootskap met God met 'n dinamiese verhouding, eerder as 'n statiese

⁷⁰⁰ Vgl. Nabers (1969:73-82).

⁷⁰¹ Vgl. veral ook Conzelmann (1975:141) en Käsemann (1969:66-81) se uitvoerige redenasies oor die verhouding tussen gelowige en $\gamma\iota\nu\acute{\omega}\sigma\iota\varsigma$.

toestand wat bereik is, te make het.⁷⁰² Wanneer Paulus dus hier in 8:2 maan dat gelowiges moet besef dat hulle altyd in 'n proses van kennis-bou sal wees en nie moet roem op 'n toestand van volmaakte kennis wat bereik is nie, aangesien dit slegs vir God beskore is, kom die raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk weer eens duidelik na vore: deelgenote moet besef dat hulle in 'n dinamiese verhouding met God is! Indien hulle dit besef sal hulle ook verstaan dat hulle met betrekking tot *γνώσις*, maar ook wat enige ander geloofsaak betref, versigtig moet wees om van sekere volmaakte toestande te praat wat reeds bereik is. Ondersteunend hiertoe kan 'n ander *κοινωνία*-element uitgesonder word wat deelgenote maan om te onthou dat deelgenootskap met God nie impliseer dat sekere goddelike magte (soos volmaakte *γνώσις*) aan die deelgenoot oorgedra word nie.⁷⁰³ Veel eerder moet deelgenote dus met betrekking tot dit wat gedeel word (in hierdie geval *γνώσις*) anders dink, naamlik dat dit wel gaan oor konstante groei wat plaasvind binne 'n dinamiese verhouding van deelgenootskap met God.

➤ *Voorgestelde oplossing soos in 8:3, εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ:*

Paulus klink inderdaad in 8:3 die spyker om in hierdie fase van sy hantering van die ter sake oplossing. Paulus se bedoeling sou as volg saamgevat kon word: die kern van ware *γνώσις* is om tot die kennis te kom dat *ἀγάπη*, en dan in besonder liefde tot God, dit is wat werklik saakmaak (8:2⁷⁰⁴); het iemand nou hierdie liefde

⁷⁰² Hoewel hierdie *κοινωνία*-element eintlik inherent aan talle van die omskrewe elemente binne die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk is, kan die volgende tog uitgesonder word: KTR 32, KTR 33, KTR 34 en KTR 35 op bl. 6-7 van die inlasblad.

⁷⁰³ Vgl. KTR 07 op bl. 1 van die inlasblad.

⁷⁰⁴ 1 Kor 8:2, εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὕτω ἔγνω καθὼς δεῖ γινῶναι.

tot God (*εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν*), is dit uiteraard ook onmiddellik 'n bewys daarvan dat Hy met God in 'n verhouding staan, dat God hom ken (*οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ*),⁷⁰⁵ of anders gestel dat God in 'n aktiewe, persoonlike verhouding met hom staan,⁷⁰⁶ op grond van die feit dat God hom uitverkies⁷⁰⁷ het om in 'n verhouding met Hom te staan!⁷⁰⁸ Nou, indien hierdie *γνώσις* dat dit alles eintlik oor liefde vir God gaan, in die eerste plek by 'n uitverkiesingsdaad van God begin het, beteken dit mos dat die gelowige tog hierdie belangrike *γνώσις* juis van God ontvang het en daarom eintlik geen rede hoegenaamd het om daarvoor hoogmoedig of verwaand (8:1c, *ἡ γνώσις φυσιοῦ*) te raak nie!⁷⁰⁹

⁷⁰⁵ Vgl. verder Wischmeyer (1987:141-144).

⁷⁰⁶ Vgl. veral Fee (1987:368), wat dan ook die werkwoord, *ἔγνωσται*, eerder as 'n medium, as 'n passief hanteer.

⁷⁰⁷ Schrage (1995:234-235) wys daarop dat *ἔγνωσται* verband hou met die Hebreeuse *בָּרַךְ*, wat baie beslis die Ou-Testamentiese konneksie met goddelike uitverkiesing na vore bring en bevestig.

⁷⁰⁸ Anders as Fee (1987:368) beskou Maly (1967:103), Kistemaker (1993:265), Schrage (1995:233-235) en Strobel (1989:135) weer die werkwoord, *ἔγνωσται*, as 'n passief, wat dan die klem meer op God se uitverkiesing van die gelowige, as sy aktiewe, persoonlike verhouding met die gelowige, laat val. Dit behoort egter duidelik te wees uit die gekose argument hierbo, dat daar in hierdie geval saam met Thiselton (2000:627) vir beide gekies word, aangesien daar geen dwingende motivering aangevoer kan word om vir die een moontlikheid teenoor die ander te kies nie en ook omrede 'n behoud van albei eintlik Paulus se argument eerder soveel duideliker maak, sowel as versterk.

⁷⁰⁹ Vgl. veral Thiselton (2000:625-627), asook Héring (1962:68). Laasgenoemde gebruik veral 1 Kor 13:12 (*βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθη*) om in aansluiting by die ter sake teksgedeelte aan te toon dat jy eintlik net God en liefde kan ken, omdat God jou ken, terwyl Thiselton weer aansluiting vind by 4:7 (*τίς γὰρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών;*), wat in lyn met sowel Héring as die aangevoerde

⇒ **“Sleutel” tot ontsluiting van κοινωνία-elemente in 8:1-3 vanuit die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk:**

Met betrekking tot die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk is dit veral hier in v3⁷¹⁰ waar ons die motivering vind om verdere κοινωνία-elemente uit die κοινωνία-dinamiek vir hierdie eenheid van 8:1-3 te ontgin. Hoewel ons uiteraard nie hier in die eerste plek met 'n streng Christosentriese uitspraak te make het nie, soos benodig om tot verdere κοινωνία-elemente binne die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk te beweeg,⁷¹¹ is dit tog duidelik implisiet teenwoordig. Anders gestel, hier het ons 'n sterk Teosentriese uitspraak, met 'n ewe sterk Christosentriese implikasie! Word 8:6, ἀλλ' ἡμῖν εἰς θεὸς ὁ πατὴρ ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἰς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ, wat net so prominent beklemtoon dat alles van God se kant af begin (uiteraard ook 'n verhouding met Hom), met 8:3 in verband gebring is dit baie duidelik dat Paulus altyd by die Gods-daad ook Christus se aandeel veronderstel. Hy is dus in soverre dit veral v3 aangaan, die Een wat die Goddelike uitverkiesingsdaad in 'n persoonlike verhouding met die mens laat realiseer deur sy versoeningsdaad! Hierdie noue band tussen God en Christus binne Paulus se teologie word ondersteun deur sowel die sosio-historiese beginsel van kliënt-bemiddelaar-weldoener soos in die paragraaf net hierna bespreek, as die verdere bespreking van 8:6 later in die ondersoek,⁷¹² waar dit beklemtoon sal

argumente hierbo bevestig dat niemand dus enige rede tot verwaandheid het nie! Vgl. veral Downing (1984:176-177) vir 'n verdere bespreking van 1 Kor 13:12.

⁷¹⁰ 1 Kor 8:3, εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ.

⁷¹¹ Vgl. veral die redenasie op bl. 229-230, 229-311 en 320-321 vroeër in die ondersoek.

⁷¹² Vgl. veral bl. 355-356.

word dat Paulus geen teologiese skeiding tussen God se skeppingsdaad en sy soteriologiese ingrype deur Jesus Christus wil laat posvat nie. Daar behoort dus geen verdere twyfel daaroor te bestaan dat Paulus se Teosentriese uitspraak hier in v3 (waar hy juis as't ware die argument van 8:1-3 “omklink”!⁷¹³), met 'n direkte implikasie van noodsaaklike deelgenootskap met Christus, die deur ooplaat tot ontginning van ter sake *κοινωνία*-elemente in 8:1-3 nie!

► ***Raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk in 8:3 (vgl. ook die “sleutel” vir 8:1-3 soos pas hierbo bespreek):***

Daar is dan inderdaad ook veral drie sulke elemente vanuit die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk wat in besonder met betrekking tot die faset van Paulus se oplossing in 8:3⁷¹⁴ uitgesonder kan word. Dit is naamlik die feit dat deelgenootskap met God altyd van sy kant af begin,⁷¹⁵ dat genadegawes derhalwe ook van sy kant af kom⁷¹⁶ en dat sodanige deelgenootskap altyd 'n dinamiese en intense verhouding veronderstel.⁷¹⁷ Soos reeds vroeër in die ondersoek aangetoon,⁷¹⁸ is hierdie drie *κοινωνία*-elemente in besonder ingebed binne die sosio-historiese beginsel van kliënt-bemiddelaar-weldoener, wat ons

⁷¹³ Vgl. bl. 345-346.

⁷¹⁴ 1 Kor 8:3, *εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ’ αὐτοῦ.*

⁷¹⁵ Vgl. KTR 05 op bl. 1 van die inlasblad.

⁷¹⁶ Vgl. KTR 09 op bl. 2 van die inlasblad.

⁷¹⁷ Vgl. KTR 04 op bl. van die inlasblad, asook KTR 27 op bl. 5 van die inlasblad.

⁷¹⁸ Vgl. veral bl. 53-57.

veral nou sal help om die raakvlakke tussen die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk en Paulus se oplossing, soos gedeeltelik hier in 8:3 vervat, te identifiseer. Volgens genoemde sosio-historiese agtergrond sal dit vir die gelowiges geen ingewikkelde kwessie wees om te verstaan dat God, as Weldoener, op grond van liefde en genade van sý kant af, hulle as kliënte toelaat om met Hom in 'n verhouding (deelgenootskap) te tree nie – anders gestel: dat dit volledig in die Weldoener se mag lê om te kies om met die kliënt in 'n verhouding te tree al dan nie. Dat hierdie “uitverkiesingsdaad” van God, soos vervat in die uitleg van 8:3 en die geïdentifiseerde *κοινωνία*-element van deelgenootskap met God, wat altyd van God se kant af begin as Stigter van die *κοινωνία*-verhoudingsruimte, dus raakvlakke met mekaar het, behoort daar geen twyfel oor te bestaan nie – veral nie na dit duidelik uitgewys is dat selfs die sosio-historiese agtergrondinligting so 'n afleiding steun nie.

Met bogenoemde redenasie van God se posisie as Stigter van die *κοινωνία*-verhoudingsruimte nog vars in gedagte is die volgende afleiding feitlik vanselfsprekend, naamlik dat genadegawes derhalwe ook van sý kant af kom. Soos reeds genoem, is ook hierdie *κοινωνία*-element verweef met die sosio-historiese beginsel van kliënt-bemiddelaar-weldoener, waar die weldoener (in hierdie geval God), nadat die kliënt deur die bemiddeling van die bemiddelaar (in hierdie geval Jesus) en deur sy welwillendheid in 'n verhouding met hom getree het, sekere verantwoordelikhede teenoor die kliënt opneem soos bv. versorging en beskerming.⁷¹⁹ Hierop moet die kliënt dan reageer (nou weer binne 'n ander sosio-historiese beginsel van wederkerige dank-optrede⁷²⁰) met bv. publieke verering van die weldoener en bewerking van die weldoener se

⁷¹⁹ Vgl. die breedvoerige bespreking van hierdie sosio-historiese beginsel vroeër in die ondersoek op bl. 53-57.

⁷²⁰ Vgl. ook die breëre bespreking hiervan op bl. 114-116.

grond.⁷²¹ Uiteraard kan hy tog nie die goeie gewes wat hy onverdiend uit die hand van die weldoener ontvang vir homself toe-eien, daarop roem en dan verwaand as gevolg daarvan raak nie! Hierdie *κοινωνία*-element, verweef met die ter sake sosio-historiese beginsel, bevestig dus ook hier die bedoeling van 8:3, naamlik dat die *γνώσις* van God af ontvang is en dat Hy daarom ook die eer daarvoor toekom, eerder as dat dit die gelowige rede kan gee om hoogmoedig of verwaand daaroor te raak. Weer eens is die raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk (soos ook verweef met die sosio-historiese agtergrond) bykans voor-die-hand-liggend.

Die derde *κοινωνία*-element wat hierbo aangeraak is met betrekking tot die moontlike verband met 8:3, naamlik dat deelgenootskap tussen gelowige en God altyd 'n dinamiese en intense verhouding veronderstel, volg tog ook baie duidelik uit die voorafgaande bespreking. Dit kan as't ware eintlik nie anders dat daar uit 'n situasie waar 'n weldoener na 'n noodlydende kliënt uitreik, hom in 'n versorgde verhouding intrek en die op sy beurt weer eer aan die weldoener betoon, 'n intense stuk dinamika ontwikkel nie. Voorts is daar vroeër in hierdie ondersoek ook daarop gewys dat die verhouding tussen kliënt-bemiddelaar-weldoener nie ligtelik opgeneem is nie en toegepas op die verhouding gelowige tot God soveel te meer, in ag genome die hoë prys wat Jesus as Bemiddelaar vir die inisiëring van hierdie verhouding moes betaal!⁷²² Vervleg met die betrokke *κοινωνία*-element is dit dus baie duidelik dat die deelgenootskap tussen God en gelowige (deelgenoot) altyd 'n intens-persoonlike en dinamiese verhouding veronderstel.⁷²³ Ook hier is die

⁷²¹ Vgl. ook bl. 55-56 vroeër in hierdie ondersoek.

⁷²² Vgl. die detailbespreking hiervan op bl. 57-58.

⁷²³ Vgl. ook bl. 58.

raakvlakke tussen die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk en die betekenis van 8:3 dus duidelik blootgelê, wanneer Paulus die Korinte gelowiges daaraan herinner dat liefde tot God (*εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν*), nie alleen impliseer dat God hulle uitverkies het nie (soos hierbo aangetoon), maar dat God ook met hulle in 'n aktiewe, persoonlike verhouding staan (hulle ken, *οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ*).

❖ *Slotson:*

Dat Paulus dus in hierdie fase van die hantering van sy oplossing (8:1b-3) op die probleem, soos kortliks vervat in 8:1a, baie beslis op prominente wyse uit verskeie elemente vanuit die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk geput het, behoort geen twyfel oor te bestaan nie!

*D.2.2 Oplossing soos in 1 Kor 8:4-13 en raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk*

Nadat Paulus sy oplossing tot die Korinte gelowiges se probleem⁷²⁴ in 8:1-3 aangevoer het, sit hy nou sy voorgestelde oplossing voort in 'n tweede fase hier in vv4-13. Terwyl Mitchell (1989:233-234) poog om aan te toon dat die formule, *περὶ δέ...*, in v4 gewoon 'n bondige manier is om 'n volgende onderwerp in te lei, het Thiselton (2000:628) tog oortuigend die teenoorgestelde bewys.⁷²⁵ Hiervolgens sou dié formule in hierdie geval eerder op 'n terugkeer wys na 'n

⁷²⁴ Vgl. ook weer sy verkorte opsomming van die probleem in 8:4a, *Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων*.

⁷²⁵ Vgl. ook Fotopoulos (2003:193-195).

verdere bespreking van die bestaande onderwerp, wat reeds in 8:1-3 met betrekking tot die *γνώσις* en *ἀγάπη* aangeraak is. Dit wil dus voorkom dat daar met sekerheid aanvaar kan word dat 8:4-13 Paulus se voortsetting van sy voorgestelde oplossing hanteer.

➤ *Voorgestelde oplossing soos in 8:4-6, ⁴Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι οὐδέν εἶδωλον ἐν κόσμῳ καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς εἰ μὴ εἷς. ⁵καὶ γὰρ εἶπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῶ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὡσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, ἅλλ’ ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατὴρ ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς δι’ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι’ αὐτοῦ:*

Paulus begin hierdie tweede fase van sy oplossing deur in 8:4c aan te sluit by 'n algemeen aanvaarde belydenis onder die gelowiges,⁷²⁶ naamlik die monoteïstiese uitspraak van geloof in net een God⁷²⁷ (*ὅτι οὐδεὶς θεὸς εἰ μὴ εἷς*). Hierteenoor stel hy 'n tweede stuk geloofskennis, wat enige gelowige eintlik by implikasie vanuit die gestelde belydenis behoort af te lei,⁷²⁸ naamlik: *οἶδαμεν ὅτι οὐδέν*

⁷²⁶ Dat ons kan aanvaar dat hierdie belydenis algemeen bekend en geliefd was in die kringe van die gelowiges is duidelik wanneer in ag geneem word dat dit sy wortels diep in die OT het, soos o.a. in prominente gedeeltes uit die Joodse geloofs-geskiedenis blyk (Oropeza 1998:59) – Dt 6:4, *תְּהָא הַיְהוָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד*; Dt 32:39, *לֹא אֶחָד כְּמִנִּי מְבַרְכֵנִי אֲפֹרָא וְאֵן יִשְׁתַּחֲוּוּ תַּדְּמוּנַי וְאֵן יַעֲבֹדוּן אֱלֹהֵי אֲחֵרִי* en Jes 44:6, *אֲנִי אֱלֹהִים וְאֵין אֲחֵרִים וְיִמְלְאוּן אֶת־כֹּתֵן וְיִשְׁתַּחֲוּוּן לִּי וְאֵין תִּמְצָא אֲחֵרִים לְעֹלָם לְעֹלָם אֲמַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד*. Vgl. verder Thiselton (2000:629), asook Weiss ([1910] 1977:219), Wolff (1996:171), Schrage (1995:237) en Strobel (1989:135), om maar net 'n paar te noem wat almal dieselfde bevestig.

⁷²⁷ Vgl. ook 8:6, maar veral v6a, met dieselfde monoteïstiese belydenis: *ἀλλ’ ἡμῖν εἷς θεὸς*.

⁷²⁸ Vgl. veral Byrskog (1996:230-250) vir Paulus se effektiewe identifikasie met die Korinte gelowiges.

εἶδωλον ἐν κόσμῳ (8:4b). Presies wat Paulus hiermee bedoel is eksegete verdeeld oor: terwyl sommiges⁷²⁹ meen dat *οὐδὲν εἶδωλον* vertaal moet word as “geen afgod bestaan”, wil andere⁷³⁰ dit weer as 'n predikatief hanteer en dan vertaal met “'n afgod is niks/nie werklik nie/nie regtig nie”⁷³¹. Dit is veral Schrage (1995:236-237) wat oortuigend ten gunste van laasgenoemde moontlikheid aangetoon het dat Paulus 'n duidelike kontras skep tussen *οὐδὲν εἶδωλον* en *ἐν κόσμῳ* deurdat hy dit wat baie “werklik” bestaan (*κόσμος*) direk naas dit (*εἶδωλον*) plaas waarvan die bestaan eintlik glad nie bewys kan word nie en derhalwe as't ware slegs in menslike konsepte/fantasie bestaan!⁷³² Paulus begin dus hierdie faset van sy oplossing met twee stukke geloofskennis wat enersyds met mekaar verband hou, maar andersyds eintlik ook redelik algemeen aanvaar behoort te word, naamlik dat daar net een ware God is, wat wel regtig bestaan, terwyl daar aan die ander kant wel aanspraak gemaak kan word op afgode se bestaan, maar dat dit tog duidelik (in die ganse bestaan/hele wêreld) nie so is nie.⁷³³

⁷²⁹ Vgl. veral Héring (1962:68), wat 'n saak daarvoor probeer uitmaak dat *οὐδὲν εἶδωλον* (“geen afgod bestaan”) en *οὐδεὶς θεὸς* (“geen God bestaan behalwe Een”) in 'n parallelisme met mekaar staan en daarom as sulks vertaal moet word – 'n argument wat nie alleen op grond hiervan kan opgaan nie.

⁷³⁰ Vgl. hier veral Schrage (1995:236), maar ook Yeo (1995:188) en Thiselton (2000:630).

⁷³¹ Vgl. ook hier “Die Boodskap” se vertaling: ‘Ons weet tog almal dat afgode nie “regtig” is nie.’

⁷³² Vgl. ook verder Denaux (1996:594-606).

⁷³³ Vgl. verder Fee (1987:370-371); Gooch (1993:62-63); Schrage (1995:221); Richter (1996:562-563); Hofius (1997:99-101).

Vervolgens (8:5-6⁷³⁴) borduur Paulus voort op laasgenoemde,⁷³⁵ eintlik “onmoontlike moontlikheid” ter wille van die argument,⁷³⁶ naamlik dat daar vir sommige, nog “swak” gelowiges,⁷³⁷ tog “sogenaamde” gode (*λεγόμενοι θεοὶ*) bestaan. Vir hierdie gelowiges is dit moeilik om, nadat hulle vir lank binne die heidense kultusse wys gemaak is dat die afgode wat hulle *θεοὶ* en *κύριοι* genoem het werklik is en as sodanig aanbid moet word, nou tot die besef te kom dat hierdie gode eintlik nie eens regtig bestaan nie. Paulus gee teenoor hierdie

⁷³⁴ 1 Kor 8:5-6, *καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, ἀλλ’ ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατὴρ ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς δι’ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι’ αὐτοῦ.*

⁷³⁵ Vgl. Willis (1985b:83-87); Cheung (1999:123).

⁷³⁶ Vgl. Robertson en Plummer (1914:167); Collins (1999:315); Schrage (1995:239); Barrett (1971:191); Thiselton (2000:632).

⁷³⁷ Oor Paulus se gebruik van die twee terme, *ἀσθενής* (swak) en *ἰσχυρός* (sterk), met verwysing tot gelowiges van die Korinte gemeente was daar al velerlei teologiese diskussie in die verlede. Vir die doel van hierdie ondersoek is dit egter onnodig om hier in groot detail in te gaan – vir meer inligting, raadpleeg o.a. Söding (1994:69-142). Wat egter wel nodig is om erkenning aan te gee is die slotsom waartoe veral Theissen (1982:121-144) gekom het, naamlik dat *ἀσθενής* en *ἰσχυρός* veral na die sosio-ekonomiese status van die gelowiges verwys. Terwyl *ἰσχυρός* dus na 'n sekere standvastige en geborge sosiale plasing en ekonomiese posisie met 'n sekere stand van geloofskennis dui, verwys *ἀσθενής* na die, nog ietwat onsekere, posisie van 'n gelowige ten opsigte van sy plasing tot ander gelowiges, in 'n sosiologiese sin, maar ook met betrekking tot die vlak van geloofskennis. Verder dui *ἀσθενής* gewoonlik ook gelowiges aan van 'n laer ekonomiese inkomsteklas. Nadat Yeo (1995:90) grotendeels in dieselfde rigting as Theissen redeneer, wys hy op 'n belangrike punt, naamlik dat juis hierdie verskille tussen *ἀσθενής* en *ἰσχυρός* maak dat eersgenoemde eintlik deurgaans smag na erkenning en aanvaarding van die laasgenoemde groep. Dit sou dan weer kon meebring dat die “swak” gelowiges selfs sover sou kon gaan as om iets te doen wat dalk nie eintlik vir hulle geestelik goed is nie, miskien selfs verkeerd is, gewoon ten einde die guns van die “sterkeres” te wen!

valsheid wat aan heiden-Christene verkondig is, nou die waarheid in 8:6, maar doen dit op 'n unieke wyse⁷³⁸ om enersyds vir die “sterk” gelowiges⁷³⁹ bevestiging te gee dat dit wat hulle glo waar en eg is, maar om andersyds ook vir die nuwe, nog “swak” gelowiges te help om mooi te begryp wat die eintlike waarheid is wat geglo moet word.⁷⁴⁰ Die wyse waarop Paulus dit doen is deur die Sjema, soos ons dit in Dt 6:4⁷⁴¹ vind, te neem en dit dan Christologies te herinterpreteer⁷⁴² – sodoende word Jesus dan in 8:6 op eksklusiewe, maar ook inklusiewe wyse, met die een, enigste, unieke Skeppergod (v6a, εἰς θεὸς ὁ πατὴρ ἐξ οὗ τὰ πάντα)

⁷³⁸ Dunn (1980:180; 1998:28-50), toon aan dat Paulus se rolverdeling hier tussen God en Jesus, spesifiek soos t.o.v. die skeppingsgebeure, geen vroeëre parallele het nie. Paulus ken ook op geen ander plek in sy briewe hierdie bemiddelende skeppingsfunksie aan Christus toe nie (Collins 1999:320).

⁷³⁹ Vgl. die bespreking in die voetnota hierbo vir die presiese bedoeling van “sterk” versus “swak” gelowiges.

⁷⁴⁰ Vgl. veral Thiselton (2000:636-638). Let op dat hierdeur nie gesê word dat Paulus probeer het om die “swakker” gelowiges se kennis te “lig”, sodat hulle met die “sterkeres” op gelyke vlak kon kom nie – daar word eerder hiermee bedoel dat Paulus bloot enersyds aansluit by 'n ou bekende geloofswaarheid en andersyds ander gelowiges weer gewoon wil help om insig in hierdie kernwaarheid te kry. Indien dit vir Paulus bloot om die bou van geloofskennis gegaan het, sou hy tog nie voortgegaan het (vgl. hieronder) om soveel moeite te doen om vir die “sterker” gelowiges te verduidelik hoe hulle die “swakker” gelowiges moet tegemoetkom nie! Dit sou in elk geval uiteraard ook teenstrydig wees met Paulus se eie raad oor die aard van γνῶσις en die gelowige se houding daarteenoor, soos hierbo uiteengesit in die bespreking van 8:1-3 (vgl. bl. 340-351). Vgl. ook verder Gardner (1994:40) hieroor.

⁷⁴¹ Dt 6:4, אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד, יְהוָה אֶחָד, יְהוָה אֶחָד.

⁷⁴² In Collins (1999:315) se woorde: ‘Paul’s understanding of God was affected by his understanding of Christ’.

van die Ou Testament en Joodse tradisie⁷⁴³ geassosieer as dié God se unieke Agent deur Wie alles geskep is (v6b, εἰς κύριος Ἰησοῦς Χριστός δι’ οὗ τὰ πάντα).⁷⁴⁴ Hierdeur poog Paulus om veral die “swak” gelowige te help om nie 'n teologiese skeiding tussen God se skeppingsdaad en sy soteriologiese ingrype te beleef nie.⁷⁴⁵ die God wat skep en die God wat red is een en dieselfde God (v6a-b, ἀλλ’ ἡμῖν εἰς θεὸς ὁ πατήρ...καὶ εἰς κύριος Ἰησοῦς Χριστός) en buiten Hom is daar dus geen ander nie.⁷⁴⁶ Anders gestel: die Here deur Wie redding vir die gelowige gekom het, is ook die Here deur Wie alle dinge tot stand gekom het – dus, soos vervleg in v6, *deur* Hom (ἡμεῖς δι’ αὐτοῦ) leef ons *tot* Hom (ἡμεῖς εἰς αὐτόν)!⁷⁴⁷

► ***Raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 8:4-6 (vgl. ook die “sleutel” vir 8:4-13 soos bespreek op bl. 377-379):***

⁷⁴³ Vir verdere bespreking m.b.t. ander potensiële teologiese agtergronde tot hierdie belydenis kan veral gekyk word na: Conzelmann (1975:144-145) en Horsley (1978b:130-135; 1978a:574-589; 1981:32-51).

⁷⁴⁴ Vgl. hier veral Hurtado (1988:97-99), maar ook Ellis (1986:494-495).

⁷⁴⁵ Vgl. ook Bell (2002:25).

⁷⁴⁶ In Dunn (1980:180) se woorde: ‘the unity of creation and salvation, to prevent a split in the Corinthian’s thinking between their experience of spiritual power and their attitude to the material world...’.

⁷⁴⁷ Vgl. veral Richardson (1994:296-304), Cullmann ([1957] 1975:241-254) en Taylor (1958:51) vir 'n nadere bespreking van δι’ αὐτοῦ en εἰς αὐτόν.

Ook hierdie faset van Paulus se oplossing blyk raakvlakke te toon met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk.⁷⁴⁸ Anders as om bloot 'n naakte waarheid met die “swak” gelowiges te deel, naamlik dat daar net een God is en dat hierdie stuk “kennis” eenvoudig gewoon aanvaar en bely moet word, sluit hy aan by sy eie waarskuwing in 8:1c, naamlik: *ἡ γνώσις φυσιοῦ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ*. Hiervolgens plaas Paulus dan die Sjema onmiddellik binne 'n liefdevolle verhoudingskonteks, wanneer hy dit Christologies herinterpreteer. Ewe skielik moet die “swak” gelowige nie meer bloot 'n stuk “kennis” absorbeer nie, maar word hyself intens met hierdie God, Wie hy nou as enigste God moet aanvaar, in kontak gebring wanneer hy aan die koppeling tussen Skeppergod en soteriologie bekendgestel word. Hierdie benadering van Paulus tot die oplossing van die ter sake probleem hou tog duidelik verband met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk en wel as volg: die klem op God wat red en verlossing bewerk,⁷⁴⁹ plaas die gelowige onmiddellik in die denkraamwerk van nie blote kennis wat aanvaar moet word nie, maar bring die gelowige tot die bewussyn dat 'n “verhouding” betree word wat intense verbintenisse tot gevolg het⁷⁵⁰ en enige deelgenootskap met alternatiewe magte derhalwe by implikasie uitsluit.⁷⁵¹

⁷⁴⁸ Die “sleutel” wat ons toegang gee om, met betrekking tot hierdie faset van Paulus se oplossing, soos aangetref in 1 Kor 8:4-13, verskeie *κοινωνία*-elemente vanuit die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk te ontgin kom prominent na vore in veral vv11-13 en sal aldaar hanteer word – vgl. bl. 377-379.

⁷⁴⁹ Vgl. veral KTR 09 op bl. 2 van die inlasblad.

⁷⁵⁰ Vgl. KTR 04 op bl. 1 van die inlasblad.

⁷⁵¹ Vgl. hier KTR 47 op bl. 9 van die inlasblad.

- *Voorgestelde oplossing soos in 8:7, 'Ἄλλ' οὐκ ἐν πάσιν ἡ γνώσις· τινὲς δὲ τῇ συνηθείᾳ ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενῆς οὐσα μολύνεται:*

Paulus besef egter ook dat veral gelowiges wat pas tot bekering gekom het en nog nie hierdie kennis het nie (8:7a, 'Ἄλλ' οὐκ ἐν πάσιν ἡ γνώσις), selfs al word dit vir hulle binne 'n “verteerbare” liefdevolle verhoudingsruimte aangebied, soms steeds sukkel om dit alles volledig hulle eie te maak, gewoon omrede hulle vir só lank in 'n ander gewoonte was (v7b, τινὲς δὲ τῇ συνηθείᾳ ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου...).⁷⁵² Dus, verkeerde geloofs-gewoontes⁷⁵³ wat oor 'n lang tyd posgevat het moet nou afgebreek word⁷⁵⁴ en die, nou nog “swak” gelowiges, moet tot die besef kom dat dit wat hulle as werklike gode beleef het,⁷⁵⁵ eintlik geen gode was nie.⁷⁵⁶ Hiermee saam moet egter onmiddellik te kenne gegee word, dat hoewel Paulus die geloof in een God sterk beklemtoon,⁷⁵⁷ dit uiteraard nie beteken dat hy ontken dat daar agter die afgode, nie 'n ander god nie, maar wel 'n ander “mag”,

⁷⁵² Vgl. veral ook Smit (1997c:476-491).

⁷⁵³ Vgl. veral Dawes (1996:88-89).

⁷⁵⁴ Thiselton (2000:633) stel dit só: ‘...*habituated patterns of loyalty and devotion* long practiced by new converts before their conversion *cannot simply be brushed aside as no longer affecting their lives and attitudes in the present.*’ [Thiselton se kursiefdruk].

⁷⁵⁵ Gill (1991:13-24) bevestig dat die gode by hierdie offerings as werklik en as waarlik teenwoordig beleef is. Vgl. ook Fotopoulos (2003:175-176).

⁷⁵⁶ Vgl. ook Fee (1987:381); Murphy-O’Connor (1978c:554).

⁷⁵⁷ Vgl. ook Giblin (1975:524-547).

naamlik Satan en sy demoniese magte, werksaam is (Thiselton 2000:632-633).⁷⁵⁸ En dit is dan ook juis die rede waarom dit vir Paulus voorts so belangrik is dat die “sterk” gelowiges die “swakker” gelowiges mooi in ag moet neem wanneer dit op hierdie eet van kos/vleis neerkom wat eers aan die een of ander afgod toegewy en/of geoffer is.⁷⁵⁹

Om nou hierdie “hulpverleningsaksie” tussen “sterk” en “swak” gelowiges te motiveer, voer Paulus twee redes aan en rig hy ook een waarskuwing tot die “sterk” gelowiges. Eerstens dan die twee redes, waarvan die eerste in 8:7c, *καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενῆς οὕσα μολύνεται*, aangetref word. Hiervolgens wys Paulus die “sterk” gelowiges daarop dat die “swak” gelowiges se gewete (*συνείδησις*) hulle nog dikwels kniehalter en dat laasgenoemde daarom ook ten opsigte hiervan tegemoetgekom moet word.⁷⁶⁰ Hoewel dit wat Paulus presies met *συνείδησις* bedoel het nie so maklik verklaarbaar is nie,⁷⁶¹ wil dit tog lyk asof ons

⁷⁵⁸ Vgl. veral Fee (1987:369); Barrett (1971:192); Yeo (1995:189-190); Wolff (1996:171-172), asook Murphy-O'Connor (1978a:253-267). Vgl. verder ook 1 Kor 10:19-20, *Τί οὖν φημι; ὅτι εἰδωλόθυτον τί ἐστίν ἢ ὅτι εἴδωλον τί ἐστίν; ἀλλ' ὅτι ἂ θύουσιν, δαιμονίοις καὶ οὐ θεῶ [θύουσιν]. οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι*. Vir die motivering dat hoofstuk 10 van 1 Korintiërs wel hier met hoofstuk 8 in verband gebring kan word, aangesien dit binne dieselfde makro-eenheid (8:1-11:1) lê, kan bl. 324-329 hierbo vergelyk word.

⁷⁵⁹ Vgl. ook Fotopoulos (2003:215-216).

⁷⁶⁰ Vgl. ook Fee (1987:379-380); Thiselton (2000:639).

⁷⁶¹ Thiselton (2000:640-644) het 'n deeglike diskussie oor die betekenis van *συνείδησις*, waarin hy al die fases hanteer wat die eksegete m.b.t. dié term oor tyd deurgegaan het – beslis die moeite werd om dit deur te werk! Wat egter vir die skopus van hierdie ondersoek nodig is, is om daarop te wys dat daar veral twee groot moontlikhede uitkristalliseer om *συνείδησις* te hanteer: dit kan of gesien word as met verwysing na “gewete” of dit kan gelees word as “selfbeeld/eie-waarde”. Terwyl Whiteley (1974:44) en Pierce (1955:13-20) breedweg ten gunste van “gewete” kies, kies die volgendes eerder weer vir “selfbeeld/eie-waarde”: Thiselton (2000:640-644); Eckstein

die sinsnede, *καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενῆς οὐσα μολύνεται*, kan interpreteer as dat Paulus ten minste drie, ineengevlegde bedoelinge hiermee gehad het.⁷⁶² In die eerste plek meen Paulus waarskynlik dat omrede die “swak” gelowiges nog nie altyd so duidelik tussen reg en verkeerd kan onderskei nie (*ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενῆς*), doen hulle meer kere as wat hulle uiteraard graag sou wou tog die verkeerde.⁷⁶³ In die tweede plek veroorsaak dit weer dat hulle sleg daarvoor voel, wat dan hulle gewete besoedel en hulle beswaard maak (*οὐσα μολύνεται*). Op sigself laat hierdie emosies in die derde plek ook 'n merk op hulle selfbeeld, deurdat dit hulle “eie-waarde” skade berokken, hulle die gevoel van mislukking laat ervaar en derhalwe meebring dat hulle net nog “swakker” teenoor die “sterk” gelowiges voel. Dit sou dan uiteraard ook weer die, nog meer negatiewe, gevolg kon hê dat hulle nou, met 'n nog swaarder *συνείδησις*, dalk selfs makliker as aanvanklik foutter!⁷⁶⁴ Dit dus die eerste rede waarmee Paulus die “sterk” gelowiges motiveer om die “swak” gelowiges versigtiger in ag te neem: hou jou mede-gelowige se “swakker” gewete in gedagte wanneer jy kos/vleis wil eet wat aan afgode toegewy en/of geoffer is!⁷⁶⁵

(1983:35-135); Horsley (1978a:574-589); Willis (1985b:89-96); Gooch (1987:244-254); Gardner (1994:42-54). *Vgl.* ook verder veral Jewett (1971:402-446); Sevenster (1961:84-102); Thrall (1967:118-125). Soos verder uiteengesit in die ondersoek net hierna is dit my mening dat dit onnodig is om 'n definitiewe keuse ten gunste van óf die een óf die ander uit te oefen, aangesien die genoemde betekenismoonlikhede uiters vervleg is met mekaar en eerder beskou sou kon word as verwysend na verskillende ervarings, verwant aan dieselfde saak, wat die gelowige net op verskillende stadiums beleef.

⁷⁶² *Vgl.* ook Tomson (1990:195-216).

⁷⁶³ *Vgl.* veral Dawes (1996:95).

⁷⁶⁴ *Vgl.* veral Fotopoulos (2003:216).

⁷⁶⁵ *Vgl.* ook Horsley (1978a:581-582).

► ***Raakvlakke met die $\kappa\omicron\upsilon\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -gedefinieerde teologiese raamwerk in 8:7 (vgl. ook die “sleutel” vir 8:4-13 soos bespreek op bl. 377-379):***

Met hierdie eerste motivering teenoor die “sterk” gelowiges om die “swak” gelowiges in ag te neem, toon Paulus dan ook weer eens duidelike raakvlakke met die $\kappa\omicron\upsilon\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -gedefinieerde teologiese raamwerk. Aangesien nuwe deelgenote onmiddellik binne die $\kappa\omicron\upsilon\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -ruimte ingetrek moet word om waarlik volledig deel te wees van die één, nuwe, geestelike familie,⁷⁶⁶ behoort daar geen twyfel oor te bestaan dat bestaande deelgenote die nuwe lede in alle opsigte in ag moet neem nie. Die $\kappa\omicron\upsilon\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -verhouding is verder ook mos uiters persoonlik van aard, wat gevolglik tog die betrokke deelgenote se hele wese in beslag neem⁷⁶⁷. Hiervolgens word duidelik veronderstel dat selfs 'n mede-deelgenoot se “gewete” ($\sigma\upsilon\nu\epsilon\acute{\iota}\delta\eta\sigma\iota\varsigma$) en gepaardgaande “eie-waarde”⁷⁶⁸ beslis ook “jou saak” word. 'n Afleiding wat ongetwyfeld ingebed is binne die $\kappa\omicron\upsilon\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -beginsel dat geen deelgenoot slegs binne 'n individuele deelgenootskap met God kan funksioneer nie – hierdie deelgenootskap impliseer altyd ook dinamiese verhoudinge met mede-deelgenote.⁷⁶⁹ 'n Dinamika wat tog tot stilstand sal kom waar een groep (“swakkes”) altyd mislukking ervaar in 'n ander groep (“sterkes”) se teenwoordigheid. Dit is dus nie 'n opsionele saak vir deelgenote om mekaar se $\sigma\upsilon\nu\epsilon\acute{\iota}\delta\eta\sigma\iota\varsigma$ in ag te neem

⁷⁶⁶ Vgl. KTR 31 op bl. 6 van die inlasblad.

⁷⁶⁷ Vgl. KTR 27 op bl. 5 van die inlasblad.

⁷⁶⁸ Vgl. die bespreking hierbo op bl. 359-360, asook voetnota 761.

⁷⁶⁹ Vgl. KTR 28 op bl. 5 van die inlasblad.

nie, maar wel 'n (as't ware logiese) “vereiste” vanuit die *κοινωνία*-dinamiek, ter wille van die voortgang van die deelgenootskap. Meer nog, mede-deelgenote moet altyd daarna streef om eensgesind met mekaar te verkeer, eerder as om in verskillende groepe te verdeel, wat op verskillende hiërargiese vlakke funksioneer.⁷⁷⁰ Dus nog 'n *κοινωνία*-beginsel wat skeiding tussen deelgenote, as gevolg van bv. minagting van sommige se swakker *συνείδησις*, die nek inslaan.

➤ *Voorgestelde oplossing soos in 8:8, βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα, οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν:*

Die tweede motivering wat Paulus aanvoer om die “sterk” gelowiges daartoe te lei om korrek teenoor die “swak” gelowiges op te tree, vind ons hier in 8:8.⁷⁷¹ Nou is die vraag uiteraard: hoe gebruik Paulus hierdie stelling om die “sterkes” meer sensitief teenoor die “swakker” mede-gelowiges te maak? Ten einde die vraag te beantwoord is dit eers nodig om Paulus se bedoeling met *παραστήσει τῷ θεῷ* deeglik te verstaan. Vele⁷⁷² het reeds oortuigend aangetoon dat Paulus nie met *παραστήσει τῷ θεῷ* 'n simboliese, ruimtelike plasing van die gelowige in gedagte gehad het nie, met ander woorde dat *βρῶμα*, of dan bemoeienis met die regte of verkeerde soort voedsel, of die regte of verkeerde omgaan daarmee (*οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα, οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν*) jou “nader” of “verder” van God af kan plaas nie.⁷⁷³ Veel eerder gaan dit vir Paulus

⁷⁷⁰ Vgl. KTR 29 op bl. 6 van die inlasblad.

⁷⁷¹ Vgl. ook Smit (1997c:480-481).

⁷⁷² Vgl. Schrage (1995:259-260); Wolff (1996:179-180); Conzelmann (1975:146-148); Collins (1999:321-325); Fee (1987:382-383).

⁷⁷³ Vgl. verder Fotopoulos (2003:216-218).

hier daarvoor dat die gelowige se omgaan met *βρῶμα*, in die gegewe konteks van die ter sake probleemkwessie, hom nie in 'n beter wetlike- en/of geloofstatus voor God kan bring nie.⁷⁷⁴ Paulus wys dus eintlik die “sterk” gelowiges daarop dat hulle nie deur kos/vleis wat eers aan afgode toegewy/geoffer is te eet vir God as't ware kan “beïndruk” deur vir Hom eintlik hierdeur te bewys dat hulle nie deur hierdie aksie met die kos van die geloofspad afgerokkel kan word nie.⁷⁷⁵ Derhalwe is God dan feitlik onder verpligting om 'n sekere “beter geloofstatus” aan hulle toe te ken en hulle as “geregverdigd” te oordeel.⁷⁷⁶ So 'n afdwingbare, manipulerende aksie, wil Paulus die gelowiges verseker, is nie moontlik nie: om as gelowige staande te bly ten spyte van die eet van kos/vleis wat toegewy/geoffer is aan afgode, beïnvloed geensins jou geloofstatus voor God nie.⁷⁷⁷

► ***Raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 8:8 (vgl. ook die “sleutel” vir 8:4-13 soos bespreek op bl. 377-379):***

Duidelik toon die *κοινωνία*-beginsels ook hier opvallende raakvlakke met Paulus se raad in 8:8⁷⁷⁸. *Κοινωνία*-elemente, soos om met die regte intensies

⁷⁷⁴ Vgl. hier veral Murphy-O'Connor (1979:292-297) en Gardner (1994:48-54).

⁷⁷⁵ Vgl. ook “Die Boodschap” se vertaling van 8:8a, “Maar onthou, dit is nie kos wat 'n mens se verhouding met God sterker maak nie...”.

⁷⁷⁶ Vgl. ook verder Thiselton (2000:645-649).

⁷⁷⁷ Vgl. ook Fotopoulos (2003:218); Fee (1987:384).

⁷⁷⁸ 1 Kor 8:8, *βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα, οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν.*

tot 'n *κοινωνία*-verhouding toe te tree⁷⁷⁹ en om positiewe verandering in die deelgenoot se lewe altyd aan God toe te skryf,⁷⁸⁰ is twee beginsels binne die *κοινωνία*-dinamiek wat sommer onmiddellik opval. Eersgenoemde beginsel figureer veral sterk wanneer Paulus daarop wys dat gelowiges nie God kan beïndruk deur die een of ander aksie (soos om kos/vleis te eet wat aan afgode toegewy/geoffer is en steeds staande te bly) uit te voer nie. Deelgenote handel tog nooit binne die *κοινωνία*-ruimte uit eie gewin nie, maar moet eerder sorg dat hul dade die korrekte intensie weerspieël, naamlik 'n dankbare verering van God en bevordering van sý posisie, eerder as jou eie!⁷⁸¹ 'n Beginsel wat ondersteun word deur die sosio-historiese element van kliënt-bemiddelaar-weldoener, waarvolgens eersgenoemde, gegewe die intens afhanklike posisie, eintlik niks kan bied om die weldoener óf te beïndruk óf as't ware te manipuleer tot sekere verpligte optrede nie,⁷⁸² soos om 'n sekere geloofstatus van die kliënt te erken/bevorder en die kliënt (gedwonge) regverdig te verklaar nie. Tegelykertyd verleen dieselfde sosio-historiese element ook steun aan die ander genoemde *κοινωνία*-beginsel, naamlik dat positiewe vordering in die deelgenoot se lewenstyl altyd steeds aan God toegeskryf moet word. Gegewe dat die kliënt (aldus die gelowige/deelgenoot) “leeg”, met niks en in totale afhanklikheid, die deelgenootskap met die weldoener betree, is dit tog te verstane dat enige positiewe vooruitgang aan die kant van die kliënt slegs aan die Weldoener (in hierdie geval God) toegeskryf kan word en derhalwe glad nie afdwingbaar is nie!

⁷⁷⁹ Vgl. KTR 03 op bl. 1 van die inlasblad.

⁷⁸⁰ Vgl. KTR 07 op bl. 1 van die inlasblad.

⁷⁸¹ Vgl. ook KTR 25 op bl. 5 van die inlasblad.

⁷⁸² Vgl. die volledige bespreking van hierdie sosio-historiese beginsel op bl. 53-57.

- *Voorgestelde oplossing soos in 8:9, βλέπετε δὲ μή πως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν:*

Deur dus die bogenoemde verkeerde redenasie van die “sterk” gelowiges met sy stelling in 8:8 van die tafel af te vee, wil Paulus dié gelowiges motiveer om nie so ernstig daarop te staan om, selfs ten koste van hul “swakker” mede-gelowiges, vas te hou aan die vryheid om na willekeur voort te gaan met die eet van geofferde/toegewyde kos/vleis nie. Meer nog, hierdie “vryheid” waarop die “sterk” gelowiges aanspraak maak, gebruik Paulus voorts om 'n waarskuwing tot hulle te rig, naamlik dat juis hierdie einste ἐξουσία vir die “swak” gelowiges aanleiding tot sonde kan gee – aldus v9, βλέπετε δὲ μή πως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν.⁷⁸³ Die “sterk” gelowiges moet dus daarop let dat hulle “reg om te kies”,⁷⁸⁴ hulle “vryheid”,⁷⁸⁵ nie vir mede-“swakker”-gelowiges 'n πρόσκομμα, 'n rede word om op die geloofspad te *struikel* nie.⁷⁸⁶ Dit is veral Gardner (1994:55) wat daarop wys dat Paulus met die

⁷⁸³ Vgl. Dawes (1996:89).

⁷⁸⁴ Vgl. ook Weiss (1977:227-229); Gooch (1993:79); Brunt (1985:114); Klauck (1982:248).

⁷⁸⁵ Dit is veral Thiselton (2000:649) wat oortuigend aantoon dat die “vryheid” waarna ἐξουσία verwys, 'n vryheid is wat spesifiek met die “uitoefening van sekere keuses” te make het – in hierdie geval uiteraard die keuse om van die kos/vleis toegewy en/of geoffer aan afgode te eet al dan nie.

⁷⁸⁶ Gardner (1994:54-63) wys daarop dat πρόσκομμα baie beslis terugverwys na Paulus se gebruik van σκάνδαλον in 1:23a, ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον. Hiervolgens hou πρόσκομμα dus verband met die betekenis van “om oor iets te struikel”, met 'n Ou-Testamentiese agtergrond in o.a. Jes 8:14, waar in die LXX verwys word na die “klip wat struikeling veroorsaak”, λίθος προσκόμματος. Vgl. ook verder Oropeza (1998:66-67) en Thiselton (2000:649).

gebruik van spesifiek ἑμῶν homself by hierdie “reg” wat die “sterk” gelowiges hulself toege-eien het uitsluit, terwyl die “sterk” gelowiges waarskynlik juis weer van mening was dat hulle hierdie “reg om te kies” verwerf het, aldus verdien, op grond van hulle meerdere kennis, waarna in 8:1-3 verwys is.⁷⁸⁷ Hy motiveer hierdie konneksie ook mooi deur aan te toon dat αὐτή na 'n spesifieke ἐξουσία wys wat geadresseer word en dan wel dié ἐξουσία wat verband hou met die voorafgaande γνώσις.⁷⁸⁸ Op hierdie wyse sou hulle hulle “reg om te kies” tot 'n absolute status verhef, wat hulle meen, beoefen mag word, ongeag die koste teenoor ander gelowiges (Thiselton 2000:648-650)!⁷⁸⁹

► ***Raakvlakke met die κοινωμία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 8:9 (vgl. ook die “sleutel” vir 8:4-13 soos bespreek op bl. 377-379):***

Ook agter hierdie faset van Paulus se oplossing tot die Korinte gelowiges se probleem, met betrekking tot die eet van kos/vleis soos toegewy/geoffer aan afgode, is die toepassing van sekere κοινωμία-beginsels duidelik te bespeur. Dit is dan veral ook hierdie ἐξουσία, die “mag”, vryheid/reg om te kies, wat duidelike konnotasies met die κοινωμία-dinamiek toon. Dit wil voorkom asof Paulus homself doelbewus van hierdie vrye reg om sodanige keuses as wat die “sterk” gelowiges hulself toege-eien het om uit te oefen uitsluit, juis omrede hy besef dat deelgenote nie as gevolg van hul deelgenootskap met God ooit enige “magte” vir hulself kan toe-eien nie. Enige positiewe verandering in

⁷⁸⁷ Vgl. veral ook Malherbe (1995:233-241).

⁷⁸⁸ Vgl. ook Horsley (1978a:579-581); Fee (1987:384); Smit (1997c:482); Schrage (1995:261).

⁷⁸⁹ Vgl. ook nog veral Winter (2001:269-286) se bespreking oor ἐξουσία, sowel as Fotopoulos (2003:219-220).

lewenstyl, soos om kos/vleis wat toegewy/geoffer is aan afgode te kan eet, sonder om as gevolg daarvan te struikel, bly altyd steeds aan God (en nie aan deelgenote se spesiale status/magte nie) toe te skryf!⁷⁹⁰

Ook die motivering vir die toe-eiening van hierdie “vryheid van reg om te kies”, naamlik dat die “sterk” gelowiges meen dat hulle dit verdien het op grond van hul “kennis”, sou Paulus goedskiks kon afskiet vanuit *κοινωνία*-beginsels. Hier word veral gedink aan die alternatiewe motivering vir gelowiges se aksies teenoor mekaar wat die *κοινωνία*-dinamiek bied, naamlik dat die bron van motivering vir deelgenote se aksies binne die *κοινωνία*-verhoudingsruimte in Jesus self lê.⁷⁹¹ 'n Gedagte wat uiteraard weer eens ondersteun word deur die sosio-historiese beginsel van kliënt-bemiddelaar-weldoener: omrede Jesus, as Middelaar, die “Ingang” tot die *κοινωνία*-ruimte is en jou derhalwe in deelgenootskap met die Weldoener plaas,⁷⁹² is dit duidelik dat die deelgenoot, as “kliënt”, eintlik niks self gedoen en derhalwe verdien het nie, en daarom ook nie op enige magte of regte kan staan nie. Al wat die “kliënt” gewoon kan doen is om sy aksies op so 'n wyse uit te voer dat sowel Middelaar as Weldoener daardeur vereer word – Wie God is en wat Hy in Christus gedoen het word daarom die bron van motivering vir deelgenote se optrede.⁷⁹³ Nooit sal die motivering vir deelgenote se optrede dus in enige mag/reg wat binne hulself gesetel is kan lê nie!

⁷⁹⁰ Vgl. KTR 07 op bl. 1 van die inlasblad.

⁷⁹¹ Vgl. KTR 12 op bl. 3 van die inlasblad.

⁷⁹² Vgl. KTR 08 op bl. 2 van die inlasblad.

⁷⁹³ Vgl. KTR 12 op bl. 3 van die inlasblad.

Verder, enige optrede van gelowiges wat mede-gelowiges rede tot struikeling gee, is op grond van die voorafgaande redenasie eenvoudig soveel te meer buite die kwessie! Ook hier dan die raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek: alle moontlike aksies van deelgenote moet altyd die bevordering en/of verkondiging van die persoon en werk van Christus tot gevolg hê.⁷⁹⁴ Hulle dade moet dus Christus-gerig wees en gevolglik ook aan 'n sekere leefstyl gestalte gee wat juis daartoe dien dat andere sodanige deelgenote sal kan eien as mense wat hul binne die *κοινωνία*-ruimte bevind.⁷⁹⁵ Nodeloos om te sê dat optrede wat vir mede-deelgenote aanleiding tot struikeling gee juis presies die teenoorgestelde boodskap, naamlik een van eiesinnigheid, liefdeloosheid en verdeeldheid uitdra, wat uiteraard nie kenmerkend van die *κοινωνία*-ruimte is nie.

- *Voorgestelde oplossing soos in 8:10-13, ¹⁰ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σὲ τὸν ἔχοντα γινῶσιν ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; ¹¹ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῆ γνώσει, ὁ ἀδελφὸς δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. ¹²οὕτως δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνετε. ¹³διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω:*

Die waarskuwing soos hierbo gerig in 8:9, volg Paulus in 8:10 met 'n voorbeeld op van hoe dit sou kon gaan indien die “sterk” gelowiges hulle nie aan hom steur nie: *ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σὲ τὸν ἔχοντα γινῶσιν ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ*

⁷⁹⁴ Vgl. veral KTR 25 op bl. 5 van die inlasblad.

⁷⁹⁵ Vgl. ook KTR 26 op bl. 5 van die inlasblad.

*εἰδωλόθυτα ἐσθίειν;*⁷⁹⁶ Wanneer Paulus dan nou dié voorbeeld in v10 gebruik, bedoel hy die volgende daarmee: sou die “sterk” gelowiges die keuse hê om in 'n afgodstempel te gaan eet al dan nie en hulle sou op grond van hulle *γνώσις* op hulle reg staan om hulle vryheid te benut en wel op sodanige plek te gaan sit en eet is die waarskynlikheid groot dat iemand met 'n swak gewete/eie-waarde⁷⁹⁷ hulle sal sien.⁷⁹⁸ Juis as gevolg van hierdie “swak” gelowige se behoefte om aanvaarding en erkenning deur die “sterker” gelowige sal dit vir hom feitlik onmoontlik wees om in hierdie situasie nie saam met die “sterk” gelowige aan te sit en ook van die vleis/kos te eet nie.⁷⁹⁹ Die dilemma is net dat in laasgenoemde geval die konnotasie met die afgode/bose magte steeds as baie werklik figureer,⁸⁰⁰ wat ons dan ook sommer onmiddellik by die gevolg⁸⁰¹ bring wat Paulus in vv11-12 uitspel: *ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῆ γνώσει, ὁ ἀδελφὸς δι’ ὅν*

⁷⁹⁶ Vgl. ook Smit (1997c:481-483).

⁷⁹⁷ Vgl. bl. 359-360 vir die bespreking van *συνείδησις* en sy vertalingsmoontlikhede.

⁷⁹⁸ Vgl. die verwysing op bl. 336-337 na Murphy-O'Connor se bespreking van die Tempel van Asklepios, waar dit duidelik na vore gekom het dat baie etes in 'n oop tipe “restaurant”-opset plaasgevind het, met tafels en bankies in buite-areas rondom die tempel wat dus vir enigiemand sigbaar was (vgl. ook Thiselton 2000:7-8 en Oster 1992:52-73). Vgl. verder Fotopoulos (2003:221-222) se opsomming oor soortgelyke etes by tempels in Korinte.

⁷⁹⁹ Vir hierdie “behoefte om aanvaarding en erkenning”, selfs ten spyte van die beter keuse waarvoor die “swak” gelowige se *συνείδησις* waarskynlik sou wou kies, kan die bespreking hierbo op bl. 360 vergelyk word.

⁸⁰⁰ Vgl. die bespreking hiervan hierbo op bl. 354.

⁸⁰¹ Edwards (1885:223-224), asook Thiselton (2000:653) maak dit duidelik dat v11 beslis nie deel is van 8:10 nie, maar veel eerder die logiese konsekwensie van die optrede in die voorbeeld van v10 uitspel – dit word duidelik gesteun deur Paulus se gebruik van *γὰρ*.

Χριστὸς ἀπέθανεν. οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε. Anders as wat die “sterk” gelowige dus mag dink *bou*⁸⁰² die “vrye” uitoefening van sy *γνώσις* nie die mede-gelowige *op nie*, maar *breek dit hom eerder af!*⁸⁰³ En deur hierdie kontrasterende beelde van “opbou” en “afbreek” te gebruik, beklemtoon Paulus soveel te meer dat dit drastiese gevolge inhou indien sy waarskuwing in 8:9 geïgnoreer word.⁸⁰⁴ Op hierdie punt lewer veral Gundry-Volf (1990:85-97) 'n belangrike bydrae deur daarop te wys dat *ἀπόλλυται* nie net op eskatologiese “vernietiging” dui nie, maar dat dit juis ook op “afbreekwerk” in die mede-gelowige se huidige bestaan betrekking het. So kan dit byvoorbeeld tot gevolg hê dat die “swak” gelowiges weer teruggly in allerlei heidense gebruike en -rituele en uiteindelik só tog 'n eskatologiese vernietiging tegemoetgaan!⁸⁰⁵

⁸⁰² Dit is reeds oortuigend aangetoon dat *οἰκοδομηθήσεται* van v10 nie met “aangemoedig” vertaal moet word nie, maar dat die “bou”-beeld-taal behou moet word (Fee 1987:386; Héring 1962:73). Dit sou inderdaad nie alleen aansluit by dieselfde gedagte van liefde wat “konstruktief” opbou en kennis wat “met lug” opbou, wat in 8:1b-c (*ἡ γνώσις φυσιοῦ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ*) begin is nie (Strobel 1989:138), maar ondersteun ook Paulus se klem op hierdie beeld in die res van die brief – vgl. bv. ook verder 3:9, *θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί, θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε* en 10:23, *Πάντα ἔξεστιν ἀλλ’ οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν ἀλλ’ οὐ πάντα οἰκοδομεῖ*, asook 'n groot gros verskynsels (onnodig om ook uit te skryf) in hoofstuk 14, naamlik in vv3, 4, 5, 12, 17 en 26 (Edwards 1885:223; Godet 1886:426; Thiselton 2000:652).

⁸⁰³ Hier vind ons uiteraard nog 'n rede om met die vertaling van *οἰκοδομηθήσεται* in 8:10 by die bou-beeld te bly, naamlik dat dit die kontras met *ἀπόλλυται* in 8:11 soveel duideliker laat uitstaan en Paulus se punt derhalwe net soveel sterker ondersteun, soos verder in die bespreking hierbo uitgewys word (Robertson & Plummer 1914:172). Juis hierdie funksionele kontras maak by implikasie ook die vertaling van *ἀπόλλυται* met “afbreek” die logiese, dog ook sinvolle keuse (Thiselton 2000:653).

⁸⁰⁴ Vgl. ook Malherbe (1995:238).

⁸⁰⁵ Vgl. ook Schrage (1995:265-266).

Presies hoe “drasties” hierdie gevolge is word aan die einde van v11 uitgespel: *ὁ ἀδελφὸς δι’ ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν*. Weer eens lig Paulus die intensiteit van die gevolg van sodanige optrede van “sterk” gelowiges, soos hier uitgespel is, uit deur nie minder nie as drie kontraste in hierdie kort sinsnede in te werk (vgl. veral Thiselton 2000:654). In die eerste plek kontrasteer Paulus die vroeëre, amper kliniese gebruik van *τῇ σῇ γνώσει*, dus “jy/jou” as verwysend na die “sterk” gelowiges, met die huidige *ὁ ἀδελφὸς* as verwysend na die “swak” gelowiges – dus in laasgenoemde geval 'n duidelike liefdevolle, familieterm. Tweedens kontrasteer Paulus die “sterk” gelowiges se selfsugtige aanspraak/reg op vryheid van keuse met *Χριστὸς* se onbaatsugtige opgee van enige regte/vryheid van keuse met sy versoeningsdood – en dit juis veral ook vir die “swak” gelowiges! Laastens kontrasteer Paulus ook, hoewel by implikasie, die motivering van Christus se optrede/dood met die motief van die “sterk” gelowiges se optrede – terwyl laasgenoemde deur *γνώσις* gedryf word, moes Christus se optrede/dood baie duidelik vanuit suiwer *ἀγάπη* voortgevloei het. Dat die “swak” gelowige dus deur die ondeurdagte optrede van “sterk” gelowiges “vernietig/afgebreek” kan word, kan op grond van die pas geïdentifiseerde kontraste nie anders nie as om drastiese gevolge in te hou – die “sterk” gelowiges moet deeglik besef dat die “swak” gelowige nie maar net “swak” is nie, maar ook 'n *ἀδελφὸς* is; meer nog, ook iemand is vir wie Christus sy vryheid van keuse op hemelse heerlikheid opgeoffer het en voor gesterf het en verder, dat Hy dit alles gedoen het omdat Hy vir hierdie einste “swak” gelowige lief is!

Nou dit lei uiteraard tot die volgende ooglopende konklusie:⁸⁰⁶ met “drastiese gevolge” word beslis nie net “afbreking” van die “swak” gelowige bedoel nie,

⁸⁰⁶ Die feit dat 8:12 met die emfatiese gebruik van *οὕτως* ingelei word, bevestig dat Paulus hier terugverwys na dit wat pas gesê is en derhalwe is dit korrek om v12 as 'n konklusie van die voorafgaande te beskou (Robertson & Plummer 1914:172; Fee 1987:388; Thiselton 2000:654).

veral spesifiek ook ten opsigte van hulle gewete (*vgl. v12b, καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν*), maar met drastiese gevolge word sonder twyfel ook negatiewe gevolge ten opsigte van die “sterk” gelowige op sigself bedoel.⁸⁰⁷ Enersyds sondig hulle op hierdie wyse teenoor hulle mede-gelowiges, broers, volgens v12a, *οὕτως δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς*, maar andersyds, soveel te meer nog, sondig hulle ook teen Christus self: *εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνετε* (v12c)! Dat die byvoeglike naamwoord, “drasties”, gebruik word om die gevolge van die optrede van die “sterk” gelowiges te skets is inderdaad tragies-gepas: nie alleen word die sonde teenoor hulle “broers” in verrassende sterk terme uitgedruk nie, maar dit word nog boonop ook as direkte sonde teen Christus beskou.⁸⁰⁸ Wat die “sterk” beskrywing van die sonde teen die “broers” aangaan, die volgende: die woord wat Paulus gebruik om die skade aan die *συνείδησις* van die “swak” gelowiges te omskryf, *τύπτω*, word oorwegend⁸⁰⁹ omskryf as “om houe toe te dien wat skade berokken”, wat dus die intensie het om duidelik te beklemtoon dat daadwerklike skade aangerig is (Thiselton 2000:654). Verder, in soverre dit die vergelyking van hierdie sonde teen die “broers” met direkte sonde teen Christus (*οὕτως δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς...εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνετε*) aangaan, kan weer die volgende opgemerk word: hiermee het Paulus die klimaks van sy argument bereik en moes dit seker die swaarste vir die “sterk” gelowiges wees om te hoor dat juis dit wat hulle gedink het hulle regkry, naamlik om deur die eet van die toegewyde en/of geofferde vleis/kos vir God te bewys dat hulle staande kan bly, nou nie alleen

⁸⁰⁷ *Vgl. ook Fotopoulos (2003:221-222).*

⁸⁰⁸ *Vgl. ook Oropeza (1998:66).*

⁸⁰⁹ *Vgl. Stählin (1972:260-269), asook Danker (2000:830) se Greek-English Lexicon of the New Testament.*

sonde teenoor mede-gelowiges is nie, maar selfs sonde is teenoor die Here self...!⁸¹⁰

Dit is juis by laasgenoemde gedagte dat Paulus aanhak in 8:13, met ander woorde, indien julle as “sterk” gelowiges hierdie sonde teen Christus wil vermy, dan (*διόπερ*)⁸¹¹ moet julle die voorbeeld volg wat ek sou stel (*οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω*) gegewe dieselfde omstandighede (*εἰ βρωμα σκανδαλίσει τὸν ἀδελφόν μου*).⁸¹²

Wanneer Paulus die potensiële omstandighede rekonstrueer dan is twee sake opvallend: in die eerste plek sluit Paulus aan by dit wat hy in v11 begin het,

⁸¹⁰ Robinson (1952:58), gee 'n uiters interessante verklaring vir Paulus se gemaklike vergelyking wat hy tref tussen sonde teen die mede-gelowige, wat volgens hom goedskiks ook beskou kan word as sonde teen Christus. Robinson verwys naamlik na Paulus se Damaskus-ervaring, waar Jesus naamlik vir Paulus enersyds vra hoekom hy Hom vervolg en andersyds weer vir Paulus daarop wys dat hy eintlik besig is om vir Hom wat Jesus is self te vervolg – vgl. Hd 9:3-5, *Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίξειν τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; εἶπεν δέ· τίς εἶ, κύριε; ὁ δέ· ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. Hierna, sou mens met Robinson kon saamstem, was dit dus vir Paulus glad nie moeilik om 'n mede-gelowige in die oë te kyk en tegelykertyd vir Christus te sien terugstaar nie! Vgl. ook Thornton (1950:40) en Thiselton (2000:655), asook Gl 4:14 wat dieselfde gedagte onderstreep: *καὶ τὸν πειρασμὸν ὑμῶν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθε με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν.**

⁸¹¹ Robertson en Plummer (1914:173) het alreeds aangetoon dat *διόπερ* op 'n emfatiese, logiese konneksie dui met die voorafgaande gedagte – so word dit ook deur Thiselton (2000:656) bevestig. Vgl. ook Conzelmann (1975:149); Fee (1987:389); Willis (1985b:108); Lindemann (2000:198).

⁸¹² Vgl. ook Smit (1997c:483-484).

naamlik om na die ter sake “swak” gelowige as “broer” (*ἀδελφός*) en meer spesifiek ook as “my” broer (*τὸν ἀδελφόν μου*) te verwys en in die tweede plek gebruik hy *σκανδαλίζω* om te omskryf wat met hierdie broer van hom sou kon gebeur, 'n woord wat in homself 'n tweeledige betekenis het, naamlik “om iets wat struikeling veroorsaak neer te lê” en dan inderdaad ook die aksie wat daarop volg: “om te struikel”. Daarom dan dat Fee (1987:389) en Thiselton (2000:656-657) aantoon dat *σκανδαλίζω* met 'n sterker woord as “om te struikel” vertaal moet word en wel met byvoorbeeld “om iemand se ondergang te veroorsaak”, wat insluit dat daar iets was wat aanleiding tot die “ondergang” gegee het, maar ook die uiteindelijke gevolg van die aksie, naamlik die “ondergang” self, insluit. Wanneer Paulus dus dit wat potensieel kan gebeur rekonstrueer help hy in sy beskrywing van die situasie die “sterk” gelowiges om agter te kom dat hulle in die eerste plek anders moet kyk na dit wat besig is om te gebeur. Dus, deel van die oplossing om die hele probleem met betrekking tot die eet van vleis/kos toegewy en/of geoffer aan afgode te hanteer, is om te beseef dat daar as't ware uit twee hoeke na die een situasie gekyk kan word en 'n mens gevolglik twee verskillende aksies kan waarneem. Kyk mens gewoon “aards” na die gebeure is dit eenvoudig 'n “swakker” gelowige wat dalk “ietsie verkeerd” sal doen deur saam met jou te eet van die ter sake kos/vleis. Sien 'n mens dit egter uit 'n “geestelike” hoek, soos wat Paulus graag wil illustreer, dan is dit “jou broer” (saam met jou verbonde aan Christus) wat “jý daartoe lei om ten gronde te gaan”,⁸¹³ wanneer jy aansit om hierdie kos/vleis te eet, en dan “kyk jy boonop ook nog toe hoe hierdie broer van jou ondergaan”, terwyl jy so saam met hom eet!⁸¹⁴

⁸¹³ *Vgl.* Fotopoulos (2003:222).

⁸¹⁴ *Vgl.* ook Brunt (1985:113-114).

Gegewe die omstandighede soos hierbo geskets, wil Paulus nie alleen die “sterk” gelowiges help deur uit die regte hoek na die situasie te kyk nie, maar ook deur vir hulle 'n voorbeeld te gee van hoe hyself dit sou wou hanteer.⁸¹⁵ En dan is die voorbeeld, wat Paulus meen nagevolg sou kon word, ook vir hom glad nie ingewikkeld nie - *εἰ βρωμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα*. Dus, “indien” (*εἰ*) dit “vleis” (*βρωμα*) is wat “my broer” (*τὸν ἀδελφόν μου*) laat struikel (*σκανδαλίζει*), sal ek “sekerlik nooit weer, solank ek lewe [eet nie]” (*οὐ μὴ [φάγω]...εἰς τὸν αἰῶνα*) “vleis in enige vorm”⁸¹⁶ (*κρέα*) eet nie. Om die radikale aard van Paulus se voorgestelde voorbeeld en derhalwe ook die intensiteit van sy oplossing soos onder bespreking tot sy volle reg te laat kom, is dit veral nodig om oor die laaste twee sinsnedes, naamlik *οὐ μὴ φάγω...εἰς τὸν αἰῶνα* en *κρέα* 'n opmerking of twee te maak.

In die eerste plek, rakende *οὐ μὴ φάγω...εἰς τὸν αἰῶνα* die volgende: dit is opvallend dat Paulus hier gekies het om 'n besonder emfatiese manier te gebruik om die negatief uit te druk. Nie alleen is die dubbele negatief (*οὐ μὴ*), gekombineer met 'n tweede aoristus subjunktief (*φάγω* van *ἐσθίω*), die mees definitiewe wyse om uitdrukking te gee aan 'n negatief met betrekking tot die toekoms nie,⁸¹⁷ maar verder gee Paulus deur die gebruik van *εἰς τὸν αἰῶνα* ook uitdrukking aan 'n geweldige “lang” toekoms, om die waarheid te sê, 'n toekoms wat sy hele leeftyd in beslag neem.⁸¹⁸

⁸¹⁵ Vgl. Castelli (1991:86), maar ook Fiore (1986:164-190).

⁸¹⁶ Vgl. Conzelmann (1975:150).

⁸¹⁷ Vgl. veral Thiselton (2000:657), asook soortgelyke voorkomste in bv. Mt 26:35a, *λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· κὰν δέη με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσομαι*.

⁸¹⁸ Vgl. Fee (1987:389; Collins (1999:321, 327); Thiselton (2000:657).

In die tweede plek verdien die gebruik van spesifiek *κρέα* ook 'n opmerking. Dit is inderdaad interessant dat Paulus kies om die meervoudsvorm, *κρέα*, in stede van die enkelvoud, *κρέας*, te gebruik, aangesien laasgenoemde tog eintlik reeds 'n kollektiewe selfstandige naamwoord is.⁸¹⁹ Dit is uiteraard soveel te meer opvallend, indien in ag geneem word dat Paulus in die geval van die gebruik van *βρώμα*, net in die vorige sinsnede (v13a, *διόπερ εἰ βρώμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου*), vir die enkelvoudsvorm gekies het. Met hierdie, duidelik deurdagte, keuse van Paulus moes hy dus iets spesifiek hiermee bedoel het en dan wil dit lyk asof Thiselton (2000:657) korrek is wanneer hy aantoon dat die antwoord lê in die klemverskil in betekenis tussen 'n gewone meervoudsvorm en die meervoudsvorm van 'n reeds kollektiewe naamwoord. Dus, wanneer gepraat word van bv. “baie vleise”, of “baie kase”, in stede van gewoon baie “vleis of kaas” wil daarmee nie alleen aangetoon word dat daar *baie van een soort* vleis of kaas is nie, maar dat daar somer 'n *hele klomp verskillende tipes* vleise of kase is. Toegepas op Paulus se voorbeeld wat hy wil stel beteken dit met ander woorde dat hy in 'n situasie, soos hierbo geskets, bereid sou wees om ter wille van “sy broer” beslis nooit weer, solank hy sou lewe vleis in enige vorm te eet nie⁸²⁰ – hetsy dit byvoorbeeld vleis sou wees soos gevind direk by die tempels, of soos wat dit verkry word deur die slagter om by huise genuttig te word.⁸²¹

Dit is inderdaad verdoesel in die uiterstes waartoe Paulus met sy voorgestelde voorbeeld bereid is om te gaan dat ons waarskynlik die grootste waarde van sy oplossing tot die “sterk” gelowiges se probleem, ten opsigte van die eet van

⁸¹⁹ Vgl. Thiselton (2000:657).

⁸²⁰ Vgl. Fotopoulos (2003:222); Cheung (1999:137-138).

⁸²¹ Vgl. ook Schrage (1995:268).

kos/vleis gewy en/of geoffer aan afgode, vind. Juis die radikale voorbeeld om “nooit, ooit weer”, “enige vorm van vleis”, in situasies waar die “swak” gelowige, broer in Christus, kan “ondergaan”, te eet nie, belig weer eens die hart van die oplossing. Dit is naamlik dat Paulus sonder twyfel bereid is om sy vrye reg tot keuse, wat hy volgens die “sterk” gelowiges eintlik sou verdien het op grond van die kennis wat hy beslis het (hy het dit tog self mooi uitgespel in veral vv4-6, asook v8), nie alleen 'n bietjie te “buig” nie, maar geheel en al, in álle situasies, vir áltyd, op te gee.⁸²² Duidelik sou die “sterk” gelowiges te kenne moes gee: sodanige optrede kan onmoontlik nie deur selfsug of eiewaan aangevuur word nie, dit kan alleen “liefde” vir die ander (ongegag of hulle “swakker” gelowiges is – dalk eerder *juis* omrede hulle as sodanig getipeer word) as bron van motivering hê!

→ **“Sleutel” tot ontsluiting van κοινωνία-elemente in 8:4-13 vanuit die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk:**

Uit die afgelope bespreking van veral vv11-13 behoort dit duidelik te wees dat die klimaks van hierdie faset van Paulus se oplossing inderdaad in hierdie drie verse lê. Dit blyk veral uit die feit dat Paulus v11⁸²³ afskop deur met nie minder nie as drie kontraste die intensiteit van sogenaamde “sterk” gelowiges se selfsugtige optrede uit te lig, waarna hy voortgaan deur in v12⁸²⁴ die intensiteit te verhoog deur daarop te wys dat sulke sondige optrede eintlik teen Christus self reflekteer

⁸²² Vgl. veral Fotopoulos (2003:223).

⁸²³ 1 Kor 8:11, ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῆ γνώσει, ὁ ἀδελφὸς δι’ ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν.

⁸²⁴ 1 Kor 8:12, οὕτως δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνετε.

en dan v13⁸²⁵ afsluit met 'n absolute, radikale voorbeeld van wat hy bereid is om te doen ter wille van sy broer in Christus! Tog word nie alleen in hierdie verse die klimaks van hierdie gedeelte van Paulus se oplossing gevind nie, maar is dit baie definitief ook Christus-gerig. Duidelik bied Paulus hierdie raad aan vanuit 'n Christus-verbode perspektief: die “sterk” gelowiges moet besef die “swak” gelowiges is deel van 'n nuwe, geestelike familie – dit is hulle broers in Christus;⁸²⁶ teenoor selfsugtige aanspraak op sekere sake moet “sterk” gelowiges eerder Christus se onbaatsugtige opgee van enige regte navolg;⁸²⁷ teenoor “kennis”-gedrewe optrede moet “sterk” gelowiges eerder soos Christus “liefdes”-gedrewe raak;⁸²⁸ sonde teen 'n broer in Christus word inderdaad sonde teen Christus self⁸²⁹ en laastens, juis op grond van intense verbondenheid aan Christus en optrede wat vanuit hierdie onbaatsugtige liefde as't ware *aangevuur* word, word nie maar net bietjie “agteroor gebuig” vir 'n “swakker” broer in Christus nie, maar word selfs radikale keuses wat tot laasgenoemde se heil kan meewerk geneem!⁸³⁰

Dit behoort dan nou klinkklaar te wees dat Paulus baie beslis vir ons juis in hierdie klimaks (8:11-13) van dié fase van sy oplossing (8:4-13) voldoende

⁸²⁵ 1 Kor 8:13, *διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.*

⁸²⁶ *Vgl.* bl. 370.

⁸²⁷ *Vgl.* bl. 371.

⁸²⁸ *Vgl.* bl. 370-371.

⁸²⁹ *Vgl.* bl. 372.

⁸³⁰ *Vgl.* bl. 374-377.

motivering gee om te aanvaar dat ons ook hier (vv4-13) weer eens vanuit 'n onbetwisbare fokus op deelgenootskap met Christus, verder mag beweeg na ander elemente binne die *κοινωνία*-gedefinieerde raamwerk!

► ***Raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 8:11-13 (vgl. ook die “sleutel” vir 8:4-13 soos pas hierbo bespreek):***

Die talle raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek is dan, soos te verwagte, in hierdie faset van Paulus se oplossing bykans voor-die-hand-liggend! Wanneer Paulus homself in die Korinte gelowiges se skoen plaas (8:13⁸³¹) en hulle meedeel wat hy sou doen in 'n situasie waar sy optrede 'n mede-gelowige tot 'n sekere aksie sou lei (8:10⁸³²) wat drastiese, negatiewe gevolge vir die betrokke gelowige (8:11⁸³³), sowel as vir homself tot gevolg kon hê (8:12⁸³⁴), span hy inderdaad die een na die ander *κοινωνία*-beginsel in. Die eerste hiervan kom aan die einde van vers 11 ter sprake (...ὁ ἀδελφὸς δι’ ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν), wanneer Paulus die “sterk” gelowiges daarop wys dat die “swak” mede-gelowige tog ook iemand is vir wie Christus gesterf het. Onmiddellik herinner dit aan twee sterk, basiese *κοινωνία*-beginsels. In die eerste plek: God is altyd as “Ander” Deelgenoot by die *κοινωνία*-verhouding teenwoordig

⁸³¹ 1 Kor 8:13, *διόπερ εἰ βρωμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.*

⁸³² 1 Kor 8:10, *ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σὲ τὸν ἔχοντα γινῶσιν ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν;.*

⁸³³ 1 Kor 8:11, *ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῆ γνώσει, ὁ ἀδελφὸς δι’ ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν.*

⁸³⁴ 1 Kor 8:12, *οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε.*

as 'n onmisbare, aktiewe Rolspeler,⁸³⁵ wat tweedens in Christus aan die *κοινωνία*-dinamiek 'n Christus-gesentreerde brandpunt gee, soos ook pas hierbo uitgelig is.⁸³⁶ Enige deelgenoot, “swak” of “sterk”, is dus deurentyd aan Christus en God verbonde en met die benadeling van óf die een óf die ander moet by implikasie ook met Christus/God rekening gehou word!

Die volgende *κοινωνία*-beginsel skemer duidelik deur wanneer opgelet word dat die invalshoek wat Paulus kies om na die “swakke”, betrokke by die situasie van die eet van die kos/vleis soos toegewy en/of geoffer aan afgode te kyk, een van broederskap en liefde is. Deur derhalwe na die betrokke gelowige as “my broer”, eerder as “swak gelowige” te kyk, is die *κοινωνία*-beginsels van nuwe deelgenote wat onmiddellik en volledig ingetrek word om sáám, op een en dieselfde gedeelte “vlak”,⁸³⁷ één, nuwe geestelike familie te vorm,⁸³⁸ onteenseglik teenwoordig. Ook die koppeling tussen “broer” en “Christus” (v11b, *ὁ ἀδελφὸς δι’ ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν*) bevestig die raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek, waarvolgens Christus, as “Hoof” van die deelgenote, aardse familiebande herdefinieer en bloedbande oorskry,⁸³⁹ sodat deelgenote nou ook “broers” van mekaar word en daar gevolglik 'n nuwe “geestelike familie” gekonstateer word.

⁸³⁵ Vgl. KTR 06 op bl. 1 van die inlasblad.

⁸³⁶ Vgl. KTR 10 op bl. 2 van die inlasblad.

⁸³⁷ Vgl. KTR 30 op bl. 6 van die inlasblad.

⁸³⁸ Vgl. KTR 31 op bl. 6 van die inlasblad.

⁸³⁹ Vgl. KTR 11 op bl. 2 van die inlasblad.

Ook in die radikale aard van die voorbeeld wat Paulus kies om te stel is die *κοινωνία*-dinamiek onteenseglik teenwoordig. Dat Paulus in die eerste plek bereid is om ter wille van sy mede-deelgenoot, as “sy broer”, nooit weer, solank hy lewe vleis te eet indien dit die potensiaal het om hom te laat struikel en/of verlore te laat gaan nie, toon duidelik raakvlakke met die duurte van *κοινωνία*-verhoudings, naamlik dat dit altyd geld as langdurige, dinamiese deelgenootskap. Hiervolgens gaan enige *κοινωνία*-verhouding beslis nie oor 'n kortstondige deelgenootskap nie, maar behels dit veel eerder 'n voortdurende, langtermynverbintenis.⁸⁴⁰ Uiteraard weer met die implikasie dat optrede teenoor 'n mede-deelgenoot nie maar bloot 'n korttermyn effek het nie, maar juis lewenslange (en selfs ewigheidsimplikasies) kan hê⁸⁴¹ soos blyk uit “sonde wat teen Christus gepleeg word” (v12b) en die moontlikheid dat die mede-deelgenoot “se val veroorsaak kan word” (v13b)!

Ook in die tweede radikaliteit van Paulus se voorgestelde voorbeeld is die spore van die *κοινωνία*-dinamiek te bespeur, wanneer hy noem dat hy bereid sou wees om ter wille van sy mede-deelgenoot (“sy broer”) nooit weer “enige vorm van vleis” te eet nie - hetsy dit byvoorbeeld vleis sou wees soos gevind direk by die tempels, of soos wat dit verkry word by die slagter om in huise genuttig te word. Ten minste twee *κοινωνία*-beginsels oor hoe leiers onder deelgenote moet optree binne die *κοινωνία*-ruimte word pragtig hier deur Paulus toegepas: in die eerste plek moet leiers volledig met deelgenote identifiseer – sáám met hulle op dieselfde vlak (as vleis eet vir hulle 'n probleem is moet dit as't ware ook vir die leier 'n probleem word!)⁸⁴² en

⁸⁴⁰ Vgl. KTR 35 op bl. 7 van die inlasblad.

⁸⁴¹ Vgl. ook KTR 37 op bl. 8 van die inlasblad.

⁸⁴² Vgl. KTR 40 op bl. 8 van die inlasblad.

tweedens het leiers 'n absolute verantwoordelikheid om die *κοινωνία*-ruimte kosbaar te ag en te beskerm deur nooit toe te laat dat enigiets (soos vleis in hierdie geval) die deelgenootskap daarbinne skade berokken nie.⁸⁴³

❖ *Slotsom:*

Dit behoort derhalwe uit die voorafgaande bespreking baie duidelik te wees dat die *κοινωνία*-dinamiek duidelik in die agtergrond 'n rol gespeel het tydens Paulus se hantering van hierdie fase van sy oplossing tot die probleem van die eet van kos/vleis soos toegewy en/of geoffer aan afgode in hoofstuk 8 van 1 Korintiërs!

D.2.3 Oplossing soos in 1 Kor 9:1-18 en raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk

➤ *Voorgestelde oplossing soos in 9:1-2, ¹Οὐκ εἰμι ἐλεύθερος; οὐκ εἰμι ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ; ²εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμι ἀπόστολος, ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς μου τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ:*

Daar is reeds vroeër in die ondersoek aangetoon dat hoofstuk 9 steeds deel is van dieselfde makro-eenheid, naamlik 8:1-11:1,⁸⁴⁴ waarmee dus eintlik ook aanvaar word dat daar nie in hierdie hoofstuk 'n nuwe tema ingelei word nie, maar dat Paulus steeds besig is om sy oplossing op die ter sake probleem in die Korinte gemeente enersyds te bevestig en andersyds uit te brei. Wanneer Paulus dus in

⁸⁴³ Vgl. KTR 43 op bl. 9 van die inlasblad.

⁸⁴⁴ Vgl. bl. 324-329.

9:1b vra of hy dan nie 'n apostel is nie (*οὐκ εἰμι ἀπόστολος*);, is hy beslis nie besig om primêr sy apostelskap te verdedig nie,⁸⁴⁵ maar wel om te bevestig dat hy op grond van sy egte apostelskap eintlik sekere regte het, wat hy uit vrye keuse ter wille van sekere omstandighede van afstand gedoen het.⁸⁴⁶

Dus, terwyl veral die “sterk” gelowiges van Korinte meen dat hulle op grond van hulle *γνωσις* die “reg” het om kos/vleis toegewy en/of geoffer aan afgode te eet, weet Paulus dat niemand met hom sou kon stry dat hy op grond van sy apostelskap en die gepaardgaande status/posisie, ook sekere “regte” (eintlik selfs meer as die “sterk” gelowiges) het nie.⁸⁴⁷ Die eerste retoriese vraag in 9:1a, *Οὐκ εἰμι ἐλεύθερος*;, het derhalwe alles te make met die tweede, 9:1b, *οὐκ εἰμι ἀπόστολος*;⁸⁴⁸ Met ander woorde, terwyl die eerste vraag met 'n emfatiese

⁸⁴⁵ Hoewel Barrett (1971:200) bv. wel meen dat Paulus tog nie so 'n lang gedeelte aan die verdediging van sy apostelamp sou afstaan as dié status van hom nie in Korinte in gedrang was nie, is daar tog oorweldigende getuienis om die teendeel te bewys soos wat uit die res van hoofstuk 9 se bespreking sal blyk. Tog moet daar toegegee word, hoewel in hierdie ondersoek aangevoer word dat die verdediging van sy apostelamp nie die primêre bedoeling in hierdie gedeelte was nie, is dit tog na my mening moontlik dat daar wel sommiges was wat Paulus se apostelskap in twyfel kon trek, maar wat by implikasie (op sekondêre vlak) dan ook sommer anders oortuig sou kon word, sonder om dit die hooftokus van die gedeelte te maak! *Vgl.* ook Fee (1987:393-395), wat Barrett volg. *Vgl.* verder nog ook Martin (1990:77-80, 132-141); Mitchell (1991:243-250); Willis (1985a:33-48).

⁸⁴⁶ *Vgl.* o. a. Schrage (1995:280-281); Malherbe (1995:238-241); Thiselton (2000:666-667).

⁸⁴⁷ *Vgl.* Cheung (1999:140-141).

⁸⁴⁸ *Vgl.* Smit (1997c:484-485).

positief⁸⁴⁹ bevestig dat Paulus die vryheid het om sekere regte uit te oefen (sou hy wou),⁸⁵⁰ bevestig die tweede retoriese vraag met dieselfde definitiewe positief die motivering vir hierdie vryheid van reg, naamlik dat dit spruit vanuit sy posisie as apostel. 'n Posisie wat vasstaan en niemand eintlik sou kon betwyfel nie, aangesien Paulus inderdaad so ooglopend aan beide vereistes vir egte apostelskap voldoen het dat hy dit bloot met twee verdere retoriese vrae kan beklink – dus, waarop hy eenvoudig twee “ja’s” antisipeer, sonder enige geredekawel!⁸⁵¹ Hierdie twee vereistes, vervat in die twee retoriese vrae, is naamlik in die eerste plek dat Paulus wel 'n ooggetuie was van die opgestane Here (9:1c, *οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἑώρακα;*)⁸⁵² en tweedens dat hy hierdie Here met soveel krag

⁸⁴⁹ Thiselton (2000:667) wys daarop dat die reeks retoriese vrae waarmee 9:1 begin, almal met 'n sterk negatief wegval (*οὐκ...οὐκ...οὐχί*), sodat daar op almal weer 'n opvallende positief uitgelok kan word.

⁸⁵⁰ Dat *ἐλεύθερος* hier spesifiek oor 'n vryheid met betrekking tot die uitoefening van sekere regte gaan, word bevestig indien die verband met 9:4, *μη οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πεῖν*, en dan meer spesifiek met *ἐξουσία* erken word, soos aangetoon deur Schrage (1995:287). Vgl. ook verder Conzelmann (1975:152); Heinrici (1880:238); Thiselton (2000:667).

⁸⁵¹ Vgl. ook Fotopoulos (2003:224).

⁸⁵² Uiteraard met verwysing na Paulus se Damaskuservaring – Hd 9:3-5, *Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίξειν τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; εἶπεν δέ· τίς εἶ, κύριε; ὁ δέ· ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. Vgl. verder Dunn (1977; 1998:183-266), vir 'n bespreking van Paulus se intense koppeling tussen die aardse Jesus en die opgestane Here, soos ook weer eens hier in 1 Kor 9:1c (*Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν*) vergestalt, ten spyte van die feit dat hy Christus eers waarlik as Here ontmoet ná die aardse Jesus-gebeure.*

verkondig⁸⁵³ het dat mense, in hierdie geval die Korinte gelowiges self, hul lewe omgekeer het en dié Here begin volg het (9:1d, *οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ*);⁸⁵⁴ Vers 2 van hoofstuk 9, *εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμι ἀπόστολος, ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγίς μου τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ*, bevestig gewoon, sou dit hoegenaamd nodig wees, nogmaals die tweede vereiste soos in v1d aangeraak, deur weer eens die Korinte gelowiges se aandag daarop te vestig dat hulle eie lewens, soos nou gewortel in die Here, eintlik dié versekering behoort te wees dat sy apostelskap eg is.⁸⁵⁵ Tog probeer Paulus ook nie hierdeur te kenne gee dat die gelowiges se omkeer sy eie, persoonlike “prestasie” is nie. Strobel (1989:143) toon veral aan dat die woordorde van *ὑμεῖς* en *ἐν κυρίῳ* ons hiermee help: die emfatiese posisie van *ὑμεῖς* bevestig dat die Korintiërs die minste van almal rede het om die egtheid van Paulus se apostelskap te betwyfel,⁸⁵⁶ terwyl die klem op *ἐν κυρίῳ* weer Paulus se werk baie duidelik in die genade van die Here begrond.⁸⁵⁷ Hierdie “begronding” in die Here verwoord Paulus deur *σφραγίς* te gebruik, wat eintlik 'n tweeledige betekenis van “sertifikaat” en

⁸⁵³ Vgl. bv. 1 Kor 2:4-5, *καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμα μου οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας [λόγοις] ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ*.

⁸⁵⁴ Vgl. Edwards (1885:226); Strobel (1989:143); Lang (1994:114); Thiselton (2000:667).

⁸⁵⁵ Vgl. Malherbe (1995:239).

⁸⁵⁶ Conzelmann (1975:151) bevestig dieselfde deur tot die emfatiese posisie van *ὑμεῖς* by te voeg dat *ἀλλὰ γε ὑμῖν* ook die betekenis oordra van “ten minste is ek vir julle...(’n apostel)”.

⁸⁵⁷ Vgl. ook Robertson en Plummer (1914:178); Edwards (1885:227); Thiselton (2000:669). Wolff (1996:189) kom voorts tot die interessante, dog korrekte konklusie dat indien die Korinte gelowiges dan nou Paulus se apostelamp sou ontken, hulle eintlik ook hul eie bestaan in die Here ontken!

“verseëling tot egtheid” dra:⁸⁵⁸ dus, die gelowiges is die “sertifikaat” van Paulus se apostelskap, maar sodanige “sertifikaat” sou niks werd wees indien dit nie die merk van “verseëling tot egtheid”,⁸⁵⁹ wat in hierdie geval deur God self (ἐν κυρίῳ) gemaak is,⁸⁶⁰ gehad het nie.

⇒ **“Sleutel” tot ontsluiting van κοινωνία-elemente in 9:1-18 vanuit die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk:**

Soos dit reeds duidelik in hoofstuk 8 aangetref is, kan dit hoegenaamd nie as blote toeval afgemaak word dat Paulus ook hierdie fase van sy voorgestelde oplossing aanpak deur sy redenasie vanuit Christus as brandpunt aan te voor nie. Sommer so vanuit die staanspoor beklemtoon Paulus, soos hierbo bevestig, nie alleen sy eie verbondenheid met Christus nie (v1a-c⁸⁶¹),⁸⁶² maar bevestig hy ook die Korinte gelowiges se “begroning” in dieselfde Here (vv1d-2⁸⁶³)!⁸⁶⁴ Binnekort⁸⁶⁵ sal dit

⁸⁵⁸ Vgl. Danker (2000:796-797) se Greek-English Lexicon of the New Testament.

⁸⁵⁹ Thiselton (2000:674) bevestig dat hierdie verseëling as agtergrond die koningsring het wat in warm was gedruk is en dan weer op briewe afgedruk is om die inhoud as gesaghebbend te bevestig. Vgl. verder Gardner (1994:71) wat daarop wys dat hierdie verseëling ook op 'n spesifiek “wettige” prosedure gedui het.

⁸⁶⁰ Vgl. ook Op 7:3, λέγων· μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν, waar die gelowiges ook deur God “verseël/gesertifiseer” word as sy ware eiendom.

⁸⁶¹ 1 Kor 9:1a-c, Οὐκ εἰμι ἐλεύθερος; οὐκ εἰμι ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἑώρακα;.

⁸⁶² Vgl. bl. 384.

⁸⁶³ 1 Kor 9:1d-2, οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ; εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμι ἀπόστολος, ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμι· ἢ γὰρ σφραγίς μου τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ.

dan ook uitgewys word dat dit juis hierdie noue verbondenheid met Christus, ondersteun deur sy eie bepaling (v14⁸⁶⁶), is wat die eintlike krag verleen aan die kruks van Paulus se argument, naamlik dat hy juis as apostel en derhalwe as *geestelike* werker (v11⁸⁶⁷), wel baie beslis sekere regte het waarop hy sou kon aanspraak maak (v12a⁸⁶⁸). Verder, dit is ook juis hierdie einste fokus op sy eie (en die gemeente se) Christus-verbondenheid wat Paulus se vrywillige kwytstelling van regte soveel te meer intensifiseer (v12b⁸⁶⁹) én voorts ook weer hiéran die korrekte interpretasie verleen, naamlik dat hy dit nie om verwerwing van menslike eer doen nie (v15b-16⁸⁷⁰), maar dat ook hierdie optrede van hom weer terugreflekteer na Christus as “roem in die Here” (v18⁸⁷¹)!

⁸⁶⁴ *Vgl.* bl. 385.

⁸⁶⁵ Dit is belangrik om daarop te let dat die bedoeling nie is om nou die verse wat ter sprake sal kom in detail te ontleed nie (*vgl.* bl. 388-407 wat volg hiervoor), maar dat dit nou bloot gaan om dié faset van die argument bloot te lê wat bevestig dat Paulus wel Christus-verbondenheid in die brandpunt stel en derhalwe so weer eens as't ware 'n “sleutel” aanbied vir toegang tot verdere elemente van die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk.

⁸⁶⁶ 1 Kor 9:14, *οὕτως καὶ ὁ κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν.*

⁸⁶⁷ 1 Kor 9:11, *εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν;.*

⁸⁶⁸ 1 Kor 9:12a, *Εἰ ἄλλοι τῆς ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς;.*

⁸⁶⁹ 1 Kor 9:12b, *ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μή τινα ἐγκοπὴν δώμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.*

⁸⁷⁰ 1 Kor 9:15b-16, *Οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ τὸ καύχημα μου οὐδεὶς κενώσει. ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοι ἐστὶν ἐὰν μὴ εὐαγγελίσωμαι.*

Sonder twyfel kan dus ook hier die afleiding gemaak word dat Paulus by wyse van duidelike klem op deelgenootskap met Christus vir ons die “sleutel” gee om voort te gaan en ook in hierdie faset van sy oplossing te soek na verdere *κοινωνία*-elemente, soos blootgelê binne die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk.

► ***Raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 9:1-2 (vgl. ook die “sleutel” vir 9:1-18 soos pas hierbo bespreek):***

Dit is derhalwe somer vroeg-vroeg in hoofstuk 9 al duidelik dat ook hier die raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek nie ontken kan word nie. Wanneer Paulus se apostelskap in 9:1⁸⁷² ter sprake kom en hy dit bevestig juis om die klem op vrye kwytstelling van sy regte ter wille van sekere omstandighede soveel te meer uit te lig, kom die *κοινωνία*-beginsel met betrekking tot leiers onder deelgenote somer spontaan ter sprake. Hiervolgens is dit binne die *κοινωνία*-ruimte vir leiers belangrik om volledig met deelgenote, op hulle vlak, met hulle te identifiseer.⁸⁷³ In hierdie geval het die identifisering met veral die “swakker” deelgenote uiteraard ook ten doel om hulle van afvalligheid te beskerm – wat natuurlik weer met 'n ander *κοινωνία*-beginsel ooreenstem, naamlik dat leiers 'n verantwoordelikheid het om die *κοινωνία*-

⁸⁷¹ 1 Kor 9:18, *τίς οὖν μου ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον εἰς τὸ μὴ καταχρῆσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.*

⁸⁷² 1 Kor 9:1, *Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ;.*

⁸⁷³ Vgl. KTR 40 op bl. 8 van die inlasblad.

dinamiek binne die *κοινωνία*-ruimte kosbaar te ag, dit te beskerm en Christusgerig te hou, eerder as om hierdie gerigtheid (om watter rede ook al) in te boet.⁸⁷⁴ Verder moet hierdie identifisering van Paulus met die “swakker” deelgenote die “sterker” deelgenote uiteraard ook met die vraag konfronteer of hulle bereid is om soos hul leier dieselfde tipe opoffering te maak – vanuit die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk beskou: kan die *κοινωνία*-beginsels die “sterk” gelowiges tot dieselfde optrede lei?

'n Verdere *κοινωνία*-beginsel wat raakvlakke toon met die teks kom na vore wanneer Paulus onomwonde die Korinte gelowiges as “sertifikaat” van sy apostelskap identifiseer, maar dan wel 'n “sertifikaat” waarvan die outentisiteit in die Here self (*ἐν κυρίῳ*) gewortel is! Hiervolgens skryf Paulus nie die Korinte gelowiges se bekering en gepaardgaande positiewe verandering in lewenstyl aan homself toe nie, maar sorg steeds dat God die eer daarvoor ontvang!⁸⁷⁵

- *Voorgestelde oplossing soos in 9:3-7, ³ Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν ἐστὶν αὕτη. ⁴ μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πίνειν; ⁵ μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶς; ⁶ ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρναβᾶς οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζεσθαι; ⁷ Τίς στρατεύεται ἰδίῳις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει.;*

⁸⁷⁴ Vgl. KTR 43 op bl. 9 van die inlasblad.

⁸⁷⁵ Vgl. KTR 07 op bl. 1 van die inlasblad.

Nadat Paulus dus nou in 9:1-2 sy apostelskap bevestig het en daarmee saam ook enige moontlike twyfel uit die weg geruim het, dat hy uit hoofde van sy amp op sekere regte sou kon staan, gaan hy nou in 9:3ev voort om van hierdie regte uit te spel.⁸⁷⁶ Hierdie duidelike koppeling tussen amp en regte vind ons saam met Wolff (1996:190) terug in die grammatikale opbou as Paulus van die enkelvoud in vv1-3 nou na homself in die meervoud (*ἔχομεν*) verwys en derhalwe daarmee die “ons” van die “Pauliniese apostelskap” gebruik.⁸⁷⁷

Presies waarna al hierdie regte soos in vv4-7⁸⁷⁸ uiteengesit verwys, is vir die doel van hierdie ondersoek nie in die skopus nie⁸⁷⁹ – 'n verduidelikende opmerking of twee is egter wel in orde. In die eerste plek: die gebruik van 'n dubbele negatief soos in v4a en 5a (*μη οὐκ*) intensifiseer die retoriese krag van die vrae na die eienaarskap tot die ter sake regte (*μη οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν*, vv4a, 5a) – dit word dus veronderstel dat die antwoord op die retoriese vrae nie bloot moet wees “Ja, julle het hierdie regte” nie, maar eintlik dalk eerder: “Ja, natuurlik, julle het hierdie regte”!⁸⁸⁰ Die tweede opmerking wat vermelding verdien is dat dit

⁸⁷⁶ Vgl. Gardner (1994:77-78); Fee (1987:402).

⁸⁷⁷ Vgl. ook verder Malherbe (1995:241).

⁸⁷⁸ 1 Kor 9:4-7, *μη οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πεῖν; μη οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναιῖκα περιάγειν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶς; ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρναβᾶς οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μη ἐργάζεσθαι; Τίς στρατεύεται ἰδίους ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει;.*

⁸⁷⁹ Dit is op hierdie stadium in die ondersoek gewoon belangrik om die strekking van Paulus se voorgestelde oplossing, soos op teksvlak gevind, te volg, sodat dit beskikbaar is om raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk te kan sien.

⁸⁸⁰ Vgl. veral Collins (1999:327 en 335); Robertson en Plummer (1914:179); Thiselton (2000:678-679).

belangrik is om raak te sien dat die voorbeelde van regte waarop aanspraak gemaak sou kon word, regte van 'n “algemene aard” is en nie noodwendig op spesifieke persone en/of situasies afgespits is nie, gewoon omrede die bedoeling bloot is om die punt te illustreer, naamlik dat daar heelwat regte bestaan waarop Paulus sou kon aanspraak maak sou hy wou. Die bedoeling is beslis nie hier om detailgevalle van bepaalde “regte” aan te spreek nie. Dit bring byvoorbeeld mee dat Barrett (1971:602), onder andere,⁸⁸¹ korrek is wanneer hy redeneer dat 9:4a, *μη οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν*, beslis nie hier beskou moet word as direkte verwysing na die eet van kos/vleis wat toegewy en/of geoffer is aan afgode nie – so 'n verwysing sou hoogstens indirek by die breëre bedoeling van v4 ingesluit kon word, naamlik: het apostels dan geen reg om (op die “gemeente se rekening”⁸⁸²) (kos/drank van watter aard ook al) te eet en te drink nie (*μη οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πεῖν*);). Net so ook beteken 9:5 (*μη οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναιῶνα περιάγειν ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶς*;) weer ook nie dat alle apostels getroud was⁸⁸³ en wil beslis ook nie poog om 'n debat rondom Paulus se huwelikstaat te open nie – weer eens is die bedoeling gewoon om 'n voorbeeld van bloot nog 'n reg te verskaf waarop apostels aanspraak sou kon maak.⁸⁸⁴ In die laaste plek is dit ook

⁸⁸¹ Vgl. ook Lang (1994:115); Wolff (1996:190); Thiselton (2000:679).

⁸⁸² Die bedoeling is duidelik dat die apostels nie vir die doel van hierdie redenasie self vir die kos/drank betaal nie, maar bloot 'n reg het om dit te ontvang in ruil vir die uitvoering van hulle amp (Héring 1962:76; Schrage 1995:291; Thiselton 2000:679).

⁸⁸³ Die rede waarom *Κηφᾶς* uitgesonder word, is waarskynlik geleë in die feit dat dit redelik algemeen bekend was dat hy getroud was – vgl. Mt 8:14, *Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν*.

⁸⁸⁴ Vgl. Thiselton (2000:682). Vgl. ook verder Hock (1978:560-564); Malherbe (1983:33-41).

opmerklik dat Paulus met v7 (*Τίς στρατεύεται ἰδίους ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει;*) wegbeweeg van voorbeelde wat direk op hulle as apostels betrekking het en drie voorbeelde uit die alledaagse lewe gebruik waar mense uit ander “beroepe” ook tog die reg op versorging vir hulle dienste het – uiteraard dan met die strekking: indien dit waar is van mense uit hierdie doodgewone areas van die lewe, hoeveel te meer verdien die apostels nie ook sodanige regte op lewensonderhoud nie?⁸⁸⁵

► ***Raakvlakke met die κοινωμία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 9:3-7 (vgl. ook die “sleutel” vir 9:1-18 soos bespreek op bl. 386-388):***

Wanneer Paulus dan op sodanige wyse sonder enige twyfel bevestig dat hy uit hoofde van sy amp op sekere regte sou kon staan, blyk hierdie koppeling tussen amp en regte 'n bykans voor-die-hand-liggende raakvlak met die κοινωμία-dinamiek te toon. Soos uitgewys in die κοινωμία-gedefinieerde teologiese raamwerk het ons hier naamlik baie duidelik in die agtergrond te make met dié κοινωμία-beginsel waarvolgens deelgenote, gegewe die dinamiese verhouding van wedersydse betrokkenheid waarbinne hulle staan met betrekking tot hulle leiers, altyd gereed moet wees om ook weer iets (hetsy materieel of emosioneel soos liefde en ondersteuning) aan hul leiers terug te gee.⁸⁸⁶ Dit strook uiteraard ook met die wederkerige dank-optrede wat binne die sosio-historiese konteks van die tyd gefunksioneer het.⁸⁸⁷

⁸⁸⁵ Vgl. ook Fotopoulos (2003:224).

⁸⁸⁶ Vgl. KTR 42 op bl. 8 van die inlasblad.

⁸⁸⁷ Vgl. die volledige bespreking van hierdie sosio-historiese konsep op bl. 140-142.

- *Voorgestelde oplossing soos in 9:8-11, ⁸Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; ⁹ἐν γὰρ τῷ Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται· οὐ κημῶσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ ¹⁰ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. ¹¹εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν;:*

Noudat Paulus sy apostelskap bevestig het (9:1-2) en ook in vv3-7 'n paar voorbeelde van regte genoem het, waarop hy sou kon aanspraak maak, sit hy sy argument in v8 voort deur duidelik daarop te wys dat sy motiverings dat apostels ook sekere regte het, nie net gebaseer is op grond van bloot menslike voorkeure nie (v8a, *Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ*), maar dat dit ook in ooreenstemming is met wat die wet bepaal (v8b, *ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει;*).⁸⁸⁸ Met “wet”, *ὁ νόμος*, word hier inderdaad die Pentateug bedoel, wat dit dan ook glad nie verrassend maak dat Paulus uit Dt 25:4, *:שׁוֹרֵי בָּרֶשֶׁת מִשֵּׁרֶשֶׁת אֲשֶׁר*, aanhaal wanneer hy in v9a skryf nie: *ἐν γὰρ τῷ Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται· οὐ κημῶσεις βοῦν ἀλοῶντα.*⁸⁸⁹ Paulus volg hierdie aanhaling van hom onmiddellik op met sy eie uitleg⁸⁹⁰ om seker te maak dat die lesers hom reg verstaan, naamlik dat God nie hierdie wet (v9a; Dt 25:4) in die eerste plek vir die dier gee nie (v9b, *μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ*), maar juis ter wille van die mens⁸⁹¹ – vgl. v10a: *ἢ δι' ἡμᾶς*

⁸⁸⁸ Vgl. ook Smit (1997c:485-487).

⁸⁸⁹ Vgl. Thiselton (2000:685).

⁸⁹⁰ Hoewel dit buite die skopus van hierdie ondersoek val om hier in detail te verduidelik hoe Paulus die Ou Testament in die Nuwe Testament gebruik, kan gerus gekyk word na die ekskursie wat Thiselton (2000:685-688) daaroor gee.

⁸⁹¹ Vgl. ook Hays (1997:151); Edwards (1885:230-231); Schrage (1995:301-302).

πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη. Hy wat ploeg en hy wat dors moet weet dat hulle elk geregtig is om ook van die opbrengste te leef – v10b, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν!⁸⁹²

Vervolgens is Paulus gereed om die spyker met betrekking tot die regte wat hom as apostel toekom mooi om te klink: as al hierdie regte, waarvan in die gewone lewe voorbeelde is (9:7) en wat in die wet bevestig word (vv8-10), aan mense toegestaan word (v12a, *Εἰ ἄλλοι τῆς ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν*), hoeveel te meer moet dit dan nie ook die apostels toekom nie (v12b, *οὐ μᾶλλον ἡμεῖς*).⁸⁹³ Dit behoort eintlik vir die Korintiërs só 'n logiese afleiding te wees, gewoon ook omrede die apostels hulle nie alleen met gewone funksies wat verrig word besig hou soos hierbo uitgespel nie, maar veral so omdat hulle vir die gelowiges met *geestelike* werk bedien het – v11: *εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν*.

► ***Raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 9:8-11 (vgl. ook die “sleutel” vir 9:1-18 soos bespreek op bl. 386-388):***

Weer eens sluit Paulus dus aan by dieselfde κοινωνία-dinamiese beginsels as wat vir vv3-7 sou geld⁸⁹⁴. Ook hier word naamlik dié beginsel bevestig waarvolgens deelgenote, vanuit die dinamiese verhouding van wedersydse betrokkenheid tot hulle leiers, moet poog om na ontvangs van veral die

⁸⁹² Vgl. verder Smit (2000b:239-263).

⁸⁹³ Vgl. ook Fotopoulos (2003:224).

⁸⁹⁴ Vgl. hier veral bl. 392.

geestelike versorging deur die leiers (vgl. veral v11⁸⁹⁵) weer aan hulle iets (materieel en/of emosioneel) terug te gee.⁸⁹⁶ Soos reeds hierbo aangedui strook dit verder met die wederkerige dank-optrede wat binne die sosio-historiese konteks van die tyd gefunksioneer het.⁸⁹⁷

➤ *Voorgestelde oplossing soos in 9:12-17, ¹²Εἰ ἄλλοι τῆς ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μὴ τινα ἐγκοπὴν δώμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. ¹³Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι [τὰ] ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν, οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; ¹⁴οὕτως καὶ ὁ κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. ¹⁵Ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. Οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ- τὸ καύχημα μου οὐδεὶς κενώσει. ¹⁶ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοι ἐστὶν ἐὰν μὴ εὐαγγελίσωμαι. ¹⁷εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι:*

Dit is beslis nie om dowe neut dat Paulus soveel moeite doen om vanaf 9:1 tot nou by v12a, met groot deeglikheid, die lesers te oortuig dat hy enersyds beslis as apostel gereken kan word en andersyds, net soos ander mense, maar ook nes ander apostels, beslis op sekere regte mag aanspraak maak nie. Op hierdie

⁸⁹⁵ 1 Kor 9:11, εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίζομεν;

⁸⁹⁶ Vgl. KTR 42 op bl. 8 van die inlasblad.

⁸⁹⁷ Vgl. die volledige bespreking van hierdie sosio-historiese konsep op bl. 140-142.

stadium (selfs nadat goeie *κοινωνία*-beginsels onderliggend ingespan is) sou die volgende verwagte konsekwensie van Paulus se argument inderdaad wees dat hy nou hierdie regte van hom opneem - sy “vryheid” (*ἐλευθερος*) gebruik (vgl. v1a) en op sy regte (*ἐξουσίας*) aanspraak maak (vgl. v12a).⁸⁹⁸ Dit is waarskynlik ook wat veral sekere leierfigure onder die gelowiges graag sou wou hê,⁸⁹⁹ aangesien dit binne die sosio-historiese beginsel van “wederkerigheid”⁹⁰⁰ Paulus juis enersyds aan hulle kant sou kry en dit andersyds ook tot gevolg sou hê dat hy hom aan hulle verwagtinge sou moes verbind.⁹⁰¹

Daarom is dit na alles wat tot dusver oor “regte” en die uitoefening daarvan gesê is, soveel te meer verrassend wanneer Paulus presies die teenoorgestelde as die verwagte doen en in 9:12b skryf: *ἀλλ’ οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ!*⁹⁰² Om watter rede besluit Paulus om eerder self al sy kostes te dra (v12c, *ἀλλὰ πάντα στέγομεν*)? Hy stel dit so: *ἵνα μή τινα ἐγκοπὴν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ* (v12c). Dus, presies dit wat die “sterk” gelowiges nie bereid was om te doen nie, naamlik om hulle “regte” op te gee, sodat daar nie 'n hindernis op die weg van die “swak” gelowige se geloofspad kom nie⁹⁰³ – juis dít

⁸⁹⁸ Vgl. Fotopoulos (2003:224).

⁸⁹⁹ Volgens 9:12a, *Εἰ ἄλλοι τῆς ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν*, wil dit voorkom asof daar juis reeds aanbiedinge tot lewensonderhoud (v11b) aan andere gemaak is, wat dit dan ook aanvaar het – dit sou dus vir sommige “gerieflik” wees indien Paulus dieselfde sou doen (Marshall 1987:232).

⁹⁰⁰ Vgl. die vroeëre bespreking van hierdie sosio-historiese beginsel op bl. 114-116.

⁹⁰¹ Vgl. veral Marshall (1987:232), maar ook Chow (1992:173-175) en Hock (1990:61-62).

⁹⁰² Vgl. Malherbe (1995:242).

⁹⁰³ Dit is inderdaad korrek om saam met Martin (1990:120) te erken dat 9:12 in parallel staan tot 8:8-9, *βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα, οὔτε ἐὰν*

is Paulus bereid om te doen! Bereid om sy regte op te gee en self vir sy lewensonderhoud te sorg, sodat daar “geen hindernis”, anders gestel “geen skeur” (*τινα ἐγκοπὴν*⁹⁰⁴), in die pad van die Evangelieboodskap (*εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ*) kom nie (Thiselton 2000:690-691).⁹⁰⁵

Asof Paulus nie lankal reeds sy argument duidelik genoeg gestel en gemotiveer het nie, begin hy in 9:13 weer – weer eens noem hy steeds nog 'n voorbeeld van mense wat in die geestelike sfeer van die lewe 'n diens verrig en daarom ook die reg verwerf om voor gesorg te word: *Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι [τὰ] ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν, οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται;*⁹⁰⁶ Dit volg Paulus op in v14 deur, net soos na die vorige voorbeelde in bv. vv9-10, ook hier die lyn na homself as Evangeliebedienaar/apostel deur te trek en die punt te maak dat ook hulle dus op

φάγωμεν περισσεύομεν. βλέπετε δὲ μή πως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν.

⁹⁰⁴ Hierdie is die enigste plek in die NT waar die selfstandige naamwoord, *ἐγκοπὴν*, voorkom. Thiselton (2000:691) wys daarop dat behalwe vir “hindernis”, ook “skeur” of nog meer letterlik “sny”, as vertalingsmoontlikhede gebruik kan word, wat 'n mens laat dink dat daar moontlike verbande kan wees met die gedagte om nie die gelykpad van die Evangelieboodskappers en die boodskap self ongelyk te maak nie – vgl. bv. Jes 40:3-4, *וְהָיָה הַעָקֵב לְמִישׁוֹר וְהַרְקָסִים לְבָקָעָה, וְשָׁרְיִי בְּעֶרְבָה מְסֻלָּה לְאֶלְהֵינוּ כִּלְגָיִי אֶשְׁמָר וְקָלְהִי וְקָלְהִי קוֹל קוֹרֵא בְּמִדְבָּר פְּנֵי הַרְרֵי יְהוּדָה יִשְׁרֵי בְּעֶרְבָה מְסֻלָּה לְאֶלְהֵינוּ כִּלְגָיִי אֶשְׁמָר וְקָלְהִי וְקָלְהִי* en soos in die LXX, *φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους τοῦ θεοῦ ἡμῶν, πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται πάντα τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν καὶ ἡ τραχεῖα εἰς πεδία.*

⁹⁰⁵ Vgl. verder Merklein (2000:216).

⁹⁰⁶ Vgl. verder Fotopoulos (2003:225); Fee (1987:412).

lewensonderhoud geregtig is: *οὕτως καὶ ὁ κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν.*⁹⁰⁷

Dit is amper asof dit Paulus as't ware byval⁹⁰⁸ dat daar eintlik ook uit die Joodse religieuse praktyke⁹⁰⁹ self nog voorbeelde is wat sy argument dalk selfs nog meer byval kan laat vind as poging tot oplossing van die dilemma, naamlik dat die “sterk” gelowiges die “swak” gelowiges in die versoeking lei met die eet van kos/vleis wat toegewy en/of geoffer word aan die afgode. Paulus besef dat dit eintlik 'n verlies sou wees indien hierdie voorbeelde, as gevolg van hulle algemene bekendheid onder die gelowiges (*vgl.* v13 se inleidende *Οὐκ οἶδατε...*), uitgelaat sou word en daarom sluit hy dit dan eerder in al moet hy in 'n sekere sin homself onderbreek⁹¹⁰ (Thiselton 2000:691). Verder is dit natuurlik soveel te meer voordelig vir Paulus se argument, om nie alleen 'n voorbeeld uit o.a. die Ou Testament hier aan te haal nie, maar om dit ook in v14 op te volg met 'n Nuwe-Testamentiese opdrag van die Here self af⁹¹¹ (*οὕτως καὶ ὁ κύριος διέταξεν...*)⁹¹² – mens sou kon vra: “Wie sou nou nog van Paulus kon verskil?”!⁹¹³

⁹⁰⁷ *Vgl.* Fotopoulos (2003:225).

⁹⁰⁸ *Vgl.* o.a. Fee (1987:411); Thiselton (2000:691).

⁹⁰⁹ *Vgl.* bv. Lv 6:9, *הַלֵּלְאֵי דַעֲוָה לְהַלְלֵהוּ שֶׁהֵם מְבַרְכִים לְבָרְכָהוּ מִצִּדָּה וְיִבְרְכוּהוּ מִכָּל צֶדֶד וְיִשְׁבְּחוּהוּ מִכָּל צֶדֶד* en soos in die LXX, *τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπ’ αὐτῆς ἔδεται Ααρων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ἄζυμα βρωθήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ἐν ἀλλῇ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἔδονται αὐτήν.*

⁹¹⁰ Daar moet na my mening egter ook die moontlikheid oopgelaat word dat hierdie “onderbreking” van Paulus dalk juis 'n beplande “onderbreking” van die lyn van argumentasie is, juis ter wille daarvan om die punt wat hy wil oorbring net nog sterker te beklemtoon!

⁹¹¹ Sonder om dit weer in detail uit te spel, sluit Paulus uiteraard ook hier weer 'n keer soos by vv3-7 (*vgl.* bl. 392) sowel as in die bespreking van vv8-12a (*vgl.* bl. 394-395) aan by die ter sake *κοινωνία*-dinamiese beginsel van KTR 42 (*vgl.* bl. 8 van die inlasblad) waarvolgens van

Na hierdie “onderbreking” (vv13-14) keer Paulus in 9:15 terug om dieselfde verrassende stelling te beklemtoon as wat hy in v12b-c gemaak het, naamlik dat hy nie van hierdie reg tot lewensonderhoud/versorging gebruik gemaak het nie (v15a, *Ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων*)⁹¹⁴ en ook nie nou skryf met die

deelgenote vereis is om, na ontvangs van veral die geestelike versorging deur die leiers, weer aan hulle iets (materieel en/of emosioneel) terug te gee. Vgl. ook Harvey (1982:209-221).

⁹¹² Veral twee passasies sou as moontlikhede aangevoer kon word, wat Paulus miskien in gedagte kon hê – Mt 10:10b, ...*ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ*, asook Lk 10:7b, ...*ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ* (Fjärstedt 1974:65-77; vgl. ook Allison 1982:12-13 en Tuckett 1984:376-381). Vir 'n breëre bespreking van Paulus se gebruik van Jesus-woorde en die verhouding tussen Jesus en Paulus, kan gekyk word na die werke van Furnish (1989:17-50; 1993); Wenham (1995); (1994:155-178); Thompson (1991:37-76); Sanders en Davies (1989:323-330); Neiryneck (1986:306-320); Allison (1982:1-32). Gewoonlik word veral vier Pauliniese tekste, waarvan 1 Kor 9:14 uiteraard een is, uitgesonder as voorbeelde van waar Paulus bewustelik en eksplisiet van die Jesus-tradisie sou gebruik maak (Horrell 1997:588): 1 Ts 4:15-17, *Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας· ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ, καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἐσόμεθα; 1 Kor 7:10-11, *Τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι,· ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῆ, μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγῆτω,· καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι* en 1 Kor 11:23-25, *Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν· τοῦτο μού ἐστιν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνήσαι λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡσάκις ἐὰν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.**

⁹¹³ Vgl. veral ook Horrell (1997:587-603).

⁹¹⁴ Vgl. veral Dungan (1971:20-40); Theissen (1982:43-44); Bruce (1974:73).

bedoeling om hiervan gebruik te maak nie (v15b, *Οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν*).⁹¹⁵ Behalwe dat hy dit wat hy reeds in v12 net in ander woorde gesê het, hier herhaal, beklemtoon Paulus dit nog meer deur die gebruik van die emfatiëse persoonlike voornaamwoord, *ἐγώ*, asook die terugkeer na die gebruik van die eerste persoon enkelvoud, teenoor die eerste persoon meervoudsterme in vv4-12 (vgl. die voorkomste van *ἡμεῖς* en sy vervoegings).⁹¹⁶ Deur hierdie absolute individualistiese uitspraak beklemtoon Paulus soveel te meer sy vrywillige kwytstelling van regte waarop hy eintlik sou kon staan (soos hy in die hele voorafgaande gedeelte, vv1-14, probeer motiveer het). Hierdie sterk bevestiging van Paulus loop dan ook in v15c op tot 'n emosioneel-belaaide uitspraak: *γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ...* “voordat ek sou aanspraak maak op my reg tot lewensonderhoud”, sou mens kon byvoeg.⁹¹⁷

Vervolgens verdien Paulus se uitspraak in 9:15d, *τὸ καύχημα μου οὐδεὶς κενώσσει*, 'n opmerking. Indien Paulus se gebruik van *τὸ καύχημα μου* nie reg geïnterpreteer word nie, mag dit lyk asof hy sy regte op lewensonderhoud prysgee in ruil vir die verkryging van menslike eer. Daarom is Thiselton (2000:694) korrek as hy daarop wys dat Paulus se breëre tema van “roem in die Here”, nie uit die oog verloor moet word nie, soos byvoorbeeld gevind word in hoofstuk 1:18-31,⁹¹⁸ waar hy baie moeite doen om te bevestig dat menslike roem nie opweeg

⁹¹⁵ Vgl. ook Fotopoulos (2003:225).

⁹¹⁶ Vgl. Thiselton (2000:693).

⁹¹⁷ Vgl. Thiselton (2000:694).

⁹¹⁸ Vgl. ook o.a. 1 Kor 4:7, *τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών;*, en 5:6, *Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῖ;*

teen roem in die Here nie (vgl. veral bv. die kontras tussen vv29, ὅπως μὴ καυχῆσθαι πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ en 31b, ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω). Dit is dus beslis nie “menslike roem” waarvan Paulus nie ontnem wil word nie, maar van sy “roem in die Here”!⁹¹⁹

Voorts gebruik Paulus nou verse 16-18 van hoofstuk 9 om te verduidelik hoe hierdie “roem” in die Here werk. In die eerste plek noem Paulus dit wat nie vir hom 'n rede gee om in te roem nie, naamlik juis om die Evangelie te verkondig: ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα (v16a). Paulus is van hierdie mening, aangesien hy bevestig dat hy hierdie taak nie uit eie keuse verrig nie (εἰ δὲ ἄκων, v17b),⁹²⁰ maar dat hy dit uitvoer omdat dit aan hom toevertrou is (οἰκονομίαν πεπίστευμαι, v17c).⁹²¹ Dit is 'n goddelike noodsaaklikheid⁹²² wat

⁹¹⁹ Vgl. ook Clarke (1993:95-99) en Malherbe (1995:242-251).

⁹²⁰ Vgl. verder Cheung (1999:142).

⁹²¹ Met “dit wat aan Paulus toevertrou is” kan beslis nie bloot prediking bedoel word nie – Paulus beskou baie beslis sy hele lewe as een wat deur Christus as’t ware “oorrompel” is, soos veral blyk uit bv. die gebruik van καταλαμβάνω in Fil 3:12b, καὶ κατελήμφθην ὑπὸ Χριστοῦ [Ἰησοῦ]. Vgl. ook Gl 1:15-16a, Ὅτε δὲ εὐδόκησεν [ὁ θεός] ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, wat interessant genoeg, duidelike raakvlakke het met Jeremia se roeping, wat ook sý hele lewe in beslag geneem het – vgl. Jer 1:4-10 – let veral op v5, *וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת הַקּוֹל וַיֹּאמֶר אֶל יְהוֹנָדָב בֶּן שִׁנְדַּבְיָה וְאֶל יְהוֹנָדָב בֶּן שִׁנְדַּבְיָה וְאֶל יְהוֹנָדָב בֶּן שִׁנְדַּבְיָה*. Dat Paulus dus “met dit wat aan hom toevertrou is” eerder bedoel dat dit 'n taak is wat sy hele lewe/bestaan in beslag neem behoort nie twyfel oor te bestaan nie (Thiselton 2000:695-696). Hiermee word dus by implikasie ook gesê dat die taak wat aan Paulus toevertrou is en waarmee hy hom besig hou beter omskryf sou kon word met “die bediening van die Evangelie in al sy fasette” – 'n opdrag wat hom inderdaad volledig in beslag sou neem (sou “oorrompel”). Vgl. veral ook Munck (:20-30) en Sandnes (:123-129).

hom opgelê⁹²³ is (*ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται*, v16b) en siende dat dit so 'n geweldige belangrike opdrag is wat hy uitvoer sou dit tragiese gevolge hê indien hy om die een of ander rede sou besluit om dit nie te doen nie (*οὐαὶ γάρ μοί ἐστιν ἐὰν μὴ εὐαγγελίσωμαι*, v16c)!⁹²⁴ Dit blyk vir Paulus baie belangrik te wees om vas te hou aan die beginsel van, dit wat hy vrylik ontvang het (verlossende genade in Christus en die gepaardgaande Evangelieboodskap), moet hy weer vrylik teruggee – hy het eintlik geen keuse om dit so te doen nie.⁹²⁵ Hy sou dus nie kon sê dat hy iets teruggee deur bv. sy “tyd” wat hy opoffer, sodat hy derhalwe daarop in die Here kan “roem” nie.

► ***Raakvlakke met die κοινωμία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 9:12-17 (vgl. ook die “sleutel” vir 9:1-18 soos bespreek op bl. 386-388):***

Ook agter hierdie prominente klem wat Paulus aan die tema van “roem in die Here” verleen, kan die raakvlakke met die κοινωμία-dinamiek onteenseglik bespeur word. Wanneer Paulus dit so sterk beklemtoon dat hy vrylik behoort te reageer op die verlossende genade in Christus en die gepaardgaande

⁹²² Wolff (1996:200) bevestig dat *ἀνάγκη* hier op 'n noodsaaklike taak dui wat uitgevoer moet word, maar dat dit ook 'n taak is soos en deur die wil van God bepaal. *Vgl.* ook Danker (2000:52) se Greek-English Lexicon of the New Testament.

⁹²³ *Vgl.* Robertson en Plummer (1914:189).

⁹²⁴ *Vgl.* Thiselton (2000:695-696).

⁹²⁵ Binne die sosio-historiese beginsel van wederkerige dank-optrede maak dit uiteraard ook heeltemal sin. Wat ontvang is moet op gereageer word en Paulus kan dus nie daarop aanspraak maak dat hy nou eintlik “iets meer” as maar bloot die normale, wat in elk geval moet gebeur, mee besig is nie. *Vgl.* veral bl. 114-116 vir 'n meer volledige bespreking van hierdie sosio-historiese beginsel en hoe dit gefunksioneer het.

Evangelieboodskap, wat hy sonder verdienste ontvang het, toon dit duidelike ooreenkomste met die *κοινωνία*-beginsels wat met die aard van dit waarin gedeel word te make het. Hiervolgens vra dit waarin Paulus van sy Here se kant af deel in gekry het weer 'n sekere dinamika van sy kant af.⁹²⁶ Die verlossende genade en Evangelieboodskap in Christus “vra” dus as't ware van hom die ontvanger (Paulus) om wederkerig weer iets te deel.⁹²⁷ Dit is dus nie iets opsioneel wat Paulus sou kon oorweeg om te doen al dan nie – as deelgenoot in 'n goddelike deelgenootskap staan hy onder die verpligting om te reageer op die genadedaad waarin hy deel. 'n *Κοινωνία*-beginsel wat dus weer eens uitstekend aansluit by die voorafgaande uitleg van v17b-c, *εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι*.

Belangrik egter, om hiermee saam ook erkenning aan 'n ander *κοινωνία*-beginsel te gee wat hier figureer, naamlik dat hierdie wederkerige aksie van die deelgenoot (Paulus in hierdie geval) altyd Christus-gerig moet wees.⁹²⁸ Dit moet derhalwe ten doel hê: die bevordering en verkondiging van die persoon en werk van Christus. Duidelik speel ook hierdie *κοινωνία*-dinamiek in die agtergrond 'n rol, veral wanneer die skerp kontras wat Paulus plaas op “roem in die Here” versus “menslike roem” in ag geneem word, soos hierbo bespreek.⁹²⁹ Hierdeur het Paulus dit tog duidelik gestel dat die vrylike genadedaad soos ontvang in Christus nie alleen 'n vrylike wederkerige aksie vereis nie, maar

⁹²⁶ Vgl. KTR 22 op bl. 4 van die inlasblad.

⁹²⁷ Vgl. hier verder die volledige bespreking van die sosio-historiese beginsel van wederkerigheid op bl. 114-116.

⁹²⁸ Vgl. KTR 25 op bl. 5 van die inlasblad.

⁹²⁹ Vgl. veral v15d, *τὸ καύχημα μου οὐδεὶς κενώσει*, se bespreking op bl. 400-401.

ook 'n daad moet wees wat alle eer na hierdie Deelgenoot reflekteer en dat die “roem” derhalwe by laasgenoemde lê.

➤ *Voorgestelde oplossing soos in 9:18, τίς οὖν μου ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον εἰς τὸ μὴ καταχρησασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ:*

Nadat Paulus dus duidelik gemaak het wat dit is waarin hy nie kan roem nie (sy normale, alles-omvattende bediening van die Evangelieboodskap), asook die rede hiervoor (hy het dit vrylik ontvang en is derhalwe onder “vrywillige verpligting” om dit ook weer vrylik terug te gee),⁹³⁰ is hy nou gereed om in v18 te sê waarin hy dan wel sy “loon” kan vind: τίς οὖν μου ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον εἰς τὸ μὴ καταχρησασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. Paulus se redenasie sou hiervolgens as volg verduidelik kon word: deurdat hy wel besig is met die bediening van die Evangelieboodskap, soos hy moet, verdien hy ook die reg op lewensonderhoud, op “loon”, wat daaraan verbonde is (soos selfs deur die wet⁹³¹ en die Here self⁹³² bepaal). Hy sou dus op hierdie reg tot “loon” kon aanspraak maak.⁹³³ Tog doen Paulus dit nie – hy kies vrylik om van hierdie loon afstand te doen deur homself kosteloos met die bediening van die Evangelieboodskap besig te hou. Vir Paulus bring dit dus “roem in die Here” mee en vind hy sy loon in hierdie vrylike diens aan die Here. Om hierdie rede hoef hy derhalwe ook enersyds nie aardse “loon”

⁹³⁰ Vgl. Malherbe (1995:249-251).

⁹³¹ Vgl. bl. 393-394.

⁹³² Vgl. die bespreking op bl. 398.

⁹³³ Vgl. die bespreking hierbo op bl. 394-396.

te aanvaar nie en andersyds hoef hy ook nie op die gelowiges (wat ook sy broers is vir wie Christus gesterf het) ekstra druk te plaas om vir hom te sorg nie! Hy loop verder nog ook nie die risiko om aan sommiges dalk die hef in die hand te gee om weer van hulle kant af sekere druk in hulle guns en dus nie tot bevordering van die Evangelie nie, op hom uit te oefen nie.

► ***Raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk in 9:18 (vgl. ook die “sleutel” vir 9:1-18 soos bespreek op bl. 386-388):***

Ook in hierdie faset van Paulus se oplossing is die raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek duidelik te bespeur en dan meer spesifiek met dié *κοινωνία*-beginsels wat te make het met leiers se verwagte optrede onder deelgenote binne die *κοινωνία*-ruimte. Deurdat Paulus sy reg op lewensonderhoud, op aardse “loon” dus, uit vrye wil prysgee en sy “loon” eerder as “hemelse” loon, naamlik “roem in die Here” beskou, illustreer hy eintlik pragtig, met sy eie voorbeeld, dié *κοινωνία*-beginsel wat van leiers verwag om die *κοινωνία*-dinamiek binne die *κοινωνία*-ruimte Christus-gerig te hou.⁹³⁴

Voorts ag Paulus hierdie Christus-gerigte *κοινωνία*-ruimte nie alleen kosbaar nie, maar beskerm hy dit ook.⁹³⁵ Dit doen hy deur deeglik rekening te hou met die toepassing van 'n ander *κοινωνία*-beginsel, naamlik dat deelgenote eintlik verplig is om op grond van 'n dinamiese verhouding van wedersydse betrokkenheid by hul leiers, altyd gereed moet wees om weer iets aan laasgenoemde terug te gee.⁹³⁶ Met die vrywillige opoffering van sy reg op loon

⁹³⁴ Vgl. KTR 43 op bl. 9 van die inlasblad.

⁹³⁵ Vgl. weer eens KTR 43 op bl. 9 van die inlasblad.

⁹³⁶ Vgl. KTR 42 op bl. 8 van die inlasblad.

neem Paulus derhalwe juis hierdie druk van die deelgenote af om die rol, wat hy as leier binne die *κοινωνία*-ruimte vervul, te eer en hom daarom as sodanig te versorg.⁹³⁷ So verhoed hy dat die (uiteeraard legitieme) uitvoering van hierdie *κοινωνία*-beginsel nie 'n ander, belangriker een, naamlik om die *κοινωνία*-ruimte te beskerm en Christus-gerig te hou,⁹³⁸ laat skade lei nie. Dit sou tog duidelik potensieel enersyds die deelgenote se aandag op Paulus self kon vestig, terwyl dit uiteraard eerder Christus-gerig moet bly. Andersyds sou hierdie versorging van hul leier ook sommiges in die versoeking kon bring om op hulle beurt nou vir Paulus onder wederkerige druk te plaas om weer aan sekere van hulle verwagtinge te voldoen⁹³⁹ en dan word hiermee spesifiek bedoel diesulke eise wat hul eie persoonlike saak sou sterk en nie noodwendig die eer van die Here sou dien nie!⁹⁴⁰

Vir die “sterk” gelowiges behoort Paulus se raad al duideliker te word: met sy eie lewe stel hy die voorbeeld dat alles oor jou diens aan die Here gaan – in

⁹³⁷ Vgl. KTR 41 op bl. 8 van die inlasblad.

⁹³⁸ Vgl. KTR 43 op bl. 9 van die inlasblad.

⁹³⁹ Hier word onmiddellik weer gedink aan *κοινωνία*-beginsels soos vervat is in die KTR 22 (bl. 4 van die inlasblad) en KTR 33 (bl. 6 van die inlasblad), waar dit in kort daarvoor gaan dat deelgenote, ook in ooreenstemming met die sosio-historiese beginsel van wederkerigheid (vgl. veral bl. 114-116), onder die verpligting staan om in 'n dinamiese verhouding van wedersydse betrokkenheid tot mekaar te staan en veral so omrede die aard van dit waarin gedeel word altyd weer 'n sekere dinamika van die ander deelgenoot “vra”.

⁹⁴⁰ Vgl. veral die eksegetiese bespreking hierbo m.b.t. 9:18, *τίς οὖν μου ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον εἰς τὸ μὴ καταχρησασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ*, op bl. 404ev.

Hom vind jy jou roem en in die vrylike diens aan Hom lê jou loon opgesluit (wat in elk geval baie meer werd is as wat jy in mense sou kon vind – roem en/of loon gewys!). Die “regte” waarop jy op aarde sou kon aanspraak maak het slegs waarde as dit die Here en in 'n breëre sin die Evangelieboodskap dien; indien hierdie “regte” van ons, onself en ons eie belange dien, soms selfs ten koste van ander (soos in die geval waar “swak” gelowiges in die slag bly met die eet van afgodsoffervleis), verloor dit in hierdie geval hulle waarde en moet dan eerder as sulks (waardeloos) laat vaar word, sodat die Here by implikasie weer geëer kan word. Dus, met sy eie lewe as voorbeeld is dít die raad wat Paulus graag vir die gelowiges (“sterk” en “swak”) van die Korinte gemeente wou gee.

Vanuit die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk beskou: jou deelgenootskap met mekaar en jou Ander Deelgenoot,⁹⁴¹ is nie 'n kortstondige verhouding nie, maar 'n voortdurende, langtermynverbintenis,⁹⁴² wat jou hele wese in beslag neem⁹⁴³ en derhalwe jou hele leefstyl bepaal as een wat binne die *κοινωνία*-ruimte funksioneer,⁹⁴⁴ van waaruit nie jou eie persoonlike belange nie, maar wel die persoon en werk van Christus gedien en bevorder moet word!⁹⁴⁵

⁹⁴¹ Vgl. KTR 06 op bl. 1 van die inlasblad.

⁹⁴² Vgl. KTR 35 op bl. 7 van die inlasblad.

⁹⁴³ Vgl. KTR 27 op bl. 5 van die inlasblad.

⁹⁴⁴ Vgl. KTR 26 op bl. 5 van die inlasblad.

⁹⁴⁵ Vgl. KTR 25 op bl. 5 van die inlasblad.

❖ *Slotsom:*

Ook wat hierdie faset van Paulus se oplossing tot die ter sake probleem in die Korinte gemeente betref, is daar agter feitlik elke stukkie raad/vermaning van Paulus duidelik aangetoon hoe talle raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk te bespeur is!

D.2.4 Oplossing soos in 1 Kor 9:19-23 en raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk

- *Voorgestelde oplossing soos in 9:19-21, ¹⁹ Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· ²⁰ καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· ²¹ τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ ἀλλ' ἐννομος Χριστοῦ, ἵνα κερδάνω τοὺς ἀνόμους:*

Vervolgens sit Paulus sy raad voort – nou met 'n paar voorbeelde uit 'n ander faset van sy lewe, soos ingelei met v19, Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω. Terwyl 9:1-18 grootliks gefokus het op Paulus se strategie en persoonlike voorbeeld met betrekking tot jou “regte” en die korrekte hantering daarvan, gebruik hy nou in vv19-23 weer eens homself om te fokus op solidariteit tot “die ander” teenoor klem op outonomieit en selfvergelding (Thiselton 2000:698-699).⁹⁴⁶

⁹⁴⁶ Vgl. verder Smit (1997c:487-489).

Om sommer met die intrapslag al die intensiteit van hierdie solidariteit met “die ander” te beklemtoon, moet die emfatiese posisie van *ἐλεύθερος* as heel eerste woord in v19 nie misgekyk word nie. Enersyds bevestig Paulus dus met die nodige klem dat hy “vry” is deur van niemand vir lewensonderhoud afhanklik te wees nie (*Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων*). Andersyds voeg hy egter, sommer so in dieselfde asem, by dat hy homself (vrywillig) vir almal in slawerny⁹⁴⁷ plaas (*πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδούλωσα*) met die doel (*ἵνα*) om al meer mense (vir die Evangelie van Christus) te wen (*τοὺς πλείονας κερδήσω*).⁹⁴⁸ Met 'n paar toepaslike voorbeelde verduidelik Paulus nou in vv20-22 op watter wyse hy homself tot “ander” “verslaaf” het⁹⁴⁹ en dan sê hy ook sommer by implikasie *wie* hierdie “ander” is wat hier ter sprake is.⁹⁵⁰

In die eerste plek (v20a) het Paulus vir die Jode soos 'n Jood geword (*καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος*), hom m.a.w. aan hulle “verslaaf” ten einde hulle (vir Christus) te wen (*ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω*). Hiermee bedoel

⁹⁴⁷ *Vgl.* hier veral Martin (1990:123) se bespreking van die metafoor van slawerny, soos gebruik deur Paulus.

⁹⁴⁸ *Vgl.* Malherbe (1995:252); Thiselton (2000:700-701).

⁹⁴⁹ *Vgl.* veral Schrage (1995:340) wat daarop wys dat hierdie voorbeelde met *πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδούλωσα* in v19 in parallel staan.

⁹⁵⁰ *Vgl.* ook Fotopoulos (2003:226); Sanders (1997:67-83).

Paulus dat hy, wanneer hy onder Jode was,⁹⁵¹ sommige van hulle gewoontes saam met hulle sou hou,⁹⁵² om hulle guns vir die Evangelie te wen.⁹⁵³

In die tweede plek gaan Paulus 'n stappie verder deur sy solidariteit met die *Ἰουδαῖος* uit te brei om ook proseliete en Godvresendes in te sluit, wanneer hy in v20b sê: *τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω.*⁹⁵⁴

Wanneer Paulus in die derde plek in v21 verwys na sy solidariteit met diegene wat “buite/sonder die wet” is (*τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ ἀλλ’ ἔννομος Χριστοῦ, ἵνα κερδάνω τοὺς ἀνόμους*), is dit belangrik om daarop te let dat Paulus nie met *τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος* verwys na dié kategorie “wetlose” mense soos wat Jesus gekruisig het,⁹⁵⁵ of na diegene wat die ene

⁹⁵¹ Die fokus is hier beslis nie net op Joodse Christene nie, maar juis eerder op Jode (Judaïste) wat nog potensieel vir die Evangelie gewen kan word, soos uit die gebruik van *κερδαίνω* afgelei kan word (Thiselton 2000:702).

⁹⁵² Vgl. hier die volgende twee voorbeelde uit Handelingte – 16:3, *τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ἤδεισαν γὰρ ἅπαντες ὅτι Ἕλλην ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὑπῆρχεν;* 21:26, *Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγισθεῖς, εἰσήει εἰς τὸ ἱερὸν διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγισμοῦ ἕως οὗ προσημέχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορά.*

⁹⁵³ Vgl. Thiselton (2000:702).

⁹⁵⁴ Vgl. Blomberg (1994:184); Thiselton (2000:702).

⁹⁵⁵ Vgl. Hd 2:23, *τοῦτον τῇ ὀρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων προσπήξαντες ἀνείλατε.*

ongeregtigheid is soos wat Paulus in 2 Tessalonisense⁹⁵⁶ na verwys nie.⁹⁵⁷ Veel eerder lei die huidige konteks van v21 ons om hieronder diesulkes te verstaan wat buite die geopenbaarde wet van die Ou Testament en die Judaïsme leef – uiteraard dus (soos die konteks ons lei) in kontras tot hulle, naamlik die *Ἰουδαῖος*, wat wél onder die wet leef (v20).⁹⁵⁸

⁹⁵⁶ Vgl. 2 Ts 2:7-8, *τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας· μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται. καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἀνομος, ὃν ὁ κύριος [Ἰησοῦς] ἀνελεῖ πῶ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ.*

⁹⁵⁷ Vgl. ook Thiselton (2000:703).

⁹⁵⁸ Hoewel dit vir die doel van hierdie ondersoek voldoende is om enersyds te identifiseer dat Paulus moeite doen om solidêr met alle mense te wees ten einde hulle vir Christus te wen en andersyds ook die kategorieë van groepe mense wat Paulus as voorbeelde gebruik duidelik te identifiseer, is dit tog nodig om dalk net 'n kort verduidelikende opmerking oor Paulus se posisie ten opsigte van die wet te maak, aangesien dit wel sal bydra tot 'n beter begrip van presies wat Paulus bedoel met sy solidariteit ten opsigte van diegene “onder die wet” en hulle “sonder/buite die wet”. Dit klink tog inderdaad bykans verwarrend wanneer Paulus in v21a noem dat hy soos een sonder die wet word (om dié groep mense vir Christus te wen), maar onmiddellik daarna byvoeg dat hy tog ook eintlik nié sonder die wet van God is nie (*τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ*)! Dit is veral Dodd (1953a:96-110) wat vroeg reeds help om dié dilemma sinvol te hanteer wanneer hy die belangrikheid van *ἀλλ' ἔννομος Χριστοῦ* (v21b), direk na die vorige sinsnede, uitlig. Hiervolgens bedoel Paulus dus dat hy wel vry is van die Torah (sonder die wet), maar tog steeds lojaal is daaraan, veral soos verteenwoordig en geherinterpreteer deur die “wet van Christus”, met laasgenoemde beslis nie as verwysend na 'n sekere stel reëls nie, maar eerder die breëre “sambreel” van die Evangelieboodskap (vgl. ook Schrage 1995:345; Heinrici 1880:285). Dit sou ook in ooreestemming wees met die makro-konteks waar Christus se voorbeeld in 11:1 die paradigma vir Christene (en uiteraard ook Paulus) se optrede voorsien - *μιμηταί μου γίνεσθε καθὼς καὶ Χριστοῦ* (Bruce 1971:88). (Dit strook ook met bv. 9:14, *οὕτως καὶ ὁ κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν*, steeds in dieselfde makro-eenheid, 8:1-11:1 – vgl. bl. 398).

☞ **“Sleutel” tot ontsluiting van κοινωνία-elemente in 9:19-23 vanuit die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk:**

Voordat die raakvlakke met die κοινωνία-dinamiek ook in hierdie fase van Paulus se voorgestelde oplossing uitgewys word, is dit weer eens nodig om daarop te let dat Paulus steeds voortgaan om vanuit 'n Christus-gesentreerde denkraamwerk te redeneer. So het dit dan nou reeds uit die afgelope bespreking van vv19-21 geblyk dat Paulus se optrede teenoor elke potensiële groepering telkens vanuit 'n Christus-gedrewe doelwit geskied. Hy stel homself naamlik aan elke verskillende groepering diensbaar, sodat hy in elke geval soveel moontlik vir Christus en sy saak kan wen. So stel hy dit inleidend in v19, Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἑμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω. Daarna weerklink hierdie refrein om andere te “wen” telkens in die opeenvolgende vv20-21, asook in v22b (wat later bespreek sal word⁹⁵⁹) – vgl. bv. v20b, ...ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω; v20d, ...ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω; v21b, ...ἵνα κερδάνω τοὺς ἀνόμους en v22b, ...ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω. Voorts som Paulus sy reeks voorbeelde in v22c met dieselfde Christus-gedrewe stelling af, τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. Verder, boonop klink hy hierdie faset van sy oplossing om deur wéér 'n slag te onderstreep dat al bogenoemde optrede slegs een enkele Christus-gerigte doelwit het: πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι (v23)!

Ook met betrekking tot 9:19-23 is dit dus duidelik dat Paulus deelgenootskap met Christus in die kern van sy raad laat staan en sodoende weer eens as't ware die

⁹⁵⁹ 1 Kor 9:22, sowel as v23, waarna binnekort verwys sal word, word eers later, naamlik op bl. 414-417 in groter detail bespreek. Ook hier is die doelwit nou eers om bloot die strekking van die argument bloot te lê, ten einde uit te wys dat Paulus 'n duidelike Christus-gerigte fokus gehad het.

“sleutel” gee om voort te gaan om verdere *κοινωνία*-elemente, soos blootgelê binne die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk, te ontsluit!

► ***Raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk in 9:19-21 (vgl. ook die “sleutel” vir 9:19-23 soos pas hierbo bespreek):***

Dit is dan ook nie vreemd om in Paulus se sterk fokus op solidariteit tot die bogenoemde verskillende groeperinge van mense, teenoor klem op outonomie en selfvergelding, duidelike raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek te bespeur nie. Hier word sommer vanuit die staanspoor gedink aan dié *κοινωνία*-beginsel wat bepaal dat dit eintlik onmoontlik is vir deelgenote om binne die *κοινωνία*-ruimte bloot in 'n individuele verhouding met God te staan.⁹⁶⁰ Sodanige deelgenootskap impliseer altyd ook dinamiese verhoudings met ander deelgenote – en dan wel op 'n intense vlak⁹⁶¹ – inderdaad presies soos wat Paulus se beeld in hierdie faset van sy voorgestelde oplossing onderstreep, naamlik dat jy jouself as't ware vrywillig aan jou deelgenoot “verslaaf”!

'n Volgende *κοινωνία*-beginsel wat ewe sterk in die agtergrond figureer is dat leiers binne die *κοινωνία*-ruimte volledig met deelgenote onder hulle leiding moet identifiseer.⁹⁶² Anders gestel: leiers moet deelgenote op hulle vlak kan ontmoet – 'n *κοινωνία*-beginsel wat uiteraard pragtig geïllustreer word in Paulus se benadering tot die bogenoemde groeperinge, soos bv. dié van die

⁹⁶⁰ Vgl. KTR 28 op bl. 5 van die inlasblad.

⁹⁶¹ Vgl. KTR 04 op bl. 1 van die inlasblad.

⁹⁶² Vgl. KTR 40 op bl. 8 van die inlasblad.

Jode as hy sê: *καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω* (v20a).

➤ ***Voorgestelde oplossing soos in 9:22a, ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω...:***

Die laaste groepering wat Paulus spesifiek uitsonder tot wie hy hom “verslaaf” word hier in 9:22a gevind.⁹⁶³ Weer eens is dit belangrik om ook hier raak te sien dat *τοῖς ἀσθενέσιν* nie in die eerste plek kan verwys na die “swak” gelowiges soos ter sprake met die eet van kos/vleis toegewy en/of geoffer aan afgode nie. Soos reeds hierbo aangetoon⁹⁶⁴ en ook hier bevestig met die gebruik van die werkwoord, *κερδαίνω*, is dit duidelik dat daar nie hier van “swak” *gelowiges* sprake is nie, maar wel van “swak” *ongelowiges*! Dit gaan met ander woorde hier in v22 eerder oor diegene wat kwesbaar is in sosio-politiese en ekonomiese terme; diegene wat in kontras staan tot hulle met sosiale status, mag, invloed en politieke status; diegene wat smag na identiteit, erkenning en aanvaarding (Yeo 1995:90).⁹⁶⁵

► ***Raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 9:22a (vgl. ook die “sleutel” vir 9:19-23 soos bespreek op bl. 412-413):***

Deurdat Paulus homself ook “verslaaf” aan die “swak ongelowiges” mét die spesifieke doel om hulle vir Christus te wen, word weer eens 'n kontakvlak met

⁹⁶³ Vgl. ook Chadwick (1954:261-275).

⁹⁶⁴ Vgl. bl. 410-411.

⁹⁶⁵ Vgl. verder Willis (1985b:92-96); Gardner (1994:45); Gooch (1987:244-254); Thiselton (2000:706).

die *κοινωνία*-dinamiek bevestig. In hierdie geval het ons veral te make met daardie *κοινωνία*-beginsel wat bepaal dat, hoewel 'n Christus-gesentreerde *κοινωνία*-dinamiek uitsluitlik tussen gelowige deelgenote bestaan, dit tog 'n openheid het teenoor ongelowiges.⁹⁶⁶ Verder bepaal die ter sake *κοινωνία*-beginsel dat, net soos wat Paulus teenoor die “swak ongelowiges” bedoel het,⁹⁶⁷ hierdie “openheid” ten doel moet hê om die ongelowiges binne dieselfde *κοινωνία*-ruimte in te trek⁹⁶⁸ – uiteraard via Christus, as die “Ingang” daartoe.⁹⁶⁹

➤ ***Voorgestelde oplossing soos in 9:22b, ...τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω:***

Paulus sluit sy reeks voorbeelde van groeperinge met wie hy solidêr is af in v22b met 'n oop stelling: *τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω*. Uiteraard moet daar nie in *τοῖς πᾶσιν* allerlei verregaande moontlikhede ingelees word nie, soos byvoorbeeld dat Paulus oormatig sou begin drink ten einde 'n dronkaard te probeer red nie. Ook hierdie laaste stelling van Paulus moet binne die konteks van vv19-23 verstaan word, waaruit dit o.a. duidelik geblyk het dat Paulus nooit in enige van die gevalle buite die paradigma van die *ἔννομος Χριστου* sou beweeg nie⁹⁷⁰ – enige solidêre poging om dus bv. die genoemde

⁹⁶⁶ Vgl. KTR 46 op bl. 9 van die inlasblad.

⁹⁶⁷ Vgl. ook die eksegetiese uitleg net hierna van veral v23, *πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνῶς αὐτοῦ γένομαι*.

⁹⁶⁸ Vgl. ook hier KTR 46 op bl. 9 van die inlasblad.

⁹⁶⁹ Vgl. verder KTR 08 op bl. 2 van die inlasblad.

⁹⁷⁰ Vgl. Schrage (1995:348); Thiselton (2000:706).

dronkaard te bereik sou nie tot optrede buite die grense wat die Evangelie daarstel lei nie.⁹⁷¹

► ***Raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 9:22b (vgl. ook die “sleutel” vir 9:19-23 soos bespreek op bl. 412-413):***

Ook hierdie eksegetiese uitleg van v22b, naamlik dat Paulus nie in sy solidariteit met sekere groeperinge van mense ooit sou bedoel dat hy buite die *ἔννομος Χριστου* sou tree nie, strook met die beginsels van die *κοινωνία*-dinamiek. Hiervolgens word kontak met nie-deelgenote (ongelowiges) buite die *κοινωνία*-ruimte nie verbied nie, maar dinamiese verhoudinge wat tot deelgenootskap in nie-Christus-gerigte aksies sou lei, word wel baie duidelik uitgesluit!⁹⁷² Sodanige kontak moet altyd bloot, soos ook reeds hierbo uitgestippel,⁹⁷³ ten doel hê om ongelowiges in die *κοινωνία*-ruimte in te trek.

► ***Voorgestelde oplossing soos in 9:23, πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνῶς αὐτοῦ γένωμαι:***

Dit is belangrik om deurentyd met Paulus se redenasie soos hier in 9:19-22 in gedagte te hou dat hy homself nie aan die Jode (of enige van die ander

⁹⁷¹ Vgl. veral ook verder Carson (:1986:6-45) se werk oor hierdie “grense” m.b.t. solidariteit met ongelowiges – soos hy dit veral op Gl 2:1-14 toespits.

⁹⁷² Vgl. KTR 45 op bl. 9 van die inlasblad.

⁹⁷³ Vgl. die bespreking hierbo van v22, *ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω*, op bl. 414-415. Vgl. ook verder die bespreking van v23, *πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνῶς αὐτοῦ γένωμαι*, net hierna op bl. 416-417.

groeperinge soos “diegene sonder/buite die wet” of die “swakkes”) “verslaaf” het om sy eie voordeel te soek of guns vir persoonlike gewin in hulle oë te verwerf nie. Dit alles het Paulus deurgaans gedoen om maar net een doelwit te haal. Hierdie enkele doelwit omskryf hy dan nou ook hier in v23, hoewel vv24 en 25 later hierop uitbrei⁹⁷⁴ – dit sou so opgesom kon word: Paulus het telkens alles vir almal geword (v22b, *τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα*), sodat hy op hierdie wyse die saak van die Evangelie kon bevorder (v23a, *πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον*),⁹⁷⁵ maar sodat hyself ook in hierdie grootse saak kan deel (v23b, *ἵνα συγκαινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι*),⁹⁷⁶ met uiteraard die heerlike prys (v24b, *εἶς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε*) van 'n onverganklike kroon (v25b, *ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον*),⁹⁷⁷ wat Paulus baie graag juis vir “almal” vir wie hy “alles” geword het gun!⁹⁷⁸

► ***Raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk in 9:23***
(vgl. ook die “sleutel” vir 9:19-23 soos bespreek op bl. 412-413):

⁹⁷⁴ Vgl. Fotopoulos (2003:226-227).

⁹⁷⁵ Fee (1987:431-432) wys daarop dat dit waarskynlik die totale passie in Paulus se hele lewe saamvat!

⁹⁷⁶ Sowel Fee (1987:432) as Collins (1999:356) en Schütz (1975:51-52) is ten regte van mening dat hierdie deelname van Paulus in die Evangelie, meer op 'n deel in die werksaamhede (soos die bevordering daarvan) as op deelname in die voordele van die Evangelie betrekking het, aangesien laasgenoemde op selfsug sou kon neerkom, wat tog teenstrydig sou wees met alles wat Paulus tot dusver in hierdie makro-eenheid van 8:1-11:1 probeer sê het!

⁹⁷⁷ Vgl. ook vorentoe bl. 419-423 vir die verdere bespreking van vv24-25.

⁹⁷⁸ Vgl. ook verder Thiselton (2000:707-708).

Die uiters prominente klem wat Paulus plaas op die doelwit wat hy najaag in sy solidariteit met verskillende groeperinge van mense, naamlik dat die saak van die Evangelie bevorder moet word en dat diesulkes aan wie hy homself “verslaaf” uiteindelik saam met hom in die onverganklike oorwinnaarskroon sal deel, toon inderdaad weer eens raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek. In hierdie geval is dit veral die sentrale posisie wat Christus binne die *κοινωνία*-ruimte inneem wat uitgesonder sou kon word. In die eerste plek is dit uit Paulus se herhaling van sy Christus-gedrewe doelwit duidelik dat Christus sentraal staan in sy bediening, net soos wat die *κοινωνία*-dinamiek ook in Jesus 'n Christus-gesentreerde brandpunt ontvang.⁹⁷⁹ Verder, Paulus se gemaklike solidariteit met skynbaar enige ander groepering van mense ter wille van die Evangelie (*τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον*, vv22b-23a) strook ook met die *κοινωνία*-beginsel waarvolgens Jesus, as “Hoof” van die deelgenote, laasgenoemde help om aardse familiebande te herdefinieer en te oorskry tot 'n punt van intense dinamiese verhoudinge/deelgenootskap!⁹⁸⁰ In die laaste plek toon hierdie duidelik Christus-gedrewe doelwit van Paulus uiteraard ook 'n onomwonde ooreenkoms met die *κοινωνία*-beginsel wat meld dat alle moontlike aksies van deelgenote, soos bv. die verkondiging van die Evangelie aan ongelowiges, die bevordering en/of verkondiging van die persoon en werk van Christus ten doel moet hê en derhalwe insluit dat alle daade (en eintlik die hele bestaan) van deelgenote altyd Christus-gerig moet wees.⁹⁸¹

⁹⁷⁹ Vgl. KTR 10 op bl. 2 van die inlasblad.

⁹⁸⁰ Vgl. KTR 11 op bl. 2 van die inlasblad.

⁹⁸¹ Vgl. KTR 25 op bl. 5 van die inlasblad.

❖ *Slotsom:*

Ook in Paulus se aanbieding van sy oplossing soos in 9:19-23 het dit derhalwe onmiskenbaar geblyk dat daar tientalle raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk bestaan!

D.2.5 Oplossing soos in 1 Kor 9:24-27 en raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk

- *Voorgestelde oplossing soos in 9:24-26, ²⁴Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε. ²⁵πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἀφθαρτον. ²⁶ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως, οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων:*

Paulus se oplossing tot die probleem van die eet van kos/vleis toegewy en/of geoffer aan afgode is om die “sterk” gelowiges aan te moedig om die “swak” gelowiges in ag te neem, deur veral bv. hulle regte vrywillig op te gee wanneer dit op sake soos hierdie neerkom. Om hierdie voorstel van hom deeglik te motiveer voorsien Paulus drie verskillende kategorieë van voorbeelde. Die eerste hiervan vind ons in 1 Kor 9:1-23, waar Paulus enersyds voorbeelde uit sy eie lewe gebruik en andersyds ook gebruik maak van analogieë en aansprake op die Skrif, asook uitsprake uit Jesus se bediening.⁹⁸² Vervolgens motiveer Paulus sy voorstel aan die Korinte gelowiges verder deur in 9:24-27 van 'n beeld uit die Grieks-

⁹⁸² *Vgl.* die bespreking hiervan op bl. 382-419.

Romeinse wêreld, naamlik die Istmiese spele, gebruik te maak.⁹⁸³ In die derde plek sal Paulus in 10:1-13 uit 'n verdere kategorie van voorbeelde put om steeds meer steun aan sy voorstel te verleen wanneer hy die aandag vestig op skriftuurlike waarskuwings uit Israel se geskiedenis.⁹⁸⁴

Vir eers bepaal ons ons dus nou by 9:24-27. Dit sal net hierna aangetoon word dat die sentrale saak wat Paulus hier aanvoer as motivering om sy voorstel aan die Korinte gelowiges te bevorder beslis te make het met die noodsaaklikheid van *ἐγκράτεια*, selfbeheer onder gelowiges. Paulus het so pas in 9:19-23 uitgespel hoeveel opoffering nodig is om altyd in alle gevalle die Evangelie te laat veld wen.⁹⁸⁵ Nou gebruik hy in 9:24-27 twee beelde uit die sportwêreld om te beklemtoon dat “selfbeheer” nodig is om met hierdie opofferings vol te hou.⁹⁸⁶ Soos wat 'n atleet selfbeheer moet toepas, sodat niks sy aandag aftrek om die einddoel van die wedloop te haal nie, so moet die gelowige selfbeheersing toepas om te verhoed dat selfsug of aanspraak op regte, selfs ten koste van medegelowiges,⁹⁸⁷ veroorsaak dat hierdie mooi, hoë doelwit, naamlik die vooruitgang van die Evangelie, skade ly!

⁹⁸³ *Vgl.* veral Mitchell (1991:248-249).

⁹⁸⁴ *Vgl.* die bespreking hiervan later in hierdie ondersoek op bl. 431-450.

⁹⁸⁵ *Vgl.* die bespreking op bl. 408-419.

⁹⁸⁶ *Vgl.* ook Smit (1997c:489-491).

⁹⁸⁷ *Vgl.* die bespreking hierbo op bl. 368-377.

Die eerste beeld wat Paulus dan nou uit die sportwêreld gebruik vind ons in 9:24-26a, naamlik dié van 'n wedloop, waarskynlik uit die Istmiese spele.⁹⁸⁸ Meer spesifiek gaan dit hier oor 'n “voetresies” in 'n stadion,⁹⁸⁹ waarmee nie alleen Paulus nie, maar ook die Korinte gelowiges baie bekend mee moes wees.⁹⁹⁰ Dit word ook bevestig deur die retoriese vraag waarmee v24 begin, waaruit duidelik blyk dat Paulus gewoon die lesers “prikkel” met 'n stelling waarop hulle nie eintlik anders kan as om positief op te antwoord nie: *Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἰς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε.* Voorts is 'n opmerking oor die sinsnede, *εἰς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον*, nodig wat die indruk sou kon wek dat Paulus hier 'n

⁹⁸⁸ Dit is veral Murphy-O'Connor (1983:14-17) wat 'n bondige, dog deeglike stuk werk op die agtergrond tot die Istmiese spele gedoen het. Hierin toon hy aan dat die Istmiese spele een van vier groot pan-hellenistiese feeste was en dat dit in orde van belangrikheid as volg gelys sou kon word: die Olimpiese spele eerste met die Istmiese spele in die tweede plek en daarna die spele van Delfi en Nemea. Die Istmiese spele was veral in Korinte 'n groot treffer, juis ook as gevolg van die feit dat dit as belangrike handelstad en sy goeie ligging, met die viering van die spele elke tweede jaar, enorme skares getrek het, wat uiteraard ook weer uiters positief was vir die stad se ekonomie. Aangesien dit egter nie in die skopus van hierdie ondersoek val om die betrokke beeld verder in detail te bespreek nie, word die leser na die volgende bronne vir verdere naslaanwerk verwys – veral die werke van Broneer blyk in die eerste plek die moeite werd te wees: *vgl.* Broneer (1962a:2-31; 1962b:259-263; 1971:169-187; 1976:39-62); *vgl.* ook verder Garrison (1993:209-217); Furnish (1988:14-27).

⁹⁸⁹ Hoewel Paulus hier waarskynlik fokus op die beeld van die “voetresies”, wys Thiselton (2000:710) tereg daarop dat daar ook allerlei ander sportsoorte in so 'n “stadion” plaasgevind het – juis dan ook die van “boks”, soos waarna Paulus as tweede beeld in 9:26 verwys.

⁹⁹⁰ Aangesien die Istmiese spele in die lente van 49 en 51nC gevier is, wys Murphy-O'Connor (1983:16-17) daarop dat daar ook 'n groot kans is dat Paulus nie alleen van die spele geweet het nie, maar dit waarskynlik ook self kon bygewoon het, veral gegewe die moontlikheid dat hy gedurende hierdie periode self ook in Korinte was!

teologie van eksklusivisme of eklektisme bekendstel. Thiselton (2000:709) is egter korrek as hy daarop wys dit belangrik is om te beseef dat Paulus gewoon hierdie gedeelte van die beeld gebruik as motivering om sy saak te sterk:⁹⁹¹ soos die atleet met alle erns al sy kragte moet inspan en langs die pad homself ook sekere dinge sal moet ontsê ten einde daardie “een prys” te behaal,⁹⁹² net so moet die gelowiges, met presies dieselfde erns en opofferende aanslag, die nodige selfbeheersing toepas om hulle doelwit te haal, naamlik die bevordering van die Evangelie.⁹⁹³ Hierdie gedeelte van die beeld wat Paulus uitlig dien dus gewoon daartoe om 'n ander faset van sy kerngedagte (in hierdie gedeelte), naamlik die karakter wat die selfbeheersing moet hê, uit te lig: selfbeheersing moet met die uiterste erns, opoffering en toewyding uitgeleef word.⁹⁹⁴

In 9:25 versterk Paulus sy punt dat *ἐγκράτεια* nie alleen deur bv. atlete wat om 'n prys meeding beoefen moet word nie (v25a, *πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται*), maar dat juis ook die gelowiges dit moet doen en eintlik soveel te meer so. Dit doen hy deur uit te wys dat diegene in die stadions al hierdie

⁹⁹¹ Gale (1964:109) wat 'n deeglike studie gemaak het oor Paulus se gebruik van analogieë bevestig dieselfde. *Vgl.* ook verder Straub (1937:89-91) oor dieselfde onderwerp, wanneer hy dit veral beklemtoon dat ons versigtig moet wees om die ‘Sachhälfte’ nie met die ‘Bildhälfte’ te verwar nie.

⁹⁹² Ook Pfitzner (1967:109) bevestig die uiters intense aard van die atleet se oefenprogram en Paulus se gebruik dan ook van hierdie inspannende faset van die beeld.

⁹⁹³ Hierdie redensielyn word verder bevestig wanneer die intensiteit opgesluit in *τρέχετε ἵνα καταλάβητε* in ag geneem word, waar *καταλαμβάνω* nie bloot op “wen” neerkom nie, maar eintlik meer dui op “dit wat met erns jou eie gemaak word” – *vgl.* Danker (2000:412-413) se Greek-English Lexicon of the New Testament.

⁹⁹⁴ *Vgl.* ook Fotopoulos (2003:226-227).

ontberinge deurmaak ter wille van 'n gewoon aardse beloning,⁹⁹⁵ terwyl hulle as gelowiges kan staatmaak op 'n onverganklike prys: *ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἀφθαρτον* (v25b)! Dan kan hulle mos nie anders as om ook *ἐγκράτεια* te beoefen nie.⁹⁹⁶

Paulus betrek voorts, nadat hy vir oulaas by die beeld van die wedloop aansluit (9:26a, *ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως*), 'n tweede beeld uit die sportwêreld van boks (v26b, *οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρω*)⁹⁹⁷ om sy saak verder te versterk (Thiselton 2000:714-715). Met beide beelde, so in dieselfde vers en in dieselfde styl, is dit duidelik dat dieselfde boodskap oorgedra wil word, naamlik dat sowel die “naeler” as die “bokser” doelgerig en vasberade moet bly in die beoefening van hul sport.⁹⁹⁸ In verband met dit wat net hierbo oor Paulus se

⁹⁹⁵ Murphy-O'Connor (1983:95, 99) toon aan dat die kroon (*στέφανον*), wat met die Istmiese spele verower is, aanvanklik van “gepleisterde” denneblare gemaak is en later waarskynlik van selery, wat verklaar waarom dit so maklik sou vergaan (*φθαρτο*). (Vgl. ook Thiselton 2000:713; Grundmann 1971:615-636; Plut *QConv* 5.3.1.)

⁹⁹⁶ Die sterk kontras tussen die twee pryse van “verganklike” en “onverganklike” aard, sowel as die emfatiese posisie van *ἡμεῖς δὲ*, wat gebruik word om hierdie twee moontlikhede teenoor mekaar te stel, versterk uiteraard juis hierdie punt wat Paulus probeer maak (Thiselton 2000:714).

⁹⁹⁷ Schmidt (1968:916-917) het reeds gevind dat *ἀέρα δέρω* op sowel ‘shadow boxing’ as werklike boksgevegte kan dui. Siende dat die beeld hier die doel moet dien om die betekenis oor te dra van vasberade doelgerigheid wil dit voorkom asof eersgenoemde moontlikheid juis hier teenoor werklike boksgevegte gestel word om houe wat fisies, anders gestel vasberade en doelgerig, hulle teikens tref soveel te meer te beklemtoon (vgl. ook Thiselton 2000:715).

⁹⁹⁸ Saam met Schrage (1995:368-369) meen Thiselton (2000:715) dat 'n goeie vergelykende beeld in vandag se bal-sportsoorte gevind kan word, met die bekende opmerking van “hou jou oog op die bal”, wat dieselfde betekenis dra as om doelgerig te bly.

beelde uit die sportwêreld gesê is, sou ons nou kon aflei dat die gelowige,⁹⁹⁹ deur die beoefening van *ἐγκράτεια*, met die grootste vasberadenheid doelgerig moet bly.

⇒ **“Sleutel” tot ontsluiting van *κοινωνία*-elemente in 9:24-27 vanuit die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk:**

Uit hierdie twee voorbeelde van Paulus uit die sportwêreld (wedloop en boks) in vv24-26 is dit duidelik dat die “selfbeheersing” wat hy hier so sterk beklemtoon telkens 'n definitiewe Christus-gerigte doelwit het, naamlik dat sodanige uiterste, selfbeheersde opoffering en toewyding telkens daartoe moet meewerk dat die bevordering van die Evangelie, aldus die persoon en werk van Christus, gedien moet word. So omskryf Paulus dan hierdie Christus-gerigtheid telkens met ander woorde en/of sinsnedes soos: “een prys” wat “sekerlik behaal” moet word (...εἰς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε, v24b-c); selfbeheersde optrede ten einde 'n “onverwelklike teenoor 'n verwelklike krans” te ontvang (...ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον, v25b-c) en dan ten slotte die beeld van die naellooper en bokser wat met geen onseker doelwit hul sport beoefen nie, ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως, οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρω (v26). Paulus bevestig voorts die belang van hierdie Christus-gedrewe beoefening van “selfbeheersing” dan ook met sy eie lewe as voorbeeld in v27, ἀλλὰ ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μή πως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένομαι, wat aanstons¹⁰⁰⁰ in meer detail bespreek sal word. Hier bevestig hy naamlik dat hyself

⁹⁹⁹ Dat Paulus hier baie spesifiek homself en die gelowiges in gedagte het, is duidelik wanneer daarop gelet word dat hy aan die begin van v26 weer oorslaan na die gebruik van die eerste persoon enkelvoud, naamlik ἐγὼ.

¹⁰⁰⁰ Vgl. die volledige bespreking van v27 op bl. 426-429.

net so hard moet streef na dieselfde Christus-gerigte doelwit as dié waartoe hy andere aanspoor!

Ook in hierdie laaste gedeelte van hoofstuk 9 is dit dus weer eens duidelik dat Paulus steeds vanuit 'n Christosentriese oogpunt redeneer en derhalwe steeds die deur ooplaat om vanuit hierdie intense deelgenootskap met Christus na ander fasette van die *κοινωνία*-dinamiek te beweeg, soos neergelê binne die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk!

► ***Raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk in 9:24-26 (vgl. ook die “sleutel” vir 9:24-27 soos pas hierbo bespreek):***

Een van die eerste raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek wat dan ook nou geïdentifiseer kan word het juis te make met hierdie prominensie wat Paulus aan selfbeheersing verleen, as karaktereienskap wat veral die “sterk” gelowiges moet toepas ten einde te verhoed dat selfsugtige aanspraak op regte nie struikelblokke op die “swak” gelowiges se pad word en derhalwe die bevordering van die Evangelie belemmer nie. Raakvlakke wat nog duideliker deurskemer veral wanneer die twee sportbeelde beklemtoon dat hierdie selfbeheersing toegepas moet word met 'n uiterste erns, opoffering en toewyding. Ook binne die *κοινωνία*-ruimte spel die *κοινωνία*-beginsels uit dat deelgenote nie alleen met die regte intensies teenoor mekaar in 'n verhouding moet staan nie,¹⁰⁰¹ maar dat die verhouding self ook van intense verbintnisse moet getuig.¹⁰⁰² En dit moet juis so wees volgens die onverbeterlike voorbeeld wat Jesus gestel het van die uiters intense wyse

¹⁰⁰¹ Vgl. KTR 03 op bl. 1 van die inlasblad.

¹⁰⁰² Vgl. KTR 04 op bl. 1 van die inlasblad.

waarop deelgenote in mekaar se behoeftes moet deel!¹⁰⁰³ Hiermee saam word daar ook binne die *κοινωνία*-dinamiek van deelgenote verlang om volledig met mekaar te identifiseer en saam te werk sodat die gedeelde doelwit (bevordering en verkondiging van die persoon en werk van Christus) so effektief as moontlik nagejaag kan word.¹⁰⁰⁴ Hierdie *κοινωνία*-beginsels sluit derhalwe sonder twyfel aan by die tipe intense verbintenis tot selfbeheersing om mekaar ten diepste in ag te neem, wat Paulus van 'n verhouding tussen “sterk” en “swak” gelowiges verlang, met juis dieselfde doelwit in gedagte: bevordering van die Evangelie!

➤ *Voorgestelde oplossing soos in 9:27a, ἀλλὰ ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ...:*

Paulus sluit hoofstuk 9 af deur weer eens na homself as voorbeeld te verwys: ἀλλὰ ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μή πως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι (v27). Dit is veral die gebruik van ὑπωπιάζω somer so vroeg in v27, wat ons help om te beseft dat Paulus nou die beelde uit die sportwêreld (ook die van die bokser) gelaat het en nou met 'n neutrale stelling infokus op sy eie lewe as voorbeeld.¹⁰⁰⁵ Daar is reeds oortuigend aangetoon dat ὑπωπιάζω hier die betekenis dra van “om rof te behandel” of selfs “om te mishandel”,¹⁰⁰⁶ wat beslis méér impliseer as net dit wat in die bokser se

¹⁰⁰³ Vgl. KTR 13 op bl. 3 van die inlasblad.

¹⁰⁰⁴ Vgl. KTR 34 op bl. 7 van die inlasblad.

¹⁰⁰⁵ Vgl. Thiselton (2000:715).

¹⁰⁰⁶ Vgl. veral Danker (2000:648) se Greek-English Lexicon of the New Testament; Weiss ([1910] 1977:248-249); Pfitzner (1967:95).

oefenprogram ingesluit is, maar tog aan die ander kant maklik korreleer met dit wat in Paulus se eie lewe gebeur het. Deur *ὑπωπιάζω* dus te gebruik wil Paulus bevestig dat hy te enige tyd gereed is om dit te doen wat van hom verwag mag word wanneer hy hom ook al aan 'n groep mense sou verslaaf (*δουλαγωγῶ*) ten einde die doelwit van die bevordering van die Evangelie te bereik – dit mag insluit: om rof behandel te word; om leed te verduur tydens mishandeling of dalk selfs leed wat tot die dood mag lei. Dit lei dan ook vir Thiselton (2000:716) en andere¹⁰⁰⁷ daartoe om hieruit die korrekte afleiding te maak dat *σῶμα* nie nét na die fisiese liggaam in v27a, *ἀλλὰ ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα*, kan verwys nie:¹⁰⁰⁸ *σῶμα* verwys binne hierdie teologiese konteks beslis óók na die dag-tot-dag lewe as 'n geheel, soos dit afspeel in die publieke sfeer. 'n Interpretasie wat inderdaad ook strook met die res van v27.¹⁰⁰⁹ So bv. maak ook die gebruik van *δουλαγωγῶ* in hierdie konteks meer sin: die “verslawing” van Paulus beteken tog dat sy *hele lewe* hier ter sprake is – enersyds het dit te make met sake soos die fisiese (liggaamlike) “eet-aksie” al dan nie van kos/vleis wat toegewy en/of geoffer is aan afgode en andersyds het dit weer alles te make met gelowiges se totale

¹⁰⁰⁷ Vgl. veral ook Käsemann (1969:135) en Fee (1987:439).

¹⁰⁰⁸ Daar is uiteraard ander voorbeelde in 1 Korintiërs waar Paulus wel *σῶμα* gebruik om na die fisiese liggaam te verwys – vgl. o.a. 1 Kor 5:3a, *ἐγὼ μὲν γάρ, ἀπὸν τῷ σώματι παρὼν δὲ τῷ πνεύματι*; 7:4, *ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνὴρ, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή* en 12:16, *καὶ ἐὰν εἴπη τὸ οὐς· ὅτι οὐκ εἰμι ὀφθαλμός, οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος*;

¹⁰⁰⁹ Uiteraard strook hierdie betekenis van *σῶμα* ook met ander gedeeltes in 1 Korintiërs – vgl. bv. 6:19-20, *ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματος ἐστιν οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν*; 12:12-13, *Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἔν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἔν ἐστιν σῶμα, οὕτως καὶ ὁ Χριστός· καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντες ἐν πνεῦμα ἐποτίσθημεν*.

“houding” en karatertreкке soos “selfbeheersing”, wat teenoor mede-gelowiges moet geld ten einde die Evangelie voortdurend te bevorder.¹⁰¹⁰

► ***Raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 9:27a (vgl. ook die “sleutel” vir 9:24-27 soos bespreek op bl. 424-425):***

Wanneer Paulus sy eie lewe so as voorbeeld gebruik om aan mede-gelowiges prakties te illustreer wat hy met selfbeheersde “verslawing” tot mekaar in gedagte het is die raakvlakke met die κοινωνία-dinamiek weer eens duidelik te bespeur. Net soos wat Paulus dit in geen onduidelike terme uitspel dat hierdie houding ten opsigte van mekaar jou hele lewe in beslag neem en mens eintlik as’t ware meer van ’n sekere tipe leefstyl ten opsigte van mekaar sou kon praat, neem die κοινωνία-verhouding ook die deelgenote se hele wese in beslag¹⁰¹¹ – selfs tot op die intense vlak van deelname in mekaar se fisiese en/of emosionele lyding!¹⁰¹² Dus, ook Paulus se bevestiging dat hy te enige tyd gereed is om rof behandel en/of mishandel te word of om leed te verduur wat dalk selfs tot die dood mag lei, ten einde die doelwit van die bevordering van die Evangelie te bereik, vind aansluiting by die κοινωνία-dinamiek. ’n Faset van die κοινωνία-dinamiek wat uiteraard noue aansluiting vind by die Here Jesus self se gehoorsame hantering van lyding, wat die voorbeeld gestel het van hoe uiters intens deelgenote in mekaar se lyding behoort te deel.¹⁰¹³

¹⁰¹⁰ Vgl. ook Thiselton (2000:716): ‘*The whole of everyday life must be held captive to the purposes of the gospel.*’ [Thiselton se kursiefdruk].

¹⁰¹¹ Vgl. KTR 27 op bl. 5 van die inlasblad.

¹⁰¹² Vgl. KTR 20 op bl. 4 van die inlasblad.

¹⁰¹³ Vgl. KTR 14 op bl. 3 van die inlasblad.

Uiteraard wil Paulus hier met sy twee voorbeelde uit die sportwêreld dieselfde intensiteit van “selfbeheersde verslawing” tot mekaar ter wille van die onbelemmerde voortgang van die Evangelie beklemtoon.

➤ *Voorgestelde oplossing soos in 9:27b, ... μή πως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι:*

In die laaste plek strook die betekenis van *σῶμα* in v27a, as verwysend na nie alleen slegs die fisiese liggaam nie, maar veral ook dit wat Paulus se hele lewe in beslag neem, met v27b, *μή πως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι*. Hierin vind ons inderdaad die kulminasie van alles wat Paulus tot dusver gesê het oor sy eie lewe as voorbeeld vir die punt wat hy besig is om te maak. Paulus maak dit naamlik nou duidelik dat daar aan die einde van die tyd, wanneer alle dinge aan die lig kom,¹⁰¹⁴ ook uitspraak gelewer sal word of hy dit wat hy van die Korinte gelowiges verwag het (*μή πως ἄλλοις κηρύξας*) self ook met sy hele lewe uitgeleef het – dit is die toets wat Paulus sal moet deurstaan (*αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι*¹⁰¹⁵).¹⁰¹⁶ Dit vervat uiteraard dan ook by implikasie die rede waarom Paulus sy *σῶμα* so inspan (*ὑπωπιάζω*) en verslaaf (*δουλαγωγέω*)!

¹⁰¹⁴ Vgl. 1 Kor 4:3-5, *ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστον ἐστίν, ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἑμαυτὸν ἀνακρίνω. οὐδὲν γὰρ ἑμαυτῷ σύννοια, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι, ὃ δὲ ἀνακρίνων με κύριος ἐστίν. ὥστε μή πρὸ καιροῦ τι κρίνετε ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκοτοῦ καὶ φανερώσει τὰς βουλάς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.*

¹⁰¹⁵ Dit is dan ook juis dié sinsnede wat dit duidelik maak dat ons hier met 'n eskatologiese verwysing van Paulus te make het, met veral die gebruik van *ἀδόκιμος* wat die betekenis inhou van “om nie die toets te deurstaan nie”. Vgl. hier veral Schrage (1995:372).

¹⁰¹⁶ Vgl. Thiselton (2000:716-717).

► ***Raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 9:27b (vgl. ook die “sleutel” vir 9:24-27 soos bespreek op bl. 424-425):***

Tot aan die einde van hoofstuk 9 is raakvlakke met die κοινωνία-dinamiek steeds te bespeur. Dat Paulus besef dat sy dade 'n toets sal moet deurstaan om te sien of hy dit geleef het wat hy gepreek het, toon onteenseglik ooreenkomste met veral dié κοινωνία-beginsel wat bepaal dat die wyse waarop deelgenote hulle deelgenootskap teenoor mekaar uitleef nou reeds 'n aanduiding gee, en eendag finaal die bewys daarvan sal wees, of deelgenote hulleself wel binne of dalk buite die κοινωνία-ruimte bevind!¹⁰¹⁷ 'n Verdere beginsel wat ook hier ter sprake kom en Paulus se uitspraak mooi ondersteun is naamlik dat deelgenote wat enduit volhard, selfs ten spyte van lyding, nou reeds, maar veral ook eendag, in die heerlijkheid en blydschap van Christus sal deel¹⁰¹⁸ en dán uiteraard wel in 'n dinamiese verhouding wat 'n ewigheidskarakter sal hê.¹⁰¹⁹ Weer eens, in aansluiting by die uitleg van v27b hierbo: meer as genoeg rede vir Paulus om sy liggaam op so 'n intense wyse “in te span” en “te verslaaf”!

❖ ***Slotsom:***

Inderdaad is daar regdeur die hele hoofstuk 9 se aangebode oplossing van Paulus raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk gevind en is dit duidelik dat Paulus baie beslis met beginsels van die κοινωνία-dinamiek in gedagte die Korinte gelowiges raadgewend en vermanend begelei het!

¹⁰¹⁷ Vgl. KTR 26 op bl. 5 van die inlasblad.

¹⁰¹⁸ Vgl. KTR 21 op bl. 4 van die inlasblad.

¹⁰¹⁹ Vgl. verder KTR 37 op bl. 8 van die inlasblad.

D.2.6 Oplossing soos in 1 Kor 10:1-13 en raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk

- *Voorgestelde oplossing soos in 10:1-6, ¹Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διήλθον ²καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσει ³καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα ἔφαγον ⁴καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χριστός. ⁵Ἄλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεός, κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. ⁶Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κακεῖνοι ἐπεθύμησαν:*

Ook hier in hoofstuk 10 van 1 Korintiërs gebruik Paulus voorbeelde om sy voorgestelde oplossing op die ter sake probleem van die Korinte gemeente te motiveer. Hierdie slag kom die voorbeelde vanuit die Ou-Testamentiese (Joodse) volksgeskiedenis en dan wel uit sekere momente van die uittogtradisie van Egipte na Kanaän.¹⁰²⁰ Deur hierdie voorbeelde in te lei met die frase *οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν*¹⁰²¹ kry Paulus dit reg om met redelike erns die aandag van sy lesers te

¹⁰²⁰ Vgl. veral Ellis (1986:490-491) vir verdere bespreking van Paulus se gebruik van hierdie Ou-Testamentiese tradisies in spesifiek 1 Kor 10:1-13. Vgl. ook Meeks (1982:64-78).

¹⁰²¹ Die frase, *οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν*, is dikwels as standaardformule in die eerste eeuse Grieks-Romeinse briewe ook gebruik – vgl. veral Thiselton (2000:723); Jos *Ant* 13.354; Epict *Diss* 4.8.27. Vgl. verder o.a. 1 Kor 12:1, *Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν*; 2 Kor 1:8a, *Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ*. Vgl. ook Fee (1987:443); Cheung (1999:144).

trek,¹⁰²² aangesien ἀγνοέω met 'n tweede negatief οὐ, die klem daarop lê dat die lesers hoegenaamd nie moet misloop wat nou gesê gaan word nie – daarom dan ook die vertaling: “Want ek wil nie hê dat julle moet faal om agter te kom nie...” of ietwat meer dinamies: “Want ek wil nie hê dat julle onkundig moet wees nie...”.¹⁰²³ Dus, nadat Paulus sy lesers se aandag nou deeglik het, gaan hy voort om van die voorbeelde te omskryf. Die eerste twee word in 10:1 aangetref, naamlik die “wolk” wat saam met die volk gegaan het (v1b, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν) as voorbeeld van God se beskerming en leiding,¹⁰²⁴ asook die “tog deur die Rietsee” (v1c, καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διήλθον) as verteenwoordigend van God se verlossingsdaad vanuit Egipte,¹⁰²⁵ waar die volk aan bande gelê is, tot 'n totale nuwe bestaanswyse.¹⁰²⁶

In 10:2 kulmineer hierdie twee voorbeelde van die “wolk” en die “uittog deur die see” in die simboliek van die doop: καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ. Paulus vind duidelik 'n teologiese konneksie tussen die voorbeelde uit die Ou-Testamentiese geskiedenis wat binne 'n paradigma van verlossing (van gevangene na 'n nuwe realiteit op

¹⁰²² Vgl. ook Stowers (1996:68-83).

¹⁰²³ Vgl. Thiselton (2000:723).

¹⁰²⁴ Vgl. Eks 13:21-22, אִשׁ לְהָאִיר לָהֶם לְלֶכֶת יוֹמָם וּלְיָלֵה: לְאִיִּם עֲמוּד עֲמֹד הָעֵנָן יוֹמָם וְעֲמוּד הָאֵשׁ לְיָלֵה לַלַּיְלָה הָעָם, וּלְאִרְקֹב נֶחַ אֶל־נֶחַ כָּל־הַלַּיְלָה, 14:19-20, ; וַיְהִי הַיּוֹם הוֹלֵךְ לַפְּנֵיהֶם יוֹמָם בְּעֲמֹד עָנָן לְנַחֲתָם הַיָּרֵךְ וּלְיָלֵה בְּעֲמֹד וַיִּסַּע עֲמֹד הָעֵנָן מִפְּנֵיהֶם וַיַּעֲמֹד מֵאַחֲרֵיהֶם: וַיָּבֹא בֵּין מִחֲנֶה מִצְרַיִם וּבֵין מִחֲנֶה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הָעֵנָן וְהַחֹשֶׁךְ נֹאֵר אֶת־הַלַּיְלָה וַיִּסַּע מִלֶּאדָּה הָאֱלֹהִים הוֹלֵךְ לַפְּנֵי מִחֲנֶה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ מֵאַחֲרֵיהֶם.

¹⁰²⁵ Vgl. Eks 14:21-22, לְחַרְבָּה וַיִּפְקְעוּ הַמָּוֶם: וַיָּבֹאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּרוּךְ הוּא בַּיּוֹם בַּיּוֹם בְּיַד־יְהוָה וַיִּפְקְעוּ הַמָּוֶם וַיִּשְׂמְדוּ אֶת־הַמָּוֶם: וַיִּשַׁח מִשָּׁה אֶת־יְדֵי עַל־הַמָּוֶם וַיִּזְלַךְ יְדֵיהֶם אֶת־הַמָּוֶם בְּרוּחַ קְדָיִם עָנָה כָּל־הַלַּיְלָה וַיִּשָּׂם אֶת־הַמָּוֶם:

¹⁰²⁶ Vgl. Thiselton (2000:724).

grond van God se verlossende optrede) gefunksioneer het en die doop, wat hierdie verlossingsdimensie onderstreep.¹⁰²⁷ Verder is die doop *εἰς τὸν Μωϋσῆν* ook nie sonder betekenis nie: net soos die volk se “doop” *ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ* geïllustreer het dat die volk verbonde was aan Moses wat hulle tot verlossing gelei het (hoewel hy dit uiteraard nie bewerk het nie – dit bly God), sinspeel Paulus hier fyn daarop dat die Christelike doop die gelowiges net so ook identifiseer met die Een in Wie se naam hulle gedoop is,¹⁰²⁸ naamlik die gekruisigde en opgestane Here,¹⁰²⁹ die Verlosser.¹⁰³⁰

Die volgende twee voorbeelde uit die Ou Testament waarna Paulus verwys word gevind in 10:3-4a, naamlik die “eet van die manna”¹⁰³¹ en die “drink van die water uit die rots”¹⁰³² (*καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα ἔφαγον ⁴καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα*).¹⁰³³ Die twee verwysings na

¹⁰²⁷ Vgl. verder Fotopoulos (2003:228).

¹⁰²⁸ Vgl. ook hier Aune (1972:194-214).

¹⁰²⁹ Vgl. bv. ook Rm 6:3-4, *ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι, ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.*

¹⁰³⁰ Vgl. veral Schnackenburg (1964:3-61); Thiselton (2000:724-725); Oropeza (2000:69-103).

¹⁰³¹ Vgl. Eks 16:4, *וְהָיָה מִמָּטָר לֶחֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם וְיָצָא הָעֵמָס וְלָקְטוּ דִּבְרֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנֹכֶם הַגִּלְךָ בְּתוֹרָתִי אֲבִלֶּא, וְיָצָא הָעֵמָס וְלָקְטוּ דִּבְרֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנֹכֶם הַגִּלְךָ בְּתוֹרָתִי אֲבִלֶּא.*

¹⁰³² Vgl. Eks 17:6, *לָפָּנַי שָׁם עַל-הַצּוּר בְּחַרְבַּב וְהַכִּיתָ בַּצּוּר וַיֵּצֵא מַקְוֵה מִמֶּנּוּ מַיִם וְשָׁתָה הָעָם וַיַּעַשׂ בֵּן מֹשֶׁה לְעֵינָי וְקָנָה יִשְׂרָאֵל, וְיָצָא הָעֵמָס וְלָקְטוּ דִּבְרֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנֹכֶם הַגִּלְךָ בְּתוֹרָתִי אֲבִלֶּא.*

¹⁰³³ Vgl. ook Collier (1994:63-67); Meeks (1982:69-71); Fotopoulos (2003:229).

“geestelike”¹⁰³⁴ kos/drank (*πνευματικὸν βρῶμα* en *πνευματικὸν...πόμα*) bevestig soos hierbo met die “wolk” en die “tog deur die see” ook weer eens Paulus se verchristeliking van hierdie tekste. Dat Paulus ook hierdie gebeure in die lig van die Christusgebeure herdefinieer is ongetwyfeld so wanneer v4b in ag geneem word: *ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χριστός*.¹⁰³⁵ Dit is veral Paulus se gebruik van *ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χριστός* wat opval. Hiervolgens identifiseer Paulus die “rots” waaruit die volk water gedrink het duidelik met Christus. Dus, vir Paulus was Christus ewe intens teenwoordig en betrokke in sowel die Korinte gemeente, as die Israeliete se tog deur die woestyn;¹⁰³⁶ soos Hy byvoorbeeld in en deur die nagmaal teenwoordig en aan die werk is in die gemeente, net so was Hy ook die bron van die Israeliete se geestelike kos en water.¹⁰³⁷

¹⁰³⁴ Met die gebruik van *πνευματικός* as byvoeglike naamwoord is dit belangrik om nie hierin te lees dat die “kos” en “drank” nie materieel van aard was nie. Veel eerder gebruik Paulus juis dié term om te beklemtoon dat dit te danke aan die Gees van God is wat daar vir die volk gesorg is (Thiselton 2000:726). Ook Schrage (1995:392) bevestig dat *Pneuma* hier op die wonderbaarlike, goddelike mag dui, wat in absolute kontras staan teenoor alles wat menslik is.

¹⁰³⁵ *Vgl.* verder Oropeza (2000:104-113).

¹⁰³⁶ *Vgl.* veral Witherington (1995:218); Schrage (1995:395-396).

¹⁰³⁷ Hoewel dit nie binne die skopus van hierdie ondersoek lê om al die voorbeelde wat Paulus hier in hoofstuk 10 aanraak in detail te ontleed nie, is dit dalk tog nodig om net 'n opmerking of twee te maak. Dit is veral die verwysing na *βαπτίζω* in 10:2, in kombinasie met die huidige verwysing na dit wat geëet en gedrink word in 10:3-4, wat tot die gevolgtrekking aanleiding gee dat Paulus dalk tog indirek hier ook 'n konnotasie met die “nagmaal” in gedagte gehad het (Bandstra 1971:14-21). Schrage (1995:393) meen verder dat daar op grond van die geïmpliseerde verwysing na die nagmaal ook 'n analogie bestaan tussen die genade wat aan Israel betoon is en die genade soos ter sprake juis in die nagmaal. Thiselton (2000:727-730) het veral 'n deeglike ekskursie oor Paulus se verbintenis met Jesus as die “rots”, wat verder nageslaan kan word. Hoe dit ook al sy, of die nagmaal hier funksioneer al dan nie, wat vir die doel van hierdie ondersoek belangrik is, is

Dit is voorts veral belangrik om op te merk dat dit vir Paulus belangrik is dat die gelowiges nie moet miskyk dat *al* die Israeliete wat die uittoeg meegemaak het, hierdie (geloofs)ervaringe gedeel het nie. Dit blyk veral uit die feit dat *πάντες* nie minder nie as vyf keer voorkom in hierdie vier verse (10:1-4).¹⁰³⁸ Ten sterkste wil Paulus dus beklemtoon: hoewel *almal* gedeel het in hierdie intense geloofsbelewensisse was God steeds met die meeste van hulle nie tevrede nie (v5a, Ἄλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ θεός) en het hulle daar in die woestyn omgekome (v5b, κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ).¹⁰³⁹ By wyse van 'n sterk kontras tussen *πάντες* en *οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν*¹⁰⁴⁰ wil Paulus beklemtoon dat die Korinte gemeente baie deeglik daarvan moet kennis neem dat selfs al het die hele volk in die genadige, intense teenwoordigheid en versorging van God gedeel,¹⁰⁴¹ het steeds net 'n handjie vol die beloofde land binnegaan - die res se lyke is teen alle verwagting in oor die woestyn verstrooi!¹⁰⁴²

dat Paulus dit baie duidelik aan die Korinte gemeente wil maak is dat Christus sowel in die hede, as gedurende enige tyd in die verlede, nog altyd ewe intens by die gelowiges betrokke was. Nou bring dit derhalwe mee dat 'n mens dit wat in Israel se geskiedenis met die volk gebeur het deeglik moet verdiskonteer, aangesien iets dergeliks ook nou met die gelowige kan gebeur, gewoon op grond van dieselfde Here se betrokkenheid!

¹⁰³⁸ Vgl. Fotopoulos (2003:230).

¹⁰³⁹ Vgl. Thiselton (2000:730).

¹⁰⁴⁰ Vgl. veral Edwards (1885:247) wat daarop wys dat hierdie kontras nog sterker uitgelig word deur die emfatiese posisie van *ἀλλά* in 10:5, sowel as die feit dat *οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν* werklik op slegs 'n handjievol oorblywendes teenoor *πάντες* dui, wat in laasgenoemde geval weer letterlik “almal” insluit. Volgens Num 14:30 is dit dan inderdaad ook slegs (die stamme van) Josua en Kaleb wat die beloofde land binnegaan: *וַיִּשְׁאָר אֶת־יְדֵי לְשׁוֹנֵי אֶהֱרָם בְּהָרֵי אֶשְׂרָלָב בְּיַד אֶשְׂרָלָב בְּרֵן יְהוֹשֻׁעַ בְּרֵן נֹון וַיָּבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לְמֹשֶׁה וְלְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁאָר אֶת־יְדֵי אֶהֱרָם בְּהָרֵי אֶשְׂרָלָב בְּיַד אֶשְׂרָלָב בְּרֵן יְהוֹשֻׁעַ בְּרֵן נֹון וַיָּבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה לְמֹשֶׁה וְלְבָנֵי יִשְׂרָאֵל*.

¹⁰⁴¹ Vgl. die voorafgaande paragrawe op bl. 432-434.

Dit is bykans onnodig vir Paulus om voorts die vraag te vra: “Maar wat het dan fout gegaan? Was dit nie vir die volk voldoende om God op so 'n intense wyse te ervaar nie?” Daarom dan dat Paulus nou voortgaan om inderdaad sonder enige vrae, bloot aan die Korinte gelowiges dit te stel wat verkeerd geloop het, naamlik dat bogenoemde gebeure uit die Ou-Testamentiese gelowiges se geskiedenis vir die huidige gelowiges (hy en die Korintiërs dus ingesluit) as voorbeeld moes dien¹⁰⁴³ dat hulle nie hulle eie slegte begeertes moet najaag nie¹⁰⁴⁴ (10:6, *Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κακεῖνοι ἐπεθύμησαν*).¹⁰⁴⁵ Soos in hoofstukke 8 en 9 waarsku Paulus dus eintlik ook hier dat die gelowige nooit sy eie wil in die sentrum moet plaas, met alles om hom wat dan bloot só ingerig word dat dit ten doel het om hierdie “self” ten koste van enigiets of enigiemand anders te dien nie (Pannenberg 1994:243)!¹⁰⁴⁶

¹⁰⁴² Dit is veral Fee (1987:450) wat oortuigend aantoon dat *κατεστρώθησαν* eerder vertaal moet word as “lyke wat verstrooi word”, aangesien dit die Ou-Testamentiese beeld (waarop hierdie verwysing van Paulus gebaseer is) beter weerspieël, naamlik soos wat dit in die LXX van Num 14:16 aangetref word: *Παρά τὸ μὴ δύνασθαι κύριον εἰσαγαγεῖν τὸν λαὸν τοῦτον εἰς τὴν γῆν, ἣν ὤμοσεν αὐτοῖς, κατέστρωσεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ*. Vgl. ook Thiselton (2000:730-731); Oropeza (2000:126-127).

¹⁰⁴³ Vgl. Thiselton (2000:731-732); Fotopoulos (2003:230).

¹⁰⁴⁴ Vgl. Oropeza (2000:138).

¹⁰⁴⁵ Vgl. ook Collier (1994:63-74).

¹⁰⁴⁶ Vgl. ook Edwards (1885:248); Thiselton (2000:733-734).

8→ **“Sleutel” tot ontsluiting van κοινωνία-elemente in 10:1-13 vanuit die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk:**

Met sowel Paulus se verchristeliking van die ter sake Ou-Testamentiese tekste, as sy aansporing aan die Korintiërs om nie hul eie wil in die kern van hulle lewe te plaas nie, maar veel eerder Christus-gerig te leef, behoort dit tog gewoon 'n uitgemaakte saak te wees dat Paulus ook hier deelgenootskap met Christus in die sentrum van sy redenasie plaas. Dit volg hy dan ook op deur in vv7-10¹⁰⁴⁷ (wat binnekort bespreek sal word¹⁰⁴⁸) met nie minder nie as vier voorbeelde steun te verleen aan hierdie voorgestelde raad van hom, deur die Korintiërs se aandag naamlik te vestig op hoe oud-Israel telkemale die straf moes dra vir hul selfgerigte (en nie Christus-gerigte nie) optrede.

Ook in hierdie faset van Paulus se oplossing is dit dus duidelik dat intense deelgenootskap met Christus aan die kern van die ter sake redenasie lê en derhalwe ook toegang tot bespreking van ander κοινωνία-elemente binne die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk verleen.

► **Raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 10:1-6 (vgl. ook die “sleutel” vir 10:1-13 soos pas hierbo bespreek):**

¹⁰⁴⁷ 1 Kor 10:7-10, μηδὲ εἰδωλόλατραι γίνεσθε καθὼς τινες αὐτῶν, ὥσπερ γέγραπται· ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν καὶ ἀνέστησαν παίζειν. μηδὲ πορνεύωμεν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν μιᾷ ἡμέρᾳ εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες. μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Χριστόν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄψεων ἀπόλλυντο. μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπόλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ.

¹⁰⁴⁸ Vgl. die volledige bespreking van hierdie verse op bl. 439-444, aangesien dit nou slegs nodig is om die strekking van die argument bloot te lê ten einde aan te toon dat Paulus ondersteuning wil verleen aan sy raad dat gelowiges eerder Christus-gerig as selfgerig moet leef.

Word vervolgens na die raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek gekyk is dit weer eens in hierdie geval bykans voor-die-hand-liggend: feitlik deurgaans bevestig die *κοινωνία*-beginsels tog onomwonde ook dit wat Paulus hier stel, naamlik dat dit nie die gelowige en sy eie wil en begeertes (veral nie slegte begeertes!) is wat in die sentrum van alles staan en ten alle koste nagejaag moet word nie! Dit is bo alle twyfel duidelik dat die *κοινωνία*-dinamiek in Jesus juis 'n Christus-gesentreerde brandpunt ontvang, wat enersyds meebring dat alle deelgenootskap Christus-gerig moet wees (en dus 'n streep deur eie wil en begeertes trek)¹⁰⁴⁹ en andersyds impliseer dit ook dat onderlinge deelgenootskap volledig van die deelgenootskap met Christus afhanklik is en deur laasgenoemde bepaal sal word.¹⁰⁵⁰ Om dus die “self” ten koste van iemand anders te dien sal binne die *κοινωνία*-ruimte eenvoudig onmoontlik wees, aangesien deelgenote se optrede tot mekaar deur Christus bepaal word en derhalwe sulke vernietigende optrede sal uitsluit. Meer nog, volgens die *κοινωνία*-beginsels hou ook die Heilige Gees die deelgenote se deelgenootskap Christus-gerig!¹⁰⁵¹

➤ *Voorgestelde oplossing soos in 10:7-12, ⁷μηδὲ εἰδωλόατραι γίνεσθε καθὼς τινες αὐτῶν, ὡσπερ γέγραπται· ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν καὶ ἀνέστησαν παίζειν. ⁸μηδὲ πορνεύωμεν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν μιᾷ ἡμέρᾳ εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες. ⁹μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Χριστόν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπίερασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλλυντο. ¹⁰μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲς αὐτῶν*

¹⁰⁴⁹ Vgl. verder KTR 25 op bl. 5 van die inlasblad.

¹⁰⁵⁰ Vgl. KTR 10 op bl. 2 van die inlasblad.

¹⁰⁵¹ Vgl. KTR 18 op bl. 4 van die inlasblad.

ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. ¹¹ταῦτα δὲ τυπικῶς συνέβαιναν ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν. ¹²Ὡστε ὁ δοκῶν ἐστάναι βλεπέτω μὴ πέση:

Paulus gaan vervolgens verder om vier aksies uit te sonder waarin die volk bewys het dat dit vir hulle belangriker was om hulle eie, selfsugtige en sondige begeertes te bevredig as om hulle God (hoewel só intens teenwoordig en aan die werk in hulle midde) te dien en sý eer te soek. Voorts sal daar na hierdie vier voorbeelde gekyk word wat Paulus uitsonder.¹⁰⁵²

Weer eens is dit vir die doel van hierdie ondersoek nie belangrik om die voorbeelde waarna Paulus in vv7-10 verwys in detail te ontleed nie, maar eerder om vas te stel wat aan die kern van elk daarvan lê en hoe Paulus dit gebruik om steun aan sy voorgestelde oplossing aan die Korinte gemeente te verleen. Met betrekking tot die eerste voorbeeld van afgodediens¹⁰⁵³ (v7a, *μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε καθὼς τινες αὐτῶν...*) is dit veral die uiteinde van dit waarop die volk

¹⁰⁵² Dit is op hierdie punt interessant om saam met Blomberg (1994:191) op te merk dat Paulus naas die vier voorbeelde uit die Ou-Testamentiese gelowiges se geskiedenis wat God se teenwoordigheid en betrokkenheid bevestig (10:1-4), weer eens in vv7-10 vier voorbeelde gebruik, maar dan nou om aan te toon wat hierdie einste gelowiges gedoen het om God se guns te verloor. Blomberg gaan na my mening egter te ver wanneer hy poog om die voorbeelde in onderskeidelik vv1-4 en 7-10 in parallel teenoor mekaar te plaas en derhalwe telkens met mekaar in verband te bring. Hierdie struktuur blyk te gedwonge te wees in 'n geval waar dit eerder wil voorkom dat Paulus bloot deur 'n gelyke hoeveelheid voorbeelde te gebruik, ewewigte steun aan bogenoemde twee argumente (onderskryf deur vier voorbeelde elk) wou gee.

¹⁰⁵³ Vgl. ook Willis (1985b:147); Fee (1987:453); Mitchell (1991:253); Gardner (1994:150).

se afgodery in die ter sake Ou-Testamentiese voorbeeld¹⁰⁵⁴ uitloop het, wat vir ons doel belangrik is. Hierdie afgodediens het naamlik nie alleen in die volk se geskiedenis nie, maar ook in die Korinte gelowiges se konteks,¹⁰⁵⁵ dikwels op onbeheerste feeste, met gepaardgaande immorele “orgies”¹⁰⁵⁶ uitloop:

¹⁰⁵⁴ Vgl. veral Eks 32:6, וַיִּשְׁכְּמוּ מִמָּקוֹרֶתָּהּ וַיַּעֲלוּ עִלָּי וַיִּגְשׁוּ שְׁלֵמִים וַיִּשָּׁבּוּ הָעָם לְאֹכַל וְלִשְׁתֵּי וַיִּקְמוּ לְזָבֵחַ, wat verwys na die volk se aanbidding van die goue kalf, terwyl Moses die wet by God op die berg Sinaï ontvang. Vgl. ook Oropeza (2000:139-142).

¹⁰⁵⁵ Yeo (1995:95-96) bevestig dat 'n gewone sosiale verpligting, soos verwagte/verpligte teenwoordigheid by 'n huwelik of geboorte seremonie, dikwels deur die vriende en familie by die tempel met 'n offerande aan die afgode sou begin, maar dan feitlik altyd in 'n fees sou eindig met gepaardgaande immorele uitspattighede (vgl. veral ook Murphy-O'Connor (1983:162); Vitruvius *On Architecture* 1.2.7). Willis (1985b:8-64) bevestig ook dat daar in die konteks van die Korinte gelowiges gewoonlik drie tipes byeenkomste was: formele publieke offers tot afgode met gepaardgaande kultiese maaltye; semi-religieuse sosiale of politieke byeenkomste met gepaardgaande kultiese feeste; privaatmaaltye in heidense huise of in vertrekke geassosieer met afgode.

¹⁰⁵⁶ Hoewel daar redelike twyfel bestaan oor die vertaling van *παίζειν* wil dit tog voorkom asof ons met die goedgefundeerde argumente van Thiselton (2000:734-735) kan saamgaan wat aantoon dat Paulus na alle waarskynlikheid hier gepaard gaan met die dienooreenkomstige Ou-Testamentiese verwysing in die LXX van Eks 32:6, *καὶ ὀρθρίσας τῇ ἐπαύριον ἀνεβίβασεν ὀλοκαυτώματα καὶ προσήνεγκεν θυσίαν σωτηρίου, καὶ ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ ἀνέστησαν παίζειν*. Hiervolgens beteken *παίζειν*, wat verband hou met die Hebreeuse *קָטַס*, “om te lag”, meer iets soos ‘om prettig te verkeer’. Thiselton toon voorts aan dat hierdie “prettige verkeer” ten minste drie variasies kon insluit: vroue wat hulle hare losmaak en derhalwe daardeur aantoon dat hulle “beskikbaar” is vir seksuele toenadering; danse voor en in toewyding aan die goue kalf; seksuele vrypostigheid wat op “orgies” uitloop – dikwels, soos waarskynlik ook waarna Eksodus en Paulus hier verwys, was hierdie variasies in 'n mindere of meerdere mate met mekaar vermeng. Schrage (1995:398) bevestig dat *παίζειν* waarskynlik hier ook die “spits” van die uitspattigheid insluit en praat van die ‘Kultisch-orgiastische Tänze vor dem Goldenen Kalb.’ Vgl. ook Childs (1974:564-567).

...ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν καὶ ἀνέστησαν παίζειν (v7b).¹⁰⁵⁷ Aan die kern hiervan lê ongetwyfeld die mens se eie sondige begeerte tot selfbevrediging van fisiese (ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν) en sosiale en/of seksuele behoeftes (καὶ ἀνέστησαν παίζειν), waar met laasgenoemde bedoel word 'n verwronge behoefte aan sosiale samesyn wat op uitspattige, kru, immorele verkeer met mekaar uitloop.¹⁰⁵⁸ Inderdaad 'n tipe omgang met mekaar wat 'n tekort aan sobere weerhouding en selfbeheersing teenoor negatiewe entoesiasme, wat redelike en sobere limiete oorskry, illustreer en bevestig.¹⁰⁵⁹

Die tweede van die reeks van vier voorbeelde wat Paulus hanteer spreek hy in 10:8 aan: μηδὲ πορνεύωμεν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν μιᾷ ἡμέρᾳ εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες. Gegewe die konteks van 10:8 binne 8:1-11:1, asook die sterk konneksie in 10:7 met afgodery, wil dit voorkom asof πορνεύω¹⁰⁶⁰ hier meer spesifiek op tempelprostitusie dui.¹⁰⁶¹ Belangrik vir die doel van hierdie ondersoek is dat ons ook hier met 'n voorbeeld te make het waar

¹⁰⁵⁷ Vgl. verder Jones (1991:185-198); Dalby (1996:12-13).

¹⁰⁵⁸ Fotopoulos (2003:160-178) wys bv. daarop dat aandmaaltye dikwels uit twee fases bestaan het: eerstens is daar saam geëet en daarna is dit met 'n wyndrink-sessie opgevolg, waartydens ook allerlei vermaak deur die gasheer gelewer is soos meisie-fluitspelers en/of -harpspelers, asook prostitute en selfs jong seuns. Hierdie vermaak het dan ook feitlik altyd in vrye seksuele omgang oorgeloop. Vgl. ook Gowers (1993:101-200); Booth (1991:113, 117); Conzelmann (1967:247-261); D'Arms (1991:171-184).

¹⁰⁵⁹ Vgl. ook Thiselton (2000:735).

¹⁰⁶⁰ Vgl. ook die latere bespreking van πορνεία onder 1 Kor 5 en 6 op bl. 486-490 vir 'n nadere omskrywing van hierdie term.

¹⁰⁶¹ Vgl. Wolff (1996:219); Thiselton (2000:738).

daar binne die konteks van die afgodstempels van onder andere Afrodite, Apollo en Dionisius¹⁰⁶² 'n dogma van “vryheid” van die individue se regte tot onmiddellike selfbevrediging van, in hierdie geval, seksuele drange bestaan het – 'n eiesinnige, selfgesentreerde “filosofie” wat Paulus waarsku God só teen gekant is dat daar in die Joodse volksgeskiedenis op een dag drie en twintig duisend¹⁰⁶³ as gevolg van soortgelyke optrede gesterf het!¹⁰⁶⁴

Uit Paulus se derde voorbeeld blyk dit dat hy die Korinte gelowiges hier teen iets waarsku wat alreeds aan die gebeur was¹⁰⁶⁵ en wat hy hulle maan om te laat staan, naamlik “om Christus te toets”: *μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Χριστόν, καθὼς*

¹⁰⁶² Volgens Yeo (1995:109), Williams (1986:12-24) en Engels (1990:97-99) was daar ten minste 6 tempels in die omgewing van die *agora*, waar Paulus vir sowat 18 maande in Korinte gewerk en die Evangelie bedien het (vgl. ook Broneer 1951:78-96). Hulle bevestig verder dat dit veral Afrodite was wat die god van die matrose, religieuse prostitusie en beskerming van die stad was (vgl. ook Harding 1989:203-223). Dit is hierom ook nie vreemd dat talle muntstukke uit hierdie era die beelde van veral Afrodite, asook Poseidon, op gehad het nie (Yeo 1995:105). Die ekonomiese welvaart van die stad en tempelprostitusie was dus duidelik verweef met mekaar (vgl. ook Herter 1960:72-73). Vgl. verder Thiselton (2000:739).

¹⁰⁶³ Die drie en twintig duisend verskil uiteraard met die “vier en twintig duisend” van die Ou-Testamentiese gebeure (Num 25:1-9), waarna hier verwys word: *הַמִּתִּים בַּמִּקְשָׁה אֲרַבְעָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף* (Num 25:9). Hoewel dit al tot talle uiteenlopende menings aanleiding gegee het, wil dit tog voorkom asof dit na alle waarskynlikheid gewoon nie vir Paulus belangrik was om hier die presiese getal weer te gee nie en dat hy dit sommer neergeskryf het soos hy dit onthou het (Conzelmann 1975:168; Lang 1994:125; Schrage 1995:400; Wolff 1996:219; Thiselton 2000:739).

¹⁰⁶⁴ Vgl. verder Oropeza (2000:143-148).

¹⁰⁶⁵ Vgl. veral hier die teenwoordige, subjunktiewe vorm van *ἐκπειράζω* wat saam met *μηδὲ* gebruik word, aldus: *μηδὲ ἐκπειράζωμεν* (10:9).

hier 'n ligte geskil met 'n effense ongelukkigheid en gepaardgaande onderlangse murmerering in gedagte het nie (Thiselton 2000:742; Oropeza 2000:157-162). Veel eerder het $\gamma\omicron\gamma\upsilon\zeta\omega$ hier in 10:10 ($\mu\eta\delta\grave{\epsilon}\ \gamma\omicron\gamma\upsilon\zeta\epsilon\tau\epsilon,\ \kappa\alpha\theta\acute{\alpha}\pi\epsilon\rho\ \tau\iota\nu\grave{\epsilon}\varsigma\ \alpha\upsilon\tau\hat{\omega}\nu\ \acute{\epsilon}\gamma\omicron\gamma\upsilon\sigma\alpha\nu$) betrekking op ontevredenheid onder die gelowiges na aanleiding van 'n (na hulle mening) onbevredigende goddelike ontmoeting met hulle eie, selfsugtige begeertes. Dus, soos die Ou-Testamentiese gelowiges die verwagting van 'n lewe in voorspoed en oorvloed saam met God gehad het na die uittog, so kan die Korinte gelowiges dalk ook die selfsugtige verwagting hê van om bv. nou vleis/kos toegewy en/of geoffer aan afgode te eet soos en wanneer hulle sou wou – 'n verwagting wat God eenvoudig dan sou moes ontmoet deur hulle van enige moontlike (geestelike) “skade” gewoon te beskerm. Indien Paulus egter dan nou voorstel dat die “sterk” gelowiges eerder ten behoeve van die “swak” gelowiges hierdie kos/vleis moet laat staan,¹⁰⁷² beseft hy dat dit maklik 'n “murmerering” onder hulle kan laat posvat. By voorbaat waarsku Paulus dus dat sodanige murmerering nie in die eerste plek God se eer in die oog sal hê nie, maar wel sal spruit uit eiesinnigheid en 'n bevrediging van eie, selfsugtige behoeftes – 'n sonde wat, soos in die Ou Testament bevestig is, God se seën van hulle kan ontnem en op tragiese gevolge vir die gelowige kan uitloop: $\kappa\alpha\iota\ \acute{\alpha}\pi\acute{\omega}\lambda\omicron\nu\tau\omicron\ \acute{\upsilon}\pi\omicron\ \tau\omicron\upsilon\ \acute{\omicron}\lambda\omicron\theta\rho\epsilon\upsilon\tau\omicron\upsilon$ (v10b).

Nadat Paulus dan nou al vier voorbeelde in 10:7-10 genoem het bevestig hy weer eens in v11 dat dit as waarskuwing vir die huidige gelowiges, dus ook die Korinte

פְּנִיכֶם וְכָל־פְּקָדֵיכֶם לְכָל־מַסְפָּרְכֶם מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְמִעֵלָּה אֲשֶׁר הִלִּינְחֶם עִלַּי, v29; עַד־מָתִי לַעֲבֹדָה הִרְעָה הוֹיֵאתָ אֲשֶׁר בְּמִדְבָּר הַהוּא יִפְלִי. Vgl. ook die volgende tekste as moontlikhede: Num 16:11, 41; Eks 15-17 – veral 15:24; 16:2, 7, 8. Vgl. verder Orr & Walther (1976:246); Hays (1997:165); Thiselton (2000:742-743).

¹⁰⁷² Vgl. die bespreking hierbo op bl. 373-377.

gemeente (en homself¹⁰⁷³) moet dien: *ταῦτα δὲ τυπικῶς συνέβαινε ἐκεῖνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν.*¹⁰⁷⁴ Dit is veral die laaste frase, *εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν*, wat hier 'n paar opmerkings regverdig. In die eerste plek het ons duidelik hier te make met 'n toepassing van die sogenaamde “gerealiseerde eskatologie”¹⁰⁷⁵ waarvolgens gelowiges enersyds “nog nie” die volle eskatologiese implikasies van die aanbreek van die Koninkryk van Christus ervaar nie, maar andersyds tog “reeds” in vele opsigte ten minste iets hiervan beleef.¹⁰⁷⁶ Met betrekking tot die “nog nie” van *τὰ τέλη τῶν αἰώνων* is die waarskuwing dus veral aan die “sterk” gelowiges: moenie van mening wees dat jy nou sóveel vryheid in Christus het dat jy, op hierdie “verhewe” geestelike vlak, nou as't ware amper kan doen net wat jy ook al in jouself begeer nie, aangesien God eenvoudig sal verhoed dat jy (geestelik) val.¹⁰⁷⁷ Dit sluit uiteraard ook uiters nou aan by 10:12, *Ὡστε ὁ δοκῶν ἐστάναι βλέπω μὴ πέσῃ.*¹⁰⁷⁸ In die laaste plek, in soverre dit die “reeds” van *τὰ τέλη τῶν αἰώνων* aangaan, is Paulus se aansporing weer meer op die “swak” gelowiges gerig: moenie moedeloos, angstig of aan die twyfel raak nie. Al is die sosio-ekonomiese omstandighede en

¹⁰⁷³ Vgl. die gebruik van *ἡμῶν*.

¹⁰⁷⁴ Vgl. ook Fotopoulos (2003:231-232).

¹⁰⁷⁵ Vgl. veral Oropeza (2000:173-181).

¹⁰⁷⁶ Vgl. veral Thiselton (1978:510-526) se werk op die gerealiseerde eskatologie spesifiek te Korinte, asook Héring (1962:89); Käsemann (1969:125-126).

¹⁰⁷⁷ Vgl. Nock (1938b:174); Knox (1950:9-24); Thiselton (1978:510-526; 2000:745).

¹⁰⁷⁸ Vgl. veral Broer (1989:299-325) vir 'n deeglike bespreking van 10:12, maar verder ook Gardner (1994:149).

gepaardgaande afhanklikheid van diegene met die mag dikwels nie al te maklik nie en al is dit ook nie altyd maklik om volledig met die vorige religieuse bindinge van die afgodery te breek nie, moet hulle onthou dat Christus se opstandingskrag wel ook ín die huidige realiteit ingebreek het en dat hulle vanuit hierdie krag nou reeds oorwinnend kan leef!¹⁰⁷⁹

► ***Raakvlakke met die κοινωμία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 10:7-12 (vgl. ook die “sleutel” vir 10:1-13 soos bespreek op bl. 437):***

Wanneer Paulus die “sterk” gelowiges maan om versigtig te wees dat hulle wat staan nie val nie, synde dat hulle van mening is dat hulle vanuit 'n sekere “verhewe” geestelike vlak as't ware amper kan doen net wat hulle in hulself begeer, aangesien God eenvoudig sal verhoed dat hulle (geestelik) val, is raakvlakke met die κοινωμία-dinamiek ook hier te bespeur. Net soos wat Paulus dus waarsku dat “verhewe” geestelike kontak en/of posisies bo jou mede-gelowiges, wat jou derhalwe “toelating” tot sekere optrede verleen wat nie vir andere, soos die “swak” gelowiges beskore is nie, nie bestaan nie, bevestig die κοινωμία-beginsels dieselfde. Hiervolgens het deelgenootskap met God niks met óf eenwording met God¹⁰⁸⁰ óf vergoddeliking van die mens¹⁰⁸¹ te make nie. Positiewe verandering by deelgenote moet altyd aan God toegeskryf word¹⁰⁸² – nooit ontvang die deelgenoot dus op grond hiervan enige

¹⁰⁷⁹ Vgl. ook hier veral Thiselton (1978:510-526; 2000:745).

¹⁰⁸⁰ Vgl. KTR 01 op bl. 1 van die inlasblad.

¹⁰⁸¹ Vgl. KTR 02 op bl. 1 van die inlasblad.

¹⁰⁸² Vgl. verder KTR 07 op bl. 1 van die inlasblad.

magte of regte om met God as't ware die een of ander onderhandelingsproses van stapel te stuur nie!

Voorts, met Paulus se bemoediging aan die “swak” gelowiges, naamlik dat hulle moet moed hou, veral gegewe die feit dat Christus se opstandingskrag wel ook in die huidige realiteit ingebreek het en dat hulle vanuit hierdie krag nou reeds oorwinnend kan leef, is raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek onmiskenbaar ter sprake. Ook in die *κοινωνία*-ruimte het ons te make met die toepassing van 'n “gerealiseerde eskatologie”, waarvolgens deelgenote enersyds “nou reeds” krag van hul opgestane Here ontvang om volledig in hul deelgenootskap met God en mekaar te kan volhard,¹⁰⁸³ terwyl hulle andersyds ook kan moed hou wetende dat die opstandingskrag van hul Ander Deelgenoot hul selfs deur die dood sal dra en hul *κοινωνία*-verhouding in die “nog nie” sal voortduur en dan wel as 'n dinamiese verhouding met 'n ewigheidskarakter!¹⁰⁸⁴

➤ *Voorgestelde oplossing soos in 10:13, πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ ἔάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν:*

Paulus sluit hierdie fase van sy redenasie af met hierdie stelling in v13. Hy spreek hier 'n ander verdediging van die “sterk” gelowiges aan, naamlik dat hulle deelneem aan die offermaaltye gewoon omrede hulle, na hulle mening, as't ware daartoe “aangegryp word” (*εἴληφεν*) – onder sosiale druk van die heidense omgewing het hulle dus eintlik geen keuse as om deel te neem nie.¹⁰⁸⁵

¹⁰⁸³ *Vgl.* veral KTR 20 op bl. 4 van die inlasblad.

¹⁰⁸⁴ *Vgl.* veral KTR 37 op bl. 8 van die inlasblad.

¹⁰⁸⁵ *Vgl.* Thiselton (2000:748).

Hierteenoor bevestig Paulus egter nou dat God die gelowige altyd van 'n keuse voorsien.¹⁰⁸⁶ dit mag dalk wees dat 'n gegewe situasie 'n sekere versoeking (*πειρασμός*) impliseer, maar die gelowige sal opmerk dat God altyd daarnaas ook 'n uitweg voorsien (*ἔκβασις*).¹⁰⁸⁷ Gelowiges moet dus wegkyk van hulleself en die versoekings en eerder op God fokus, sodat hulle die beter alternatief kan raaksien wat Hy reeds vir hulle daargestel het – 'n alternatief/uitweg waarop hulle beslis kan staatmaak, gewoon omrede dit in God se trou gevestig is (*πιστὸς δὲ ὁ θεός*).¹⁰⁸⁸ In die laaste plek ruim Paulus 'n volgende moontlike verskoning van die gelowiges uit die weg, naamlik dat hulle sou kon redeneer dat hulle “mens-wees” hulle tot so 'n mate verswak, dat hulle nie voldoende krag het om wel in 'n gegewe situasie die regte keuse te maak en die daargestelde uitweg te neem nie. Dit doen Paulus deur die gelowiges daarop te wys dat God nie alleen die uitweg voorsien nie (*ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν*), maar daarmee saam ook gee dat die versoekings nooit die gelowige se kragte te bowe gaan nie (*ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε*) – hulle sal dus, deur God self gewaarborg, voldoende krag hê om die versoekings suksesvol te kan deurmaak en wel vir die uitweg te kies (*τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν*)!¹⁰⁸⁹ Eerder as dat gelowiges dus op grond van hul “mens-wees” God probeer manipuleer om alle

¹⁰⁸⁶ *Vgl.* ook Fotopoulos (2003:232).

¹⁰⁸⁷ *Vgl.* veral Danker (2000:237-238) se Greek-English Lexicon of the New Testament, waar “uitgang” of “uitweg” verkies word, soos afgelei van die werkwoord, “om uit te gaan”. *Vgl.* ook Weiss ([1910] 1977:255).

¹⁰⁸⁸ Thiselton (2000:748) wys daarop dat die emfatiese woordorde van *πιστὸς δὲ ὁ θεός* duidelik bedoel is om God se kapasiteit om vertrou te word deur en deur te bevestig. *Vgl.* ook verder Gardner (1994:154).

¹⁰⁸⁹ *Vgl.* veral Thiselton (2000:749); Oropeza (2000:212-221).

versoekings uit die weg te ruim, moet hulle Hom eerder vertrou om in die krag wat Hy voorsien die regte keuses te maak!¹⁰⁹⁰

► ***Raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 10:13 (vgl. ook die “sleutel” vir 10:1-13 soos bespreek op bl. 437):***

Ook in hierdie faset van Paulus se oplossing tot die Korinte gelowiges se ter sake probleem vind ons raakvlakke met die κοινωνία-dinamiek. In hierdie geval is dit veral te sien in die ernstige lig waarbinne God se rol binne die κοινωνία-ruimte beskou word. Net soos wat Paulus wil hê dat die sogenaamde “sterk” gelowiges weg sal kyk van hulleself en aardse versoekings en eerder op God sal fokus, sodat hulle enersyds beter alternatiewe op potensiële versoekings sal herken en andersyds ook sal besef dat hul krag om dan die regte keuses uit te oefen in hierdie selfde God gewaarborg lê, plaas die κοινωνία-dinamiek dieselfde klem op God se posisie binne die κοινωνία-ruimte. Aan God word naamlik erkenning gegee as sowel die Stigter as die Onderhouer en Waarborg van die κοινωνία-verhoudingsruimte¹⁰⁹¹ en is as “Ander” Deelgenoot altyd by die κοινωνία-verhouding teenwoordig as 'n onmisbare, aktiewe Rolspeler.¹⁰⁹² Soveel so dat hierdie κοινωνία-verhouding eintlik nie van God se kant af stop nie, juis omrede Hy die Onderhouer én veral dan ook die Waarborg daarvan is.¹⁰⁹³ Dus, ook vanuit die κοινωνία-dinamiek

¹⁰⁹⁰ Vgl. verder Cheung (1999:146); Fotopoulos (2003:233).

¹⁰⁹¹ Vgl. KTR 05 op bl. 1 van die inlasblad.

¹⁰⁹² Vgl. KTR 06 op bl. 1 van die inlasblad.

¹⁰⁹³ Vgl. KTR 36 op bl. 7 van die inlasblad.

is dit duidelik dat God nie sal toelaat dat versoekings hierdie kosbare¹⁰⁹⁴ verhoudingsruimte skade berokken nie – inderdaad moet daar dus fokus op Hom behou word ten einde gesonde, alternatiewe roetes met betrekking tot versoekings te eien en in sy krag gepaardgaande korrekte keuses te neem! Anders gestel, net soos wat Paulus 'n pleidooi lewer dat gelowiges nie hul sogenaamde verswakte “mens-wees” in die fokus moet plaas en derhalwe as verskoning aanvoer om deur versoekings oorval te word nie, maar dat hulle eerder uit God se krag en perspektief versoekings die hoof moet bied, net so is dit vanuit die *κοινωνία*-dinamiek ook duidelik dat alle sake (dus ook versoekings) wat die pad van deelgenote mag kruis vanuit God se krag en perspektief getakel moet word.

❖ *Slotsom:*

Wanneer Paulus dus sy oplossing op die probleem met betrekking tot die eet van kos/vleis soos toegewy en/of geoffer aan afgode in hoofstuk 10 voortsit, is dit duidelik dat hy steeds hier vanuit die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk put in sy aanbieding daarvan.

D.2.7 Oplossing soos in 1 Kor 10:14-22 en raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk

- *Voorgestelde oplossing soos in 10:14-20, ¹⁴Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας. ¹⁵ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὁ φημι.*

¹⁰⁹⁴ God se Seun is tog per slot van rekening die “Ingang” tot hierdie *κοινωνία*-ruimte en dan is dit wel “toegang” wat teen 'n baie hoë prys (sy lewe) verleen word aan deelgenote! *Vgl.* hier veral KTR 08 op bl. 2 van die inlasblad.

¹⁶Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶν τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶν; ¹⁷ὅτι εἰς ἄρτος, ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν, οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν. ¹⁸βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσίν; ¹⁹Τί οὖν φημι; ὅτι εἰδωλόθυτον τί ἐστὶν ἢ ὅτι εἰδωλον τί ἐστὶν; ²⁰ἀλλ' ὅτι ἄ θύουσιν, δαιμονίοις καὶ οὐ θεῶ [θύουσιν]· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι:

Paulus fokus vervolgens in 10:14-22 veral in op die *κοινωνία*-dinamiek om steun aan sy argument te verleen van waarom die Korinte gelowiges niks met afgodediens (in watter vorm ook al) te doen moet hê nie – vgl. v14: *Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας.*¹⁰⁹⁵ Paulus maak in hierdie geval veral op die gelowiges self staat (*κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημι*, v15b) om gewoon met die kennis wat hulle reeds het en eintlik ook op roem¹⁰⁹⁶ (*ὡς φρονίμοις λέγω*, v15a), sy motivering op logiese wyse te volg en uiteraard dan ook te glo.¹⁰⁹⁷

Aangesien 10:16-22 reeds vroeër in hierdie ondersoek deeglik bespreek is met spesifieke verwysing na dit wat vir die ondersoek belangrik is,¹⁰⁹⁸ gaan daar vervolgens net weer die strekking van Paulus se motivering tot sy waarskuwing weergegee word. Paulus plaas in hierdie gedeelte drie verskillende maaltye,

¹⁰⁹⁵ Vgl. verder Willis (1985b:166-167); Fee (1987:464); Witherington (1995:224); Cheung (1999:147); Fotopoulos (2003:233).

¹⁰⁹⁶ Vgl. die bespreking hierbo op bl. 340-351.

¹⁰⁹⁷ Vgl. ook Eriksson (1998:38-43, 168); Fee (1987:464); Fotopoulos (2003:234).

¹⁰⁹⁸ Vgl. die bespreking soos op bl. 124-131.

naamlik die nagmaal, Israelitiese offermaal en heidense offermaaltye, naas mekaar. Vervolgens gebruik hy dan die intensiteit van die deelgenootskap wat by eersgenoemde twee plaasvind as motivering om die Korinte gelowiges te oortuig dat hulle liefs niks met laasgenoemde te doen moet hê nie.¹⁰⁹⁹

Beginnende met die nagmaal laat Paulus vv16 en 17 op mekaar bou.¹¹⁰⁰ Daar is reeds aangetoon¹¹⁰¹ dat hy met die gebruik van die *κοινωνία*-term in v16 (*Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν,¹¹⁰² οὐχὶ κοινωνία ἐστὶν τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶν*) die klem daarop laat val dat die gelowiges tydens die nagmaal intense deelgenootskap met een gedeelde Realiteit, naamlik die *αἷμα* en die *ἄρτος* van Christus ervaar.¹¹⁰³ Vers 17 (*ὅτι εἶς ἄρτος, ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν, οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν*) hanteer steeds die voorbeeld van die nagmaal, maar hierdie keer gebruik Paulus *μετέχειν* om nou juis weer die klem te laat val op die onderlinge deelgenootskap.¹¹⁰⁴ Die baie gelowiges (*οἱ πολλοί*) het dus soos een liggaam aan mekaar deel (*ἐν σῶμα οἱ*

¹⁰⁹⁹ Vgl. ook Fee (1987:465-470); Cheung (1999:148); Eriksson (1998:166-168); Fotopoulos (2003:234).

¹¹⁰⁰ Vgl. ook McGowan (1995:552-555); Conzelmann (1975:170-172); Barrett (1971:231-235).

¹¹⁰¹ Vgl. die redenasie op bl. 125-127.

¹¹⁰² Vgl. Bradshaw (1992:15-17) vir 'n goeie bespreking van hoe aanbiddingselemente soos *εὐλογία* in Christelike en Joodse gebede vir lank vrylik tussen die twee beweeg het. Vgl. ook Zahavy (1987:77-97).

¹¹⁰³ Vgl. veral Ellis (1986:487).

¹¹⁰⁴ Vgl. ook bl. 125.

πολλοί ἐσμεν), gewoon omrede hulle almal in een en dieselfde brood (*οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν*), Jesus Christus, deelgenootskap het. Sonder twyfel bevestig Paulus dus dat daar by die nagmaal 'n, dalk onsigbare, maar tog onmiskenbaar werklike band in die eerste plek tussen die gelowige en sy God, maar in die tweede plek, as besliste, direkte gevolg hiervan, net so 'n sekere band onder mekaar ontstaan.¹¹⁰⁵

Vervolgens beweeg Paulus dan nou aan na 'n voorbeeld soos onder die Israeliete gevind word: *βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα* (10:18a). Hy wys naamlik daarop dat daar ook tydens hierdie offermaaltye net sulke intense deelgenootskapsbande ontstaan het as by die nagmaal hierbo: *οὐχ οἱ ἐσθίουτες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσίν* (10:18b). Ook hier het dus 'n definitiewe, werklike band ontstaan met die (God van die) offeraltaar¹¹⁰⁶ (*κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσίν*). Tydens hierdie maaltye is derhalwe enersyds uitdrukking gegee aan die gelowiges se bondgenootskap met God en andersyds het dit ook te kenne gegee binne watter God se magsgebied die volk beweeg.¹¹⁰⁷ Dit is dus duidelik: sodanige offermaaltyd het nie maar net slegs ten tye van die ete bondgenootskap met God gekonstitueer nie, maar sou voortaan ook lojaliteit van die deelgenoot in sy gewoon alledaagse lewe noodsaak – hier word dus van 'n deurlopende deelgenootskap gepraat, wat veel verder strek as die blote, eenmalige maaltyd- of offergeleentheid!¹¹⁰⁸

¹¹⁰⁵ *Vgl.* ook hier bl. 126-127, waar aangetoon is dat die deelgenootskap onder mekaar nie maar net 'n potensiele moontlikheid is nie, maar 'n besliste gevolg is van deelgenootskap in Christus.

¹¹⁰⁶ *Vgl.* die bespreking hierbo op bl. 128, waar aangetoon is dat die Jode dikwels ter wille van eerbied plaasvervangende name vir “God” sou gebruik, soos dan juis o.a. *θυσιαστήριον*.

¹¹⁰⁷ *Vgl.* weer eens die bespreking vroeër in die ondersoek op bl. 129.

¹¹⁰⁸ *Vgl.* ook bl. 129.

In 10:19 (*Τί οὖν φημι; ὅτι εἰδωλόθυτον τί ἐστίν ἢ ὅτι εἰδωλον τί ἐστίν;*) neem Paulus, in die hantering van die heidense offermaaltye wat naas en teenoor bogenoemde twee geleenthede geplaas word, 'n vroeëre redenasie van hom op. Hy het naamlik al in 8:4-6¹¹⁰⁹ daarna verwys en dit begrond dat daar eintlik net een ware God is en dat alle ander afgode en gepaardgaande afgodsoffers derhalwe geen betekenis het nie.¹¹¹⁰ Nou voer Paulus hierdie redenasie verder deur vir die Korinte gemeente daarop te wys dat daar wel in gedagte gehou moet word dat hoewel die afgodsbeelde geen bestaansreg het nie en offers aan sodanige afgode dus ook eintlik waardeloos is, daar wel agter hierdie “dooie” beelde lewende wesens, naamlik *δαιμόνιον* is,¹¹¹¹ aan wie tog geoffer word.¹¹¹²

Verder, indien offers gebring aan die afgodsbeelde bindinge met “bose geeste of demone” veronderstel, impliseer dit uiteraard ook dat dit enige binding met God uitsluit¹¹¹³ – juis dit wat gelowiges dus wél sou wou sien gebeur, gebeur nou nié –

¹¹⁰⁹ 1 Kor 8:4-6, *Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἰδωλον ἐν κόσμῳ καὶ ὅτι οὐδεὶς θεὸς εἰ μὴ εἷς. καὶ γὰρ εἶπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατὴρ ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ.*

¹¹¹⁰ *Vgl.* Fotopoulos (2003:235).

¹¹¹¹ *Vgl.* ook Dawes (1996:91-92).

¹¹¹² *Vgl.* die vroeëre bespreking op bl. 130.

¹¹¹³ *Vgl.* ook die bespreking oor die sosio-historiese beginsel van kliënt-bemiddelaar-weldoener op bl. 53-57, waar dit duidelik gemaak is dat 'n kliënt slegs aan een weldoener op 'n keer waarlik lojaal kan wees.

vgl. 10:20a, ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίοις καὶ οὐ θεῶ [θύουσιν].¹¹¹⁴ Daarom dan ook dat Paulus onmiddellik in geen onduidelike terme waarsku: οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι (v20b).¹¹¹⁵ In die lig daarvan dat Paulus in sowel sy verwysing na die nagmaal, (v16) as die Israelitiese offermaal (v18), asook hier, die *κοινων*-terme gebruik om die “verbintenis” wat telkens ter sprake is te omskryf,¹¹¹⁶ behoort voldoende aanduiding daarvan te wees dat Paulus dit onomwonde wil stel dat die aard van die “verbintenis” in alle gevalle dieselfde intense karakter het.¹¹¹⁷ Fotopoulos (2003:164-165) en Burkert (1985:57-59) bevestig dan ook ten sterkste dat sakrale maaltye,¹¹¹⁸ waar 'n gasheer 'n paar gaste sou nooi om saam te deel aan een of ander offer¹¹¹⁹ wat aan 'n spesifieke god gebring sou word,¹¹²⁰ baie beslis juis 'n intense deelgenootskap tussen almal teenwoordig en uiteraard ook die god sou bewerk.¹¹²¹ Hierdie offer

¹¹¹⁴ *Vgl.* ook die bespreking op bl. 131.

¹¹¹⁵ *Vgl.* ook Dawes (1996:92).

¹¹¹⁶ *Vgl.* veral Sebothoma (1990:63-69).

¹¹¹⁷ *Vgl.* die bespreking hierbo op bl. 130.

¹¹¹⁸ *Vgl.* Fotopoulos (2003:158-169), Smith (1981:319-339) en Söding (1990:140-145) vir meer besonderhede rondom die antieke Grieks-Romeinse maaltye. *Vgl.* verder ook die werk van Bradley (1998), sowel as die proefskrif van Smith (1980).

¹¹¹⁹ Vir verdere bespreking oor die aard van veral die diere-offers kan gerus gekyk word na die werk van Kadletz (1983).

¹¹²⁰ Vir 'n bondige bespreking van die opset binne die ter sake antieke “eetkamers” in Grieks-Romeinse huise kan gerus gekyk word na Dunabin (1998:81-101).

¹¹²¹ Aangesien hierdie gebeure 'n sentrale punt in die ondersoek raak, soos aanstons verduidelik sal word, is dit dalk tog nodig om Fotopoulos (2003:164) ook direk aan te haal as hy sê: ‘...one of

het dan ook 'n onmisbare, sentrale belang in die stigting van die *κοινωνία* gehad. Anders gestel, daarsonder sou 'n gewone ete byvoorbeeld glad nie dieselfde intense deelgenootskap tussen god, gasheer en gaste tot gevolg kon hê nie.¹¹²²

⇒ ***“Sleutel” tot ontsluiting van κοινωνία-elemente in 10:14-22 vanuit die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk:***

Dit wil dus voorkom asof ons hier nie alleen weer eens te make het met die feit dat Paulus by wyse van klem op deelgenootskap met Christus vir ons as't ware 'n “sleutel” gee om verdere *κοινωνία*-elemente binne die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk te ontsluit nie, maar dat ons voorts ook nóg 'n beweegrede gevind het om wel steun te verleen aan die blote bestaansreg van hierdie “sleutel”! Met ander woorde, net soos wat die offerande tydens maaltye nie alleen “toegang” tot die godheid verleen het nie, maar ook *κοινωνία* bewerk het tussen god, gasheer en gaste, bied die offer van Christus op dieselfde wyse nie alleen vir die gelowige “Ingang” tot die verhoudingsruimte met God nie, maar bewerk hierdie besonder unieke en eenmalige offer¹¹²³ ook *κοινωνία* tussen God, gelowige en mede-gelowiges!

the most fundamental meanings for the ritual of sacrifice and its subsequent meal for the participants was *κοινωνία* (partnership/sharing/fellowship). Shared ritual actions involving the death of an animal for a god by devotees created community and forged bonds of relationship.’

¹¹²² Vgl. ook verder die vroeëre besprekings m.b.t. die antieke maaltye in hierdie ondersoek op bl. 38-40, 42-44 en 107-108.

¹¹²³ Uiteraard word Christus se offer met hierdie verchristeliking van 'n heidense gebruik nie met die heidense offers gelyk gestel nie – altyd word Christus se offer as uniek én eenmalig beskou!

So vind ons inderdaad in hierdie teksgedeelte enersyds voldoende rede om voort te gaan met ontginning van potensiële ander *κοινωνία*-elemente, maar het ons andersyds ook opnuut steun ontvang om met hernude sekerheid voort te gaan om spesifieke verwysings na intense deelgenootskap met Christus as voldoende rede te beskou vir ontsluiting van die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk.

► ***Raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 10:14-20 (vgl. ook die “sleutel” vir 10:14-22 soos pas hierbo bespreek):***

Deurdat Paulus voorts juis die *κοινων*-terme self met verwysing na al drie die bogenoemde maaltye (nagmaal, Israelitiese offermaal en heidense offermaaltye) gebruik het, bevestig uiteraard ook verdere raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek. Dit is dan veral opvallend dat die *κοινωνία*-beginsels wat die sterkste in fokus gekom het, daardie beginsels is wat bevestig dat daar in enige *κοινωνία*-verhouding altyd van 'n besonder intense deelgenootskap tussen deelgenote en hul God/god sprake is.¹¹²⁴ Verder, in aansluiting hierby, juis die intensiteit van die deelgenootskap laat slegs ruimte vir een gedeelde (Gods)realiteit – deelgenootskap met Een/een, sluit dus deelgenootskap met 'n Ander/ander uit, soos ook pas hierbo bevestig.¹¹²⁵ Meer nog, hierdie deelgenootskap is nooit maar net 'n kortstondige moment, soos wat bv. tydens 'n ete, hetsy nagmaal of offermaal (Israelities/heidens), plaasvind nie¹¹²⁶ – sodanige deelgenootskap plaas die deelgenoot veel eerder in die betrokke God/god se magsgebied en beïnvloed voorts die deelgenoot se hele bestaan.¹¹²⁷

¹¹²⁴ Vgl. veral KTR 04 op bl. 1 van die inlasblad, asook KTR 23 op bl. 4 van die inlasblad.

¹¹²⁵ Vgl. hier KTR 47 op bl. 9 van die inlasblad.

¹¹²⁶ Vgl. KTR 26 op bl. 5 van die inlasblad en KTR 35 op bl. 7 van die inlasblad.

¹¹²⁷ Vgl. KTR 25 op bl. 5 van die inlasblad.

In die geval van deelgenootskap met die lewende God word die betrokke deelgenote se bestaan deur die Heilige Gees gestuur en val hulle derhalwe in die Gees se magsveld.¹¹²⁸ Deelgenote se hele wese word dus met so 'n deelgenootskap in beslag geneem¹¹²⁹ en alle aksies word in die toekoms deur lojaliteit aan hierdie God/god bepaal. Weer eens, in geval van deelgenootskap met die enigste, ware God, kan deelgenote se blote sosiale aksies, soos gesamentlike deelname aan etes, byvoorbeeld op grond van hul deelgenootskap aan een Gedeelde Realiteit selfs tot 'n geestelike vlak verhef waar *κοινωνία* plaasvind.¹¹³⁰

➤ *Voorgestelde oplossing soos in 10:21, οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων, οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων:*

Nadat Paulus dan nou die drie maaltye (nagmaal, Israelitiese offermaal en heidense offermaaltye) naas mekaar geplaas het en aangetoon het dat daar telkens by elk intense verbintnisse met God of dan in laasgenoemde geval met die *δαιμόνιον* ter sprake is, keer hy in 10:21 terug na die huidige omstandighede in die gemeente. Hy stel dan nou gewoon op grond van sy voorafgaande, deeglike begroning dit duidelik dat geen gelowige in sowel die nagmaal, as heidense offermaaltye kan deel nie: *οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων, οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης*

¹¹²⁸ Vgl. veral KTR 16-18 op bl. 4 van die inlasblad.

¹¹²⁹ Vgl. KTR 27 op bl. 5 van die inlasblad.

¹¹³⁰ Vgl. veral KTR 15 op bl. 3 van die inlasblad.

δαιμονίων.¹¹³¹ Smith (1980) wys dan ook daarop dat daar tydens heidense sakrale maaltye dikwels op die volgende wyse met die beker wyn gehandel is: soos die wyn in die beker gegooi is, is die afgod se naam daaroor uitgespreek, waarna die gasheer dit sou herhaal, terwyl hy 'n deel van die wyn in die vuur van die offer en oor die grond daaromheen sou uitgooi. Hierna sou die gasheer dan eers self 'n slukkie wyn neem en die beker dan vir die gaste omstuur om elk dieselfde te doen, terwyl die afgod se naam deurgaans uitgespreek sou word. Gegewe die duidelike raakvlakke met die nagmaalsbeker sou die Korinte gelowiges uiteraard onmiddellik kon verstaan as Paulus hierdie voorbeeld van die “beker” gebruik om te waarsku dat gelowiges onmoontlik nie in beide kan deel nie! Dus, soos ook tydens die res van die offerproses (soos hierbo aangevoer¹¹³²), wys Paulus daarop dat nie alleen intense verbintenisse met sowel God as die *δαιμόνιον* deur sodanige gedeelde maaltydsgebruike geskep word nie, maar dat die gelowige homself op hierdie wyse ook in die magsgebied van laasgenoemde plaas wat tog net tragiese gevolge kan hê!¹¹³³ Gelowiges kan en *mag* dus eenvoudig nie in beide deel nie: slegs *κοινωνία* met God aan die tafel van die Here (*τραπέζης κυρίου*) is moontlik!¹¹³⁴

► ***Raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 10:21 (vgl. ook die “sleutel” vir 10:14-22 soos bespreek op bl. 456-457):***

¹¹³¹ Vgl. Fotopoulos (2003:234-235).

¹¹³² Vgl. veral die bespreking m.b.t. 10:20, ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν, δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ [θύουσιν]. οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι, op bl. 454-456.

¹¹³³ Vgl. ook Oropeza (1998:66).

¹¹³⁴ Vgl. ook verder Fisk (1989:62); Dawes (1996:91).

Dit is bykans glashelder dat Paulus veral in hierdie faset van sy voorgestelde oplossing aan die Korinte gelowiges swaar steun op die bogenoemde *κοινωνία*-beginsels:¹¹³⁵ die genoemde intense verbintenis, sowel as die feit dat deelgenootskap met een God/god deelgenootskap met 'n Ander/ander uitsluit is vir Paulus voldoende bewys tot motivering aan die “sterk” gelowiges dat deelgenootskap aan sowel die tafel van die Here as die tafel van die *δαίμονιον* onmoontlik is. Dat Paulus derhalwe veral hier vanuit die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk redeneer behoort daar geen twyfel oor te bestaan nie!

➤ ***Voorgestelde oplossing soos in 10:22, ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν;:***

Paulus sluit hierdie gedeelte van sy argument in 10:22 af – weer eens met twee retoriese vrae, naamlik *ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; en μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν;.* Met betrekking tot die eerste retoriese vraag is dit veral die gebruik van *παραζηλώω* wat aandag verdien. Hoewel dit 'n woord is wat Paulus nie dikwels gebruik nie (vgl. wel Rm 10:19¹¹³⁶) en dit derhalwe die proses bemoeilik om die presiese betekenis altyd mooi te peil, is dit wel duidelik dat die gebruik hiervan verband hou met die LXX van Dt 32:21, *αὐτοὶ παρεζήλωσάν με ἐπ’ οὐ θεῶ, παρώργισάν με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν, κἀγὼ παραζηλώσω αὐτοὺς ἐπ’ οὐκ ἔθνει, ἐπ’ ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ αὐτούς.*¹¹³⁷ Hier gaan dit naamlik oor Israel as die verbondsvolk wat hulleself nie meer aan God toegewy het nie,

¹¹³⁵ Vgl. die bespreking net hierbo op bl. 457-458.

¹¹³⁶ Rm 10:19, *ἀλλὰ λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωϋσῆς λέγει· ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ’ οὐκ ἔθνει, ἐπ’ ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς.*

¹¹³⁷ Vgl. o.a. Thiselton (2000:778).

hoewel Hy Homself aan hulle gegee het as hulle God – 'n daad wat God tot 'n “jaloerse” God gemaak het.¹¹³⁸ Binne die sosio-historiese konteks maak dit dan ook sin, aangesien “jaloesie” in die antieke samelewing as 'n positiewe waarde gefunksioneer het. Hiervolgens was dit 'n waarde wat ten doel gehad het om “eer” te beskerm en in stand te hou (Seeman 1993:185-188). Tree God derhalwe in “jaloesie” teenoor die volk se ontrou op is dit tot beskerming en voortsetting van hul verhouding en sy eer dat Hy dit doen!¹¹³⁹

Ook met die tweede retoriese vraag, *μη̄ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν;*, wil Paulus met 'n logiese, “Nee, natuurlik nie”, as antwoord op beide vrae verder bevestig dat *κοινωνία* met God beslis *κοινωνία* met ander gode of dan *δαιμονίων* moet uitsluit. Met hierdie tweede retoriese vraag is dit duidelik dat Paulus dit meer op die “sterk” gelowiges mik.¹¹⁴⁰ Skynbaar was die “sterkes” mettertyd van mening dat deelname aan die nagmaal hulle as't ware immuun gemaak het teen enige invloed van bose magte soos geassosieer met die heidense kultusse.¹¹⁴¹ 'n Oormatige toe-eiening van die beginsel van gerealiseerde eskatologie,¹¹⁴² sowel as 'n oorbeklemtoonde individualisme, het hierdie gedagtes by die “sterkes” versterk, sodat hulle meer en meer gemeen het dat hulle in heidense maaltye kan deel, sonder om hoegenaamd geestelik geskend te raak.¹¹⁴³ Paulus het dit duidelik teen

¹¹³⁸ Vgl. verder Gardner (1994:164-169); Cheung (1999:149-150).

¹¹³⁹ Vgl. Bell (1994:251-255) vir 'n verdere bespreking van die gebruik van die term “jaloerse God”.

¹¹⁴⁰ Vgl. Thiselton (2000:778).

¹¹⁴¹ Vgl. Von Soden (1931:1-40).

¹¹⁴² Vgl. ook die bespreking hiervan op bl. 445.

¹¹⁴³ Vgl. Von Soden (1951:261-268).

so 'n selfgesentreerde teologie en stel derhalwe op ironiese wyse aan hulle die vraag of hulle as “die sterkes” (*οἱ ἰσχυρότεροι*) dan nou só vol selfvertroue is dat hulle as't ware selfs “sterker” (*ἰσχυρότεροι*) as God geraak het...!¹¹⁴⁴ Dus, soos hierbo gestel, 'n retoriese vraag waarop 'n spontane, sterk “Nee”, onmiddellik behoort te volg.¹¹⁴⁵

► ***Raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 10:22 (vgl. ook die “sleutel” vir 10:14-22 soos bespreek op bl. 456-457):***

Steeds figureer die *κοινωνία*-beginsels sterk in die agtergrond. Hiervolgens is die sogenaamde “sterk” gelowiges heeltemal korrek wanneer hulle meen dat deelname in die nagmaal hulle deelgenootskap met Christus bevestig en versterk,¹¹⁴⁶ maar Paulus beklemtoon egter dat dit nie die fokus na hulleself, naamlik hul eie selfvertroue en kragte, moet verskuif nie. 'n Waarskuwing wat weer eens ooglopend aansluit by ander *κοινωνία*-beginsels waarvolgens bepaal word dat *κοινωνία* niks met eenwording met God se mag/wese¹¹⁴⁷ of vergoddeliking van die mens¹¹⁴⁸ te make het nie en dat enige positiewe verandering in die deelgenoot ook altyd moet terugreflekteer op God¹¹⁴⁹ en nié

¹¹⁴⁴ Vgl. ook Thiselton (2000:779).

¹¹⁴⁵ Harrisville (1987:172) wys daarop dat die formulering van die vraag, met as inleiding *μη*, en die daaropvolgende *ἰσχυρότεροι αὐτοῦ*, dus die gebruik van die genitief van vergelyking, alles daartoe bydra om 'n sterk negatief as veronderstelde antwoord te verwag.

¹¹⁴⁶ Vgl. KTR 23 op bl. 4 van die inlasblad.

¹¹⁴⁷ Vgl. KTR 01 op bl. 1 van die inlasblad.

¹¹⁴⁸ Vgl. KTR 02 op bl. 1 van die inlasblad.

¹¹⁴⁹ Vgl. KTR 07 op bl. 1 van die inlasblad.

op die deelgenoot nie! Hierdie deelgenootskap mag nooit misbruik word om eie selfsugtige behoeftes (soos die eet van geofferde vleis) te dien of om God uit te tart deur buite die grense van die *κοινωνία*-ruimte met 'n ander god in deelgenootskap te tree nie – binne hierdie *κοινωνία*-dinamiek moet alle aksies altyd Christus-, en nie self-gerig nie, wees¹¹⁵⁰ en God moet altyd geëer word as die enigste Stigter, Onderhouer, Waarborg en onmisbare, aktiewe Rolspeler van die *κοινωνία*-verhoudingsruimte!¹¹⁵¹

❖ *Slotsom:*

Juis op grond van die gebruik van die *κοινωνία*-term self in hierdie faset van Paulus se oplossing, is die raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk onmisbaar en kan hier, duideliker as ooit, oortuigend aangetoon word hoe Paulus gereeld daaruit put as hy vermanend/raadgewend met die Korinte gelowiges in “gesprek” tree.

D.2.8 Oplossing soos in 1 Kor 10:23-11:1 en raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk

➤ *Voorgestelde oplossing soos in 10:23-24, ²³Πάντα ἔξεστιν ἀλλ’ οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν ἀλλ’ οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. ²⁴μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου:*

¹¹⁵⁰ Vgl. KTR 10 op bl. 2 van die inlasblad, KTR 25 op bl. 5 van die inlasblad, asook verder KTR 18 op bl. 4 van die inlasblad.

¹¹⁵¹ Vgl. KTR 05 en 06 op bl. 1 van die inlasblad – vgl. ook verder KTR 12 op bl. 3 van die inlasblad.

Paulus gaan in 10:23-11:1¹¹⁵² voort om sy voorgestelde oplossing op die Korinte gelowiges se probleem met betrekking tot die eet van kos en/of vleis soos toegewy en/of geoffer aan afgode, af te rond.¹¹⁵³ Hierdie faset van sy oplossing begin hy dan ook deur te verwys na 'n bekende Korintiese slagspreuk¹¹⁵⁴ van die dag: *Πάντα ἔξεστιν ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα ἔξεστιν ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ* (v23). Uiteraard herinner dit aan 6:12, *Πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος*,¹¹⁵⁵ met die verskil dus dat veral die laaste gedeelte van die spreuk, *ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος*, met 10:23 verskil waar geëindig is met: *ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ*.¹¹⁵⁶ Terwyl Paulus in 6:12 waarsku dat jy dalk wel die vryheid het om enigiets te doen (*Πάντα μοι ἔξεστιν*), maar dat jy versigtig moet wees dat hierdie vryheid nie veroorsaak dat slegte begeertes as't ware beheer oor jou neem om selfsugtige behoeftes te bevredig nie (*ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος*), waarsku hy nou in 10:23 weer dat hoewel jy die vryheid het om enigiets te doen, jy moet onthou dat

¹¹⁵² Vir verdere bespreking van alternatiewe voorstelle vir Paulus se bedoeling met 10:23-11:1 kan gerus gekyk word na: Hurd ([1965] 1983:128-130); Fisk (1989:49-70); Barrett (1971:239); Willis (1985b:228-263); Watson (1989:310-312); Mitchell (1991:256); Eriksson (1998:153).

¹¹⁵³ Vgl. verder Smit (1997b:377-388).

¹¹⁵⁴ Thiselton (2000:460-462, 781) toon oortuigend aan dat ons hier met 'n slagspreuk te make het wat na alle waarskynlikheid redelik algemeen onder die Korinte gelowiges bekend was.

¹¹⁵⁵ Vgl. ook die bespreking van 1 Kor 6:12 op bl. 539.

¹¹⁵⁶ Vgl. Fotopoulos (2003:237).

nie alles tot die opbou¹¹⁵⁷ van jou mede-gelowiges dien nie (*ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ*).¹¹⁵⁸ Gegewe die konteks van 8:1-11:1 is dit verder duidelik dat Paulus met “mede-gelowiges” hier veral sou bedoel die sogenaamde “swak” gelowiges¹¹⁵⁹ – “sterk” gelowiges moet dus nie hul “geestelike vryheid” en oënskynlike “meerdere kennis” misbruik om net hulle eie voordeel te soek nie, maar onthou dat hulle altyd ook tot voordeel van hul “swakker” mede-gelowiges moet optree: *μηδείς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου* (v24).¹¹⁶⁰

⇒ ***“Sleutel” tot ontsluiting van κοινωνία-elemente in 10:23-11:1 vanuit die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk (vgl. ook die verdere bespreking vir 10:23-11:1 ietwat later op bl. 472-473):***

Weer eens is dit ten opsigte van die “sterk” gelowiges duidelik dat Paulus steeds sy raad, soos hier in v24¹¹⁶¹ aangebied, vanuit 'n Christus-gesentreerde fokuspunt

¹¹⁵⁷ Sowel Collins (1999:386) as Maly (1967:146) wys daarop dat *οἰκοδομέω* hier beslis eklesiastiese ondertone inhou en derhalwe spesifiek verwys na die opbou van die gemeente/gelowiges of dan die “kerk”. Vgl. ook verder bv. 14:3-5, *ὁ δὲ προφητεῶν ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομῆν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. ὁ λαλῶν γλώσση ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεῶν ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεῶν ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύη, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομῆν λάβῃ*, waar *οἰκοδομέω* ook duidelik verwys na opbou van mede-gelowiges.

¹¹⁵⁸ Vgl. ook Fotopoulos (2003:238-239).

¹¹⁵⁹ Vgl. veral Thiselton (2000:781).

¹¹⁶⁰ Conzelmann (1975:176) noem 10:24 ‘a maxim in the style of Wisdom literature’. Vgl. ook Maly (1967:147), wat saam met Conzelmann bevestig dat ons hier met 'n ‘general axiom’ te make het.

¹¹⁶¹ 1 Kor 10:24, *μηδείς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου*.

gee, wanneer hy dié gelowiges maan om in hul optrede nie hulle eie voordeel nie, maar wel dié van hul mede-gelowiges te soek. Soos vroeër reeds deeglik binne dieselfde makro-eenheid aangetoon is, is dit tog duidelik dat Paulus hierdie raad juis gee op grond van sy uitgangspunt dat sowel “sterk” as “swak” gelowiges as “broers in Christus” tot dieselfde geestelike familie behoort en mekaar derhalwe as sulks in ag moet neem en meer nog, moet onthou dat jou optrede teenoor jou mede-gelowige ook jou verhouding met Christus beïnvloed - vgl. bv. veral 8:11-12, ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῆ γνώσει, ὁ ἀδελφὸς δι’ ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. οὕτως δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνετε!¹¹⁶² So bevestig Paulus hierdie Christus-gerigte gedagtelyn uiteraard ook wanneer hy binnekort daarna verwys dat jy jousef soms sekere dinge moet ontsê ter wille van jou mede-gelowiges se “gewete”, juis omrede die Christus-gerigte einddoel van alles dit van jou vra – vgl. 10:28-29a,¹¹⁶³ ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο ἱερόθυτον ἐστίν, μὴ ἐσθίετε δι’ ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν· συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου, asook 10:31-32,¹¹⁶⁴ Εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. ἀπόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ Ἑλλήσιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ. Dit is uiteraard ook die voorbeeld wat Paulus self stel – met ander woorde hy leef 'n lewe waarvan sy keuses absoluut deur sy deelgenootskap met Christus bepaal en gestuur word: καθὼς κατὰ πάντα πᾶσιν

¹¹⁶² Vgl. die volledige bespreking van 8:11-12 op bl. 369-373.

¹¹⁶³ Vgl. die volledige bespreking van hierdie tekste op bl. 475-477. Soos reeds genoem vereis die huidige argument bloot dat daar tans aan die strekking van Paulus se redenasie aandag verleen hoef te word – dieselfde geld vir 10:31-32 en 10:33-11:1 wat binnekort ter sprake sal kom.

¹¹⁶⁴ Vgl. die volledige bespreking van hierdie tekste op bl. 481-482.

ἀρέσκω μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν. μιμηταί μου γίνεσθε καθὼς καγὼ Χριστοῦ (10:33-11:1¹¹⁶⁵)!

So vind ons dan ook hier op grond van Paulus se deurlopende, spesifieke fokus op deelgenootskap met Christus voldoende rede tot toegang na ontginning van die *κοινωνία*-elemente binne die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk.

► ***Raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk in 10:23-24 (vgl. ook die “sleutel” vir 10:23-11:1 soos pas hierbo bespreek, asook ietwat later op bl. 472-473):***

Dit is derhalwe dan ook glad nie verrassend dat die *κοινωνία*-beginsels wat hier deurskemer in Jesus 'n Christus-gesentreerde brandpunt ontvang nie, wat 'n sekere orde van afhanklikheid binne die deelgenootskap bewerkstellig. Hiervolgens laat die verbintenis met Christus die gelowige tot deelgenootskap met God toe, wat weer deelgenootskap met ander deelgenote tot gevolg het.¹¹⁶⁶ Dit beteken dus dat deelgenootskap met mede-deelgenote nie opsioneel is nie, maar dat daar gewoon vanuit die gedeelde Godsrealiteit¹¹⁶⁷ van deelgenote verlang word om sekere ononderhandelbare obligasies teenoor mekaar te erken en uit te leef¹¹⁶⁸ - soos onder andere 'n volledige identifisering met mekaar se

¹¹⁶⁵ Vgl. die volledige bespreking van hierdie tekste op bl. 482-484.

¹¹⁶⁶ Vgl. KTR 10 op bl. 2 van die inlasblad.

¹¹⁶⁷ Ook die *κοινωνία*-beginsel, soos vervat in KTR 12 op bl. 3 van die inlasblad, bevestig dat Jesus nou die Bron van motivering word wat deelgenote se aksies binne die *κοινωνία*-verhoudingsruimte bepaal!

¹¹⁶⁸ Vgl. verder KTR 28 op bl. 5 van die inlasblad.

behoefte, eerder as 'n strewe na eie voordeel bo 'n ander.¹¹⁶⁹ Dus, eerder as dat die sogenaamde “sterk” gelowiges hul “geestelike” verbintenis gebruik om selfs ten koste van die opbou van mede-gelowiges steeds op eie voordeel te konsentreer, moet die “vryheid” wat gelowiges in die Here Jesus het veel eerder benut word om sáám te bou aan die een, gedeelde doelwit, naamlik die bevordering en verkondiging van die persoon en werk van Christus!¹¹⁷⁰

Uiteraard is hier ook raakvlakke met heelwat ander kernfasette van die *κοινωνία*-dinamiek ter sprake as Paulus gelowiges aanmoedig om mekaar in ag te neem en op te bou, eerder as om slegs jou eie voordeel (selfs ten koste van die ander) te soek. Hier word byvoorbeeld onmiddellik gedink aan die *κοινωνία*-beginsel wat bepaal dat Jesus, as “Hoof” van die deelgenote, laasgenoemde nou soos 'n familie aan mekaar bind wat aardse familiebande herdefinieer en oorskry¹¹⁷¹ – 'n feit wat uiteraard verdeeldheid en najaag van selfvoordeel ondenkbaar maak! Verder het Jesus self ook juis met sy inkarnasie die onverbeterlike voorbeeld gestel van net hoe intens deelgenote veronderstel is om in mekaar se behoeftes te deel¹¹⁷² – eerder as om vanuit 'n posisie van sogenaamde “meerdere kennis” bo-oor mekaar te kyk in 'n selfsugtige bevrediging van eie behoeftes! Volgens die *κοινωνία*-dinamiek is dit in elk geval buite die kwessie dat deelgenote in verskillende groepe en as't ware op verskillende hiërargiese vlakke, met gepaardgaande teenstrydige

¹¹⁶⁹ Vgl. veral KTR 34 op bl. 7 van die inlasblad.

¹¹⁷⁰ Vgl. weer eens KTR 34 op bl. 7 van die inlasblad, asook KTR 25 op bl. 5 van die inlasblad en KTR 30 op bl 6 van die inlasblad.

¹¹⁷¹ Vgl. KTR 11 op bl. 2 van die inlasblad.

¹¹⁷² Vgl. KTR 13 op bl. 3 van die inlasblad.

doelwitte, verdeel:¹¹⁷³ een groep kan derhalwe nie vanuit 'n sekere vlak van geestelike “vryheid”, wat soort van “bo/voor” 'n ander groep gelowiges bereik is, selfsugtige doelwitte najaag, wat 'n ander “swakker” kategorie van medegelowiges negatief beïnvloed nie.

- *Voorgestelde oplossing soos in 10:25-27, ²⁵Πάν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· ²⁶τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. ²⁷εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πάν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν:*

Nadat Paulus dan nou weer eens 'n slag ietwat meer op die “sterk” gelowiges gekonsentreer het met 10:23-24, is dit asof hy in vv25-26 weer meer op die “swak” gelowiges mik as hy skryf: *Πάν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.* Hierdie afleiding blyk geldig te wees wanneer in ag geneem word dat dit in die destydse Korintiese vleismarkte eintlik redelik maklik was om tussen geofferde vleis en dit wat nie geoffer is nie te onderskei. Thiselton (2000:783) verwys hier veral na Pliny (*Tra* 10.96.10), waaruit dit blyk dat die onderskeid enersyds gewoon duidelik was vanuit die feit dat die geofferde vleis van hoër waarde was as die nie-geofferde vleis. Murphy O'Connor (1983:33) toon weer andersyds aan dat die meeste vleis, as gevolg van 'n skaarste van dié item, in elk geval maar dikwels eers in die tempels 'n draai gemaak het.¹¹⁷⁴ Hieruit volg dat die fokus in 10:25 nie soseer op die “aksie van die navraag” val nie, maar eerder op “diegene wat die navraag doen”. Sou ons dan nou weer diesulkes moet

¹¹⁷³ Vgl. KTR 29 op bl. 6 van die inlasblad.

¹¹⁷⁴ Vgl. ook Weiss ([1910] 1977:263) en Eckstein (1983:257).

identifiseer is dit verder duidelik dat Paulus tog nie in die eerste plek hier die “sterk” gelowiges in gedagte kan hê nie, aangesien dit juis in die voorafgaande gedeelte aangetoon is dat sulke navrae vir hulle reeds geen probleem was nie, as gevolg van hulle “kennis”, wat eintlik ook reeds kennisname van v26 se bedoeling sou insluit – soos reeds aangetoon was dit tog juis weer deel van hulle probleem om van hierdie “kennis” te veel te maak!¹¹⁷⁵ Hiervolgens maak dit eintlik slegs sin om te verstaan dat Paulus hier die “swak” gelowiges wil aanmoedig om, naas die feit dat die “sterk” gelowiges hulle in ag moet neem,¹¹⁷⁶ nie te veel te maak van navrae met betrekking tot die oorsprong van die vleis wat hulle koop en eet nie.¹¹⁷⁷ Paulus wil dus naas sy raad aan die “sterk” gelowiges, die “swak” gelowiges aanspoor om nie onnodige druk op hulle reeds-sensitiewe gewetens te plaas nie (*διὰ τὴν συνείδησιν*, v25b).¹¹⁷⁸ Die strekking is dus in die eerste plek: dit wat hulle nie bewustelik bevestig het nie, kan hulle tog ook nie hinder nie (m.a.w. kan nie weer aanleiding gee tot allerlei konnotasies tot die afgode en gepaardgaande demoniese werkinge, soos juis soms met hulle die geval was nie¹¹⁷⁹).¹¹⁸⁰ In die tweede plek: in stede van sodanige las op hul gewetens te plaas, moet die “swak” gelowiges eerder hul *συνείδησις* “vul” met die bevrydende wete/sekerheid dat alles op aarde in elk geval aan die Here (en geen

¹¹⁷⁵ *Vgl.* die bespreking hierbo op bl. 340-351.

¹¹⁷⁶ *Vgl.* bl. 464-465 hieroor.

¹¹⁷⁷ Fee (1987:481) verwys veral na die Joodse gebruike wat ingesluit het dat daar ondersoek ingestel moes word na die oorsprong van vleis wat in markte gekoop is.

¹¹⁷⁸ *Vgl.* veral Pierce (1955:60-83) en Maurer (1971:915).

¹¹⁷⁹ *Vgl.* veral die bespreking op bl. 455, 458-459.

¹¹⁸⁰ *Vgl.* Thiselton (2000:784).

afgod(e) nie) behoort (*τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς*, v26).¹¹⁸¹ Vanuit hierdie beginsel kan die “swak” gelowiges dus, sonder enige gewetenswroeginge, die beskikbare vleis op die markte¹¹⁸² koop en eet (*Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε*, v25a).¹¹⁸³ In die derde plek: Paulus wil veral met v26 ook die “swak” gelowiges aanspoor om nie meer soseer op hulleself te fokus nie, maar om hul fokus te verskuif na die Here as God oor die ganse skepping¹¹⁸⁴ en dan ook as God, wat voortaan meer as enigiets of enigiemand anders, hulle versorg.

Die raad wat Paulus in 10:25-26 aangebied het, bevestig hy onteenseglik wanneer hy in v27 presies dieselfde sê, hoewel nou net met 'n nog meer aanvegbare voorbeeld. Hier funksioneer *εἶ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες* van v27a naamlik parallel met *Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες* van v25a, terwyl *διὰ τὴν συνείδησιν* telkens as identiese replika by sowel v27b as v25b toegevoeg is. Dus is dit duidelik dat Paulus die twee voorbeelde in verband met mekaar laat staan en dan meer spesifiek klaarblyklik met die bedoeling om sy raad, soos gegee in v25 (en soos hierbo bespreek), net nog beter inslag te laat vind. Wat veral opval van die gekose voorbeeld in v27a is dat daar in hierdie geval eintlik reeds vooraf géén twyfel (dus sonder dat daar eers

¹¹⁸¹ Vgl. Jewett (1971:428) en Thiselton (2000:784).

¹¹⁸² Vgl. verder Giblin (1992:390-393).

¹¹⁸³ Vgl. ook Cheung (1999:152-156) en Fotopoulos (2003:239).

¹¹⁸⁴ Dit klop veral ook met die strekking van Psalm 24, waaruit Paulus hier aanhaal – vgl. veral v1, *קִי לַיהוָה הַתְּהִלָּה וְהַכְבוֹדָה וְהַגְּבוּרָה וְהַחֵדָּה וְהַיָּפְאוּת וְהַיְּשׁוּבָה*. Vgl. ook Collins (1999:387); Thiselton (2000:785).

enige “toetsing” hoof plaas te vind) daaroor bestaan dat daar vir die gelowiges,¹¹⁸⁵ met so 'n besoek aan 'n heidense familie,¹¹⁸⁶ vir 'n feit as deel van die ete vleis voorgesit sal word, wat vooraf toegewy en/of geoffer is aan die afgode.¹¹⁸⁷ Tog is Paulus se raad steeds dieselfde as in v25 (in welke geval daar ten minste nog 'n kans was dat hulle vleis by die mark sou kon koop, wat nié vooraf toegewy en/of geoffer sou wees aan die afgode nie¹¹⁸⁸), naamlik: eet gerus, sonder navraag wat tot gewetenswroeging aanleiding sou kon gee (*πάν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν*).

⇒ ***Voortsetting van bespreking m.b.t die “sleutel” tot ontsluiting van κοινωμία-elemente in 10:23-11:1 vanuit die κοινωμία-gedefinieerde teologiese raamwerk (vgl. ook die bespreking soos op bl. 465-467 hierbo):***

Dit is voorts opvallend dat Paulus nie alleen aan die “sterk” gelowiges raad gee vanuit 'n Christus-gesentreerde fokuspunt nie, maar dit net so doen ten opsigte van die “swakker” gelowiges in die Korinte gemeente. Dit doen hy dan naamlik wanneer hy hulle aandag daarop vestig dat hulle nou aan dié Here behoort aan wie nie alleen hulleself nie, maar ook alle ander dinge op aarde behoort – vgl. veral

¹¹⁸⁵ Paulus het duidelik 'n scenario in gedagte waar meer as een gelowige teenwoordig is by die betrokke funksie, soos blyk uit die gebruik van die meervoud, *καλεῖ ὑμᾶς*.

¹¹⁸⁶ Thiselton (2000:786) wys daarop dat die gebruik van die meervoudsvorm, *ἀπίστων*, waarskynlik daarop dui dat hier nie alleen verwys word na die geloofstatus van die gasheer nie, maar eerder wil aantoon dat die gelowiges die “domein” van 'n heidense familie gaan betree. Dit op sigself bevestig uiteraard ook weer die afleiding dat daar 'n groot kans bestaan dat alle kos/vleis in die huishouding op 'n stadium aan die afgode toegewy en/of geoffer is.

¹¹⁸⁷ Vgl. o.a. Thiselton (2000:786); Fotopoulos (2003:176-178).

¹¹⁸⁸ Vgl. die bespreking hierbo op bl. 332-340.

die pas bespreekte v26, τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. Uiteraard sluit hierdie gedagte van Paulus ook mooi aan by sy vroeëre¹¹⁸⁹ gedagte om die gelowiges te help om geen onderskeid te maak tussen die God wat red en die God wat skep en versorg nie – soteriologie en skeppingsteologie skuif as't ware oormekaar en help die gelowige om nou waarlik net vanuit een Christus-gesentreerde fokuspunt na hul nuwe lewe te kyk – vgl. weer die vroeër bespreekte 8:6¹¹⁹⁰ (dus steeds binne dieselfde makro-eenheid van 8:1-11:1), ἀλλ' ἡμῖν εἰς θεὸς ὁ πατὴρ ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἰς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ!

Tot aan die einde van hierdie makro-eenheid (8:1-11:1) is dit steeds duidelik dat Paulus op deurlopende wyse deelgenootskap met Christus sentraal in sy voorgestelde oplossing tot die problematiek van die Korinte gemeente stel en derhalwe tot reg aan die einde die “sleutel” tot onsluiting van *κοινωνία*-beginsels binne die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk aanbied!

► ***Raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk in 10:25-27 (vgl. ook die “sleutel” vir 10:23-11:1 soos pas hierbo en op bl. 465-467 bespreek):***

Vanuit die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk beskou gee Paulus dus baie duidelik eintlik nie sulke uiteenlopende raad aan sowel die sogenaamde “sterk” as die “swak” gelowiges nie. Een van die *κοινωνία*-beginsels wat tog deurlopend besonder prominent ten opsigte van die raad aan die “sterk” gelowiges gefigureer het is dat nie hulle eie behoeftes en doelwitte

¹¹⁸⁹ Vgl. die bespreking op bl. 356.

¹¹⁹⁰ Vgl. die volledige bespreking op bl. 354-356.

in die sentrum van hul geloofslewe moet laat staan nie, maar wel dat hulle hul *κοινωνία*-verhoudingsruimte eerder Christus-gerig moet benader met veel groter sensitieweiteit teenoor die behoeftes van hul deelgenote.

Nou, wanneer Paulus hier meer fokus op die “swakker” gelowiges, doen hy dit vanuit die perspektief van die *κοινωνία*-dinamiek beskou, in essensie op dieselfde wyse as in die eerste faset van sy raad aan die “sterk” gelowiges, naamlik om die “swak” gelowiges aan te spoor dat ook hulle meer Christus-gerig moet dink oor hul *κοινωνία*-verhoudingsruimte. Hulle moet deeglik besef dat Christus vir hulle as “Ingang” toegang verleen het tot 'n nuwe verhoudingsruimte, wat die “*κοινωνία*-ruimte” genoem sou kon word,¹¹⁹¹ waarbinne daar uitsluitlik gelowige deelgenote is¹¹⁹² en geen deelgenootskap met Satan en sy demone bestaan nie!¹¹⁹³ Dit behoort verder “swak” gelowiges daartoe te lei om te besef dat alle versorging voortaan ook deur Gód in hierdie *κοινωνία*-ruimte geskied: nie alleen bewerk Hy dus toegang tot hierdie ruimte nie,¹¹⁹⁴ maar Hy is ook die Stigter, Onderhouer en Waarborg van die voortbestaan daarvan¹¹⁹⁵ en is derhalwe áltyd as “Ander” Deelgenoot by die *κοινωνία*-verhouding betrokke en teenwoordig as 'n onmisbare, áktiewe Rolspeler!¹¹⁹⁶

¹¹⁹¹ Vgl. KTR 08 op bl. 2 van die inlasblad.

¹¹⁹² Vgl. KTR 46 op bl. 9 van die inlasblad.

¹¹⁹³ Vgl. KTR 47 op bl. 9 van die inlasblad.

¹¹⁹⁴ Vgl. weer eens KTR 08 op bl. 2 van die inlasblad.

¹¹⁹⁵ Vgl. KTR 05 op bl. 1 van die inlasblad.

¹¹⁹⁶ Vgl. KTR 06 op bl. 1 van die inlasblad.

So gesien vanuit die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk is die raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek dus voor-die-hand-liggend wanneer Paulus die “swak” gelowiges aanspoor om nie met te veel navrae na die oorsprong van die vleis wat hulle koop en eet, onnodige druk op hul gewetens te plaas nie, maar eerder die fokus van hul *συνείδησις* te verskuif na hul God en Here, wat nie alleen beheer het oor die ganse skepping en alles daarop nie, maar sy kinders ook meer as enigiets of enigiemand anders Sélf versorg!

- *Voorgestelde oplossing soos in 10:28-29a, ²⁸ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἶπη· τοῦτο ἱερόθυτον ἐστίν, μὴ ἐσθίετε δι’ ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν· ²⁹συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου...:*

Tog maak Paulus ook 'n uitsondering op die voorafgaande scenario waar gelowiges 'n funksie aan huis van heidene bywoon – dit spel hy hier in 10:28-29a uit. Uiteraard hou hierdie uitsondering ook duidelik verband met dit wat Paulus reeds in groot detail in veral 8:7-13¹¹⁹⁷ probeer uitspel het.¹¹⁹⁸ In kort het hy naamlik in laasgenoemde gedeelte beklemtoon dat een gelowige (die sogenaamde “sterk” gelowiges) 'n ander mede-gelowige (die sogenaamde “swak” gelowiges) in ag moet neem, wanneer dit neerkom op die openbare eet van vleis/kos wat toegewy en/of geoffer is aan afgode, aangesien sodanige “swak” mede-gelowige

¹¹⁹⁷ Vgl. veral vv10-12, ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σὲ τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἢ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῆ γνώσει, ὁ ἀδελφὸς δι’ ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε.

¹¹⁹⁸ Vgl. die detailbespreking hieroor op bl. 358-382 hierbo.

moontlik weer kan verval in allerlei konnotasies met die afgode-wêreld wat tot gepaardgaande afvalligheid kan aanleiding gee – iets wat uiteraard ten alle koste vermy moet word, soos Paulus veral in 8:13 beklemtoon het: *διόπερ εἰ βρώμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.*¹¹⁹⁹ Die ooreenkomste met 10:28-29a is dus duidelik, hoewel daar tog ook hier 'n baie belangrike verskil is met die ooreenstemmende voorbeeld van die ete by die afgodstempel in 8:7-13. Hier in vv28-29a is dit opvallend dat Paulus nie die *συνείδησις* van 'n mede-gelowige (hetsy “swak” of “sterk”) in gedagte het nie, maar wel die *συνείδησις* van 'n ongelowige¹²⁰⁰ – vgl. veral die vertaling van Die Boodschap, wat dit korrek raakvat: ‘As die nie-Christen egter doelbewus vir jou sê dat daardie kos van sy afgode af kom, moet jy nie jou mond daaraan sit nie. As jy dit eet, sal dit die nie-Christen onder die indruk bring dat jy nie omgee om sy afgod te dien nie; dit sal sy gewete ry.’ Hoewel veral Thiselton (2000:789)¹²⁰¹ 'n saak daarvoor probeer uitmaak dat dit wel 'n mede-gelowige is wat die beswaar aanhangig maak dat die vleis wat geëet gaan word eers aan afgode geoffer is (*τοῦτο ἱερόθυτον ἐστίν*), wil dit tog hier lyk asof die “iemand” (*ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπη*) eerder aan 'n heiden, wat die opmerking maak, toegewys moet word. Hoewel toegegee moet word dat dit eintlik uiters moeilik is om bo alle twyfel aan te toon dat die beswaar wel deur 'n

¹¹⁹⁹ Vgl. weer eens die bespreking hierbo op bl. 373-377.

¹²⁰⁰ Vgl. ook verder Winter (1994:175-176); Witherington (1994:42; 1995:227); Lietzmann (1949:53); Fee (1987:484); Smit (1997b:383).

¹²⁰¹ Saam met hom stem ook Heinrici (1880:287-288); Robertson en Plummer (1914:221); Barrett (1971:242); Murphy-O'Connor (1978c:570); Fisk (1989:67); Eriksson (1998:153); Gardner (1994:178).

ongelowige gelig word,¹²⁰² is dit tog 'n vraag waarom Paulus hier weer eens 'n voorbeeld sou noem, met as kommer die *συνείδησις* en gepaardgaande geestelike welsyn van die “swak” gelowige, terwyl hy in 8:7-13 en die daaropvolgende voorbeelde in hoofstuk 9 en verder, ter staving van sy argument in 8:7-13, werklik baie moeite gedoen het om hierdie kwessie aldaar deeglik aan te spreek en deur te trap? Dit sou tog veel meer sin maak om te aanvaar dat Paulus hier eerder voortbou op die redenasie, wat hy oortuigend in 8:7-13 aangevoer het, deur nou daarop te wys dat die gelowige nie alleen die *συνείδησις* van medegelowiges in ag moet neem nie, maar ook die *συνείδησις* van die heiden, sodat nie alleen verhoed moet word dat daartoe aanleiding gegee word dat medegelowiges in die versoeking val om weer afvallig te raak nie, maar dat ook heidene se kanse hoegenaamd nie belemmer word om die weg van redding en saligmaking te vind nie!¹²⁰³ Hierdie redenasie klop uiteraard ook met Paulus se waarskuwing net ietwat verder in 10:32 om nóg aan die Jode of Grieke (*Ἰουδαίοις καὶ Ἑλλῆσιν*), dus ongelowiges, nóg aan die gemeente van God (*τῆ ἐκκλησία τοῦ θεοῦ*), dus gelowiges, 'n oorsaak tot struikeling te wees nie: *ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ Ἑλλῆσιν καὶ τῆ ἐκκλησία τοῦ θεοῦ*.

► ***Raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk in 10:28-29a (vgl. ook die “sleutel” vir 10:23-11:1 soos bespreek op bl. 465-467 en bl. 472-473):***

¹²⁰² Vgl. verder nog Willis (1985b:242-243); Watson (1989:306); Newton (1998:376-377); Cheung (1999:160); Schrage (1995:469-470); Merklein (2000:278); Hurd ([1965] 1983:125); Conzelmann (1975:177-178); Gooch (1993:89).

¹²⁰³ Vgl. ook hier veral 10:33, *καθὼς καγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ σύμφερον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν*.

Ook in hierdie faset van Paulus se raad aan die Korinte gelowiges is die raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek opvallend sigbaar en dan wel in dié *κοινωνία*-beginsels wat dit duidelik uitspel dat daar vanuit die *κοινωνία*-ruimte deurgaans 'n openheid teenoor ongelowiges gehandhaaf moet word. Hoewel die bedoeling hiervan nooit is om in nie-Christus gerigte dade van ongelowiges te deel nie,¹²⁰⁴ is die doelwit wél om ongelowiges in te trek binne dieselfde *κοινωνία*-verhoudingsruimte as waarbinne die gelowige deelgenoot staan en dan uiteraard wel via Christus as die enigste “Ingang” van hierdie ruimte.¹²⁰⁵ Hiermee saam is dan ook die implikasie dat gelowiges se optrede van so 'n aard moet wees dat dit weer die aard van die *κοινωνία*-ruimte teenoor andere daarbuite sal definieer – daar moet dus by ongelowiges geen onsekerheid posvat oor óf die karakter van die *κοινωνία*-verhoudingsruimte óf hoe die leefstyl van deelgenote binne die ter sake ruimte daarna moet uitsien nie.¹²⁰⁶ Twee belangrike *κοινωνία*-beginsels geld dus: enersyds moet die *κοινωνία*-ruimte beslis oop wees sodat ongelowiges deur Jesus ingetrek kan word, maar andersyds moet ongelowiges ook presies weet wat die karakter van sowel hierdie ruimte as diegene wat hulle daarbinne bevind is, sodat daar by hulle nie enige onsekerheid bestaan van wat dit van hulle sal eis, sou hulle hierdie besondere verhoudingsruimte betree nie! Vervolgens is dit dus duidelik waarom Paulus daarvoor skerm dat ook die *συνείδησις* van 'n ongelowige in ag geneem moet word wanneer laasgenoemde vir óf die “sterk” óf die “swak” gelowige sou sê dat sekere kos wel van sy afgode af kom. Verder, vanuit die *κοινωνία*-beginsels is dit verstaanbaar waarom Paulus dan nou van hierdie gelowiges verwag om in sulke gevalle eerder nie die ter sprake

¹²⁰⁴ Vgl. KTR 45 op bl. 9 van die inlasblad.

¹²⁰⁵ Vgl. KTR 46 op bl. 9 van die inlasblad, asook KTR 08 op bl. 2 van die inlasblad.

¹²⁰⁶ Vgl. veral KTR 26 op bl. 5 van die inlasblad.

kos te eet nie, asook waarom dit vir die ongelowiges tot verwarring sal aanleiding gee.

Weer eens, die raakvlakke tussen Paulus se raad op teksvlak en die *κοινωνία*-dinamiek bly opvallend! Vervolgens bou Paulus dan ook in die gedeelte wat nou bespreek gaan word, 10:29b-32, gewoon voort op hierdie selfde *κοινωνία*-beginsels en gaan die betrokke raakvlakke (gegewe dat dit nie verskil van dit wat pas uitgesonder is nie) nie weer 'n keer herhaal word nie.

- *Voorgestelde oplossing soos in 10:29b-11:1, ²⁹...ἵνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; ³⁰εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; ³¹Εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. ³²ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ Ἑλλησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, ³³καθὼς καγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν. ^{11:1}μιμηταί μου γίνεσθε καθὼς καγὼ Χριστοῦ:*

Met sy teruggrype na 8:7-13 is Paulus voorts as't ware besig om sy voorgestelde oplossing op die hantering van die ter sake probleem binne die Korinte gemeente af te rond, soos dit binne hierdie makro-eenheid van 8:1-11:1 aangespreek word. Daarom is dit dan ook geen verrassing dat Paulus vervolgens in 10:29b-30 met twee retoriese vrae die lesers daartoe lei om vir 'n laaste keer te herbesin oor die sake wat tot nou toe ter tafel gelê is nie en hiermee saam die weg te berei vir die konklusie wat volg in 10:31-11:1.¹²⁰⁷ Met die eerste retoriese vraag, *ἵνατί γὰρ ἡ*

¹²⁰⁷ Vgl. hier veral Watson (1989:302-318) se werk oor die funksionering van retoriek in 10:23-11:1. Vgl. ook verder Thiselton (2000:788-792) vir 'n goeie opsomming vir talle ander interpretasies wat al in die verlede aan 10:29b-30 geheg is, wat nie nodig is om vir die doel van hierdie ondersoek nou in detail behandel te word nie.

ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; (v29b), stel Paulus dus gewoon weer die feitlik logiese waaroor die gelowiges sou kon wonder na die scenario wat hy in 10:27-29a geskets het,¹²⁰⁸ naamlik: indien dit dan so gebeur dat gelowiges saam met ongelowiges aan tafel is (*εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύεσθαι*) en die heiden merk op dat die vleis afgodsoffervleis is (*ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ· τοῦτο ἱερόθυτον ἐστίν*), waarom moet die gelowige sy “vryheid” om enigiets te eet, aangesien dit in elk geval aan God behoort (*τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς*, v26), opgee of inperk. Dit is tog per slot van sake 'n “ongelowige” se gewete wat nou ter sake is (*συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου*, v29a) en nie dié van 'n mede-“swak”-gelowige soos in 8:7-13 nie!¹²⁰⁹ Om die dilemma nog prominenter te stel, gebruik Paulus die retoriese vraag in 10:30, *εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;* Hiermee “toets” hy eintlik soveel te meer of die gelowiges al die voorafgaande vraag (*ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως;*, v29b) deeglik kan beantwoord, deur as't ware in hulle mond 'n argument te lê wat hulle sou kon gebruik om steeds sterker aanspraak te maak op hul reg tot vryheid om, ongeag die ongelowige se gewete, te eet wat hulle vrylik verkies om te eet! Hiervolgens voorsien Paulus dus dat sommige gelowiges sou kon redeneer dat hulle in hulle harte die kos met danksegging teenoor God geniet (*εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω*, v30a)¹²¹⁰ en dat niemand verder dus eintlik enigiets daaroor te sê behoort te hê nie (*τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ*

¹²⁰⁸ Vgl. veral Fotopoulos (2003:246).

¹²⁰⁹ Vgl. ook Thiselton (2000:792-793).

¹²¹⁰ Thiselton (2000:792) toon oortuigend aan dat Paulus beslis hier verwys na dank aan God by maaltye, maar dat die gelowige in 'n scenario soos hier ter sprake is, naamlik in 'n heidense familie-opset, nie noodwendig hardop sy dank teenoor God sal uitspreek nie, maar sy dank eerder “in sy hart” teenoor God sal betuig.

εὐχαριστῶ, v30b). Sonder twyfel wil Paulus dus met hierdie laaste twee retoriese vrae die gelowiges vir oulaas¹²¹¹ laat herbesin of dit werklik nodig is om andere (“swak” gelowiges of selfs heidene) se “gewete” in ag te neem wanneer hulle met die eet van kos/vleis wat aan afgode toegewy en/of geoffer is te make het.¹²¹²

Nou, indien sy lesers steeds onseker is oor hoe hulle op die voorafgaande retoriese vrae in 10:29b-30 moet reageer, stel Paulus vir 'n laaste keer weer die vertrekpunt wat hulle behoort te volg onomwonde in 10:31-32, *Εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ Ἕλλησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ*. Met ander woorde, die strekking is nou reeds bykans voor-die-hand-liggend: in die eerste plek – nie jou eie vryheid/regte is in die fokus nie, maar wel altyd God se eer (*πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε*);¹²¹³ in die tweede plek – niks wat jy doen mag tot gevolg hê dat nóg 'n mede-gelowige (*τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ*) nóg 'n

¹²¹¹ Hy het tog ook die hele kwessie reeds vroeër in 8:7-13 aangeraak – *vgl.* die bespreking soos op bl. 358-382.

¹²¹² *Vgl.* ook Fotopoulos (2003:246-247).

¹²¹³ Thiselton (2000:793) wys veral daarop dat Paulus dikwels, soos ook hier, *δόξα* in sy Hebreeuse bedoeling van *גודל* gebruik met die gepaardgaande betekenis van “indrukwekkend” of “gewigtig”. Dit strook ook met 10:31 se vertaling soos weergegee deur Die Boodskap: ‘Laat ek dit so stel: alles wat julle doen, of julle nou iets eet of drink, moet julle doen sodat mense kan raaksien hoe belangrik God is.’ *Vgl.* ook verder die voorkoms van *δόξα* in 1 Kor 15:40-41, *καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ ἑτέρα μὲν ἢ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἢ τῶν ἐπιγείων. ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ*.

ongelowige (*Ἰουδαίοις...καὶ Ἑλλησιν*) struikel¹²¹⁴ in óf sy nuutgevonde geloofsweg (soos met 'n sogenaamde “swak” mede-gelowige¹²¹⁵) óf sy potensieële onderweg wees na redding as ongelowige!¹²¹⁶

Voorts rond Paulus sy totale argument in 8:1-11:1 af met 10:33-11:1.¹²¹⁷ In die eerste plek verwys hy met die gebruik van die emfatiese *ἐγώ* na homself, wanneer hy in 10:33 voorstel dat die gelowiges sy voorbeeld moet volg:¹²¹⁸ *καθὼς καγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ σύμφορον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν*. Met die regte begrip van *ἀρέσκω*¹²¹⁹ is dit duidelik dat Paulus beslis nie afsluit deur te probeer sê dat die Goddelike waarheid sekondêr tot die belange van mense en dit wat hulle tevrede stel, onderhewig gemaak moet word

¹²¹⁴ Vgl. ook die bespreking hierbo op bl. 373-377 m.b.t. die “struikeling” van mede-gelowiges wat ten alle koste vermy moet word – vgl. veral 8:13, *διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω*.

¹²¹⁵ Vgl. die detailbespreking op bl. 358-382.

¹²¹⁶ Vgl. ook 10:33b, *ἵνα σωθῶσιν*.

¹²¹⁷ Vgl. veral Watson (1989:318); Fee (1987:487); Gardner (1994:179); Newton (1998:380); Cheung (1999:161); Eriksson (1998:153); Fotopoulos (2003:247).

¹²¹⁸ Vgl. Thiselton (2000:795).

¹²¹⁹ Dit is inderdaad belangrik om *ἀρέσκω* reg te interpreteer aangesien Danker (2000:105) in sy Greek-English Lexicon of the New Testament, wel aangetoon het dat *ἀρέσκω* tog die strekking kan hê van 'n bloot oppervlakkige ‘pleasing’ van mense. Uiteraard is dit nie Paulus se bedoeling hier nie en het hy eerder in gedagte die diepere betekenis van “om te strew om andere se menings/belange in ag te neem”, wat duidelik nie noodwendig neerkom op 'n oppervlakkige “akkommodasie” van mekaar se opinies nie.

nie.¹²²⁰ Veel eerder wil hy saamvat deur ten sterkste te beklemtoon dat hy nog altyd daarna gestrewe het om almal se belange¹²²¹ in ag te neem. Sodoende het hy met ander woorde nooit sy eie persoonlike belange vooropgestel nie (*καθὼς καγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω*, v33a), maar die voordeel van die ander probeer soek en dan meer spesifiek: hul voordeel met betrekking tot hul redding (*ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν*, v33b)!

Paulus ruim alle onsekerheid van sy bedoeling met 10:33 uit die weg, wanneer hy 8:1-11:1 dan as volg afsluit: *μιμηταί μου γίνεσθε καθὼς καγὼ Χριστοῦ*. Hier stel hy dit bo alle twyfel dat sy voorbeeld wat hy graag wil hê die gelowiges moet navolg (*μιμηταί μου*, 11:1a) uit en uit geskoei is op dié van Christus (*γίνεσθε καθὼς καγὼ Χριστοῦ*, 11:1b).¹²²² De Boer (1962:154-169) is dus inderdaad korrek wanneer hy Paulus se bedoeling opsom as dat hy self-verloëning, self-oorgawe en self-opoffering vir die saak van Christus bo enigiets anders in gedagte het – andere moet in soverre tegemoetgekome word as dat dit hulle tot redding sal lei en as hy sy self-waarde en vrye aanspraak op sekere regte (soos die eet van vleis) vir hierdie doel ter syde moet stel, dan doen hy dit met graagte!¹²²³ Ook Conzelmann (1975:179-180) en Crafton (1991:62-63) bevestig dat Paulus baie beslis nie met sy oproep tot die gelowiges om sy voorbeeld na te volg besig is om die een of ander mags-aanspraak te maak nie, maar veel eerder die lig wil laat val op Jesus se voorbeeld, waarvolgens Hy Homself self-waarde ontsê het (selfs tot die absolute punt van nederigheid deur die gestalte van 'n slaaf aan te neem en

¹²²⁰ Vgl. o.a. Witherington (1995:39-48); Pogoloff (1992:97-172); Thiselton (2000:795).

¹²²¹ Vgl. hier veral die kombinasie van *πάντα* met die datief van voordeel, *πᾶσιν*.

¹²²² Vgl. ook Fotopoulos (2003:249).

¹²²³ Vgl. ook Thiselton (2000:796).

verder uiteraard dan ook die dood¹²²⁴), ten einde die ware lewe aan andere te gee – dus: die absolute Voorbeeld van kwytskelding van sekere “regte” tot voordeel van andere en verheerliking van God is dit wat Paulus navolg en vervolgens ook weer die voorbeeld wat die Korinte gelowiges moet nastreef!¹²²⁵

► ***Raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 10:29b-11:1 (vgl. ook die “sleutel” vir 10:23-11:1 soos bespreek op bl. 465-467 en bl. 472-473):***

Tot reg aan die einde van hierdie makro-eenheid (8:1-11:1) blyk die raakvlakke met die κοινωνία-dinamiek in die aanbieding van Paulus se oplossing tot die ter sake probleem waarmee die Korinte gelowiges worstel onmiskenbaar te wees. Wanneer Paulus hierdie gedeelte afsluit deur na sy eie voorbeeld, soos geskoei op die absolute voorbeeld van Christus, te verwys om aan die gelowiges te illustreer hoe jou eie belange nie vooropgestel moet word nie, maar die voordeel van ander eerder gesoek moet word tot voordeel van hul redding, is dit veral daardie κοινωνία-beginsels wat spesifiek te make het met die rol van leiers binne die κοινωνία-verhoudingsruimte wat ter sprake kom. Volgens hierdie betrokke κοινωνία-beginsels is daar van leiers verlang om

¹²²⁴ Vgl. hier bv. ook een van Paulus se ander *imitatio Pauli* Skrifgedeeltes in sy brief aan die Filippense: *μη τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκοποῦντες ἀλλὰ [καὶ] τὰ ἐτέρων ἕκαστοι. Τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἄρπαγμὸν ἠγάγατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος· καὶ σχήματι ἐυρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ (2:4-8). Vgl. hieroor veral Hurtado (1984:113-126); Hooker (1990:90-93); Fowl (1990:92-101); Wolff (1989a:145-160), maar dan ook Martin (1983:1-88, 287-297).*

¹²²⁵ Vgl. veral Belleville (1996:120-142), asook Thiselton (2000:797).

enersyds self volledig met deelgenote te identifiseer,¹²²⁶ maar andersyds het hulle ook die verantwoordelikheid gehad om die *κοινωνία*-dinamiek binne die *κοινωνία*-ruimte Christus-gerig te hou.¹²²⁷ Leiers moet dus volgens die *κοινωνία*-beginsels nie alleen self die voorbeeld stel nie, maar ook sorg dat die deelgenootskap volgens die regte, absolute Voorbeeld funksioneer!

In die laaste plek, dat hierdie voorbeelde (van sowel die leier as Jesus) sprekend is van self-verloëning, self-oorgawe en self-opoffering, wat ten doel het die verheerliking van God, eerder as dat dit voorbeelde is van selfsugtige wedywering na eie belang, toon beslis ook raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek. Reeds met sy inkarnasie stel Jesus die onverbeterlike voorbeeld van presies hoe intens eie belang verloën moet word ten gunste van volledige deelgenootskap met mede-deelgenote.¹²²⁸ Hierdie voorbeeld van absolute self-oorgawe en -opoffering sit Jesus uiteraard voort wanneer Hy in die aangrypende gehoorsame hantering van sy lyding weer wys net hoe intens deelgenote in mekaar se lyding behoort te deel!¹²²⁹ Hoewel hierdie voorbeeld van Christus uiteraard uniek en foutloos was, is dit wel die voorbeeld wat Paulus poog om na te streef en andere ook aanspoor om te volg – voorbeelde wat duidelik die *κοινωνία*-beginsels komplimenteer!

❖ *Slotsom:*

¹²²⁶ *Vgl.* KTR 40 op bl. 8 van die inlasblad.

¹²²⁷ *Vgl.* KTR 43 op bl. 9 van die inlasblad.

¹²²⁸ *Vgl.* KTR 13 op bl. 3 van die inlasblad.

¹²²⁹ *Vgl.* KTR 14 op bl. 3 van die inlasblad.

Tot aan die einde van hierdie makro-eenheid (8:1-11:1) het daar dus telkens raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk deurgeskemer. Sonder twyfel kan dus gesê word dat Paulus baie beslis elemente vanuit die *κοινωνία*-dinamiek benut het in sy hantering van die ter sake problematiek binne die Korinte gemeente!

D.3 Kern-probleemkwessies ter sprake in 1 Kor 5-6

Die eerste probleemkwessie wat duidelik in fokus kom binne 1 Kor 5-6, word onteenseglik in 5:1 aangeraak: *Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἣτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκα τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν*. Hier gaan dit naamlik oor 'n ergere graad van seksuele immoraliteit (vgl. veral Thiselton 2000:382).¹²³⁰ Die term wat veral aandag geniet in die bepaling van die presiese aard van die probleem wat aangespreek word, is sekerlik *πορνεία*.

Thiselton (2000:385) beskou *πορνεία* as 'n generiese term wat verskillende sub-kategorieë soos *μοιχεία*, buite-egtelike seksuele gemeenskap, insluit en dus daarop neerkom dat *πορνεία* eintlik elke vorm van ongemagtigde seksuele gemeenskap insluit.¹²³¹ Die ter sprake verhouding (*ὥστε γυναῖκα τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν*) is derhalwe 'n uitstaande perverse sub-kategorie van *πορνεία* -

¹²³⁰ Vgl. ook De Vos (1998:104).

¹²³¹ Vgl. ook Danker (2000:693) se Greek-English Lexicon of the New Testament. Vgl. veral verder Malina (1972:10-17) se deeglike bespreking van die *πορνεία*-term en die wye verskeidenheid van ongemagtigde seksuele gemeenskap wat deur die term gedek word. Vgl. verder Von Dehsen (1987:39-41).

met ander woorde, dis van so 'n ergere aard (*τοιαύτη*) dat hierdie tipe gedrag nie eens (*οὐδέ*) onder heidene *geduld*¹²³² word nie.¹²³³

Die ergere aard van *πορνεία*, asook die veroordeling daarvan, word bevestig deur die Joodse Bybel-tradisies, soos bv. duidelik gevind in Lv 20:11, *שְׁנֵיהֶם דְּמִוְתָם בָּם*¹²³⁴, en Dt 27:20, *וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן*,¹²³⁵ *אָרוּר שֹׁכֵב עִם־אִשְׁתּוֹ אָבִיו כִּי גִלָּה כְּנַף אָבִיו*.¹²³⁶ In eersgenoemde teks verdien hierdie tipe seksuele wangedrag die doodstraf en in laasgenoemde teksgedeelte staan dit onder die sogenaamde “twaalf vervloekinge” van dié gedeelte van Deuterononium (Thiselton 2000:386).¹²³⁶ Hierdie radikale hantering van die ter sake

¹²³² Thiselton (2000:385) wys daarop dat daar in die beste manuskripte geen werkwoord in die Griekse teks van 5:1 verskyn nie en dat South (1992:29) reeds oortuigend aangetoon het dat “...onder die heidene *gevind* of *voorgekom*” nie die beste werkwoord is wat, in gebrek aan een, “verskaf” kan word nie. Die oorwegende rede hiervoor word gevind in die feit dat hierdie tipe seksuele wangedrag nie alleen voorgekom het nie, maar ook geadresseer en verdoem is – dus: dié soort afskuwelike gedrag is geensins *geduld* in die (heidense) Romeinse samelewing of Romeinse wet nie (:29)! Thiselton (2000:385) verwys ook as motivering na Gaius se *Institutes* 1.63, ‘It is illegal to marry a father’s or mother’s sister; neither can I marry her who has been...formerly...my mother-in-law or stepmother.’ *Vgl.* ook Cic *Clu* 5.27, ‘mother-in-law marries son-in-law...Oh, to think of the woman’s sin, unbelievable, unheard of...To think that she did not quail!’.

¹²³³ *Vgl.* Zaas (1988:625).

¹²³⁴ *Vgl.* ook Lv 18:7, *עֲרֹוֹת אָבִיךָ וְעֲרֹוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה אִמְךָ הוּא לֹא תִגְלֶה עֲרֹוֹתָהּ*, en 20:11, *שְׁנֵיהֶם דְּמִוְתָם בָּם*, *וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־אִשְׁתּוֹ אָבִיו עֲרֹוֹת אָבִיו גִּלָּה מוֹת־יוֹמָתוֹ*.

¹²³⁵ *Vgl.* veral ook Tuckett (2000:411-416) se bespreking van Paulus se indirekte verwysings na Ou-Testamentiese skrifgedeeltes veral in hierdie gedeelte van 1 Korintiërs.

¹²³⁶ *Vgl.* ook Neusner (1973:57-59).

ongemagtigde seksuele gemeenskap vind ook steun in die buite-Bybelse bronne van die Joodse tradisie – Wolff (1996:100-101) verwys bv. na 'n teks in die Mishnah (*Sanhedrin* 7.4), waarin, net soos ook in Levitikus, bepaal word dat die doodstraf toegedien moet word: ‘These are they that are to be stoned: he that has connexion with his mother, his father’s wife, his daughter-in-law, a male, or a beast...’.

Thiselton (2000:386), in ooreenstemming met Chrysostomos (*I CorHom* 15.2), bevestig verder dat nie alleen *πορνεία* die intense aard van die seksuele oortreding beklemtoon nie, maar dat ook die gebruik van *γυναῖκα τοῦ πατρός*, “die vrou van sy pa”, eerder as *μητρύα*, “stiefma”,¹²³⁷ die gruwelike aard van die twee mense se optrede onderstreep.¹²³⁸

Vervolgens is dit naas die gebruik van die woord, *πορνεία*, die gebruik van die teenwoordige tyd van die infinitief, *ἔχειν*, wat opval, in 'n poging tot 'n nadere definiëring van die probleemkwessie soos aangespreek in 5:1. Hiervolgens het ons spesifiek met 'n kontinuerende verhouding te make,¹²³⁹ eerder as met 'n eenmalige daad, in welke geval eerder die aoristus vorm van *ἔχω* verkieslik sou wees.¹²⁴⁰

¹²³⁷ Vgl. verder Bradley (1991b:84-85); Rawson (1989:171); Watson (1995).

¹²³⁸ Vgl. verder Zaas (1988:625), asook Rosner (1998:338-341) en Malina (1972:10-17).

¹²³⁹ Vgl. ook hier as vergelykende teks bv. Mt 14:4, *ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης αὐτῷ· οὐκ ἔξεστιν σοι ἔχειν αὐτήν*, waar *ἔχειν* weer eens gebruik word om aan 'n (potensiële) kontinuerende verhouding uitdrukking te gee.

¹²⁴⁰ Vgl. veral De Vos (1998:105).

Oor watter vorm hierdie langtermyn verhouding egter aangeneem het, bestaan weer eens uiteenlopende menings. Chow (1992:130-141) is byvoorbeeld 'n voorstaander van 'n “huwelik” as moontlike vorm vir sodanige langtermyn-verhouding, hoewel die posisie van die vader nie met sekerheid bepaal kan word nie – terwyl Lietzmann & Kümmel (1949:23) 'n huwelik met die geskeide vrou van 'n vader wat steeds in die lewe is verkies,¹²⁴¹ redeneer Weiss ([1910] 1977:125) weer hierteenoor dat die ter sprake huwelik eerder ná die dood van die vader aangegaan is.¹²⁴² Nie een van genoemde moontlikhede kan egter oortuigend bo die ander bewys word nie, sodat dit eintlik onmoontlik is om ten gunste van óf die een, óf die ander moontlikheid 'n keuse uit te oefen. Conzelmann (1975:96) en Fiorenza (1988:174) kies hierteenoor weer eerder vir 'n “saamwoon-situasie”, met (ook nie so volledig onbetwisbare argumente nie) die sterk teenkanting van die Romeinse wet teen sodanige verbintenisse as primêre motivering.¹²⁴³

Op grond van die twyfelagtige bewysvoering vir alle moontlikhede rakende die vorm van die verhouding, wil dit blyk dat dit tog die gewenste slotsom sou wees om saam met Chow (1992:130-141) te gaan wat meen dat, ongeag die vorm wat die verhouding aangeneem het, dit wel 'n verhouding was wat oor 'n redelike tydperk verloop het.¹²⁴⁴ En, dan sou daar sekerlik ook met Thiselton (2000:386) en Barrett (1971:122) in akkoord gegaan kon word, deur te erken dat daar tog

¹²⁴¹ *Vgl.* ook Schmithals (1971:237).

¹²⁴² *Vgl.* ook Barrett (1971:122); Fee (1987:200); Von Dehsen (1987:43).

¹²⁴³ *Vgl.* ook bl. 487 hierbo.

¹²⁴⁴ *Vgl.* ook Barrett (1971:121-122); Conzelmann (1975:96); Meeks (1983:129); Countryman (1988:197); Harris (1991:1-21).

toegegee moet word, dat hoewel dit nie bo alle twyfel bewys kan word nie, die gewig van die argumente tog meer na die kant van 'n “huwelik” leun.¹²⁴⁵

Die eerste probleemkwessie wat Paulus dus in 1 Kor 5-6 aangespreek het en in 5:1 spesifiek aanraak, sou dan as volg opgesom kon word: die gelowiges duld onsedelikheid van 'n ergere aard en van so 'n gruwelike graad dat soortgelyke seksuele immoraliteit nie eens onder die heidene geduld word nie, soos byvoorbeeld dat iemand met die vrou van sy vader oor 'n redelike lang tydperk saamleef (en selfs moontlik so ver gegaan het as om met hierdie vrou te trou!).

Die tweede probleemkwessie (of in hierdie geval dalk eerder “groepering van probleemkwessies), soos geïdentifiseer deur Paulus in hoofstuk 5 van 1 Korintiërs, vind ons in v2a waar gesê word: *καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ*. En dan gaan dit hier uiteraard meer spesifiek oor wat presies bedoel word met die gebruik van *πεφυσιωμένοι*. In die eerste plek val dit op dat ons hier met 'n kontinuerende aksie te make het, soos aangetoon deur die perfektum tyd van die passiewe participium van *φυσιόω*.¹²⁴⁶ Dus, behalwe vir die blote feit van die probleem van *φυσιόω*, hou die gemeente ook vol met hierdie verkeerde optrede, wat eintlik die probleemkwessie 'n spesifiek, meer intense aard, gee!

Clarke (1993:73-88) het veral baie moeite gedoen met die presiese betekenis van *πεφυσιωμένοι* soos gebruik in hierdie konteks. Clarke het naamlik bepaal dat die agtergrond tot *πεφυσιωμένοι*, “selftevredenheid”, in 6:12, *Πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ’ οὐ πάντα συμφέρει πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ’ οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος*, en meer spesifiek in die spreuk, *πάντα μοι*

¹²⁴⁵ Vgl. ook verder De Vos (1998:106-114); Hurd ([1965] 1983:278).

¹²⁴⁶ Vgl. Von Dehsen (1987:43).

ἔξεστιν of “alles is my geoorloof”, lê. Hiervolgens is ten minste 'n deel¹²⁴⁷ van die ter sprake probleem gewortel in die gelowiges se wanpersepsie dat hulle nou op 'n ander (geloofs)vlak¹²⁴⁸ as die gewone (ongelowige) mens is en derhalwe sekere wette maar kan ignoreer gegewe die superieuriteit van die nuwe status wat hulle in hulle geloof verkry het (Thiselton 2000:388).¹²⁴⁹ Laasgenoemde verwysing na die gelowiges se sogenaamde “superieure status” word uiteraard ondersteun deur 5:6a, *Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν*, waar Paulus sy afgryse¹²⁵⁰ uitspreek oor die gelowiges se *καύχημα*, “roem”, “self-aanprysing”¹²⁵¹ of “self-

¹²⁴⁷ Vgl. veral Clarke (1993:74), wat wil beklemtoon dat dit nie die volle omvang van die probleem konstitueer nie, maar wel 'n bydraende faktor hierin geïdentifiseer kan word.

¹²⁴⁸ Nock (1938b:174) noem hierdie verhewe vlak 'n ‘...new plane of life’, wat gelowiges hulleself toegereken het.

¹²⁴⁹ Vgl. ook Nock (1938a:118-121), Thiselton (1973:211) en Blomberg (1994:104-105): ‘They were actually smug over their newfound “enlightened” tolerance as Christians.’ Hoewel Yarbrough (1985:96-97) hiervan verskil, bied hy na my mening nie voldoende gronde om die moontlikheid heeltemal uit te sluit nie, aangesien dit tog wil voorkom asof dit ten minste tot watter mate ook al *bygedra* het tot die gelowiges se probleem.

¹²⁵⁰ Thiselton (2000:400) wys daarop dat Paulus die gebruik van *οὐ καλὸν* waarskynlik baie sterker bedoel het as dat die gelowiges se optrede net “nie mooi” was nie, soos dit in byvoorbeeld sowel die Ou as Nuwe Afrikaanse Vertalings vertaal word. Ook Hurd ([1965] 1983:77) ondersteun die mening dat Paulus eerder besig was om met diepe skok te reageer. Daarom die keuse van “afgryse” as vertaling van *καλός*. Vgl. ook Die Boodskap se vertaling: ‘Ek haat dit as julle so grootpraat oor julle Christenskap.’

¹²⁵¹ Witherington (1995:8) maak 'n sterk saak daarvoor uit dat die sosio-historiese beginsel van eerskaamte onder die mense van Korinte eintlik van hulle gevra het om deurgaans publieke erkenning te werf, aangesien persoonlike self-waarde gebaseer was op die mening van die breë gemeenskap en nie soseer op individuele prestasie nie: ‘The Corinthian people lived within an honor-shame orientation, where public recognition was often more important than facts, and where the worst thing that could happen was for one’s reputation to be publicly tarnished. In such a

tevredenheid”, terwyl die gelowige eintlik net een grond vir roem behoort te hê en dit is in die kruis van Christus (Gl 6:4¹²⁵²)! Dit is dus vir Paulus nodig dat gelowiges eerder hulle *καύχημα*, roem, self-waarde/self-tevredenheid, aan Christus moet koppel en in Hom moet vind!¹²⁵³

Bruce (1971:54) is vervolgens dus korrek wanneer hy daarop wys dat Paulus inderdaad 'n duidelike koppeling tussen die probleemkwessies veronderstel, naamlik die gevaar van geestelike hoogmoed (oormatige selftevredenheid¹²⁵⁴) en verbandhoudende toleransie van die geloofsgemeenskap,¹²⁵⁵ asook die immorele seksuele optrede van die ter sake man en stiefma. Hierdie verweefdheid van die probleem sou ook saam met Weiss ([1910] 1977:133) anders gestel kon word: selfs hierdie uiters prominente seksuele gruweldaad het nie die

culture a personal sense of worth is based on recognition by others of one's accomplishments, hence the self-promoting...' (:8). Hiervolgens is dit duidelik dat *καύχημα*, roem/self-aanprysing binne hierdie antieke sosio-historiese konteks ook met self-waarde te doen gehad het en dat mense daarsonder maklik “skaamte” sou ervaar en die belewenis kon hê dat hulle van “iemand” na 'n “niks” of “niemand” verval het (Thiselton 2000:187). *Vgl.* ook verder Meeks (1986b:36-38); Moxnes (1988:207-218); Martin (1995:58-61); Clarke (1993:95-99); Marshall (1987:180-184).

¹²⁵² Gl 6:14, *Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κατὰ κόσμῳ.*

¹²⁵³ *Vgl.* veral ook 1 Kor 1:29, *ὅπως μὴ καυχῆσθαι πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, 1:31, ἵνα καθὼς γέγραπται· ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω* en 3:21a, *ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις.*

¹²⁵⁴ Andere soos Robertson en Plummer (1914:97) noem dit weer die gelowiges se ‘morbid self-importance’.

¹²⁵⁵ *Vgl.* veral Thiselton (2000:389) wat met verwysing na Origen en Poole saamstem dat 'n duidelike verband tussen die gelowiges se trots en hulle toleransie erken moet word.

geloofsgemeenskap¹²⁵⁶ se oormatige, geestelik-selftevrede toestand versteur nie – steeds is die wangedrag met oormatige toleransie verdra!¹²⁵⁷

Hieruit volg dus dat dit duidelik is dat die meeste skrywers daarmee akkoord gaan dat Paulus twee pertinente probleemareas uitsonder, waarvan die tweede probleemarea weer twee onderafdelings het, so verweef met mekaar, dat dit as't ware as een hanteer kan word, naamlik:¹²⁵⁸

- Die seksueel-immorele daad van die ter sprake individue.
- Die korporatiewe sonde van die geloofsgemeenskap,¹²⁵⁹ gesetel in die verdraagsame tolleransie van die situasie, met skynbaar geen blyk van enige kommer (waarskynlik as gevolg van oormatige, geestelike selftevredeheid).

Steeds verbandhoudend met die voorafgaande groepering van probleemkwessies, lig Paulus die volgende probleemarea uit in 1 Kor 5:6b, *οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη*

¹²⁵⁶ Collins (1999:210) spreek die moontlikheid uit dat die meervoudsvorm, *ὑμεῖς*, daarop kan dui dat selfs van die leiers van die geloofsgemeenskap by hierdie tolerante, selfverheffende houding ingesluit is.

¹²⁵⁷ *Vgl.* verder Godet (1886:242); Robertson en Plummer (1914:97); Clarke (1993:77); Conzelmann (1975:96-97); Klauck (1984:42); Lang (1994:70-71).

¹²⁵⁸ *Vgl.* veral Thiselton (2000:390) se opsomming van die probleemkwessies. Kyk gerus ook na Vander Broek (1994:5-13).

¹²⁵⁹ Dit is veral Campbell (1993:331-342), Rosner (1992:470-473) en South (1992:33-71; 1993:539-561) wat sterk argumente hier uitmaak vir die saak van 'corporate responsibility', met ander woorde dat dit wat die individuele gelowige doen, nie maar net 'n persoonlike saak is nie, maar dat dit baie beslis ook met die verantwoordelikheid van die hele gemeenskap te make het.

ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. Hiervolgens waarsku Paulus teen die volgende gevaar, naamlik dat as die gelowiges nie sondige gedrag uit die gemeente weer nie, maar dit gewoon net deurlopend verdra sal dit uiteindelik die hele gemeente negatief beïnvloed – op dieselfde wyse as wat 'n klein stukkie suurdeeg (*μικρὰ ζύμη*) 'n hele bak deeg deursuur (*ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ*) en dit laat rys.

Paulus gebruik hierdie beeld teen die agtergrond van 'n staande antieke praktyk, waar daar vanuit 'n baksel deeg altyd 'n stukkie oorgehou is en van die een week se baksel na 'n volgende oorgedra is. Hierdie stukkie suurdeeg¹²⁶⁰ het teen hierdie tyd al begin gis en sou dus 'n volgende baksel deeg in die hitte kon laat rys. Hoewel hierdie 'n nuttige praktyk was, was dit egter uiteraard nie baie higiënies nie, aangesien allerlei vuiligheid en/of bakterieë van een week na 'n ander oorgedra kon word.¹²⁶¹ In die lig hiervan sou die Jode dan ook een keer per jaar met pasga alle suurdeeg weggooi, die kringloop deurbreek en voor begin deur met vars, ongesuurde deeg 'n nuwe brood te bak!¹²⁶² Sodoende is die invloed van 'n

¹²⁶⁰ Mitton (1957:61) maak 'n oortuigende saak daarvoor uit dat *ζύμη* eerder as “suurdeeg” (‘leaven’) vertaal moet word en nie as “gis” (‘yeast’) nie, aangesien laasgenoemde nie soos die suurdeeg van ouds telkens oorgedra word van baksel tot baksel nie, maar telkens as 'n nuwe bestanddeel tot 'n baksel deeg gebruik word. Word daar dus in Paulus se gebruik van die beeld aan hedendaagse “gis” gedink, verloor die beeld 'n groot deel van sy krag.

¹²⁶¹ *Vgl.* Mitton (1957:61; 1973:339-343).

¹²⁶² *Vgl.* ook Die Boodskap se vertaling van 5:7a: ‘Raak asseblief ontslae van al die verkeerde dinge wat in die gemeente soos suurdeeg werk. Snuffel elke sonde uit en gooi dit uit die gemeente uit soos die mense van ouds alle suurdeeg uit die huise uitgegooi het voor die paasfees. Die brood vir die paasfees moes sonder suurdeeg gebak gewees het.’

klein hoeveelheid materiaal, oorgedra van die verlede, uitgewis en 'n nuwe, skoon begin is gemaak.¹²⁶³

Dit is dus met hierdie agtergrond in gedagte dat Paulus met die beeld van die suurdeeg die gevaar beklemtoon dat vanuit hierdie “klein”¹²⁶⁴ geval van een immorele verhouding (en wel van skokkende aard), iets kan ontspring wat onkeerbaar sou kon versprei en met ondenkbare afmetings, tragiese gevolge vir die identiteit van die breëre geloofsgemeenskap kan inhou¹²⁶⁵ – anders as die niks-vermoedende indruk waaronder die self-tevrede groep gelowiges tans verkeer (vgl. veral Thiselton 2000:401-402).

Die volgende probleem van die Korinte gemeente wat Paulus aanspreek word aangeraak in 1 Kor 5:9-10, *Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις, οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις καὶ ἄρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν.* Hiervolgens verwys Paulus na 'n vorige waarskuwing wat hy tot die gemeente gerig het om nie met die onsedelikes om te gaan nie

¹²⁶³ Vgl. verder Fee (1987:216); Howard (1969:97-108); Schrage (1991:379-385); Lang (1994:73-74); Klauck (1984:43); Thiselton (2000:401).

¹²⁶⁴ Thiselton (2000:402) wys veral daarop dat die emfatiese posisie van *μικρός* in v6b, *οὐκ οἶδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ*, nie onderskat moet word nie.

¹²⁶⁵ Veral Harris (1991:1-21) en Himmelweit (1964:196-197) het nogal baie moeite gedoen om allerlei moontlike scenarios te ontgin van alles wat in so 'n gemeenskap sou kon verkeerd gaan, wanneer sekere morele grense oorskry word. Hiervan sou die volgende uitgesonder kon word: verlies aan groepskohesie; verlies aan 'n lidmaatstruktuur; verswakte vermoë om identiteit te behou teen aanvalle van die breëre gemeenskap buite die geloofsgemeenskap en verdere negatiewe konsekwensies vir groepswaardes.

(*συναναμίγνυσθαι*¹²⁶⁶). Skynbaar het daar toe 'n misverstand ingeglip en het sommiges verkies om hierdie raad te interpreteer as om amper uit die wêreld te onttrek, ten einde al diesulke mense te vermy. Paulus wil baie beslis so 'n probleem van “onttrekking uit die wêreld” en gevaardgaande afsondering in 'n tipe van 'n “ghetto” ten alle koste vermy (vgl. veral Conzelmann 1975:100-101, asook Thiselton 2000:410 en Meeks 1979:6-13)!

Paulus maan daarom nou juis dat hy bedoel het dat (sogenaamde) gelówiges wat hulle met onsedelikheid ophou vermy moet word en beslis nie ongelowiges nie, wat in elk geval nie alleen met onsedelikheid worstel nie, maar ook nog met velerlei ander sondes (...*τοῖς πλεονέκταις καὶ ἄρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις...*) as gevolg van die feit dat hulle nog nie die Here in hulle lewe het nie. Om alle ongelowiges en hul sondes te vermy sou in elk geval op 'n onmoontlike en amper absurde opdrag neerkom en die verregaande gevolg hê dat die gemeente eintlik geen ander keuse het as om feitlik letterlik die wêreld te verlaat nie (...*ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελεθῆναι*)!¹²⁶⁷

Die volgende probleem van die Korinte gemeente wat Paulus adresseer word in 6:1 aangeraak - *Τολμᾶ τις ὑμῶν πράγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνεσθαι ἐπὶ*

¹²⁶⁶ Terwyl Collins (1999:216-217) die betekenis van *συναναμίγνυσθαι* in hierdie konteks intrepreteer as “om te assosieer met”, kies Schrage (1991:389) en Thiselton (2000:409) vir “om oordeelkundig te meng met”. Na my mening druk nie een van die twee vertalingsmoontlikhede Paulus se bedoeling sterk genoeg uit nie en moet eerder 'n keuse gemaak word vir “om nie om te gaan met” of “te vermy”, veral indien byvoorbeeld 5:11c in ag geneem word waar Paulus self 'n voorbeeld, naamlik aan die etenstafel, gebruik en dan sê dat mens met gelowiges wat steeds links en regs sondig nie saam moet eet nie - *τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν!* Verdere steun word uiteraard in Paulus se opmerking aan die einde van die hoofstuk, v13b, gevind as hy die volgende harde raad/opdrag gee: *ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν!*

¹²⁶⁷ Vgl. veral Thiselton (2000:413), asook Schrage (1991:389-390).

τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων. Weer eens is hierdie probleem egter veelsydig en is daar veral twee kante wat aandag verdien (vgl. veral Thiselton 2000:419):¹²⁶⁸

- Aan die een kant het ons te make met die kredietwaardigheid van die plaaslike magistrate. Terwyl die howe van die Romeinse regering tot 'n redelike mate gerespekteer kon word vir relatiewe handhawing van reg en geregtigheid (vgl. bv. ook Rm 13:1-7¹²⁶⁹), het daar op plaaslike regeringsvlak iets totaal anders geseëvier.¹²⁷⁰ Hier kon welgestelde, invloedryke en intelligente gelowiges met redelike gemak die sosiale netwerke, buite die kerk om, tot persoonlike voordeel manipuleer om die bo-toon te voer oor armes of “swakkes” binne die gemeente se geloofsgemeenskap!¹²⁷¹ Om in die hof as oorwinnaar in die stryd uit te tree het inderdaad alles te make gehad met wie jou kontakte was en hoe effektief jy direk en/of indirek jou invloed kon laat geld!¹²⁷²

¹²⁶⁸ Vgl. ook Vischer (1955).

¹²⁶⁹ Vgl. o.a. Rm 13:1, *Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ γὰρ ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὗσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν.*

¹²⁷⁰ Vgl. veral Winter (1991:559-572) se uitgebreide studie hieroor, asook sy latere werk (1994:105-121). Vgl. ook Rosner (1991a:275-278) vir soortgelyke Joodse invloede as agtergrond tot die hofprosedures.

¹²⁷¹ Vgl. verder Gill (1993:323-338) en Winter (1994:111-113).

¹²⁷² Vgl. hier veral Winter (1991:561-564), Crook (1967:79), asook Thiselton (2000:420) se verwysing na Dio Chrysostom *Orations* 37.16-17, waar daar verwys word na vele korrupte prokureurs: ‘innumerable lawyers perverting justice’. Vgl. ook verder Black (1976:2-10, 105-117); Nader (1965:3-32); Frier (1980:185, 196-219; 1985:27-41).

Dit is veral Mitchell (1993:562-563) wat voorts oortuigend aantoon dat dit dikwels staande praktyk was van mense van hoër status om diegene van laer status hof toe te neem, waar laasgenoemde feitlik altyd die spit moes afbyt.¹²⁷³ Dit is dan ook juis op grond hiervan dat die aanklaers vanuit die geloofsgemeenskap ook in die meeste gevalle van die intelligenter en “sterker” gelowiges in die kerk was¹²⁷⁴ – hulle sou in elk geval ook diegene wees wat groter vertrouwe daarin sou hê dat die hof “geregtigheid” in hulle guns laat geskied, synde dat hulle in elk geval ook beter prokureurs¹²⁷⁵ kon bekostig!¹²⁷⁶

- Die ander sy van hierdie probleem sit die geloofsgemeenskap se identiteit op die spel.¹²⁷⁷ In aansluiting by die bogenoemde manipulerende strategieë van welaf of invloedryke gelowiges, neem heidene nou eerstehands waar hoe gelowiges, behep met bv. hulle “regte” en/of “behoefte tot grondbesit ten alle koste”, hulle eie groepslede (mede-gelowiges) te na kom!¹²⁷⁸ En dit terwyl die Here wat hulle dien

¹²⁷³ Vgl. bv. Chow (1992:129) se bevinding: ‘Since inequality was built into the legal system and improper influence could also be exercised...it is less likely that the court would be used by the weak and powerless.’ Vgl. ook verder Garnsey (1970:65-100); Mitchell (1993:562-586); Vischer (1955); Thiselton (2000:419).

¹²⁷⁴ Thiselton (2000:420), in aansluiting by Chow (1992:129), is dan ook van mening dat Paulus waarskynlik in 6:5, *οὕτως οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν οὐδεὶς σοφός, ὃς δυνήσεται διακρίναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ*, ook hierop sinspeel – 'n moontlikheid waarmee akkoord gegaan kan word.

¹²⁷⁵ Vir die prokureurs se sosiale posisie kan gerus gekyk word na Friedländer (1979:162-163) en Alföldy (1985:114).

¹²⁷⁶ Vgl. veral Theissen (1982:97). Vgl. ook verder Stein (1968:86-90).

¹²⁷⁷ Vgl. Mitchell (1986:39-40).

¹²⁷⁸ Let hier veral op 1 Kor 6:6, *ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων*.

eintlik die teenoorgestelde voorbeeld, naamlik een van opofferende diens (tot die dood) aan mekaar gestel het!

Die laaste probleem wat Paulus in hoofstuk 6 adresseer word verwoord in vv12-13, *Πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ’ οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ’ οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τινος. τὰ βρώματα τῆ κοιλία καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν, ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῆ πορνεία ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι.* Hoewel die probleem al deurskemer in die slagspreuk, *Πάντα μοι ἔξεστιν*, van v12,¹²⁷⁹ is dit eintlik v13 wat dit die duidelikste stel, met die spreuk, *τὰ βρώματα τῆ κοιλία καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν*, wat op eersgenoemde voortborduur.¹²⁸⁰ Hier gaan dit naamlik daaroor dat sommiges begin het om 'n onderskeid te maak tussen wat in die mens se fisiese liggaam gebeur (veral m.b.t. kos, seksuele aangeleenthede en eiendomsake) en dit wat op geestelike vlak ervaar word (Thiselton 2000:458-463). 'n Siening wat tipies was van die destydse Platoniese-gedagtes, wat 'n dualisme erken het tussen dit wat op die laere “aardse” vlak gebeur en dit wat op 'n hoëre, “geestelike” vlak plaasvind (:459).

Die probleem het dus vervolgens onder sommige gelowiges ontstaan om geestelike sake as verhewe bo alles te beskou wat met die liggaam verband hou. Hiervolgens sou iemand (selfs 'n gelowige) byvoorbeeld in ontug kon leef en daarmee gemaklik kon wees gewoon omrede dit wat met die liggaam gebeur

¹²⁷⁹ Daar bestaan onder navorsers redelike konsensus dat ons wel hier met 'n Korintiese spreuk te make het wat ook onder die Korinte gelowiges gebruik is om hul regte na willekeur te gebruik en/of misbruik (Barrett 1971:144; Murphy-O'Connor 1978b:391-396; Schrage 1995:17; Collins 1999:243; Thiselton 2000:461).

¹²⁸⁰ Vgl. veral Murphy-O'Connor (1978b:391-396); Barrett (1971:146-147); Conzelmann (1975:110); Schrage (1995:20); Collins (1999:244-245).

(seksuele onregmatige verkeer) en wat met die gees gebeur, na hulle mening, niks met mekaar te doen het nie. Dus verloop die redenasie as volg: ek het die vryheid om enigiets op aardse/fisiese vlak te doen (*Πάντα μοι ἔξεστιν*), aangesien dit slegs op hierdie “laer vlak” 'n uitwerking het (*τὰ βρώματα τῆ κοιλία καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν*) en derhalwe nie my geestelike lewe negatief kan beïnvloed nie!

D.4 Oplossing van die probleemkwessies ter sprake in 1 Kor 5-6 en raakvlakke hiervan met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk

D.4.1 Oplossing soos in 1 Kor 5:1-13 en raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk

➤ *Voorgestelde oplossing soos in 5:1-4, ¹“Ὀλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκα τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. ²καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῆ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο πράξας; ³ἐγὼ μὲν γάρ, ἀπὸν τῷ σώματι παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν τὸν οὕτως τοῦτο κατεργασάμενον. ⁴ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου [ἡμῶν] Ἰησοῦ συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ:*

Hierbo is aangetoon dat Paulus begin het om in 1 Kor 5:1-2a (*Ὀλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναῖκα τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ*) deel van 'n

sels ook as oor homself strooi.¹²⁸⁶ Op grond van hierdie publieke karakter van ἐπειθήσατε, is dit duidelik dat die bedoeling waarskynlik eerder was dat die ter sake persoon homself eintlik uit eie keuse uit die midde van die gelowiges sou verwyder.¹²⁸⁷ Hierdie gedagte vind veral ook steun in die feit dat die “verwyderingsaksie” (ἀρθη) deur middel van 'n gevolgsin, (ingelei deur ἵνα), direk met die voorafgaande publieke “treur-aksie” gekoppel word.¹²⁸⁸ Hiermee saam is verder af te lei dat die betreuring ook nie slegs gerig is op die spesifieke sonde nie, maar dat dit ook betrekking het op smart as gevolg van die persoon wat nie tot inkeer wou kom nie en derhalwe die kring van gelowiges moet verlaat (of deur self te gaan of deur verwyder te word¹²⁸⁹).¹²⁹⁰

Dit is dus duidelik: die individuele lid se optrede is beslis nie maar bloot 'n individuele aangeleentheid nie: dit is 'n saak van kollektiewe verantwoordelikheid; 'n saak vir die hele geloofsgemeenskap om te hanteer.¹²⁹¹

וְהִתְשׁוּטְטֵנָה בְּגִדְרוֹת כִּי מִלְכָם בְּעֻלָּה יֵלֶךְ כְּתָנָיו וְשָׂרְיוֹ וְחָרָיו, en Jer 49:3, וַיֹּאמֶר הוֹד אֶל־יוֹאָב וְאֶל־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ הַיְלִילִי חֻשְׁבוֹן כִּי שָׂדֵד־הָיָה צָעֲקָנָה בְּגוֹת רַבָּה חֲגֻרָנָה שָׂקִים סְפָרָנָה.

¹²⁸⁶ Kyk bv. na Dn 9:3, וַאֲהַנְּהוּ אִתְּרַפְּנִי אֶל־אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים לְבַקֵּשׁ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים בְּצוּם וְשָׁק וְאָפֶר.

¹²⁸⁷ Vgl. ook Héring (1962:35).

¹²⁸⁸ Vgl. veral Pfitzner (1982:34-55); South (1992:32-33); Rosner (1992:470-473).

¹²⁸⁹ Vgl. veral 5:13b, wat hierdie verdere konsekwensie duidelik uitspel: indien die persoon nie uit vrye keuse sou reageer nie (deur of te herstel of uit die geloofsgroep te tree), moet die gelowiges ingryp en diesulkes self verwyder - ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. Vgl. ook Collins (1980:251-263).

¹²⁹⁰ Vgl. ook Thiselton (2000:388) en Zaas (1984:259-261).

¹²⁹¹ Vgl. verder Schweizer (1961:192); Lampe (1967:337-361); Campbell (1993:331); Rosner (1992:470-473); South (1992:33-71; 1993:539-561).

Dit word veral ook bevestig deur 5:3-4, *ἐγὼ μὲν γάρ, ἀπὸν τῷ σώματι παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν τὸν οὕτως τοῦτο κατεργασάμενον ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου [ἡμῶν] Ἰησοῦ συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ*. Paulus is baie duidelik daaroor dat die hele gemeente saam moet vergader (*συναχθέντων ὑμῶν*),¹²⁹² dat Jesus in sy krag ook daar aan die werk is (*σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ*)¹²⁹³ en hy wat Paulus is self eintlik ook teenwoordig is (*ἐγὼ μὲν γάρ*),¹²⁹⁴ hoewel in die gees (*παρὼν δὲ τῷ πνεύματι...τοῦ ἐμοῦ πνεύματος*)¹²⁹⁵ en nie liggaamlik nie (*ἀπὸν τῷ σώματι*)!¹²⁹⁶

¹²⁹² Die “verwydering” van iemand uit die geloofsgroep is beslis nie 'n saak waarop slegs een individu (selfs iemand met die statur van Paulus) kan besluit nie – dit móét kollektief aangespreek word (Thiselton 2000:394)! *Vgl.* veral ook Murphy-O'Connor (1977:239-245) wat 'n sterk saak daarvoor uitmaak dat so 'n beslissing tot die verantwoordelikheid van die geloofsgemeenskap as geheel behoort. *Vgl.* verder Minear (1983:343-344).

¹²⁹³ Hierdie voorgestelde besluit word dus ook nie bloot deur 'n klomp (gelowige) mense geneem nie – dit word gestuur én ook moontlik gemaak deur die effektiewe krag van die Here Jesus self! *Vgl.* o.a. Heinrici (1880:162); Lietzmann (1949:23).

¹²⁹⁴ Deur die emfatiëse posisie van die eerste persoon enkelvoud (*ἐγὼ*), bevestig Paulus sy “teenwoordigheid” by die vergadering van die gelowiges eintlik uiters nadruklik. *Vgl.* ook Fee (1987:203).

¹²⁹⁵ Dit is vir Paulus belangrik dat die gelowiges moet raaksien dat sy “teenwoordigheid in die gees” nie bloot beteken dat hy as't ware “daar” is nie, maar dat hulle moet beseef dat hy eintlik ook sáám met hulle aan die “werk” (deel van die besluitneming) is, aangesien hy in die gees “saam met die krag van die Here Jesus” (*καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ*, v4b) hierdie taak so in sy afwesigheid kan vervul (Thiselton 2000:394-395; Minear 1983:342-343). Dit sluit uiteraard ook aan by ander gedeeltes waar Paulus bevestig dat sy werk in die krag van God gewortel is – *vgl.* o.a. 1 Kor 2:3-5, *καγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῶ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμα μου οὐκ ἐν πειθοῖς σοφίας*

⇒ **“Sleutel” tot ontsluiting van *κοινωνία*-elemente in 5:1-13 vanuit die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk:**

Dit is baie duidelik dat Paulus se motivering daarvoor dat hierdie probleem in die gemeente nie maar bloot as 'n individuele aangeleentheid ter syde gestel kan word nie, maar dat dit op kollektiewe vlak, deur die hele geloofsgemeenskap, aangespreek moet word vanuit 'n Christus-gesentreerde fokuspunt volg. So blyk dit byvoorbeeld dan ook duidelik uit sy opmerking dat die besluit om die skuldiges uit die gemeentekring te verwyder vanuit 'n Christus-gesentreerde oriëntasiepunt geneem word (vgl. v4a, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου [ἡμῶν] Ἰησοῦ...). Vervolgens maan Paulus dat die gemeente ook moet onthou dat Christus in sy krag eintlik deur die hele proses teenwoordig en onder hulle aan die werk is: ...συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ (v4b). Verder, ook die doel van hierdie verwydering is

[λόγοις] ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.

¹²⁹⁶ Hoewel ἀπὸν τῷ σώματι παρὸν δὲ τῷ πνεύματι beslis deel is van die antieke brief-formules, aldus Klauck (1984:42), Karlsson (1956:138-141) en Conzelmann (1975:97), is daar egter ook oortuigend aangetoon dat Paulus, gegewe die konteks van die besluite wat die gelowiges moet neem, tog ook meer probeer sê as bloot dat hy graag by sy lesers sou wou wees, eerder as om net vir hulle te skryf. Hy wil baie beslis hulle hierdeur ook verseker dat hy intens bewus is van die belangrike aard van die probleem waarmee hulle worstel en die groot taak wat op die vergadering van gelowiges lê. Deur hulle derhalwe te verseker van sy “teenwoordigheid in die Gees” wil hy hulle as’t ware bemoedig om voort te gaan en die regte besluite te neem – besluite wat hy eintlik al reeds “saam met hulle” oor besin het – vgl. v3b, ἤδη κέκρικα ὡς παρὸν τὸν οὕτως τοῦτο κατεργασάμενον. Vgl. veral in hierdie verband Funk (1982:81-102); South (1992:33-34; 1993:552); Wiles (1974:145); Fee (1987:204-205) en Thiselton (2000:391).

Christus-georieënteerd, soos blyk uit v5b (wat aanstons bespreek sal word¹²⁹⁷), waar dit duidelik gestel word dat die bedoeling is dat daar wel 'n tydige terugkeer na die Here Jesus sal volg op die verwydering: *ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῆ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου*. Selfs Paulus se voorbeeld wat hy gebruik om die noodsaaklikheid van die verwydering te motiveer, naamlik dié van 'n bietjie suurdeeg wat uiteindelik die hele bak deeg suur maak (vgl. o.a. v6b¹²⁹⁸), verkry 'n Christosentriese kern. Paulus redeneer naamlik dat die suurdeeg moet uit juis omrede gelowiges nou in 'n nuwe, ongesuurde toestand verkeer op grond van hul Paaslam, Christus, wat vir hul gesterf het – hierdie nuwe lewe kan nie met die ou sondige lewenswyse vermeng raak nie – vgl. veral vv7-8¹²⁹⁹, *ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ᾦτε νέον φύραμα, καθὼς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη Χριστός. ὥστε ἐορτάζομεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας*.

Dit is dus baie duidelik dat dit wat aan die kern van Paulus se oplossing in hoofstuk 5 lê baie spesifiek 'n prominente deelgenootskap met Christus is, op grond waarvan met vrymoedigheid voortgegaan kan word om ook in hierdie fase van sy oplossing op die Korinte problematiek na ander *κοινωνία*-elemente te delf, binne die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk.

► ***Raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 5:1-4 (vgl. ook die “sleutel” vir 5:1-13 soos pas hierbo bespreek):***

¹²⁹⁷ Ook hier is dit nie nodig om ter wille van die doel van huidige argument in detail in te gaan nie – vgl. wel bl. 507-509 vir 'n vollediger bespreking van die betrokke vers.

¹²⁹⁸ 1 Kor 5:6b, *...οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ;*

¹²⁹⁹ Vgl. ook in hierdie geval bl. 513-514, waar vv7-8 in groter detail bespreek sal word, aangesien die huidige argument dit nie hier noodsaak nie.

Dat die individuele gelowige se optrede binne die geloofsgemeenskap nooit maar bloot 'n individuele aangeleentheid is nie, maar altyd ook 'n kollektiewe verantwoordelikheid met betrekking tot die spesifieke optrede impliseer, toon soos reeds hierbo vlugtig aangeraak is, inderdaad duidelik raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek. Sommer so met die intrapslag blyk Paulus op van die mees basiese *κοινωνία*-beginsels te staan, naamlik dat die gemeente nóg afsydig nóg koud kan staan teenoor individuele deelgenote se optrede. Binne 'n Christus-gesentreerde *κοινωνία*-ruimte¹³⁰⁰ word deelgenote se aardse familiebande tog geherdefinieer en normale bloedbande oorskry, sodat alle deelgenote as't ware familie van mekaar word en by implikasie by mekaar se doen en late betrokke raak.¹³⁰¹ Presies hoe ernstig hierdie deelgenootskap behoort te wees word verder beklemtoon wanneer die sosio-historiese familie-opset in ag geneem word waar normale familiebande as uiters intens beskou is.¹³⁰² Verder, by hierdie nuwe geestelike deelgenootskap/familie is Christus altyd teenwoordig as “Hoof” van die deelgenote,¹³⁰³ maar ook as “Bron van motivering” vir alle aksies binne die nuwe familie, of anders gestel: binne die *κοινωνία*-verhoudingsruimte.¹³⁰⁴ Dit is daarom glad nie verrassend as Paulus in die aanbieding van sy oplossing nie alleen voorstel dat 'n gemeentevergadering byeengeroep moet word nie, maar ook kan bevestig dat

¹³⁰⁰ *Vgl.* o.a. KTR 10 op bl. 2 van die inlasblad.

¹³⁰¹ *Vgl.* veral KTR 11 op bl. 2 van die inlasblad.

¹³⁰² *Vgl.* die vollediger bespreking van die antieke familie-opset op bl. 61-65.

¹³⁰³ *Vgl.* weer eens KTR 11 op bl. 2 van die inlasblad.

¹³⁰⁴ *Vgl.* KTR 12 op bl. 3 van die inlasblad.

Jesus in sy krag daartydens aan die werk sal wees! Verder, omrede die familie van deelgenote nie aan die normale dimensies van ruimte, plek of tyd gekoppel is nie, maar binne een, geestelike *κοινωνία*-verhoudingsruimte funksioneer is dit verstaanbaar waarom Paulus kan sê dat nie alleen Jesus by so 'n gemeentebyeenkoms betrokke sal wees nie, maar hyself ook in die gees “teenwoordig” sal wees! Duidelik het ons derhalwe hier weer eens nie alleen met raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek te doen nie, maar help die *κοινωνία*-beginsels ook om Paulus se raad en oplossing aan die Korinte gelowiges beter te verstaan.

➤ ***Voorgestelde oplossing soos in 5:5, παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῆ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου:***

Voorts verduidelik Paulus sy bedoeling met hierdie raad van hom, naamlik dat diegene wat hulle met sulke tipe wangedrag ophou (5:1), deur die optrede *van* die geloofsgroep *uit* die geloofsgroep verwyder moet word (5:2-4), wanneer hy in 5:5 daarop wys dat sodanige persoon buite die gemeente, dus as't ware in die greep van Satan, tot die besef behoort te kom dat dit nie goed is om in die sonde te volhard nie en daarom (so hoop die gelowige) berouvol sal terugkeer ten einde gereed te wees vir die “dag van die Here”:¹³⁰⁵ *παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῆ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου.*¹³⁰⁶ Dit is derhalwe duidelik dat die bedoeling van die “uitlewering” van die persoon (*παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ*) nie noodwendig op fisiesie

¹³⁰⁵ Vgl. Thiselton (2000:395-400).

¹³⁰⁶ Vgl. ook Die Boodskap wat die bedoeling van Paulus se raad goed omskryf met hulle vertaling: ‘So sal die sonde wat hy so lustig doen vir hom sleg begin word. Hy sal besef dat die gevolge daarvan nie so lekker is as wat dit altyd lyk nie. Dan sal hy terugdraai na God toe en as die Here weer kom, sal hy weer aan die kant van God staan.’

lyding (van die letterlike “vlees”, *σάρξ*) moes neerkom nie,¹³⁰⁷ maar dat *εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός* wel op vernietiging van veral die selftevredenheid (soos die probleem hierbo geïdentifiseer is¹³⁰⁸) van sowel die betrokke, as die geloofsgroep moes uitloop!¹³⁰⁹

Chow (1992:130-141) en andere¹³¹⁰ bring ook die sosio-historiese beginsel van kliënt-bemiddelaar-weldoener met Paulus se doel van die “uitwerping” van die skuldige in verband. Hiervolgens word die moontlikheid geopper dat die beskuldigde waarskynlik welgesteld kon wees en dus die rol van weldoener in die groep kon vervul. Dit sou uiteraard ook daartoe bydra om (behalwe vir oormatige geestelike selftevredenheid¹³¹¹) te verklaar waarom die groepslede so traag sou wees om die betrokke groepslid uit hulle kring te verwyder. Verder steun dit ook Paulus se bedoeling soveel te meer, naamlik dat die verwydering beslis sowel die einde van so 'n prominente persoon se selftevredenheid sou uitspel, maar ook die

¹³⁰⁷ Hoewel o.a. Käsemann (1969:71), Schweizer (1971:169) en Goulder (1999:341) van mening is dat *εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός* hier ook op die fisiese lyding en uiteindelijke dood van die betrokke gesinspeel word, het andere soos Sand (1967:143-145) en veral South (1992:44-71), saam met Thiselton (2000:395-397) tog oortuigend aangetoon dat fisiese lyding dalk wel op 'n stadium ter sprake kon kom, aangesien die persoon tog uit die beskerming van die geloofsgroep, maar ook van sy Weldoener, beweeg het, maar dat dit baie beslis nie die primêre bedoeling van hierdie frase is nie. *Vgl.* ook verder Reicke (1965:202-203).

¹³⁰⁸ *Vgl.* die toepaslike bespreking op bl. 490-493.

¹³⁰⁹ *Vgl.* veral Thiselton (1973:225). *Vgl.* verder ook Shillington (1998:29-50).

¹³¹⁰ *Vgl.* ook Moffatt (1938:53).

¹³¹¹ *Vgl.* die bespreking hierbo op bl. 490-493.

selftevredenheid van die groep sou kelder, aangesien hulle nou nie meer met die betrokke geassosieer word nie.

Hoe dit ook al sy, dit is baie duidelik dat Paulus se bedoeling met *ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῆ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου* (v5b) sowel die “redding” van die skuldige as dié van die totale geloofsgroep in die oog het.¹³¹² Enersyds wil Paulus nie hê dat hierdie gruwelike seksuele wangedrag die hele geloofsgroep moet besoedel¹³¹³ en derhalwe hul redding op die spel moet plaas nie,¹³¹⁴ maar andersyds wil hy ook nie hê die betrokke skuldige moet verlore gaan nie – die hoop is beslis dat die “uitwerping in die greep van Satan” die man se selftevredenheid sou knak,¹³¹⁵ sy terugkeer sou bewerk en gevaardgaande redding tot gevolg sou hê.¹³¹⁶

¹³¹² Vgl. Thiselton (1973:226), maar veral ook McArthur (1978:251-252); Rosner (1992:470-473); Campbell (1993:331-342); South (1992:38-71; 1993:539-561).

¹³¹³ Vgl. veral Rosner (1991b:137-145) wat beklemtoon dat Paulus juis ook die heil van die hele geloofsgroep in gedagte gehad het en motiveer sy mening deur 1 Kor 3:16-17 as ‘theological framework’ (:145) vir 5:1-13 en in besonder 5:5-8 te laat dien. Hiervolgens moet gelowiges spreekwoordelik hulle geloofsruimte, anders gestel “tempel”, heilig hou deur diesulke besoedeling as wat hier van sprake is uit te weer.

¹³¹⁴ 'n Argument wat Paulus uiteraard verder voer in 5:6b, *οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ;*

¹³¹⁵ Interessant genoeg strook dit ook met die *ἄγγελος σατανᾶ* wat Paulus verhoed om homself te verhef, maar “swak” en derhalwe bruikbaar te bly voor God – vgl. 2 Kor 12:7-10, *καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων. διὸ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. ὑπὲρ τούτου τρίς τὸν κύριον παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῆ ἀπ’ ἐμοῦ. καὶ εἶρηκεν μοι· ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου, ἡ γὰρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ’ ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς καὶ στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.*

►► *Raakvlakke met die $\kappa\omicron\upsilon\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -gedefinieerde teologiese raamwerk in 5:5 (vgl. ook die “sleutel” vir 5:1-13 soos bespreek op bl. 504-505):*

Ook in hierdie faset van Paulus se oplossing kan raakvlakke met die $\kappa\omicron\upsilon\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -dinamiek geïdentifiseer word. Die $\kappa\omicron\upsilon\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -beginsels bepaal byvoorbeeld dat deelgenote se dade binne die deelgenootskap aan 'n sekere leefstyl gestalte moet gee¹³¹⁷ en die beeld van God moet reflekteer¹³¹⁸ en derhalwe eintlik 'n gepaardgaande getuieniskarakter moet hê¹³¹⁹ – iets wat uiteraard onmoontlik raak wanneer 'n deelgenootskap nie individuele deelgenote en hul gruweldade, wat as't ware presies die teenoorgestelde reflekteer as wat dit moet, uit die $\kappa\omicron\upsilon\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -verhoudingsruimte verwyder nie!

Verder, ook die leiers binne so 'n $\kappa\omicron\upsilon\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -ruimte word vanuit die $\kappa\omicron\upsilon\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -beginsels gewaarsku om hul verantwoordelikheid op te neem om die $\kappa\omicron\upsilon\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -dinamiek binne die $\kappa\omicron\upsilon\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -ruimte Christus-gerig te hou¹³²⁰ en versigtig te wees dat vennootskappe met byvoorbeeld welgestelde “weldoeners” nie veroorsaak dat laasgenoemde se sondige dade (soos seksuele wangedrag),

¹³¹⁶ Vgl. ook verder Baird (1964:65); Vorgrimler (1978:24-25); Havener (1979:340-341); Pfitzner (1982:46-47); Talbert (1987:13-16); Gundry-Volf (1990:113-120); Thiselton (2000:399).

¹³¹⁷ Vgl. verder KTR 26 op bl. 5 van die inlasblad.

¹³¹⁸ Vgl. KTR 24 op bl. 5 van die inlasblad.

¹³¹⁹ Vgl. verder KTR 15 op bl. 3 van die inlasblad.

¹³²⁰ Vgl. KTR 43 op bl. 9 van die inlasblad.

later om eie selfbelang (soos materiële hulpverlening¹³²¹), nie aangespreek word nie. Dit sou tog uiterse negatiewe implikasies vir die res van die deelgenote en derhalwe ook vir die instandhouding van die *κοινωνία*-ruimte hê!¹³²² Vennootskappe binne die *κοινωνία*-ruimte moet veel eerder altyd juis ten doel hê dat deelgenootskappe net nog meer Christus-gerig funksioneer.¹³²³

Vanuit die perspektief van die *κοινωνία*-dinamiek beskou sou daar dan nou inderdaad gesê kon word dat die “verwydering” van die betrokke deelgenoot, wat hom in hierdie geval deurlopend met seksuele wangedrag besig hou, eintlik neerkom op “suiwering” van nie alleen die *κοινωνία*-verhoudingsruimte nie, maar ook van die betrokke deelgenoot se eie lewe. (’n Gedagte wat uiteraard ondersteun word deur Paulus se bespreking van die voorbeeld van ou suurdeeg versus nuwe, ongesuurde deeg wat net hierna volg.¹³²⁴) Dat hierdie “verwydering/suiwering” baie beslis die berou en gepaardgaande redding van die betrokke gelowige in die oog het, word ook weer eens deur die *κοινωνία*-dinamiek gekomplimenteer. Volgens die geïdentifiseerde *κοινωνία*-beginsels word byvoorbeeld bepaal dat selfs al sou iemand uit die *κοινωνία*-verhouding tree, dit steeds nie noodwendig beteken dat hierdie verhouding van God se kant af “volledig” stop nie:¹³²⁵ steeds word

¹³²¹ Hoewel materiële hulpverlening wel positief kan funksioneer as dit die breëre deelgenootskap dien (vgl. KTR 19 op bl. 4 van die inlasblad) word dit in hierdie geval negatief bedoel, aangesien dit veronderstel word dat slegs sekere deelgenote tot eie belang by die betrokke hulp sou baatvind.

¹³²² Vgl. KTR 44 op bl. 9 van die inlasblad.

¹³²³ Vgl. KTR 39 op bl. 8 van die inlasblad.

¹³²⁴ Vgl. die bespreking hiervan net hieronder op bl. 512ev.

¹³²⁵ Vgl. KTR 38 op bl. 8 van die inlasblad.

die ruimte gelaat dat die verhouding herstel kan word en die deelgenootskap met God (as Onderhouer en Waarborg van die verhouding¹³²⁶) en ander deelgenote weer volledige heling kan ervaar – 'n beginsel wat gewortel is binne die langdurige en dinamiese aard van verhoudinge binne die *κοινωνία*-dinamiek.¹³²⁷

- *Voorgestelde oplossing soos in 5:6-8, ⁶Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; ⁷ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ᾗτε νέον φύραμα, καθὼς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη Χριστός. ⁸ὥστε ἐορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας:*

Vervolgens takel Paulus die oplossing op die volgende verwante probleem in 1 Kor 5:6, *Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ;*, naamlik dat as die gelowiges nie sondige gedrag uit die gemeente weer nie, maar dit gewoon net deurlopend verdra sal dit uiteindelik die hele gemeente negatief beïnvloed op dieselfde wyse as wat 'n klein stukkie suurdeeg (*μικρὰ ζύμη*) 'n hele bak deeg deursuur (*ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ*) en dit laat rys.¹³²⁸ Deur hierdie potensiële probleem so duidelik uit te spel bevestig Paulus as't ware bloot die oplossing wat hy so pas in 5:3-5 uitgespel het, naamlik dat indien die skuldige nie uit die gelowiges se kring verwyder word nie, dit hulle

¹³²⁶ *Vgl.* KTR 36 op bl. 7 van die inlasblad.

¹³²⁷ *Vgl.* KTR 35-38 op bl. 7-8 van die inlasblad.

¹³²⁸ *Vgl.* die bespreking van hierdie probleem op bl. 493-495. *Vgl.* ook verder Fiorenza (1987:386-403) vir die wyse waarop Paulus retoriese beginsels aanwend om sy gewenste effek te verkry.

almal mettertyd negatief sal raak.¹³²⁹ Vir Paulus is die verwagte optrede wat van die gemeente verlang word duideliker as ooit – die klem moet val op suiwering van die gemeente-lewe, want dit is wat pas by die lewe van gelowiges na hul Paaslam, Christus, vir hulle geslag is: *ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ᾗτε νέον φύραμα, καθὼς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη Χριστός. ὥστε ἐορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας ἀλλ’ ἐν ἄζυμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας* (5:7-8). Hierdie “suiweringsaksie” het dus sy wortels in die Joodse tradisie en veronderstel derhalwe enersyds 'n baie intense en deeglike proses van suiwering,¹³³⁰ maar andersyds bevestig dit ook die gedagte soos reeds geopper in die bespreking hierbo,¹³³¹ naamlik dat Paulus beslis nie net “suiwering” by die beskuldige veronderstel nie, maar dit inderdaad ook van die res van die gemeentedele verwag.¹³³² Ook die verbuiging van *ἐκκαθάρατε*, as aoristus aktiewe imperatief van *ἐκκαθαίρω*, wat boonop die gebruik van *ἐκ* omvat, wat sowel beweging as intensiteit veronderstel, bevestig hierdie deeglike “suiwering” wat by beide partye moet plaasvind (Thiselton 2000:405). Verder, daar is by Paulus geen kwessie daaroor dat hierdie 'n proses is wat ononderhandelbaar is nie – dit móét eenvoudig plaasvind, aangesien 'n duur prys¹³³³ betaal is om die gelowige se gesuiwerde,

¹³²⁹ Vgl. ook Winter (2001:54-55).

¹³³⁰ Meyer (1892:148-151) verwys hier bv. na die beeld wat in Sef 1:12 (*בְּבָקֶם לְאִי־יָשׁוּב יְהוָה וְלֹא יָרָע*) aangetref word waar die huise as't ware in elke hoekie met kerse/lanterns deursoek moet word om alle suurdeeg te verwyder.

¹³³¹ Vgl. veral bl. 509.

¹³³² Vgl. hier ook Carter (2002:67-71).

¹³³³ Vir Christus se dood as versoeningsoffer – vgl. Bell (2002:1-27); Hofius (1980:186-199; 1983:25-46; 1989:1-14, 33-49); Stuhlmacher (1991:339-354). Vir diegene wat dit (verkeerdelik)

“ongesuurde toestand” in die eerste plek te bewerk: *καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη Χριστός* (v7b)!¹³³⁴ Uiteraard is hierdie “suiweringsaksie” ook 'n proses wat voortdurend regdeur die gelowige se lewe moet plaasvind, wat meebring dat die gelowige se “paasfees” nie maar bloot vir 'n week duur nie, maar as't ware sy lewe lank voortduur – soos dit inderdaad ook bevestig word deur die kontinuerende, aktiewe teenwoordige tydsvorm van *ἐορτάζω* in die frase *ὥστε ἐορτάζωμεν* (v8a).¹³³⁵ In hierdie nuutgemaakte lewe (teen die hoë prys van die Paaslam se lewe) pas die ou lewenspatroon met suurdeeg nie meer nie (*μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας*, v8b) en moet volgehou word met 'n herstelde lewenspatroon sonder enige suurdeeg (*ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας*, v8c).

► ***Raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 5:6-8 (vgl. ook die “sleutel” vir 5:1-13 soos bespreek op bl. 504-505):***

Net soos die raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek reeds hierbo in Paulus se raad, soos weergegee in 5:5, deurgeskemer het,¹³³⁶ vind ons ook hier in vv6-8 duidelike konnotasies met die *κοινωνία*-beginsels wanneer Paulus by wyse van die voorbeeld van ou suurdeeg wat verwyder moet word sy voorgestelde oplossing verder voer. So byvoorbeeld, wanneer hy hierdie “suiwering” as 'n ononderhandelbare, intense en deeglike proses aanbeveel, wat nie alleen met

probeer ontken – vgl. veral Breytenbach (1989) se werk, asook sy artikel (1993:59-79); net so McLean (1996) se werk en sy artikel (1992:531-553).

¹³³⁴ Vgl. verder Thiselton (2000:405-406).

¹³³⁵ Vgl. veral Godet (1886:266), asook Thiselton (2000:406).

¹³³⁶ Vgl. die toepaslike bespreking op bl. 510-512.

die beskuldigde nie, maar ook met die res van die gemeente moet plaasvind, juis op grond van die hoë koste waarteen die gelowige se “gesuiwerde” toestand aanvanklik bewerk is, herinner dit sterk aan heelparty *κοινωνία*-beginsels. Eerstens word dit volgens die *κοινωνία*-dinamiek baie duidelik gemaak dat toegang tot die *κοινωνία*-ruimte slegs moontlik is deur die eenmalige, onherhaalbare verlossingsgebeure in die Seun - teen die hoë koste van Jesus se eie lewe is daar dus 'n “Ingang” tot die *κοινωνία*-verhoudingsruimte voorsien.¹³³⁷ Voorts is daar, interessant genoeg, naas die verwydering van die persoon met die seksuele wangedrag waarop Paulus aandring en waarmee daar ook raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek is soos reeds hierbo bespreek,¹³³⁸ net sulke opvallende raakvlakke met *κοινωνία*-beginsels in soverre dit die suiwering onder die res van die gemeente aangaan! Binne die *κοινωνία*-verhoudingsruimte vind “suiwering” eintlik deurlopend plaas gewoon deurdat deelgenote konstante fokus op Christus, wat hul in die eerste plek toegang tot hierdie besondere ruimte verleen het, moet behou.¹³³⁹ Dit is eenvoudig 'n ononderhandelbare eis¹³⁴⁰ dat alle optrede van deelgenote te alle tye Christus-gerig moet wees.¹³⁴¹ Verder, hierdie tipe optrede dui uiteraard nie op kortstondige “korrekte momente” in die deelgenoot se lewe nie – nee, dit moet juis gegewe die hoë koste waarteen die deelgenootskap tot stand gekom het, 'n voortdurende leefwyse vergestalt¹³⁴² wat die Christus-gerigte

¹³³⁷ Vgl. KTR 08 op bl. 2 van die inlasblad.

¹³³⁸ Vgl. die ter sake bespreking hierbo op bl. 510-512.

¹³³⁹ Vgl. KTR 10 op bl. 2 van die inlasblad.

¹³⁴⁰ Vgl. o.a. KTR 34 op bl. 7 van die inlasblad.

¹³⁴¹ Vgl. veral KTR 25 op bl. 5 van die inlasblad.

¹³⁴² Vgl. KTR 35 op bl. 7 van die inlasblad, asook KTR 27 op bl. 5 van die inlasblad.

aard van die *κοινωνία*-verhoudingsruimte komplimenteer.¹³⁴³ Voorts, om hierdie leefwyse van deelgenote op so 'n konstante basis gesuiwer of anders gestel, Christus-gerig, te hou is nie alleen veral deel van die leiers se rol nie,¹³⁴⁴ maar dit is ook een van die prominente funksies van die Heilige Gees!¹³⁴⁵ Uit hierdie perspektief van die *κοινωνία*-dinamiek beskou behoort dit verder duidelik te wees dat daar sommer by implikasie, in dieselfde proses van optrede wat Christus-gerig gehou word, nie enige kans is vir die ontstaan van verhewe geestelike selftevreedenheid, soos wat 'n probleem onder die Korinte gelowiges geraak het nie – deurgaans sal die toepassing van die genoemde *κοινωνία*-beginsels tog tot gevolg hê dat gelowiges konstant herinner sal word aan die feit dat hulle hele bestaan binne die *κοινωνία*-verhoudingsruimte aan Christus te danke is,¹³⁴⁶ deur Christus bepaal word¹³⁴⁷ en op Christus gemik¹³⁴⁸

¹³⁴³ Vgl. KTR 26 op bl. 5 van die inlasblad.

¹³⁴⁴ Vgl. in besonder KTR 43 op bl. 9 van die inlasblad, wat duidelik uitspel dat leiers die verantwoordelikheid het om die *κοινωνία*-dinamiek binne die *κοινωνία*-ruimte Christus-gerig te hou!

¹³⁴⁵ Vgl. in hierdie geval veral KTR 18 op bl. 4 van die inlasblad, waar uitgewys word dat die Heilige Gees onder andere die rol vervul om deelgenote se deelgenootskap Christus-gerig te hou.

¹³⁴⁶ Dieselfde *κοινωνία*-beginsels as wat pas uitgesonder is geld ook hier.

¹³⁴⁷ Vgl. hier veral die *κοινωνία*-beginsel soos vervat in KTR 12 op bl. 3 van die inlasblad, wat Jesus as die Bron van motivering vir alle aksies binne die *κοινωνία*-verhoudingsruimte identifiseer.

¹³⁴⁸ Hoewel heelwat van die toepaslike *κοινωνία*-beginsels ook in hierdie geval pas aangetoon is, kan hier wel nog toegevoeg word die beginsel soos vervat in KTR 21 op bl. 4 van die inlasblad, wat bepaal dat deelgenote wat enduit volhou (nou reeds gedeeltelik) maar veral eendag in die heerlikheid en blydschap van Christus sal deel!

is! Kanse om dus vanuit 'n sekere verhewe posisie van geestelike selftevredenheid allerlei wanoptrede (soos seksuele wangedrag) goed te keur en/of te verdra behoort dus binne die *κοινωνία*-ruimte gewoon net nie moontlik te wees nie!

Wanneer Paulus dus voorstel dat die gelowige se hele lewe as't ware 'n "paasfees" moet wees wat in ongesuurde, gesuiwerde toestand geleef moet word, met bewustelike konsiderasie van die hoë koste van die Paaslam wat geslag is, is die ooreenkomste met die *κοινωνία*-beginsels binne die *κοινωνία*-verhoudingsruimte eenvoudig verstommend opvallend! Soos volgens die *κοινωνία*-dinamiek uitgespel is, wil Paulus derhalwe ook gewoon hê dat gelowiges Paaslam/Christus-gerig moet leef, met gepaardgaande suiwering en verwydering van alle potensiële verhewe, geestelike selftevredenheid!

In die laaste plek, wanneer Paulus voorts waarsku dat indien gelowiges nie sou kies om die suurdeeg onder hulle uit te verwyder nie, dit dan beslis elke stukkie van die deeg sou suur maak, is ook hierin besliste raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek. Volgens *κοινωνία*-beginsels is dit naamlik duidelik dat onderlinge deelgenootskap deurgaans volledig afhanklik is van deelgenootskap met Christus/God¹³⁴⁹ as Stigter, Onderhouder en Waarborg van die *κοινωνία*-verhoudingsruimte.¹³⁵⁰ Sou deelgenootskap met persone wat in nie-Christus gerigte dae volhard derhalwe volgehou word sal dit uiteindelik die deelgenootskap met Christus/God laat verbrokkel wat dan per definisie enige verdere potensiële deelgenootskap met mede-deelgenote in duie sal laat stort.¹³⁵¹ Dus, net soos wat gebrekkige deelgenootskap met Christus as gevolg

¹³⁴⁹ *Vgl.* KTR 10 op bl. 2 van die inlasblad.

¹³⁵⁰ *Vgl.* KTR 05 op bl. 1 van die inlasblad.

¹³⁵¹ *Vgl.* ook hier KTR 10 op bl. 2 van die inlasblad.

van nie-Christus gerigte dade binne die *κοινωνία*-dinamiek uiteindelik die hele *κοινωνία*-verhoudingsruimte lamlê, net so vernietig “suurdeeg” in 'n gemeente, soos toleransie van allerlei wangedrag, in stede van Paaslam-gerigte gedrag, uiteindelik die hele stuk “deeg”/gemeentelike-ruimte!

➤ *Voorgestelde oplossing soos in 5:9-11, ⁹Ἐγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις, ¹⁰οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις καὶ ἄρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. ¹¹νῦν δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοιδορὸς ἢ μέθυσος ἢ ἄρπαξ, τῷ τοιούτῳ μὴδὲ συνεσθίειν:*

Die volgende probleem het Paulus in 5:9-10 getakel, waar hy verwys het na 'n vorige waarskuwing wat hy tot die gemeente gerig het om nie met die onsedelikes om te gaan nie en toe deur sommiges geïnterpreteer is asof hulle uit die wêreld moet onttrek.¹³⁵² Daarom dan dat Paulus opnuut verduidelik dat hy wel bedoel het dat gelówiges, hulle wat as (geloofs)broers bekend staan, wat hulle met onsedelikheid en dergelike sondige optrede besig hou, vermy moet word: *νῦν δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοιδορὸς ἢ μέθυσος ἢ ἄρπαξ, τῷ τοιούτῳ μὴδὲ συνεσθίειν* (5:11). Dit is dus veral in v11b, *τῷ τοιούτῳ μὴδὲ συνεσθίειν*, waar Paulus uitdrukking gee aan presies hoe ernstig hy daarvoor is dat diesulke gelowiges vermy moet word, naamlik dat daar nie eers met hulle 'n tafel gedeel moet word nie! Belangrik om hier raak te sien dat Paulus beslis nie slegs die nagmaalstafel in gedagte het nie.¹³⁵³ Die gebruik van *μηδὲ* sou inderdaad glad

¹³⁵² *Vgl.* die detailbespreking hiervoor op bl. 495-496.

¹³⁵³ *Vgl.* ook Winter (2001:56-57).

nie sin maak indien dit wel so is nie, aangesien die gebruik van $\mu\eta\delta\epsilon$ die klem laat val op “nie eers nie”. Die redenasie is dus nie dat die gelowiges “nie eers die nagmaalstafel” met diesulkes mag deel nie, maar logieserwys omgekeerd, naamlik dat die gelowiges gewoon moet weet dat die nagmaalstafel uitgesluit is en hulle nog verder ook “nie eers” by meer “oop” geleenthede 'n tafel met gelowiges, wat in hierdie tipe gedrag volhard, mag deel nie (Thiselton 2000:415). Soos reeds in die bespreking hierbo uitgewys,¹³⁵⁴ kom hierdie raad van Paulus nie neer op 'n staking van algemeen-ordentlike, Christelike optrede teenoor die betrokkenes (of uiteraard ook teenoor enigiemand anders) nie, maar gaan dit baie beslis wel oor die beskerming van die geloofsgroep se grense en 'n vermyding van kompromieë wat die geloofsgroep se identiteit kan skade berokken.¹³⁵⁵

► ***Raakvlakke met die $\kappa\omicron\upsilon\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -gedefinieerde teologiese raamwerk in 5:9-11 (vgl. ook die “sleutel” vir 5:1-13 soos bespreek op bl. 504-505):***

Weer eens is daar ook in hierdie faset van Paulus se oplossing opvallende raakvlakke met die $\kappa\omicron\upsilon\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -dinamiek. Net soos wat Paulus vir 'n verkeerde interpretasie van sy raad aan die Korinte gemeente skerm, naamlik dat hy nie die gelowiges alle kontak met die wêreld en sy dinge probeer verbied nie, net so spel die $\kappa\omicron\upsilon\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -dinamiek dieselfde beginsels uit. Ook hiervolgens word van deelgenote verwag om uitsluitlike deelgenootskap met Christus en gelowiges te hê, hoewel tog met 'n pertinente openheid teenoor ongelowiges en dan juis met die spesifieke doel om hulle via Christus binne dieselfde $\kappa\omicron\upsilon\nu\omega\nu\acute{\iota}\alpha$ -ruimte as hulle in te trek.¹³⁵⁶ Tog word dit ewe sterk gestel dat met

¹³⁵⁴ Vgl. bl. 511.

¹³⁵⁵ Vgl. ook Schrage (1991:389).

¹³⁵⁶ Vgl. KTR 46 op bl. 9 van die inlasblad.

hierdie openheid nooit bedoel word dat deelgenote nou ook in die nie-Christus gerigte dade van ongelowiges deelgenootskap mag hê nie¹³⁵⁷ – deelgenootskap met Satan, sy demone en gepaardgaande dade is tog altyd van die *κοινωνία*-ruimte uitgesluit!¹³⁵⁸

Interessant genoeg voorsien hierdie laaste paar *κοινωνία*-beginsels ook sommer die volgende raakvlak met Paulus se raad wanneer hy verduidelik wat hy dan nou wel bedoel het, naamlik dat hy nie wil hê dat gelowiges enigsens iets te make moet hê met ander gelówiges wat hulself aan allerlei wangedrag skuldig maak nie. Juis die skerp onderskeid tussen twee groepe mense, diegene binne die *κοινωνία*-ruimte en diegene daarbuite, gee dieselfde aanduiding as wat Paulus probeer vaslê: daar is óf gelowiges met dade wat beslis allerlei sondige gedrag uitsluit óf dan ongelowiges met 'n leefstyl wat hierdie keuse komplimenter. Om binne die geloofsruimte te deel met sommiges wat hulself gelowiges noem, maar tegelykertyd deel in gedrag van 'n sondige aard is dus eintlik 'n moontlikheid wat hoegenaamd nie veronderstel is om te bestaan nie, aangesien so 'n “derde” kategorie nie een van die *twee* opsies is nie! Hierdie gedagte word veral ook gekomplimenter deur die feit dat daar nie een enkele *κοινωνία*-beginsel gelys kan word wat deelgenootskap tussen deelgenote binne die *κοινωνία*-verhoudingsruimte nie deurgaans ten sterkste aanmoedig nie en dan wel so, aangesien daar gewoon sonder uitsondering met letterlik elke *κοινωνία*-beginsel wat 'n uitspraak maak oor die onderlinge verhouding tussen deelgenote aanvaar en/of geïmpliseer word dat

¹³⁵⁷ Vgl. KTR 45 op bl. 9 van die inlasblad.

¹³⁵⁸ Vgl. KTR 47 op bl. 9 van die inlasblad.

hulle dade eenvoudig áltyd Christus-gerig sal en moet wees!¹³⁵⁹ Sodanige deelgenootskap kan dus gewoon sonder kommer ten volle aangemoedig en meer nog, eintlik geéis word van deelgenote binne hierdie *κοινωνία*-ruimte!¹³⁶⁰

Om die waarheid te sê, selfs die kleinste vorm van deelgenootskap bereik somer spoedig binne die *κοινωνία*-ruimte noemenswaardige intensiteit – so kan deelgenote se gesamentlike deelname in byvoorbeeld 'n ete of gebedsessie gewoon op grond van hulle gedeelde verbintenis tot Jesus spontaan hierdie blote sosiologiese aksie tot 'n intenser, geestelike vlak lig waar *κοινωνία* werklik plaasvind.¹³⁶¹ Juis om hierdie rede is dit soveel te meer verstaanbaar dat deelgenootskap met gelówiges wat aan allerlei wangedrag skuldig is gewoon nie eers ter sprake is nie, aangesien dit nie alleen die deelgenootskap met Christus en mekaar in soortgelyke aksies as hier genoem belaglik maak nie, maar ook die getuieniskarakter daarvan teenoor ongelowiges vernietig!¹³⁶² Daarom is dit dan ook heeltemal verstaanbaar waarom Paulus van die gelowiges verlang om nie eens saam met gelówiges, wat hul aan sondige gedrag skuldig maak, aan tafel te gaan aansit nie! Nodeloos om verder te sê dat hierdie verbod uiteraard ook die nagmaalstafel sou insluit – hierdie ritueel moet tog juis nog soveel te meer sobere kontak tussen gelowiges

¹³⁵⁹ *Vgl.* hier o.a. KTR 15 op bl. 3 van die inlasblad; KTR 17-18 op bl. 4 van die inlasblad; KTR 24-25 op bl. 5 van die inlasblad; KTR 30 op bl. 6 van die inlasblad; KTR 32 op bl. 6 van die inlasblad; KTR 33-34 op bl. 6 - 7 van die inlasblad; KTR 39 op bl. 8 van die inlasblad en KTR 43 op bl. 9 van die inlasblad.

¹³⁶⁰ *Vgl.* veral KTR 34 op bl. 7 van die inlasblad.

¹³⁶¹ *Vgl.* veral KTR 15 op bl. 3 van die inlasblad.

¹³⁶² *Vgl.* ook hier KTR 15 op bl. 3 van die inlasblad, terwyl KTR 26 op bl. 5 van die inlasblad dieselfde beginsel ondersteun.

komplimenteer en die geloofsgroep se identiteit teenoor ongelowiges bevorder! Laasgenoemde punt verkry weer eens steun uit die *κοινωνία*-dinamiek waar deelgenote aangemoedig word om juis met vrymoedigheid in rituele soos die nagmaal te deel, aangesien dit tog, soos Paulus dit ook bedoel, beslis deelgenootskap met Christus bevestig en versterk, terwyl dit uiteraard gelyktydig 'n intense deelgenootskap onder deelgenote onderling skep en derhalwe 'n sterk, p^ositiewe getuieniskarakter teenoor ongelowiges uitdra!¹³⁶³

➤ *Voorgestelde oplossing soos in 5:12-13a, τί γάρ μοι τοὺς ἔξω κρίνεις; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρίνει...:*

Vervolgens bevestig Paulus die bedoeling met sy raad in 5:9-11 met vv12-13a. Hiervolgens stel hy dit duidelik: hy kan mos nie regter speel oor diegene wat in sonde volhard, m.a.w. buite die gemeente is nie (*τί γάρ μοι τοὺς ἔξω κρίνεις;*), aangesien dit tog God se werk is (*τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρίνει*). Nee, hy kan wel uitsprake formuleer¹³⁶⁴ oor wat binne die geloofsgroep aan die gebeur is. Dit is tog per slot van rekening so dat daar oor diegene (dus gelowiges aan die “binnekant”) se gedrag besluite geneem moet kan word (*οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε;*), aangesien die gelowige homself by implikasie aan dié groep se grense/identiteit/reëls onderdanig stel die oomblik as hy daarvan deel word.¹³⁶⁵

¹³⁶³ *Vgl.* hier veral KTR 23 op bl. 4 van die inlasblad.

¹³⁶⁴ Thiselton (2000:416) wys daarop dat *κρίνω* nie alleen op 'n regsuitspraak spesifiek in 'n hof hoef te dui nie, maar gewoon ook op die formulering van die een of ander uitspraak kan dui.

¹³⁶⁵ *Vgl.* Thiselton (2000:416-417). Uiteraard is hierdie 'n afleiding wat ook gewoon strook met die algemene groepspraktyk in die antieke sosio-historiese samelewingsopset.

► ***Raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk in 5:12-13a (vgl. ook die “sleutel” vir 5:1-13 soos bespreek op bl. 504-505):***

Net soos Paulus hier beklemtoon het dat hy en mede-gelowiges slegs uitspraak kan lewer met betrekking tot die geloofsgroep, wat hulself almal in elk geval aan hierdie groep se geloofsverwagtinge gekoppel het, word dieselfde gedagtes in die κοινωνία-dinamiek teruggevind. Ook hier word dit gestel dat leiers juis binne die κοινωνία-ruimte die verpligting het om enersyds volledig met deelgenote te identifiseer,¹³⁶⁶ maar andersyds ook 'n besondere rol¹³⁶⁷ te vervul waarvolgens deelgenote aangespoor moet word om hul dade Christus-gerig te hou tot welsyn van die grotere κοινωνία-verhoudingsruimte.¹³⁶⁸

► ***Voorgestelde oplossing soos in 5:13b, ...ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν:***

Paulus sluit dan nou hoofstuk 5 in v13b op 'n sterk noot af, deur as't ware alles wat hy voorgestel het om die geloofsgroep te “suiwer” in een kragtige vermaning in te sluit: ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. Aangesien die bedoeling hiervan vir die doel van hierdie ondersoek reeds voldoende in die voorafgaande bespreking van 5:1-12 aangetoon is, kan hier mee volstaan word om te sê dat Paulus vir oulaas die gelowiges aanmoedig om nie die slegte invloede (τὸν πονηρὸν) soos suurdeeg onder hulle te koester nie, maar dit eerder met die nodige vasberadenheid en dringendheid onder hulle uit te verwyder (ἐξάρατε...ἐξ ὑμῶν

¹³⁶⁶ Vgl. KTR 40 op bl. 8 van die inlasblad.

¹³⁶⁷ Vgl. KTR 41 op bl. 8 van die inlasblad.

¹³⁶⁸ Vgl. KTR 43 op bl. 9 van die inlasblad.

αὐτῶν).¹³⁶⁹ Op hierdie wyse word die geloofsgroep gesuiwer, hul voortbestaan beskerm en is sowel die groep, as (hopelik) ook die betrokke skuldige, se weg (weer) oop tot redding.¹³⁷⁰

❖ *Slotson:*

Aangesien daar reeds in groot detail aangetoon is dat Paulus se aansporing tot die gelowiges om die geloofsgemeenskap “suiwer” te hou, duidelike raakvlakke toon met die *κοινωνία*-dinamiek, gaan dit nie weer hier waar Paulus dieselfde oproep tot die gemeente doen, herhaal word nie.¹³⁷¹ Wat egter wel op hierdie punt weer eens onomwonde gestel kan word is dat ook Paulus se oplossing tot die problematiek soos aangespreek in hoofstuk 5 van 1 Korintiërs ongetwyfeld deurgaans talle raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk getoon het en meer nog, dat die *κοινωνία*-beginsels telkens ook gehelp het om die begrip van Paulus se aangebode raad te verhelder! Weer eens is dit duidelik dat Paulus beslis in 'n mindere of meerdere mate vanuit die *κοινωνία*-beginsels sy oplossings tot die problematiek in die Korinte gemeente beredeneer het.

*D.4.2 Oplossing soos in 1 Kor 6:1-11 en raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk*

¹³⁶⁹ *Vgl.* ook Chow (1992:123-141).

¹³⁷⁰ *Vgl.* ook Winter (2001:57).

¹³⁷¹ *Vgl.* dan hier verder die bespreking van die raakvlakke tussen Paulus se raad en die *κοινωνία*-dinamiek soos vroeër bespreek en dan wel veral met betrekking tot 5:6-8 op bl. 514-518.

- *Voorgestelde oplossing soos in 6:1-8, ¹Τολμᾶ τις ὑμῶν πράγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων; ²ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινούσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοι ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; ³οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν, μήτι γε βιωτικά; ⁴βιωτικά μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε; ⁵πρὸς ἐντροπήν ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν οὐδεὶς σοφός, ὃς δυνήσεται διακρίναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; ⁶ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; ⁷Ἦδη μὲν [οὖν] ὅλως ἡττημα ὑμῖν ἐστὶν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; ⁸ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς:*

In hoofstuk 6 van 1 Korintiërs takel Paulus, soos reeds bespreek,¹³⁷² 'n volgende probleemarea in die Korinte gemeente, naamlik dat welaf of invloedryke gelowiges enersyds soms deur manipulerende strategieë mede-gelowiges die spit laat afbyt in die hof en dat die geloofsgemeenskap se identiteit andersyds tegelykertyd op die spel geplaas word, wanneer die groepslede as gelowiges mekaar so in die teenwoordigheid van die heidense regters te na kom.¹³⁷³ Hierdie probleem stel Paulus op bondige wyse in die reeds bespreekte 6:1,¹³⁷⁴ *Τολμᾶ τις ὑμῶν πράγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων;*

¹³⁷² Vgl. bl. 496-499 vir die volledige bespreking.

¹³⁷³ Vgl. ook Fuller (1986:96-104).

¹³⁷⁴ Vir die volledige bespreking van 6:1 – vgl. bl. 496-499.

Paulus lei die bespreking van sy oplossing in met vier vrae aan die gemeente in 6:2-4, *ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινούσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοι ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν, μήτι γε βιωτικά; βιωτικά μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε;.* Veral vv2 en 3 staan mooi in verband tot mekaar as Paulus in v2a die gelowiges daaraan herinner dat hulle eendag oor die ganse wêreld uitspraak sal lewer (*ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινούσιν;*),¹³⁷⁵ meer nog, dat hulle hulle selfs oor die engele¹³⁷⁶ sal uitspreek (*οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν*, v3a). Dit word

¹³⁷⁵ Die moontlikheid kan nie uitgesluit word dat Paulus hier bv. aansluit by dit wat Jesus gesê het nie, soos Mt 19:28, *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντες μοι ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθήσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.* Hierdie tema van gelowiges wat eendag saam met God sal heers en uitspraak lewer het ook 'n sterk neerslag in die Joodse apokaliptiek en die Qumrangeskifte – vgl. bv. 1 QpHab 5:4, ‘God will judge all the nations by the hand of his elect’, soos vertaal deur Thiselton (2000:425-426). Ook in die latere Christelike apokaliptiek kom die gedagte sterk voor, soos o.a. in Op 2:26, *Καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν*, asook 20:4, *Καὶ εἶδον θρόνους καὶ ἐκάθισαν ἐπ’ αὐτοὺς καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν. καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη.* Vgl. ook verder Collins (1999:231); Thiselton (2000:424-427).

¹³⁷⁶ Hoewel die hele debat m.b.t. die presiese aard van die ἀγγέλους wat hier ter sprake is, nie in die primêre fokus van die huidige ondersoek staan nie, wil dit tog lyk of die argumente van o.a. Conzelmann (1975:105) en Thiselton (2000:431) meer sin maak, naamlik dat die verwysing hier is na die sogenaamde “gevalle engele”, of anders gestel die “wesens van die bose” of dan “demonne”. Vir 'n meer gedetailleerde bespreking kan verder gekyk word na Thiselton (2000:430-431). Vgl. ook die volgende teksgedeeltes wat tog aan hierdie mening steun verleen: Mt 25:41, *τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· πορεύεσθε ἀπ’ ἐμοῦ [οἱ] κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἠτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ;* 2 Kor 11:14-15, *καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι*

telkens opgevolg deur retoriese vrae met dieselfde strekking in vv2b en 3b (*καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοι ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων;...μήτι γε βιωτικά;*);¹³⁷⁷ naamlik: as eersgenoemde waar is, hoeveel te meer behoort die gelowiges dan nie by magte te wees om nou oor geringe dingetjies¹³⁷⁸ hier op aarde uitspraak te lewer nie?!¹³⁷⁹ Om dit selfs nog sterker te stel: hierdie onderlinge verskille is van so 'n aard dat selfs dié gelowiges, wat volgens die groep se mening nie so hoog geag kan word nie, eintlik al reeds by magte is om gepaste uitsprake te kan lewer: *βιωτικά μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε;* (v4)!¹³⁸⁰

αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὃν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν, asook Judas 6, ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἐαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ ζόφου τετήρηκεν. Vgl. ook Joubert (1995b:82-83) spesifiek m.b.t. die verwysing na Judas 6.

¹³⁷⁷ Beide retoriese vrae veronderstel 'n baie definitiewe negatiewe antwoord, soos veral blyk uit die kombinasie tussen *μήτι* en *γε*. Vgl. Conzelmann (1975:105); Thiselton (2000:430).

¹³⁷⁸ Thiselton (2000:426, 430) wys daarop dat die gebruik van *ἐλασχίστων* hier op “baie klein” sake betrekking het.

¹³⁷⁹ Dat gelowiges by magte is om oor mekaar uitspraak te kan lewer wanneer verskille opduik, het sy wortels diep in die Godsvolk se geskiedenis (Thiselton 2000:428). Vgl. bv. Dt 1:9-17 waar Moses 'n reëling tref vir mense uit die volk om hom te help, aangesien hyself nie meer genoeg krag en tyd het om alle regsake alleen te hanteer nie – vgl. veral vv12-13 en 16-17: *יְקֹשֶׁה מִכֶּם תִּקְרְבוּן אֵלַי וְשָׁמַעְתִּיו וּבֵין גֵּרֹז לֹא־תִכְרִיזוּ פָּנִים בְּמִשְׁפַּחַת כַּקִּטָּן כַּקִּטָּן לֹא תִגְדְּרוּ מִפְּנֵי־אִישׁ כִּי תִמְשֹׁשׁ לְאֵלֹהִים הוּא וְהַדָּבָר אֲשֶׁר לְשִׁבְטֵיכֶם וְאֲשִׁימֶם בְּרִאשׁוֹנֵיכֶם...וְנִצַּחַת אֶת־שֹׁפְטֵיכֶם בְּעַת הַהוּא לְאֹמֶר שָׁמַע בֵּין־אֲחֵיכֶם וְשִׁפְטִתֶם צָדֵק בֵּין־אִישׁ וּבֵין־אָדָוּוּ (vgl. ook die ooreenstemmende gedeelte in Eks 18:13-26). Vgl. ook verder Meyer (1892:166); Robertson en Plummer (1914:112); Derrett (1991:27).*

¹³⁸⁰ Dit is veral Kinman (1997:345-354) wat 'n oortuigde saak daarvoor uitmaak dat Paulus, by wyse van 'n retoriese argument wat konstant opbou tot die punt wat hy baie sterk wil beklemtoon, nou gereed is om in v4 as't ware op 'n “droë” ironiese wyse dit aan die gemeente te stel dat selfs die

Paulus spreek voorts die hoop uit dat sy genoemde, amper oor vereenvoudigde redenasie, die gelowiges tot skaamte sal bring oor hulle optrede om mekaar na heidense howe toe te sleep (*πρὸς ἐντροπήν ὑμῶν λέγω*, v5a).¹³⁸¹ Inderdaad behoort dit die gelowiges daartoe te lei om veel eerder onder hulle eie geleedere iemand te kry, wat die taak om uitspraak te lewer in geval van verskille, effektief uit te voer (*οὕτως οὐκ ἔτι ἐν ὑμῶν οὐδεὶς σοφός, ὃς δυνήσεται διακρίναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ;*, v5b).¹³⁸² Chow (1992:434) is inderdaad korrek wanneer hy uitwys dat die gelowiges werklik skaam kan wees oor hulle optrede:¹³⁸³ hulle kan tog nie die een oomblik hulle invloed gebruik om met allerlei slim strategieë regsake in hulle guns te beklink¹³⁸⁴ en die volgende oomblik probeer sê dat hulle nie iemand in hulle eie geloofs familie (*μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ*) kan kry om verskille tussen hulle as gelowiges op te los nie?¹³⁸⁵

sogenaamde “swak” gelowiges tog sekerlik steeds beter bevoegd is om uitsprake in verskille tussen gelowiges te gee as wat heidene/ongelowiges is – eersgenoemde is tog vrygekooptes in Christus in wie die Heilige Gees woon (*ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῶν ἁγίου πνεύματος ἐστίν οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἐαυτῶν; ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν*, 1 Kor 6:19-20)!

¹³⁸¹ Vgl. ook Epstein (1989:27-28), wat bevestig dat selfs die Romeine dit uiters negatief beleef het wanneer familieledede mekaar hof toe geneem het. Net so meen Paulus dus vorm mede-gelowiges ook, as “broers in Christus”, 'n “geloofs familie” wat mekaar nie met sodanige hofsake moet beskaam nie. Vgl. verder Kaster (1997:1-19) vir 'n goeie, dog bondige bespreking van “skaamte” soos beskou deur die Romeine.

¹³⁸² Vgl. ook Lee (1967/8:310).

¹³⁸³ Vgl. ook hier Winter (1991:570) en Malina (1981:39).

¹³⁸⁴ Vgl. ook nog Winter (2001:60-64).

¹³⁸⁵ Vgl. ook Thiselton (2000:434-435); Volf (1990:135).

Tog, ten spyte van die eenvoud en logika van die redenasie, doen die gelowiges presies die teenoorgestelde en neem die een broer die ander hof toe om hulle geskille voor ongelowige regters uit te sorteer - vgl. 6:6-7a, *ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; Ἦδη μὲν [οὖν] ὅλως ἥττημα ὑμῶν ἐστὶν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἐαυτῶν!* Daarom dan dat Paulus steeds voortborduur op sy voorgestelde oplossing deur in v7b die gemeente aan te moedig om in die eerste plek hulself van hulle regte te laat afsien (*διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε;*)¹³⁸⁶ Tweedens moet hulle ook hulself tekort laat skiet (*διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε;*, v7c), eerder as om voort te gaan met onreg teenoor mede-broers (*ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς,* v8)!¹³⁸⁷ Hierdie tema neem Paulus dan ook weer op in 8:1-11:1, wanneer hy die hele kwessie m.b.t. die gelowige se “regte” in detail bespreek en dan ook homself uiteindelik as voorbeeld gebruik as iemand wat ten koste van homself sy “regte” om sekere dinge te doen (soos bv. om lewensonderhoud vir sy diens as Evangeliebedienaar te ontvang) prys te gee, ten einde mede-gelowiges op watter vlak ook al, nie skade te berokken nie.¹³⁸⁸ Dit is veral belangrik om op te merk dat Paulus hier nie na die “opsegging van regte” verwys as 'n passiewe handeling¹³⁸⁹ wat bloot as't ware oor die gelowige spoel nie – veel eerder val die

¹³⁸⁶ Vgl. Winter (2001:67-68).

¹³⁸⁷ Vgl. o.a. Thiselton (2000:436-437).

¹³⁸⁸ Vgl. die detailbespreking van 8:1-11:1 hierbo op bl. 340-486.

¹³⁸⁹ Dit is veral die feit dat *ἀδικεῖσθε* en *ἀποστερεῖσθε* nie passiewe vorms van onderskeidelik *ἀδικέω* en *ἀποστερέω* is nie, maar wel telkens 'n “medium”-gebruiksvorm is, wat dit duidelik laat blyk dat Paulus nie 'n “wegneem” van regte veronderstel nie, maar wel 'n “vrywillige opsegging” daarvan.

klem op gelowiges wat uit vrye wil hul self-gesentreerde verdediging van regte ten alle koste (selfs tot nadeel van hul eie Christen-groepslede) laat vaar om mekaar met die hulp van ander mede-gelówiges weer te vind en die ter sake verskille uit te sorteer.

⇒ **“Sleutel” tot ontsluiting van κοινωνία-elemente in 6:1-11 vanuit die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk:**

Sonder twyfel lê die fundering vir Paulus se raad aan die Korinte gelowiges tot self-opsegging van hul regte nie in die eerste plek in homself nie (hoewel Paulus tog self baie duidelik só 'n voorbeeld uitgeleef het¹³⁹⁰), maar wel in sy Here – of, waarskynlik kan dit ook gestel word soos Paulus dit self doen in 11:1¹³⁹¹, *μιμηταί μου γίνεσθε καθὼς καγὼ Χριστοῦ!* Dus, net soos Christus self uit vrye wil sy regte opgee het ter wille daarvan om andere te heilig en regverdig te kan verklaar (soos gestel in 6:11¹³⁹²),¹³⁹³ moet diegene, wat nou aan Christus verbonde is, ook dieselfde doen en eie aan hul nuwe Christus-gedefinieerde lewens onreg

¹³⁹⁰ Vgl. die detailbespreking hiervan in die makro-eenheid, 8:1-11:1, hierbo op bl. 396-397.

¹³⁹¹ Vgl. 'n vollediger bespreking van 11:1 op bl. 483-484.

¹³⁹² 1 Kor 6:11, *καὶ ταῦτα τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.*

¹³⁹³ Vgl. ook hier o.a. Fil 2:4-8, *μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκοποῦντες ἀλλὰ [καὶ] τὰ ἑτέρων ἕκαστοι. Τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἄρπαγμὸν ἠγάπησεν τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος· καὶ σχήματι εὔρεθεις ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ.*

teen mekaar, en in besonder teen broers in Christus (soos beklemtoon in v8¹³⁹⁴), laat staan!

Ook in hierdie faset van Paulus se oplossing is dit dus duidelik dat deelgenootskap aan Christus sentraal staan, nie alleen in die aanvanklike verwagting wat Paulus aan die gelowiges stel nie (self-opsegging van regte), maar ook in die nuwe lewenstyl wat die totale lewe van die gelowige moet kenmerk! Weer eens word dus dieselfde “sleutel” beskikbaar gestel om ook in hierdie gedeelte van hoofstuk 6 verdere *κοινωνία*-elemente binne die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk te ontsluit!

► ***Raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk in 6:1-8 (vgl. ook die “sleutel” vir 6:1-11 soos pas hierbo bespreek):***

Raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek is dan ook sommer reg van die begin van hoofstuk 6 af opvallend! Om mee te begin: van “regte” is daar binne die *κοινωνία*-verhoudingsruimte eintlik nie van sprake nie! Hier gaan dit veel eerder oor liefdesverpligtinge wat teenoor mekaar geld en uitgeleef moet word: juis die familie-karakter van die *κοινωνία*-verhoudingsruimte bevestig dit ook! Gegewe dat Jesus as die “Hoof” van die deelgenote erken word, word aardse familiebande geherdefinieer en oorskry.¹³⁹⁵ Enige nuwe deelgenoot, ongeag sy ras, status of geslag, word ook onmiddellik en volledig ingetrek om sáám deel te wees van hierdie nuutgevonde, één, geestelike familie.¹³⁹⁶ Uiteraard is hierdie dan ook 'n toetrede wat, binne so 'n (geestelike) familie-ruimte, sonder

¹³⁹⁴ 1 Kor 6:8, *ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς.*

¹³⁹⁵ Vgl. KTR 11 op bl. 2 van die inlasblad.

¹³⁹⁶ Vgl. KTR 31 op bl. 6 van die inlasblad.

versuim intense verbintnisse tot gevolg het.¹³⁹⁷ Hierdie ernstige verbintnisse wat onder die deelgenote, nou ook as famlilieledede van mekaar, heers word ook gekomplimenteer vanuit die sosio-historiese beginsels van die antieke familie-opset, soos reeds vroeër in detail bespreek is.¹³⁹⁸ Om derhalwe, soos Paulus se verwagting is, van “regte” af te sien behoort vanuit die perspektief van die *κοινωνία*-dinamiek eintlik geen probleem te wees nie, aangesien dit eintlik onnodig behoort te wees om binne die *κοινωνία*-verhoudingsruimte met só 'n spesiale familie-karakter, op enige “regte” te staan ten einde 'n gegewe geskil uit te sorteer – gewoon die intense verbintnisse onder mekaar behoort voldoende te wees om watter probleem ook al te bowe te kom.

Vervolgens toon Paulus se verdere raad aan die gemeente, naamlik dat hulle hulleself eerder tekort moet laat skied as om onreg teenoor mede-broers te pleeg, ook raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek. Nie alleen is dit onmiddellik weer die familie-karakter van die *κοινωνία*-verhoudingsruimte wat hier ter sprake kom nie (vgl. bv. ook Paulus se gebruik van mede-“broers”), maar ook dit wat gelowiges se aksies motiveer, sowel as dit waartoe hulle optrede gerig is. Indien dit nie meer selfbelang is wat hul optrede dryf nie en dit ook nie meer bevordering van eiebelang in die oog het nie, sal die nut tog verval om mede-gelowiges hof toe te sleep met die uitsluitlike doel om teen alle koste as wenner uit die stryd te tree! En dit is dan nou presies hier waar die *κοινωνία*-dinamiek 'n totaal ander motivering, sowel as oriëntasie vir die gelowige se optrede verskaf, wat uitstekend aansluiting vind by Paulus se behoefte om onreg teenoor mede-broers te stop. Die beginsels binne die *κοινωνία*-dinamiek wys dan ook baie duidelik daarop dat deelgenote se aksies

¹³⁹⁷ Vgl. KTR 04 op bl. 1 van die inlasblad.

¹³⁹⁸ Vgl. bl. 61-65 vir 'n vollediger bespreking van hierdie sosio-historiese beginsels.

vanuit hul Christus-belewenis gemotiveer word.¹³⁹⁹ Wie God is en wat Hy in Christus gedoen het dryf dus deelgenote se optrede en nie selfbelang, soos waarmee Paulus onder die Korinte gemeente mee worstel, nie! Verder, nie alleen is die deelgenote se aksies Christus-gemotiveerd nie, maar ook Christus-gerig.¹⁴⁰⁰ Die Heilige Gees staan deelgenote dan ook by om hul deelgenootskap juis só te hou en nie toe te laat dat dit mensgerig raak nie.¹⁴⁰¹ Inderdaad sou mens dus kon sê dat *κοινωνία*-beginsels soos hierdie weer eens Paulus se raad aan die Korinte gemeente belig, deur begrip te bring dat gelowiges se dade nie Christus-gemotiveerd en Christus-gerig kan wees, maar tegelykertyd mede-broers laat onreg ly nie! Uiteraard moet gelowiges dan eerder sêlf skade ly, sodat Christus steeds in alles geëer kan word!

Wanneer Paulus dan nou verder gaan en sy pas voorgestelde raad ook op homself toepas deur na die voorbeeld te verwys wat hyself stel, toon ook dit raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek. Net soos wat die *κοινωνία*-beginsels verlang identifiseer Paulus, as leier, volledig met die deelgenote op hulle vlak,¹⁴⁰² eerder as om ter wille van selfbelang en “regte”, soos lewensonderhoud waarop hy sou kon staan, mede-deelgenote skade te berokken. Verder, hoewel hy enersyds volledig met sy deelgenote identifiseer, systap hy tog nie in die proses sy verantwoordelikheid om die *κοινωνία*-dinamiek binne die *κοινωνία*-verhoudingsruimte Christus-gerig te hou, dit

¹³⁹⁹ *Vgl.* KTR 12 op bl. van die inlasblad.

¹⁴⁰⁰ *Vgl.* KTR 25 op bl. 5 van die inlasblad.

¹⁴⁰¹ *Vgl.* KTR 18 op bl. 4 van die inlasblad.

¹⁴⁰² *Vgl.* KTR 40 op bl. 8 van die inlasblad.

kosbaar te ag en te beskerm nie¹⁴⁰³ – dit blyk duidelik juis vanuit die feit dat hy so hard probeer om die regte raad aan die gelowiges deur te gee, maar dit blyk uiteraard ook uit sy eie kwytskelding van “regte”, terwyl hy homself eintlik daardeur tekort laat skiet!

In die laaste plek: Paulus se pleidooi dat gelowiges moet skaam kry vir die wyse waarop hulle hulleself voor die heidense wêreld en sy ongelowige regters in die howe (openbaar) gedra en gevolglik nie net mekaar nie, maar veral ook die identiteit van die geloofsgemeenskap laat skade ly, toon ook raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek. Dit blyk tog deurlopend uit die *κοινωνία*-beginsels dat deelgenootskap onder deelgenote altyd 'n gepaardgaande getuieniskarakter het,¹⁴⁰⁴ met ander woorde dit moet iets besonders van God se betrokkenheid/verhouding met die mens reflekteer¹⁴⁰⁵ en dan wel op so 'n wyse dat die ongelowige ook in hierdie spesiale *κοινωνία*-ruimte ingetrek sal wil word!¹⁴⁰⁶ Gaan dit egter net oor eiebelang en bevordering van menslike doelwitte, selfs ten koste van mekaar, is dit uiteraard vir die ongelowige eintlik onmoontlik om God raak te sien¹⁴⁰⁷ – mens sou kon sê: die “mens en sy ego/regte” staan te veel in die pad!

¹⁴⁰³ Vgl. KTR 43 op bl. 9 van die inlasblad.

¹⁴⁰⁴ Vgl. o.a. KTR 26 op bl. 5 van die inlasblad.

¹⁴⁰⁵ Vgl. KTR 15 op bl. 3 van die inlasblad.

¹⁴⁰⁶ Vgl. KTR 46 op bl. 9 van die inlasblad.

¹⁴⁰⁷ Vgl. bv. hier veral die *κοινωνία*-beginsel soos vervat in KTR 24 op bl. 5 van die inlasblad, waar daar inderdaad van die deelgenote verwag word dat hulle dade van so 'n aard sal wees dat dit die beeld van God sal reflekteer – God moet dus waarlik in die deelgenote “sigbaar” wees!

- *Voorgestelde oplossing soos in 6:9-11, ⁹ “Ἡ οὐκ οἶδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενοκοῖται ¹⁰οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοῖδοροι, οὐχ ἄρπαγες βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν. ¹¹καὶ ταῦτα τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιασθήτε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν:*

Vervolgens waarsku Paulus die gelowiges dat indien hulle hulle nie aan sy raad steur nie en voortgaan om onreg teenoor mekaar in die heidense howe te pleeg, hulle moet onthou dat sulke, en soortgelyke optrede, jou die koninkryk van God beroof:¹⁴⁰⁸ *“Ἡ οὐκ οἶδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενοκοῖται οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοῖδοροι, οὐχ ἄρπαγες βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν (6:9-10).*¹⁴⁰⁹ Paulus herinner daarom ten einde laaste (v11): hierdie tipe sondige optrede is deel van die gelowiges se “ou” lewe (*καὶ ταῦτα τινες ἦτε*, v11a) νόός hul sondes afgewas en hulle geheilig is (*ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιασθήτε* v11b)! Nou dra hulle tog 'n nuwe identiteit as geregverdiges in die Naam van Jesus, deur die werking van sy Gees:¹⁴¹⁰ *ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ*

¹⁴⁰⁸ Vgl. Rosner (1996:252-253), asook Ellis (1986:481-502).

¹⁴⁰⁹ Hoewel dit nie in die fokus van hierdie ondersoek is om die presiese aard van elke sondige daad wat Paulus hier lys te bespreek nie, kan die leser wel verwys word na Thiselton (2000:440-452) wat 'n goeie en deeglike ekskursie hierop gee. Vgl. ook Zaas (1988:622-629) vir verdere bespreking van Paulus se deugde-lyste. Sommiges soos Richardson (1983:38-46) en Wire (1990:75) meen ook dat die prominensie van die seksuele sondes in die ter sake deugdelys daartoe lei dat ons moontlik sou kon aflei dat die hofsak hier in 6:1-11 wel 'n seksuele oortreding hanteer het.

¹⁴¹⁰ Vgl. veral Sanders (1983:6-10); Meeks (1983:95); Newman (1992:214).

Χριστοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν v11c)!¹⁴¹¹ Dit is veral Thiselton (2000:454-455) wat dit mooi uitwys dat die kombinasie van *ἀπελούσασθε, ἡγιασθήτε* en *ἐδικαιώθητε* duidelik nie verwys na die daaglikse vergifnis waarvoor gelowiges steeds moet vra nie, maar veel eerder betrekking het op die eenmalige, voldoende regverdigmaking wat te vinde is in die vergifnis van Christus, soos moontlik gemaak deur sy versoeningsdood. Paulus wil dus hiervolgens veral die feit van 'n nuwe lewe, op 'n sogenaamde “skoon blaadjie”, beklemtoon. 'n Lewe wat 'n nuutgevonde identiteit in Christus konstateer en voortaan hierdeur gekenmerk moet word!

► ***Raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk in 6:9-11 (vgl. ook die “sleutel” vir 6:1-11 soos bespreek op bl. 530-531):***

Die eerste punt wat Paulus in hierdie faset van sy raad maak, naamlik dat mense wat onreg pleeg nie deel sal hê aan die koninkryk van God nie, word duidelik gekomplimenteer deur dié *κοινωνία*-beginsel wat ten sterkste verbied dat deelgenote in nie-Christus gerigte dade deel.¹⁴¹² Sodanige deelgenootskap is gewoon ontoelaatbaar en kom uiteraard tot niks!

'n Tweede uiters prominente raakvlak met die *κοινωνία*-dinamiek in hierdie faset van Paulus se oplossing tot die betrokke probleem van die Korinte gemeente is te vinde in die klem wat Paulus plaas op hoe die gelowiges eers was en nou is, met ander woorde hy wil graag hê hulle moet deeglik besef dat hulle uit een ruimte (van sonde en onreg) na 'n ander ruimte (van reinheid en heiligheid) oorbeweeg het! Ook in die *κοινωνία*-dinamiek word dit

¹⁴¹¹ Vgl. verder Carter (1997:49-50).

¹⁴¹² Vgl. KTR 45 op bl. 9 van die inlasblad.

deurlopend sterk beklemtoon dat die *κοινωνία*-verhoudingsruimte 'n totale ander ruimte as die wêreldse ruimte konstateer: daar is byvoorbeeld 'n duidelike oorgang via Christus as “Ingang” van die een ruimte na die ander;¹⁴¹³ binne hierdie nuwe ruimte moet die God van hierdie ruimte ook sonder uitsondering gedien en geëer word deurdat sy (en niemand anders) se beeld gereflekteer word;¹⁴¹⁴ laastens: hierdie ruimte het ook duidelike grense ten opsigte van die wêreldse ruimte wat gehandhaaf moet word – so is deelgenootskap met Satan en sy demone byvoorbeeld geheel en al uitgesluit,¹⁴¹⁵ hoewel ongelowiges wel deurgaans na die “Ingang” verwys word met 'n konstante uitnodiging om in te kom!¹⁴¹⁶ Dat Paulus se pleitrede aan gelowiges om te besef dat hulle as't ware van een ruimte na 'n ander oorbeweeg het raakvlakke met die *κοινωνία*-beginsels toon, behoort daar nie meer twyfel oor te bestaan nie.

Ook Paulus se besondere klem op die versoenende werk van Christus en die gepaardgaande nuwe identiteit van die gelowiges, as vrygespreektes in die Here wat nou dienooreenkomstig uitgeleef moet word, vind raakvlakke in die *κοινωνία*-dinamiek. Hier word byvoorbeeld veral onmiddellik gedink aan dié *κοινωνία*-beginsel wat dit onomwonde stel dat Jesus die Een is wat binne die *κοινωνία*-ruimte die verlossing bewerk en die deelgenote in sy genadegawes laat deel.¹⁴¹⁷ Dat hierdie deelgenote se deelgenootskap met God en mekaar

¹⁴¹³ Vgl. KTR 08 op bl. 2 van die inlasblad.

¹⁴¹⁴ Vgl. KTR 24 op bl. 5 van die inlasblad.

¹⁴¹⁵ Vgl. KTR 47 op bl. 9 van die inlasblad.

¹⁴¹⁶ Vgl. KTR 46 op bl. 9 van die inlasblad.

¹⁴¹⁷ Vgl. KTR 09 op bl. 2 van die inlasblad.

voortaan hierdie nuutgevonde identiteit moet komplimenteer (soos Paulus ook graag wil hê), deur sowel Christus-gemotiveerde,¹⁴¹⁸ as Christus-gerigte dade,¹⁴¹⁹ is eintlik reeds volledig bespreek toe die raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek in Paulus se hantering van 6:1-8 uitgewys is.¹⁴²⁰

❖ *Slotsom:*

Ook in hierdie faset van Paulus se oplossing loop die *κοινωνία*-dinamiek en sy raad steeds hand aan hand!

D.4.3 Oplossing soos in 1 Kor 6:12-20 en raakvlakke met die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk

➤ *Voorgestelde oplossing soos in 6:12-15, ¹²Πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. ¹³τὰ βρώματα τῆ κοιλία καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν, ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῆ πορνείᾳ ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι. ¹⁴ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἡγείρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. ¹⁵οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἄρα οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο:*

¹⁴¹⁸ Vgl. KTR 12 op bl. 3 van die inlasblad.

¹⁴¹⁹ Vgl. KTR 25 op bl. 5 van die inlasblad, asook verder KTR 18 op bl. 4 van die inlasblad.

¹⁴²⁰ Vgl. die vollediger bespreking hierbo op bl. 531-534.

Die laaste probleem wat Paulus in 1 Kor 5-6 takel spel hy uit in 6:12-13, *Πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ’ οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν ἀλλ’ οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. τὰ βρώματα τῆ κοιλία καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν, ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῆ πορνεία ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι*. Soos reeds hierbo uitgewys is,¹⁴²¹ gaan dit in kort hier daaroor dat sommige begin het om 'n onderskeid te maak tussen wat in die mens se fisiese liggaam gebeur (soos bv. met betrekking tot kos en seksuele aangeleenthede) en dit wat op geestelike vlak ervaar word (Thiselton 2000:458-463).¹⁴²² Hiervolgens is geestelike sake as verhewe beskou bo alles wat met die liggaam verband hou.¹⁴²³ Dit het meegebring dat iemand (selfs 'n gelowige) byvoorbeeld in ontug kon leef en daarmee gemaklik kon wees gewoon omrede dit wat met die liggaam gebeur (seksuele onregmatige verkeer¹⁴²⁴) en wat met die gees gebeur, na hulle mening, niks met mekaar te doen gehad het nie. Jou vryheid om enigiets op aardse/fisiese vlak te doen (*Πάντα μοι ἔξεστιν*),¹⁴²⁵ het dus slegs op hierdie “laer vlak” 'n uitwerking (*τὰ βρώματα τῆ κοιλία καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν*) en beïnvloed derhalwe nie jou geestelike lewe negatief nie!¹⁴²⁶

¹⁴²¹ Vgl. veral die bespreking soos op bl. 499-500.

¹⁴²² Vgl. ook Paige (1993:175).

¹⁴²³ Vgl. Winter (2001:87).

¹⁴²⁴ Vgl. verder Rosner (1998:341-351) vir 'n meer gedetailleerde bespreking van die aard van die ter sake seksuele onregmatighede.

¹⁴²⁵ Vgl. ook Winter (1997a:77-90).

¹⁴²⁶ Vgl. verder Borgen (1995:30-59).

Die wyse waarop Paulus die oplossing aanpak is deur die lesers se fokus te verskuif van dit waaroor God na hulle mening glad nie begaan is nie (*κοιλία*, v13a), na dit waaroor God wel baie beslis begaan is (*σῶμα*, v13v)! Thiselton (2000:463) wys daarop dat *κοιλία* dikwels eerder op die “verteringsstelsel”¹⁴²⁷ betrekking gehad het as op 'n sekere lokaliteit binne die liggaam, soos die maag. Hiervolgens sou die Korintiërs met *τὰ βρώματα τῆ κοιλία καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν* (v13a) dus bedoel het dat die kos eenvoudig deur die verteringsstelsel van die liggaam beweeg en daarom in die aardse/fisiese “laer” vlak val, wat nie eintlik iets met die geestelike vlak van die lewe te make het nie. Volgens Paulus gaan dit egter nié hier oor die *κοιλία* nie, maar wel oor die *σῶμα*, wat aan die Korinte gelowiges se argument 'n heeltemal ander fokuspunt gee.¹⁴²⁸ Dit is onomwonde so, gewoon omrede die “liggaam” en die “Here” alles met mekaar te make het:¹⁴²⁹ *τὸ δὲ σῶμα οὐ τῆ πορνεία ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι* (v13b)!¹⁴³⁰ 'n Stelling wat Paulus in v14 deeglik motiveer: *ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ*. Paulus se argument is dus weer eens simplisties, logies: as God die Here uit die dood opgewek het (*ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤγειρεν*) en die gelowiges is as die

¹⁴²⁷ Vgl. ook Danker (2000:437) se Greek-English Lexicon of the New Testament.

¹⁴²⁸ Vgl. verder Jewett (1971:282-284).

¹⁴²⁹ Vgl. Winter (2001:92).

¹⁴³⁰ Vgl. veral ook Barton (1992:9-10) se mening dat Paulus eintlik van drie tipes “liggame” praat, naamlik die gelowige se fisiese liggaam, dan die sosiologiese “liggaam” van die deelgenootskap van gelowiges en vervolgens ook nog die liggaam van Christus. Hy beklemtoon verder dat 'n definitiewe verwantskap tussen hierdie “liggame” onderling erken en verdiskonteer moet word in Paulus se hantering van die ter sake problematiek in die Korinte gemeente.

Here se liggaam aan Hom verbind,¹⁴³¹ dan sal God mos ook die gelowiges deur sy krag opwek as een liggaam in Christus (*καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ*).¹⁴³² Dat liggaamlike (verheerlikte) herstel hier bedoel word is inderdaad slegs implisiet teenwoordig, maar wel baie duidelik so net 'n wyle verder in hoofstuk 15:12-58¹⁴³³ van 1 Korintiërs!¹⁴³⁴ Byrne (1986:288-298) maak veral 'n pakkende saak daarvoor uit dat Paulus se eskatologie die Korintiese dualisme tussen liggaam en gees kelder deurdad Paulus juis die opstandingsliggaam as motivering gebruik om gelowiges verantwoordbaar te maak met dit wat hulle in die hede met hul liggame laat gebeur.

Voorts fokus Paulus in die hantering van sy oplossing verder in op die presiese verwantskap tussen die gelowige se *σῶμα* en Christus: *οὐκ οἶδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν;* (v15a). Dit is veral Robinson (1952:51-55) en andere¹⁴³⁵ wat hier 'n belangrike bydrae lewer wanneer hulle veral op die betekenis van *μέλος* infokus en daarop wys dat “ledemate” as vertaling nie die volledige bedoeling van Paulus saamvat nie en dit eerder vertaal moet word met “ledemate en organe”. Op hierdie wyse argumenteer hulle word die volle impak van Paulus se woorde gestel, naamlik dat die gelowige tot die besef moet kom dat

¹⁴³¹ Vgl. die bespreking net hieronder van 6:15, 17 en 19-20.

¹⁴³² Vgl. veral Schrage (1995:16-25); Dahl (1962:98-99) en Käsemann (1969:124-137).

¹⁴³³ Vgl. veral 1 Kor 15:42-44, *οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. Εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν.*

¹⁴³⁴ Vgl. verder Thiselton (2000:462-464).

¹⁴³⁵ Vgl. ook Thornton (1950:253-257) en Thiselton (2000:465).

letterlik “elke stukkies” van sy liggaam, van die mond (as dit bv. oor kos sou gaan, v13a) tot organe (as dit bv. oor seksuele verkeer sou gaan, v13b) aan Christus verbind is.¹⁴³⁶

Nadat Paulus dan nou hierdie intense verbintenis tussen gelowige en Christus onomwonde bevestig het, kan hy die volgende retoriese vraag stel, ἄρα οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; (v15b), met die rasende logiese antwoord daarby: μὴ γένοιτο (v15c)! Paulus se bedoeling is duideliker as ooit wanneer hy dit nadruklik stel dat jy tog nie “organe” van jou as gelowige, maar wat nou aan Christus verbind is (τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ) kan neem en dit deel kan maak van die “organe” van 'n slegte vrou nie (ποιήσω πόρνης μέλη)!¹⁴³⁷ So 'n gedagte moet mos tog onmiddellik van kant gemaak word (μὴ γένοιτο)!¹⁴³⁸ Met hierdie bykans absurdeiteit het Paulus sonder enige twyfel daarin geslaag om enige hiërargie wat moontlik nog onder die Korintiese gelowiges tussen “gees” en “liggaam” aangehang kon word in skerwe te laat.¹⁴³⁹

→ **“Sleutel” tot ontsluiting van κοινωνία-elemente in 6:12-20 vanuit die κοινωνία-gedefinieerde teologiese raamwerk:**

¹⁴³⁶ Vgl. verder veral Neyrey (1986:129-170; 1988:77-81; 1991b:283-285; 1996a:87-96) oor reinheid en onreinheid met betrekking tot liggaamsimboliek, en in besonder dan tot die “opening” van die liggaam: ‘...eyes, ears, mouth, genitals...’ (:80).

¹⁴³⁷ Vgl. ook Kempthorne (1968:568-574); Schrage (1995:26); Edwards (1885:148); Thiselton (2000:465-466).

¹⁴³⁸ Malherbe (1980:231-240) gee veral 'n goeie bespreking van μὴ γένοιτο soos gebruik deur Paulus.

¹⁴³⁹ Vgl. veral Martin (1995:174-179).

Met v15¹⁴⁴⁰ vars in gedagte is dit glashelder dat Paulus baie beslis ook in hierdie gedeelte van sy oplossing tot die problematiek in hoofstuk 6 van 1 Korintiërs vanuit 'n Christosentriese fokuspunt redeneer. Deur te beklemtoon dat die liggaam (en as't ware elke stukkies daarvan, selfs die organe soos pas bevestig) deel is van Christus (v15a, *οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν;*), is die deelgenootskap met Christus absoluut in die fokus! Nou kan gelowiges derhalwe nie anders nie as om nie meer bloot vanuit 'n aardse/fisiese hoek na hul liggame te kyk nie, maar nou veral ook vanuit 'n pertinente geestelike perspektief te redeneer oor wat die implikasies is van wat hulle alles met hul liggame maak. En so plaas Paulus dan ook die implikasie van optrede met die liggaam in 'n Christus-perspektief, as hy duidelik stel dat ook die eindresultaat van wat met die liggaam gebeur Christus-gerig moet wees – vgl. bv. v13b, soos hierbo bespreek: *...τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι.* Selfs tot met die wederkoms bly hierdie deelgenootskap met Christus in die fokus, veral dan in hierdie spesifieke geval ook met betrekking tot die liggaam – vgl. v14, soos ook pas bespreek: *ὁ δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.* Ook struktureel behou Paulus die Christosentriese fokus tot met die einde van hoofstuk 6, wanneer hy in vv19-20 'n laaste keer beklemtoon dat die liggaam eintlik teen 'n duur prys deur Christus se versoeningsdood “oorgekoop” is en liggame van gelowiges dus nou as't ware nie meer aan hulself nie, maar aan Christus behoort: *ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματος ἐστίν οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἐαυτῶν; ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.*¹⁴⁴¹

¹⁴⁴⁰ 1 Kor 6:15, *οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἄρα οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο.*

¹⁴⁴¹ Vgl. bl. 549-550 vir 'n vollediger bespreking van vv19-20, aangesien dit vir die doeleindes van die huidige argument nie nodig is om dit reeds hier in soveel detail te doen nie.

Dit is dus bo alle twyfel duidelik dat Paulus ook in hierdie gedeelte van sy oplossing aan die Korinte gemeente steeds vanuit 'n baie spesifieke deelgenootskap met Christus redeneer en ons derhalwe weer eens genoegsame rede gee om verdere *κοινωνία*-elemente binne die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk te ontsluit.

► ***Raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk in 6:12-15 (vgl. ook die “sleutel” vir 6:12-20 soos pas hierbo bespreek):***

Met betrekking tot hierdie faset van Paulus se raad aan die Korinte gemeente is daar dan ook op veral twee terreine raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek: enersyds beklemtoon Paulus dat wat met die liggaam gebeur ook op geestelike vlak 'n impak het, terwyl hy andersyds weer die verbintenis wat die gelowige se liggaam met die opstandingsliggaam van Christus het gebruik om juis eersgenoemde te motiveer, naamlik dat die gelowige versigtig moet wees wat in die hede met sy liggaam gebeur, aangesien dit beslis ten opsigte van Christus (op geestelike vlak) 'n effek het! Wel, beide hierdie elemente van Paulus se raad kan weer eens teruggevind word in die *κοινωνία*-dinamiek. Een van die beste *κοινωνία*-beginsels wat as steun vir béide hierdie elemente aangevoer kan word, is waarskynlik die feit dat deelgenote se gesamentlike deelname in 'n byvoorbeeld 'n doodgewone ete juis op grond van hulle gedeelde verbintenis tot Christus as opgestane Here 'n *κοινωνία*-karakter kry.¹⁴⁴² Hierdie beginsel stel dit verder duidelik dat die erkenning van die opgestane Here as Deelgenoot die blote sosiologiese aksie tot 'n ander/geestelike vlak verhef waar *κοινωνία* plaasvind!

¹⁴⁴² Vgl. KTR 15 op bl. 3 van die inlasblad.

- *Voorgestelde oplossing soos in 6:16-17, ¹⁶[ἦ] οὐκ οἶδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνη ἐν σῶμα ἐστίν; ἔσονται γάρ, φησίν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ¹⁷ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἐν πνεῦμα ἐστίν:*

Hoewel daar geredeneer sou kon word dat Paulus sy punt eintlik reeds voldoende gemaak het in 6:16, gaan hy in vv17-20 voort om dit wat hy as oplossing wil stel bo alle twyfel tuis te bring. Paulus stel daarom in v16 die eenheid wat tussen twee mense plaasvind¹⁴⁴³ teenoor die eenheid wat tussen mens en Christus plaasvind in v17: *[ἦ] οὐκ οἶδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνη ἐν σῶμα ἐστίν; ἔσονται γάρ, φησίν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν* teenoor *ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἐν πνεῦμα ἐστίν*. Aan die een kant (v16) omskryf Paulus dus die intense wyse waarop twee mense met mekaar kan een word deur as't ware aan mekaar vasgegom¹⁴⁴⁴ te word en herinner hy ook die gelowiges daaraan dat niemand oor hierdie intense eenheid kan verskil nie, aangesien God self gesê het dat hulle só een word¹⁴⁴⁵ (*ἔσονται γάρ, φησίν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν*).¹⁴⁴⁶ Aan die ander kant (v17) gebruik Paulus dieselfde woord, *κολλάω*, om nie alleen net so 'n intense eenwording (“om as't ware vasgegom te word”) met die Here te omskryf

¹⁴⁴³ Vgl. ook Burkill (1971:115-120).

¹⁴⁴⁴ Thiselton (2000:466-467) verwys m.b.t. *κολλάω* na verskeie antieke literatuur waar *κολλάω* dikwels gebruik word om te verwys na die proses om verskillende materiale aan mekaar vas te gom – vgl. o.a. Pl *Tim* 75D en 82D, asook Pind *Nem* 7.115 en Aesch *Ag* 1566.

¹⁴⁴⁵ Vgl. Gn 2:24, *ἐνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν* (LXX).

¹⁴⁴⁶ Vgl. verder Sampley (1971:77-85); Gundry (1976:59-69); Bailey (1980:27-41).

nie¹⁴⁴⁷, maar ook eenwording met Hom in die Gees¹⁴⁴⁸ te bevestig (ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἐν πνεῦμα ἐστίν)!¹⁴⁴⁹ Paulus se bedoeling is duidelik: nooit kan “eenwording” met 'n prostituut slegs as iets beskou word wat bloot op fisiese vlak plaasvind nie, aangesien die gelowige nie alleen liggaamlik nie, maar ook geestelik aan die Here verbind is – die hele mens behoort aan die Here!¹⁴⁵⁰ Eenheid met die een (v16), is dus inderdaad veronderstel om eenheid met die Ander uit te sluit (v17) en dit wil die gelowige tog baie beslis nie hê nie!¹⁴⁵¹ Daarom is dit dan ook geensins verrassend om Paulus se volgende raad te hoor nie: *Φεύγετε τὴν πορνείαν* (v18a)!

► ***Raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk in 6:16-17 (vgl. ook die “sleutel” vir 6:12-20 soos bespreek op bl. 542-544):***

Paulus se raad in vv16-17 toon net sulke onbetwiste raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek. Die uiterste klem wat Paulus probeer lê op die eenheid tussen gelowiges en hulle Here, as 'n sterk geestelike band, word ongetwyfeld teruggevind in die *κοινωνία*-dinamiek. Hier word byvoorbeeld onmiddellik

¹⁴⁴⁷ Dit strook ook met diegene soos Derrett (1997:89-106) wat in sy artikel oor 6:18 bv. praat van ‘right and wrong sticking’.

¹⁴⁴⁸ Paulus omskryf dikwels die Gees as die “Agent” wat vir die Here in die gelowige se lewe aan die werk is, soos bv. ook in Rm 8:11, *εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζῶσσοποιήσῃ καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικούντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν.*

¹⁴⁴⁹ Vgl. verder Duggan (1980:388-393).

¹⁴⁵⁰ Vgl. veral Gundry (1976:69).

¹⁴⁵¹ Vgl. ook Miller (1980:482-500).

gedink aan een van die mees basiese *κοινωνία*-beginsels wat dit duidelik stel dat God altyd as “Ander Deelgenoot” by die *κοινωνία*-verhouding betrokke is as 'n onmisbare, aktiewe Rolspeler.¹⁴⁵² Ander *κοινωνία*-beginsels bou hierop voort soos byvoorbeeld dat Jesus as die “Hoof” van die deelgenote omskryf word en die deelgenote weer as sy “liggaam”.¹⁴⁵³ Ook dié *κοινωνία*-beginsels wat daarop wys dat hierdie dinamiese verhouding tussen deelgenote en Christus/God 'n langdurige verhouding is bevestig dat ons nie hier met 'n oppervlakkige tipe eenheidsband te make het nie: juis op grond van die hoë koste van Christus se verlossingsdaad waarteen die deelgenootskap tot stand gekom het,¹⁴⁵⁴ het ons hier te make met 'n voortdurende, langtermynverbintenis, wat nie van God se kant af, as Onderhouer en Waarborg van die deelgenootskap, stop nie.¹⁴⁵⁵ Om die waarheid te sê: selfs met die afsterwe van die deelgenoot duur hierdie *κοινωνία*-verhouding, nou op grond van die opstandingskrag van Jesus, steeds voort!¹⁴⁵⁶ Dat hierdie intense, langdurige (ewige!) eenheidsband met Christus beslis ook 'n sterk geestelike band veronderstel word ondersteun deur *κοινωνία*-beginsels wat bevestig dat die Heilige Gees op dieselfde vlak as Vader en Seun met die deelgenote in deelgenootskap tree,¹⁴⁵⁷ sowel as deur die feit dat rituele soos veral die nagmaal ook 'n geestelike band tussen deelgenoot en Christus bewerk en versterk!¹⁴⁵⁸

¹⁴⁵² *Vgl.* KTR 06 op bl. 1 van die inlasblad.

¹⁴⁵³ *Vgl.* KTR 11 op bl. 2 van die inlasblad.

¹⁴⁵⁴ *Vgl.* veral KTR 35 op bl. 7 van die inlasblad, asook KTR 08 op bl. 2 van die inlasblad.

¹⁴⁵⁵ *Vgl.* veral KTR 36 op bl. 7 van die inlasblad, asook KTR 05 op bl. 1 van die inlasblad.

¹⁴⁵⁶ *Vgl.* KTR 37 op bl. 8 van die inlasblad.

¹⁴⁵⁷ *Vgl.* KTR 16 op bl. 4 van die inlasblad.

Dan is dit inderdaad ook, op grond van die voorafgaande koppeling tussen Christus en dit wat met die gelowige se aardse liggaam gebeur,¹⁴⁵⁹ tesame met hierdie pas bespreekte intense eenheid tussen gelowiges en hulle Here, verstaanbaar dat Paulus vervolgens omgang met 'n ontugtige vrou, en gevolglike eenheid met haar, so uiters sterk afkeur. Weer eens het ons ook hier 'n raakvlak met die *κοινωνία*-dinamiek wat bepaal dat dinamiese verhoudinge van deelgenote met ongelowiges nooit ook deelname in dade wat nie-Christus gerig is nie mag meebring.¹⁴⁶⁰

➤ *Voorgestelde oplossing soos in 6:18-20, ¹⁸Φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἀμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματος ἐστίν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἀμαρτάνει. ¹⁹ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματος ἐστίν οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἐαυτῶν; ²⁰ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν:*

Voordat Paulus verder gaan om vir 'n laaste keer die “liggaam” se intense verbonde posisie ten opsigte van Christus uit te spel in vv19-20, omskryf hy nou in 6:18b weer eens wat gebeur as jy nie van seksuele misdrywe ag wegvlug nie (*Φεύγετε τὴν πορνείαν*, v18a¹⁴⁶¹), maar jou wel daarin begewe. In sodanige geval is dit anders as met ander sondes wat die mens doen, aangesien hierdie

¹⁴⁵⁸ Vgl. KTR 23 op bl. 4 van die inlasblad.

¹⁴⁵⁹ Vgl. die bespreking hierbo op bl. 541-542.

¹⁴⁶⁰ Vgl. KTR 45 op bl. 9 van die inlasblad.

¹⁴⁶¹ Vgl. veral Dautzenberg (1989:271-298) vir 'n goeie detailbespreking van hierdie sinsnede.

sondes as't ware buite die mens se liggaam om plaasvind: *πάν ἀμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματος ἐστίν* (v18b). In die geval van seksuele misdrywe is dit egter heeltemal anders – hier gaan dit nie meer bloot net om die manipulerings van een of ander funksie op die periferie van die liggaam nie,¹⁴⁶² maar word die hele liggaam intens betrek:¹⁴⁶³ *ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἀμαρτάνει* (v18c). En hierdie liggaam is immers in 'n besondere posisie: enersyds funksioneer dit as die tempel van die Heilige Gees (*ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματος ἐστίν*, v19a)¹⁴⁶⁴ en andersyds behoort dit nie aan die gelowige self nie, maar is dit duur gekoop en behoort nou aan onse Here Jesus (*οὐ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἐαυτῶν; ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς*, vv19b-20a)!¹⁴⁶⁵ Sonder enige twyfel bevestig Paulus dus weer eens: die hêle liggaam staan onder “Nuwe Beheer”¹⁴⁶⁶ en geen deel daarvan (ook geslagsdele) kan dus in diens van die sonde staan nie – die hele

¹⁴⁶² Vgl. veral Bailey (1959:9-10).

¹⁴⁶³ Vgl. verder Byrne (1983:608-616) vir bespreking oor sonde teen jou eie liggaam.

¹⁴⁶⁴ Vgl. verder Ellis (1986:488).

¹⁴⁶⁵ Vgl. ook Minear (1983:347-349).

¹⁴⁶⁶ Die sosio-historiese agtergrond van slawe se posisie teenoor hulle eienaars slaan inderdaad sterk deur in 6:20a, *ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς* (Thiselton 2000:475-476). Hiervolgens moes slawe eenvoudig optree soos wat daar deur hulle eienaars verlang is en 'n nuwe eienaar het die slaaf gewoon ook onder hierdie nuwe beheer geplaas. Net so moet die gelowiges ook nou besef dat hulle onder Nuwe Beheer gekom het deurdat hul volledig (liggaam en gees) deur Jesus se versoeningsdood uit Satan se beheer oorgekoop is na God as hul nuwe Meester (vgl. verder Conzelmann 1975:113, maar veral ook Garnsey 1997:105-108; Combes 1998:77-94, Martin 1990:63 en Bartchy [1973] 1985:121-125).

liggaam is aan Christus verbonde en moet God daarom volledig as liggaam en gees verheerlik: *δοξάσατε δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν* (v20b)!¹⁴⁶⁷

►► ***Raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk in 6:18-20 (vgl. ook die “sleutel” vir 6:12-20 soos bespreek op bl. 542-544):***

Dat die gelowige se liggaam nie meer aan homself behoort nie en nou as tempel van die Heilige Gees funksioneer vind weer eens duidelike aansluiting by die *κοινωνία*-dinamiek. Ook hier is dit tog onomwonde gestel dat deelgenote moet beseft dat daar vir hulle teen hoë koste ingang verleen is tot 'n nuwe verhoudingsruimte,¹⁴⁶⁸ waar Christus nou die “Hoof” van die liggaam is¹⁴⁶⁹ en die Heilige Gees enersyds op konstante basis deelgenootskap met mede-deelgenote bewerk en stimuleer,¹⁴⁷⁰ terwyl die Gees andersyds ook deelgenote se deelgenootskap Christus-gerig hou.¹⁴⁷¹ Dat Paulus dus vanuit hierdie *κοινωνία*-beginsels die Korinte gelowiges sou kon vermaan om te onthou dat hulle nie meer aan hulleself behoort nie en tempel van die Heilige Gees is, is glad nie onwaarskynlik nie.

❖ ***Slotson:***

¹⁴⁶⁷ Vgl. ook verder Thiselton (2000:475).

¹⁴⁶⁸ Vgl. KTR 08 op bl. 2 van die inlasblad, asook KTR 35 op bl. 7 van die inlasblad.

¹⁴⁶⁹ Vgl. KTR 11 op bl. 2 van die inlasblad.

¹⁴⁷⁰ Vgl. KTR 17 op bl. 4 van die inlasblad.

¹⁴⁷¹ Vgl. KTR 18 op bl. 4 van die inlasblad.

So is weer eens tot reg aan die einde van hoofstukke 5-6 aangetoon dat die *κοινωνία*-dinamiek inderdaad 'n prominente rol gespeel het in Paulus se hantering van die problematiek van die Korinte gemeente!

E. Slotopmerkings

Keer op keer het dit in hierdie fase van die ondersoek geblyk dat daar agter Paulus se aangebode oplossings soos dit op teksvlak, in sowel 1 Kor 8:1-11:1 as hoofstukke 5 en 6 gevind word, onmiskenbare raakvlakke met die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk is. Hierdie geïdentifiseerde *κοινωνία*-elemente kon ons dan ook telkens getrou aan ons uitgangspunt ontsluit, deurdat daar sonder uitsondering in elke tekseenheid aangetoon is hoe Paulus spesifieke deelgenootskap met Christus telkens sentraal geplaas het in sy aangebode oplossings. Daar is verder aangetoon dat hierdie raakvlakke konsekwent in Paulus se hantering van die problematiek van die gekose hoofstukke voorgekom het en nie maar net hier en daar gefigureer het nie. Juis die deurlopende aard van hierdie raakvlakke met die *κοινωνία*-dinamiek behoort dan ook voldoende motivering te wees om tot die gevolgtrekking te kom dat ons beslis nie hier maar net met 'n toevalligheid te make het nie. Nou indien dít waar is, beteken dit tog ook dat Paulus 'n definitiewe keuse moes uitoefen om die probleme in die Korinte gemeente op 'n sekere manier aan te spreek. En dan blyk dit ten slotte asof die wyse waarop Paulus besluit het om sy oplossings te formuleer prominente aansluiting gevind het by sekere kernelemente van die *κοινωνία*-gedefinieerde teologiese raamwerk!